KONFERENCJA NAUKOWO - TECHNICZNA

24 - 25 WRZEŚNIA 2021 R.

„MAPY NUMERYCZNE W GÓRNICTWIE"

POD PATRONATEM NAUKOWYM
KATEDRY EKSPLOATACJI ZŁÓŻ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

GEO LISP

Leica Geosystems

Politechnika Śląska

System Obsługi
Kopalnianych
Map Numerycznych

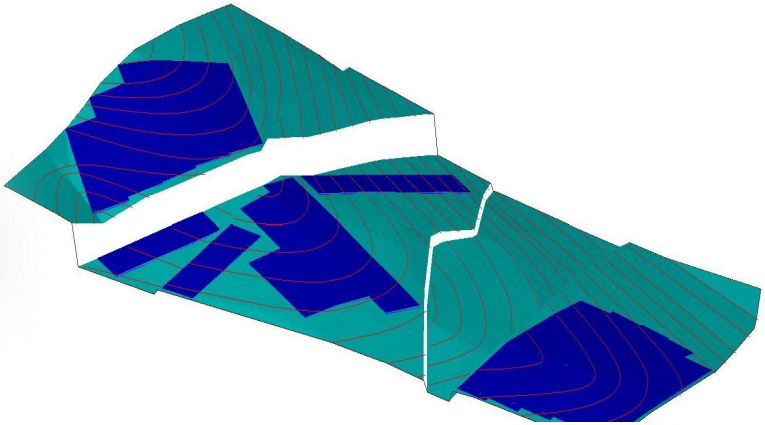

1993 r - KWK Katowice

2021 r –JSW, PGG, Węglokoks, Tauron, SRK, Silesia, Dębieńsko ...

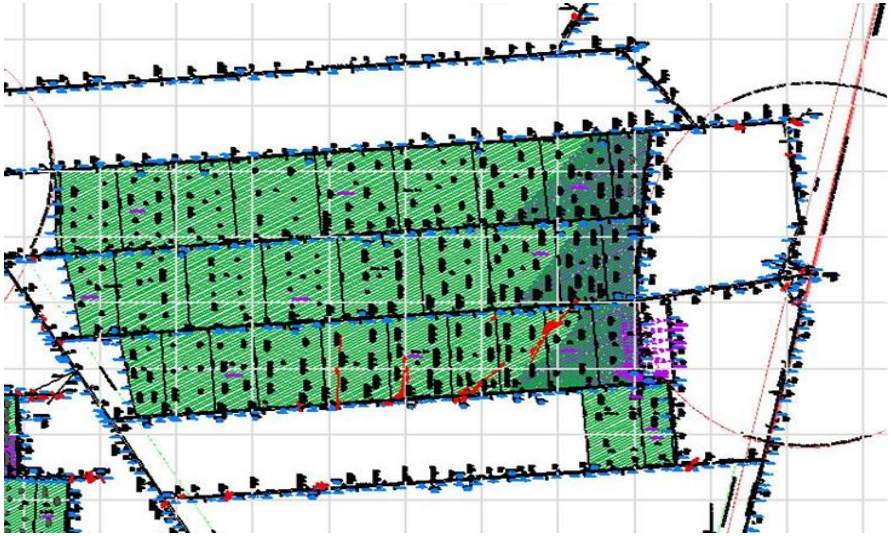

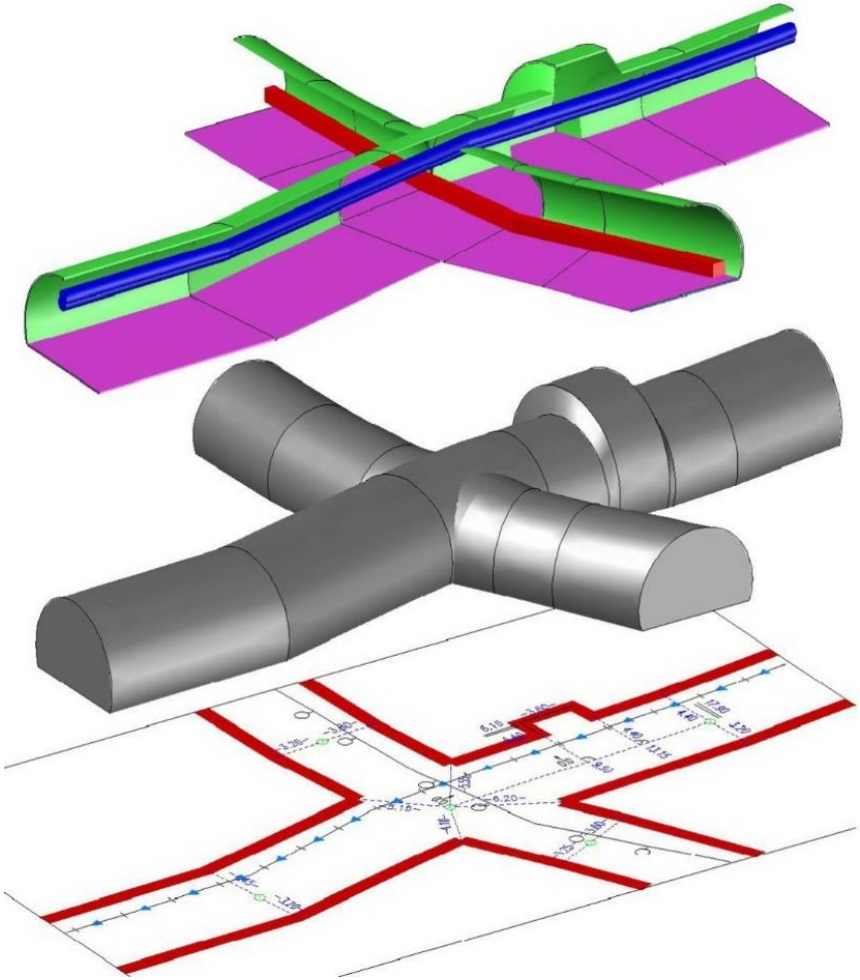

10.10. Grupa Vector Software - wdrożenia w branży górniczej

10.30. Aktualny stan przepisów prawa geodezyjnego (V. Sokoła-Szewioła).

11.10. Podstawy pracy w BricsCAD (A. Bośka).

11.30. Wprowadzenie linii nieciągłości do NMZ (M. Poniewiera, V. Sokoła-Szewioła).

11.50. Przekroje geologiczne, korelacja pokładów (A. Mierzejowska, M. Poniewiera).

12.30. Przygotowanie danych prognostycznych (R. Mielimąka, P. Sikora).

12.50. Określenie błędu pomiaru objętości hałd (M. Pomykoł, M. Poniewiera).

13.10. Metoda analityczno-numeryczna dla określenia odporności otworów wielkośrednicowych na wpływy eksploatacji górniczej (Ryszard Mielimąka).

13.30. Modelowanie bezpośrednie maszyn i urządzeń (A. Bośka).

13.50. Moduły Tąpań, Wentylacji i Przygotowania Produkcji (M. Żogała).

14.10. Budowa przestrzennego modelu wyrobisk (J. Orwat, A. Mierzejowska, M. Żogała).

14.20. Przygotowanie map do wydruku (M. Poniewiera).

16.00. Prezentacja nowoczesnego sprzętu geodezyjnego (Leica Geosystems).

16.30. Wprowadzenie do programów prognozujących deformację terenu (M. Pomykoł).

17.00. Dane geologiczne na numerycznych mapach stosowanych w górnictwie węgla kamiennego (Z. Małolepszy, R. Maślanka, K. Markiewicz, W. Okońska)

17.15. Współczesne metody modelowania przemieszczeń (P. Sikora).

17.30. Modelowanie powierzchni pokładu i terenu (A. Bośka).

17.50. Praca z chmurami punktów (A. Bośka).

18.20. Zakończenie drugiej części obrad.

Politechnika Śląska

GEO LISP System Obsługi Kopalnianych Map Numerycznych

BricsCAD®

VECTOR SOFTWARE GROUP

AGENDA

Piątek, 24 września	Sobota, 25 września
12.10. Przerwa kawowa.	8.00. Śniadanie.
15.00. Obiad.	10.00. Zakończenie konferencji.
19.00. Bankiet.	10.00 – 12.00. Stoisko informacyjne

Doba hotelowa zaczyna się o godzinie 14.00 i kończy się o godzinie 12.00

Zgodnie z: „Wytycznymi dla organizatorów spotkań biznesowych, szkoleń, konferencji i kongresów w trakcie epidemii SARS-CoV-2” wydanymi przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii informujemy:

Każdy z uczestników będzie mieć możliwość stacjonarnego udziału w konferencji, z zachowaniem obowiązującego reżimu sanitarnego.

Obowiązek noszenia maseczki będzie wymagany wobec wszystkich uczestników i organizatorów przez cały czas trwania konferencji, w tym również podczas wystąpienia. Obligatoryjna jest również dezynfekcja dłoni oraz zachowanie dystansu społecznego.

Komitet organizacyjny

dr hab. inż. Ryszard Mielimąka, prof. Pol. Śl

dr hab. inż. Violetta Sokoła-Szewioła, prof. Pol. Śl.

dr inż. Aleksandra Mierzejowska

dr inż. Justyna Orwat

dr inż. Maciej Pomykoł

dr inż. Marian Poniewiera

dr inż. Paweł Sikora

mgr inż. Adam Bośka

mgr inż. Monika Żogała

KONFERENCJA NAUKOWO - TECHNICZNA

24 - 25 WRZEŚNIA 2021 R.

„MAPY NUMERYCZNE W GÓRNICTWIE"

POD PATRONATEM NAUKOWYM
KATEDRY EKSPLOATACJI ZŁÓŻ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

GEO LISP

Leica Geosystems

Politechnika Śląska

BricsCAD®

Innowacyjne narzędzie CAD dla każdej branży

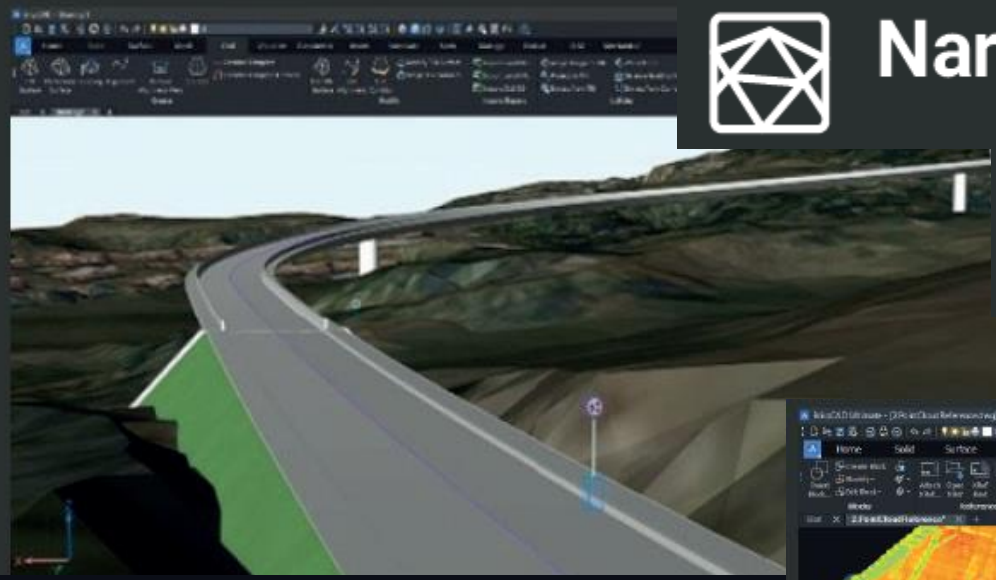

Narzędzia inżynierii lądowej

Kompatybilny z DWG

Chmury punktów

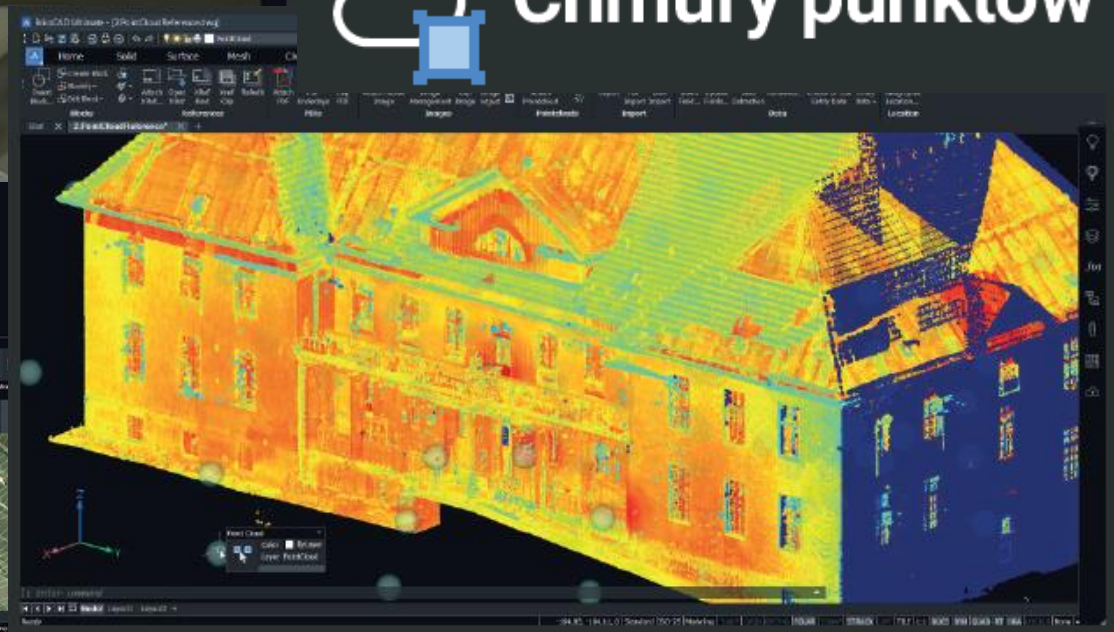

System Obsługi
Kopalnianych
Map Numerycznych

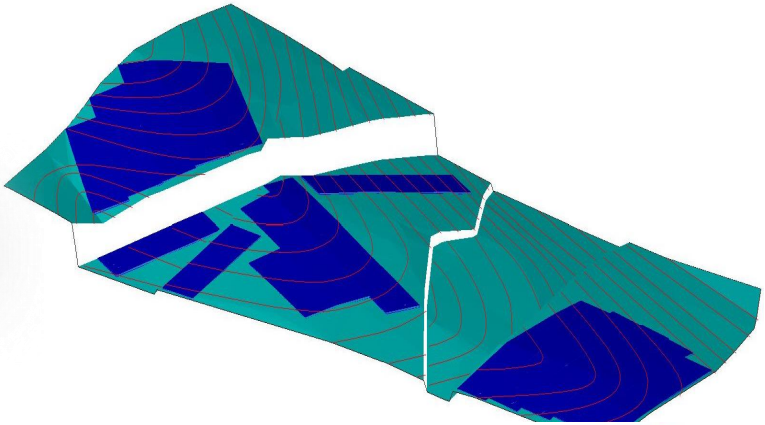

1993 r - KWK Katowice

2021 r –JSW, PGG, Węglokoks, Tauron, SRK, Silesia, Dębieńsko ...

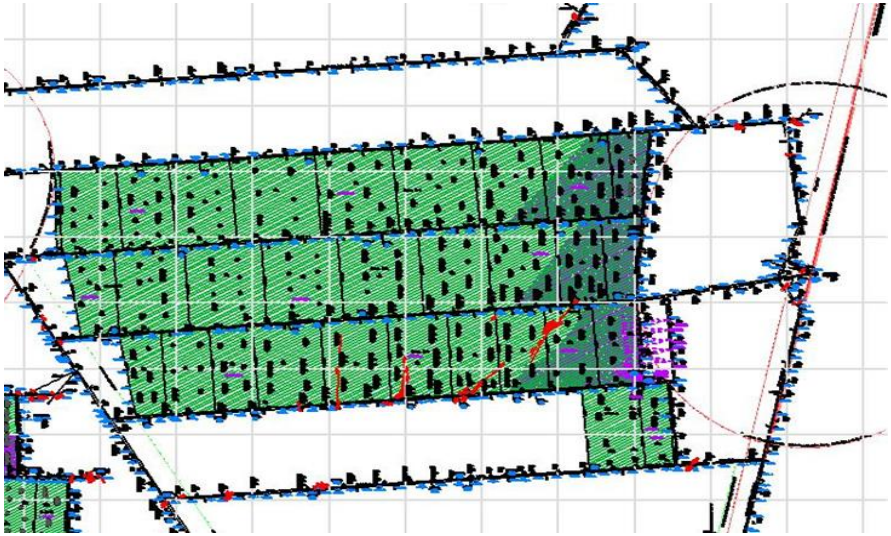

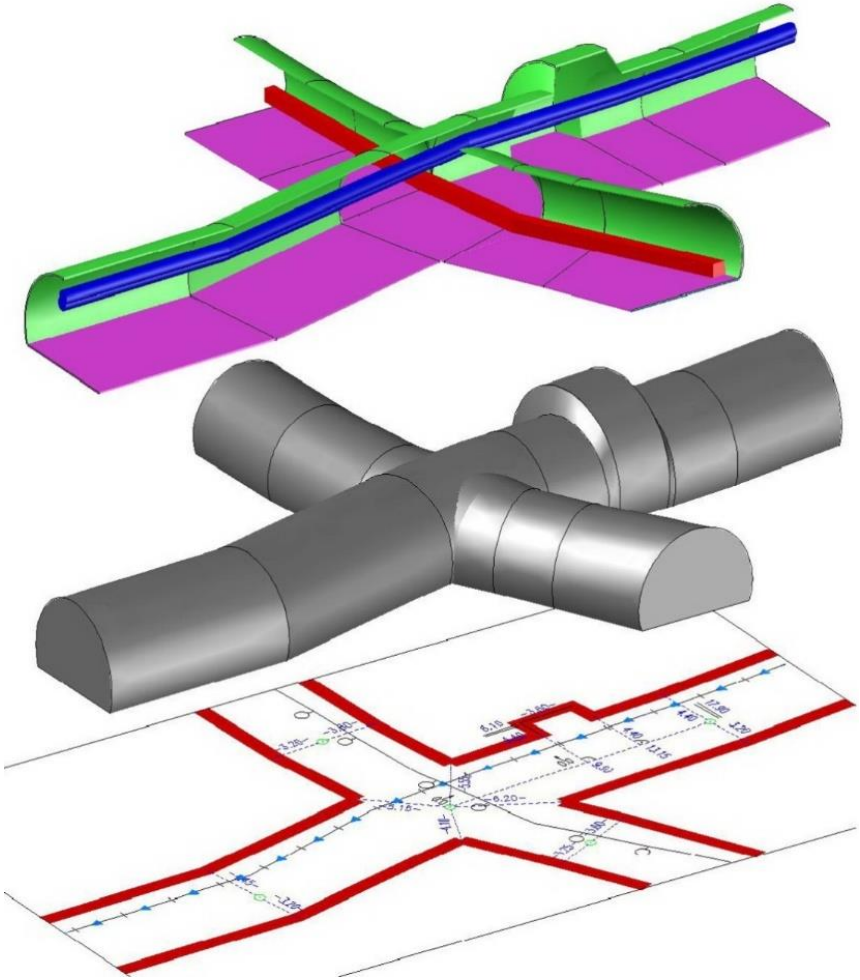

Sporządzenie dowolnej mapy górniczej

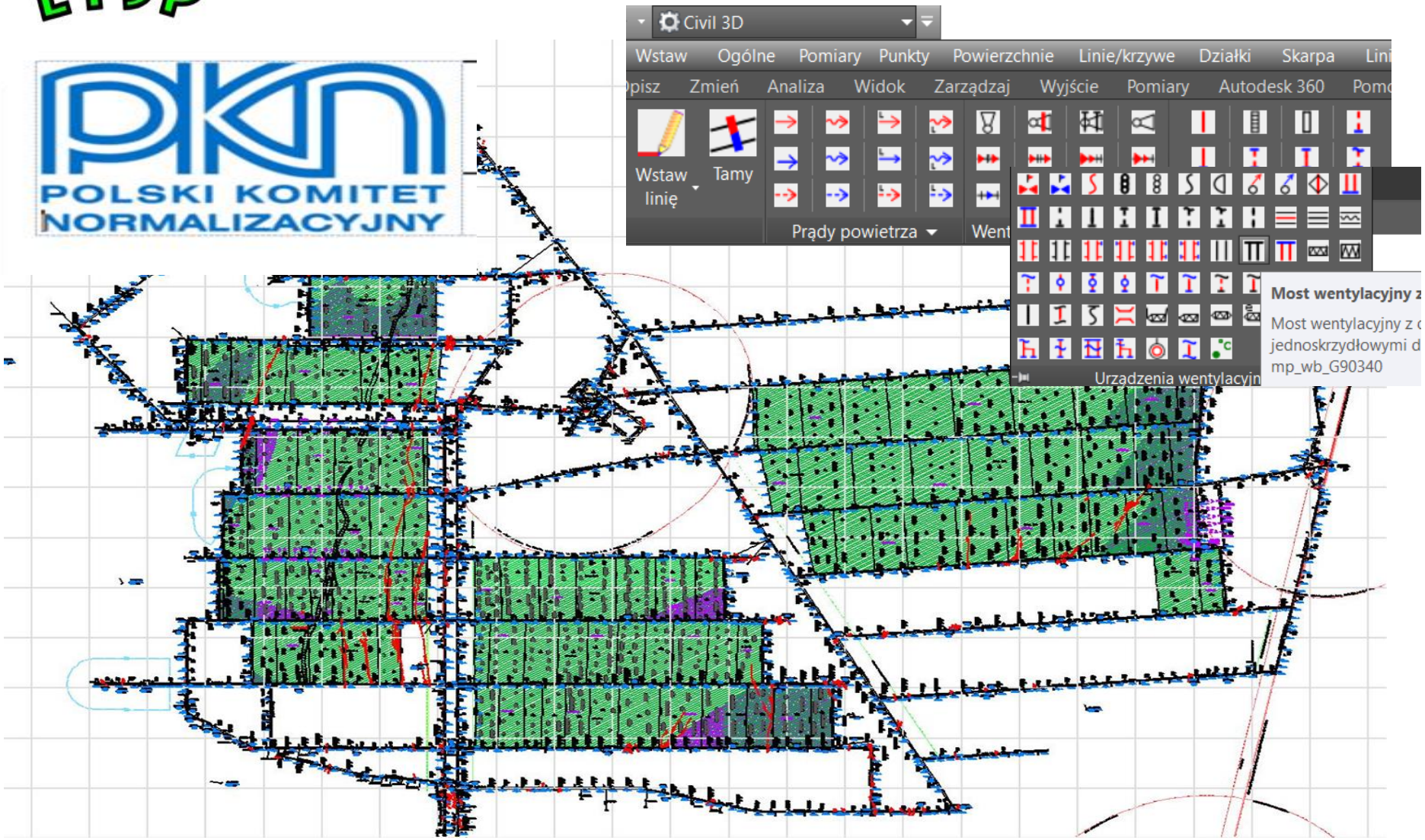

Tysiąc stron dokumentacji i samouczków

2. Praca z rastrami 8
2.1. Kalibracja rastrów – informacje ogólne 8
2.1.1. Kalibracja na siatkę w programie Geolisp 9
2.1.2. Ćwiczenie 2: Kalibracja rastra mapy pokładowej 9
2.1.3. Przetwarzanie kilku rastrów jednocześnie 11

Utworzeni Zlewni na całej mapie.

1). W górnym menu Powierzchnie wchodzimy w Edycję właściwości powierzchni.

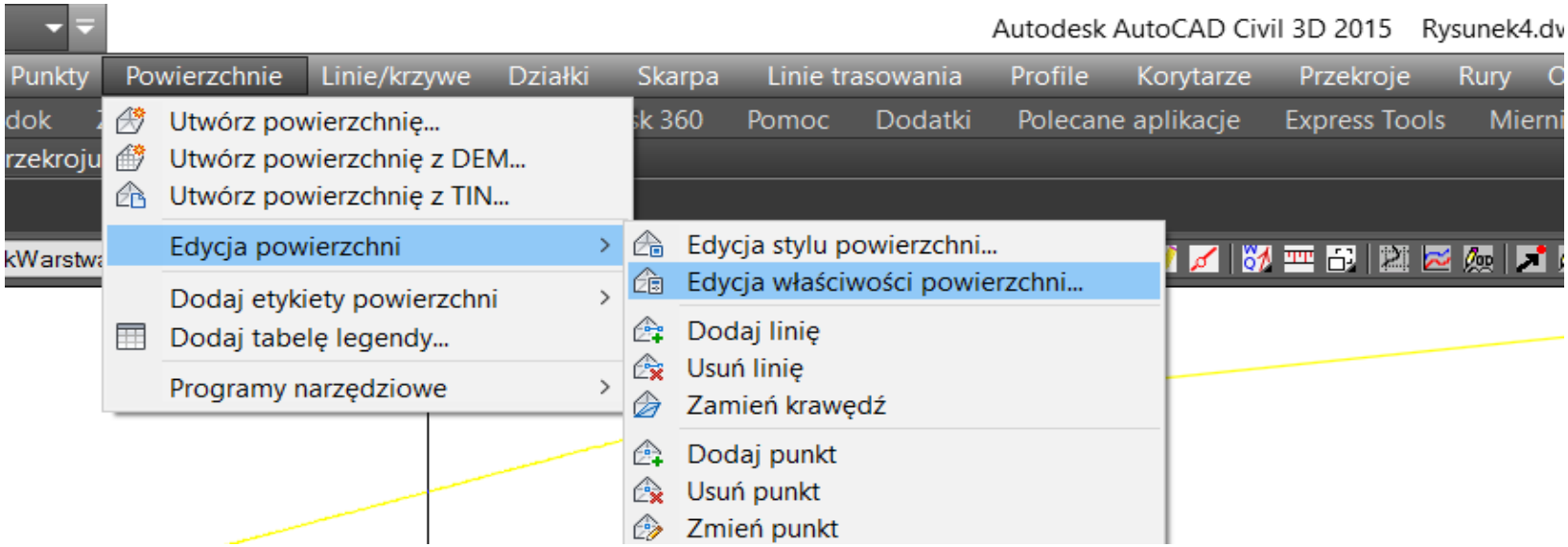

Dostosowanie do potrzeb użytkowników

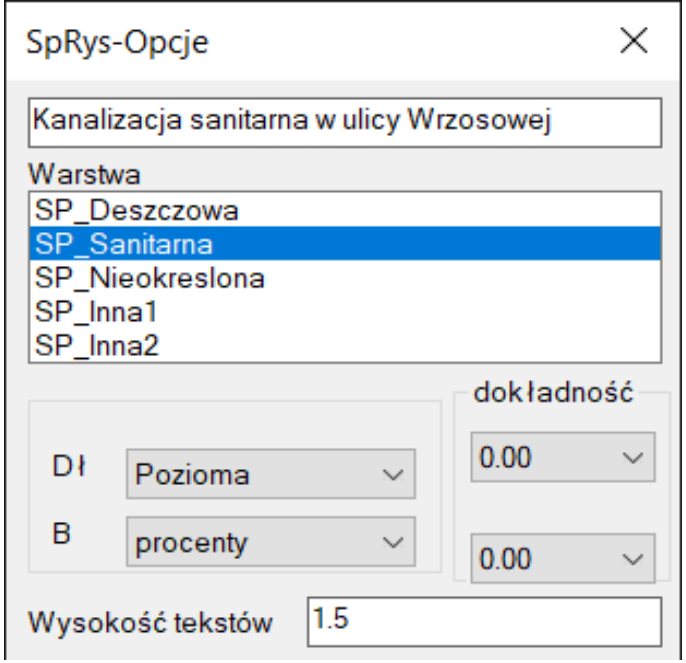

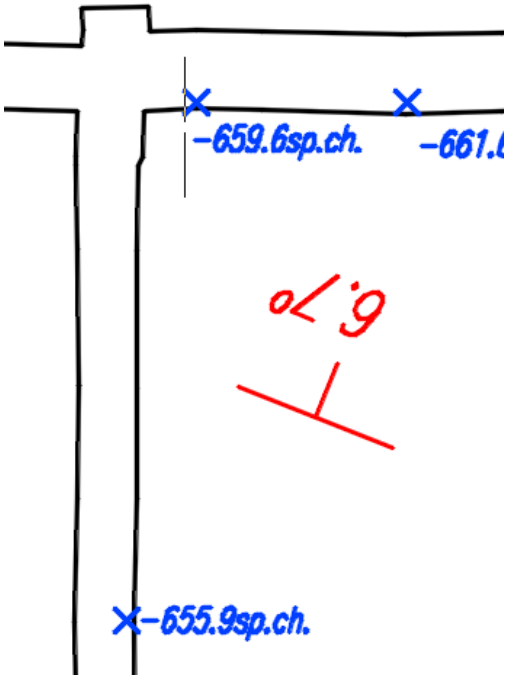

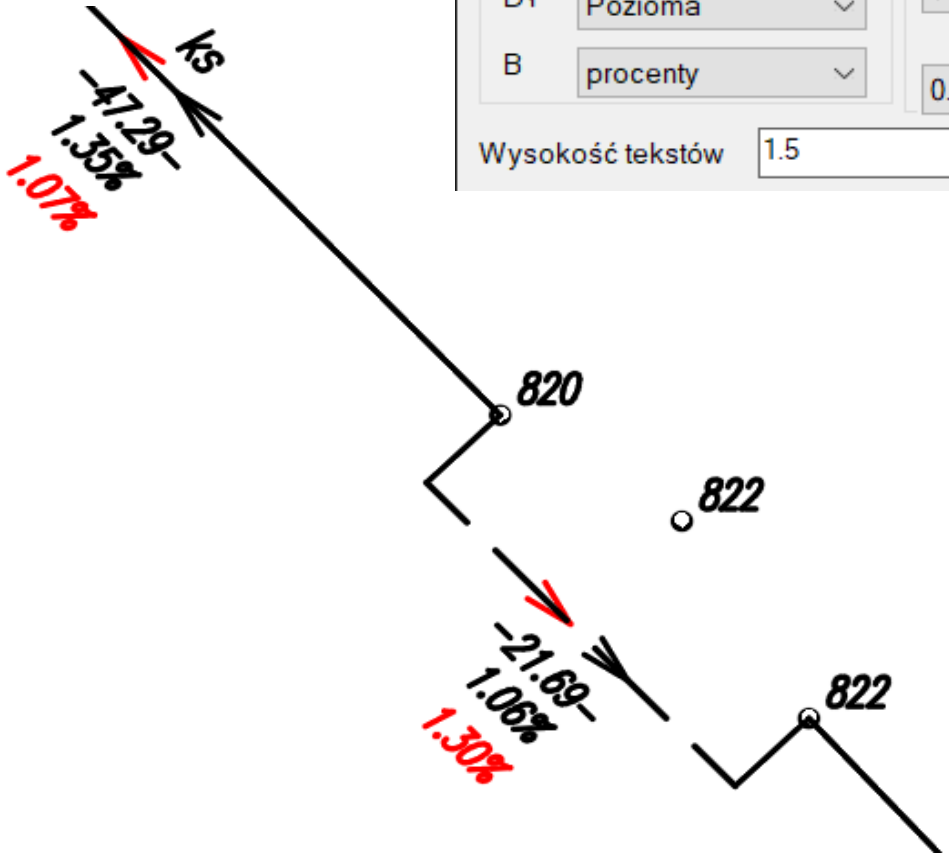

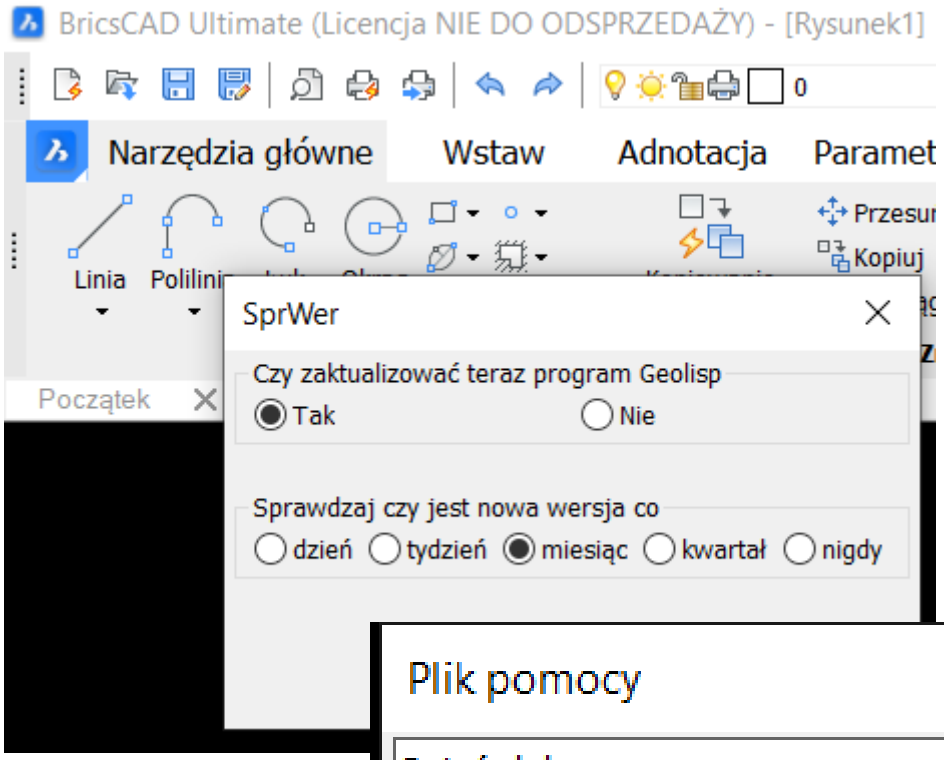

SprWer – czy istnieje nowsza wersja MPI – co nowego MPP – pomoc programu www.Geolisp.pl

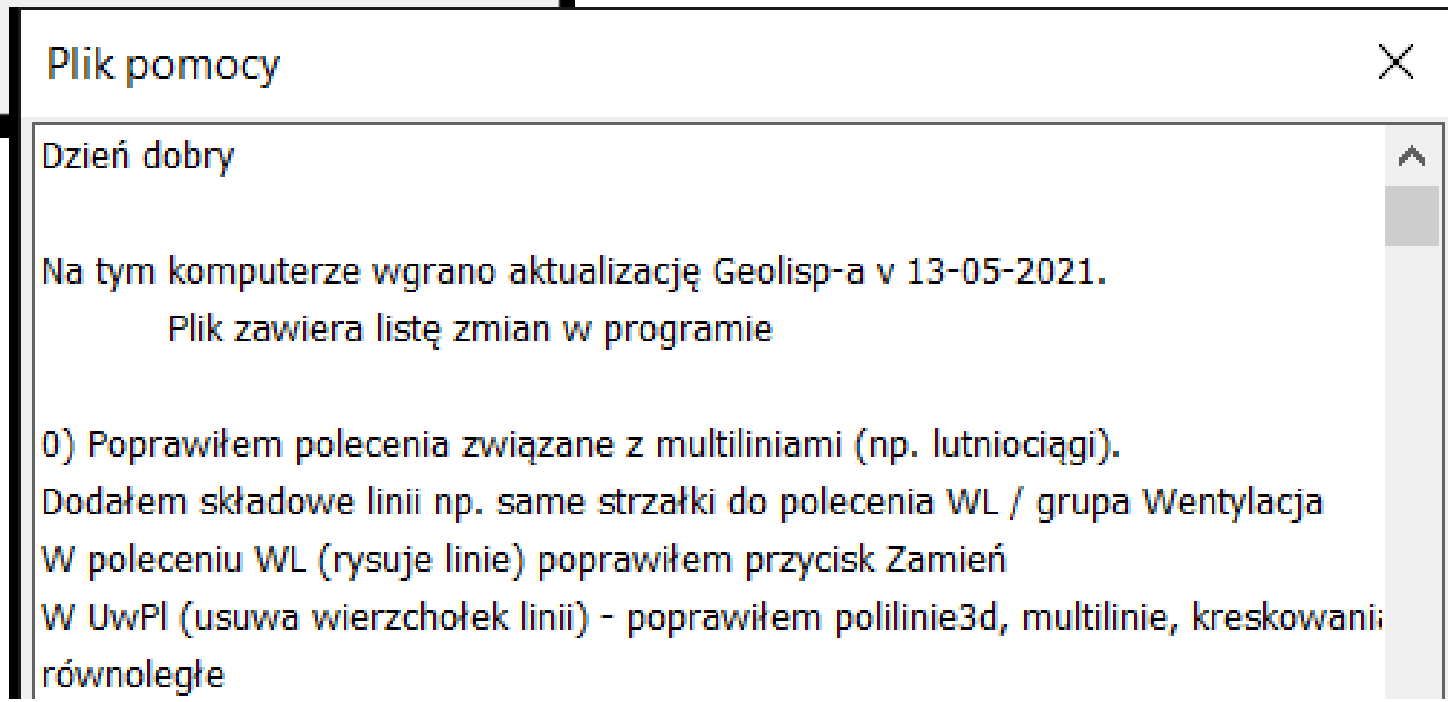

Wprowadzenie linii nieciągłości do numerycznego modelu złoża

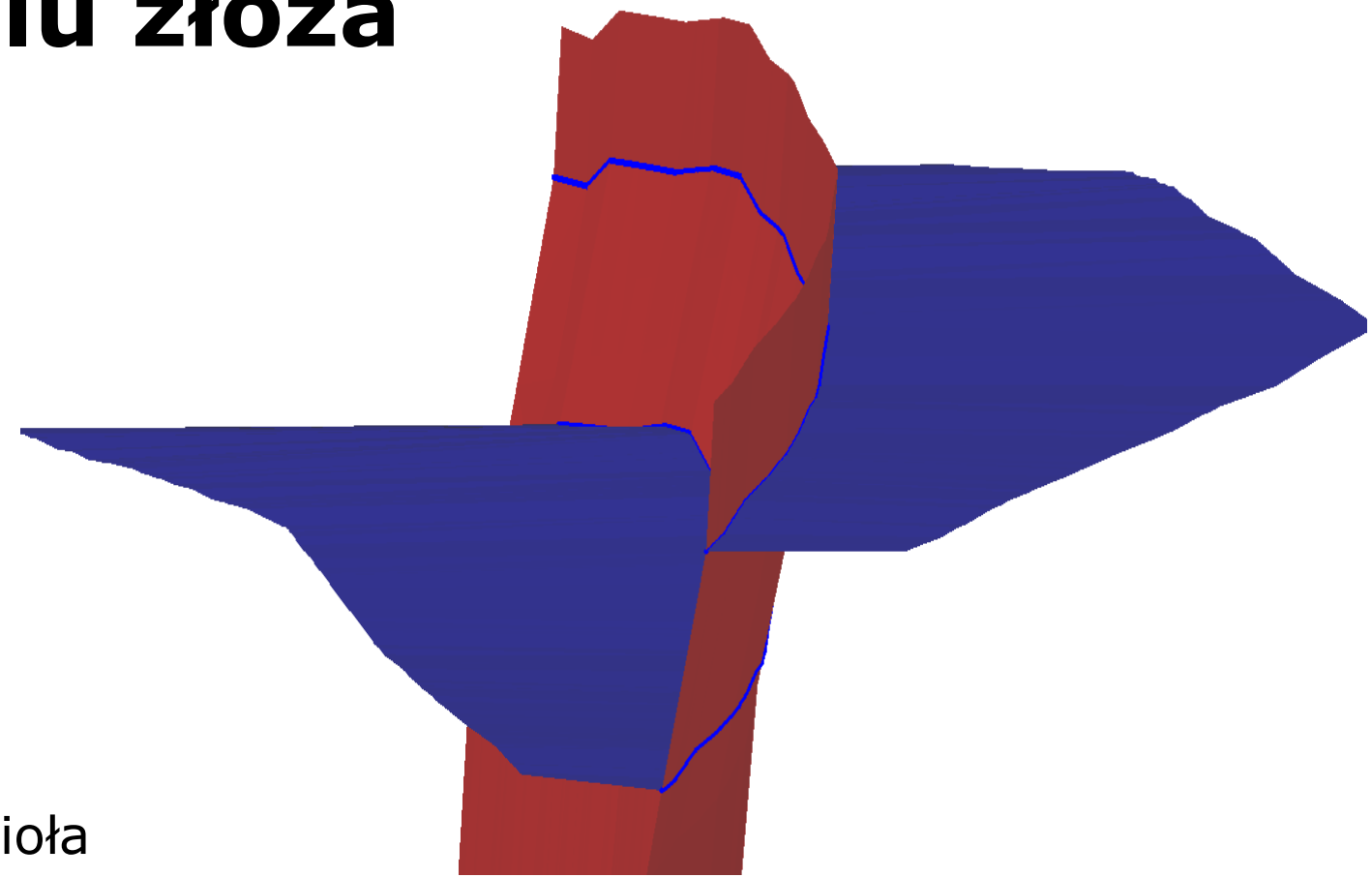

M. Poniewiera,
V. Sokoła-Szewioła

- Największym problemem, z którym spotykamy się podczas tworzenia numerycznego modelu złoża węgla kamiennego jest wprowadzenie linii nieciągłości: uskoków, linii zrostu pokładów, wyklinowania itd.

- Uskoki wprowadzone na mapie pokładu przeważnie są poliliniami płaskimi, nie znamy rzędnej wysokościowej.

- W celu określenia przestrzennego położenia uskoków opracowano autorskie metody, zaimplementowanie w programowaniu Geolisp, w środowisku systemu CAD.

- Poprawne wprowadzenie przebiegu uskoku ma istotne znaczenie dla dokładności wykonywania prognoz wpływów eksploatacji górniczej na górotwór i powierzchnię.

Metoda stałego nachylenia

Metoda opiera się na założeniu, że nachylenie pokładu przed i za uskokiem jest stałe. Zaletą jest prostota stosowania dla użytkownika Systemu. Wadą metody jest konieczność znajomości zrzutu uskoku.

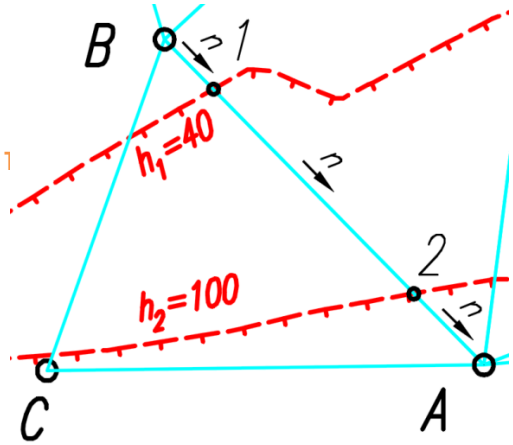

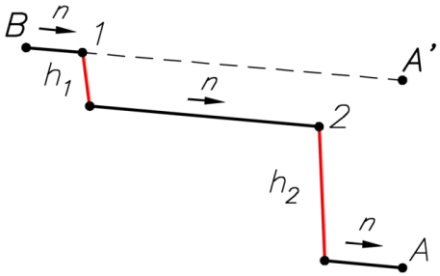

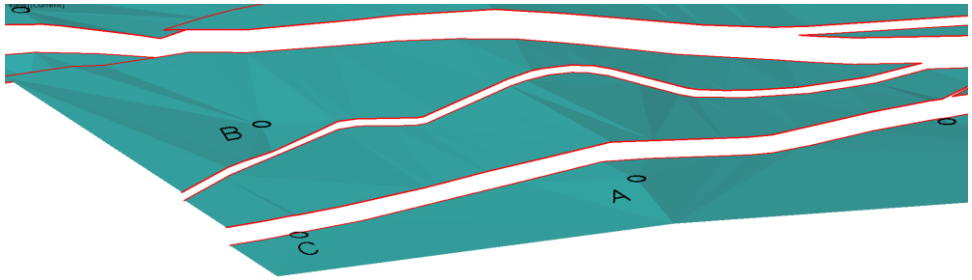

- Utworzenie siatki trójkątów opartych o dane pomiarowe np. otwory geologiczne.
- Znalezienie wszystkich przecięć boku trójkąta z uskokami.
- Obliczenie zrzutu uskoku h w miejscu przecięcia
- Interpolacja rzędnej uskoku (jeżeli nie jest stały).
- Wstawienie linii nieciągłości do powierzchni trójkątów.
- Ekstrapolacja i zagęszczenie powierzchni całego przedmiotowego obszaru.
- Kontrola sąsiednich pokładów, wygenerowanie nowych izolinii spągu pokładu itp.

Metoda istniejących warstwic

Metoda ta polega na obliczeniu przestrzennego położenia uskoku na podstawie istniejących izolinii spągu, które dochodzą do niego z obu stron.

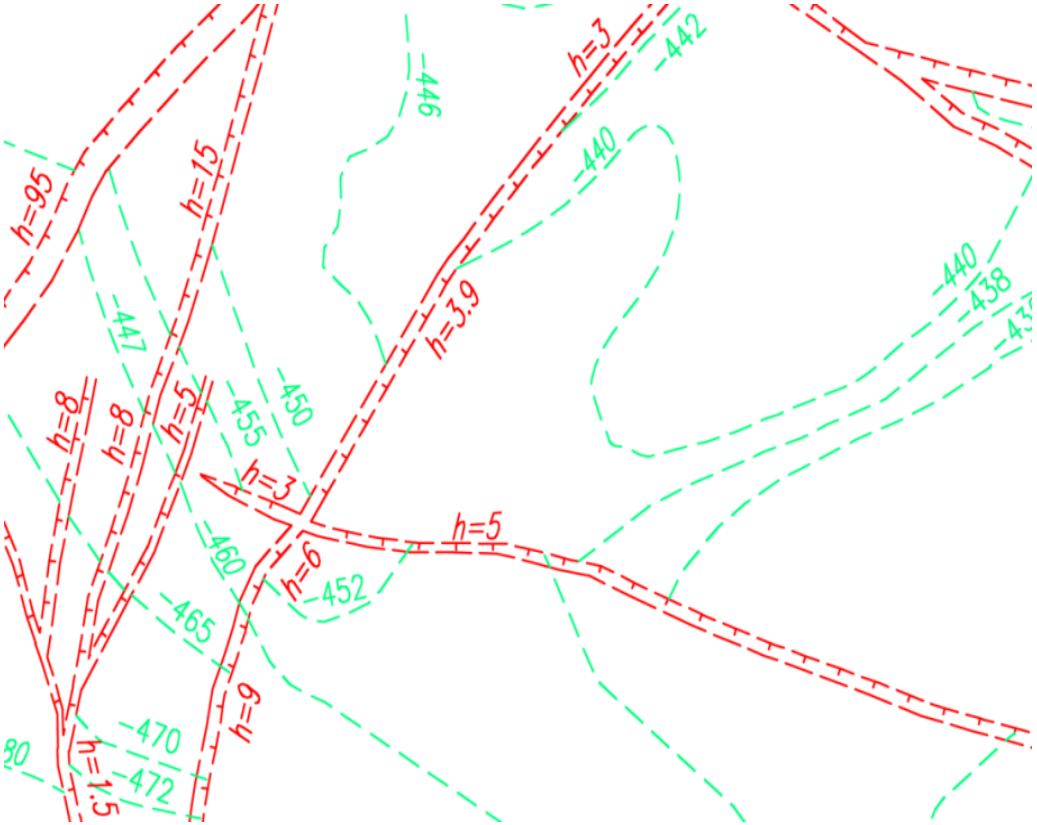

- Łatwo w ten sposób w modelu uwzględnić fałdy czy inne zaburzenia geologiczne.
- Metoda ta nie wymaga znajomości zrzutu uskoku.
- Wadą tej metody jest to, że musimy te warstwice mieć.

Postępowanie:

- Zagęszczenie izolinii.
- Nadanie rzędnej uskoków i obwiedni w miejscu przecięcia z izoliniami i innymi obiektami.
- Utworzenie modelu złoża na podstawie: otworów geologicznych, uskoków, warstwic, fałdów i punktów
- Wykonanie kontroli zrzutu uskoków, odległości do sąsiednich pokładów, upadu każdego trójkąta itd.
- Wygenerowanie nowych izolinii spągu pokładu.

NMZ – wprowadzenie uskoków

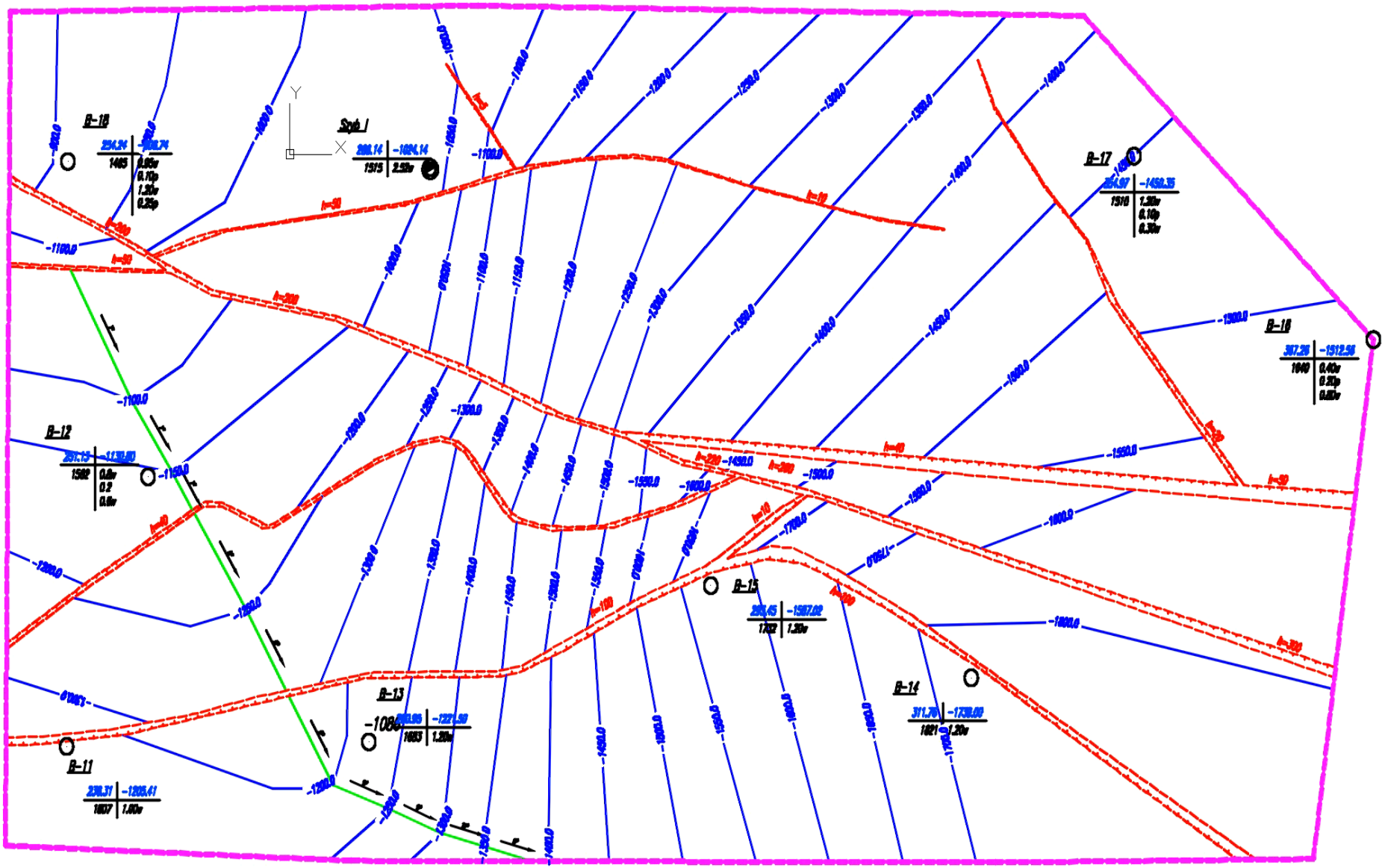

Metoda osobnych powierzchni

Najdokładniejszym sposobem, wymagającym stosunkowo dużej liczby danych, jest wykonanie osobnych powierzchni spągu po obu stronach linii nieciągłości.

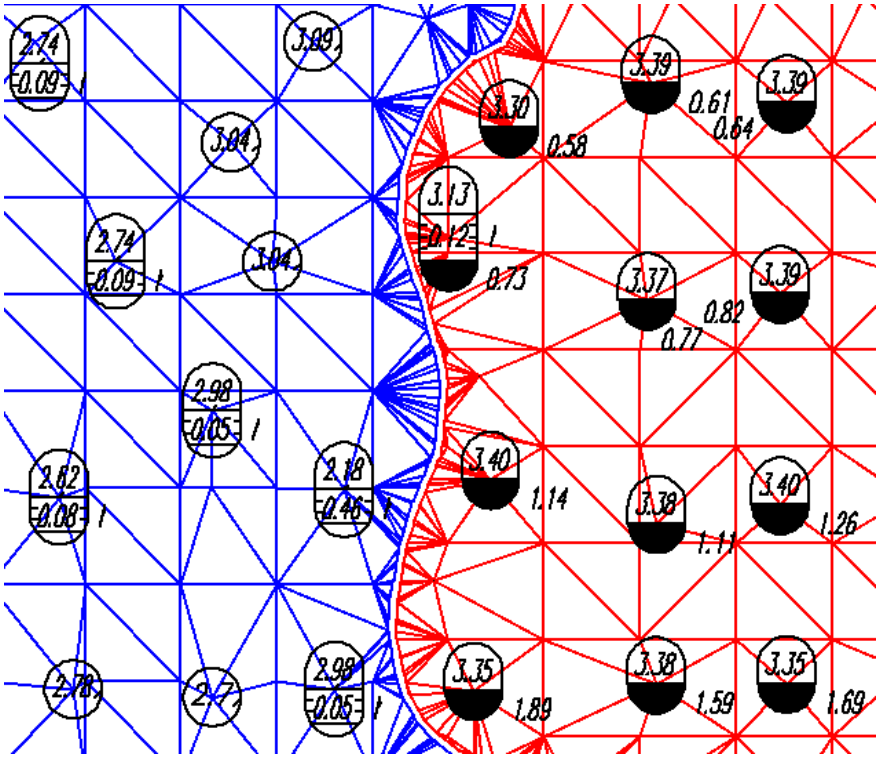

- Wykonanie osobnych powierzchni trójkątów po obu stronach uskoku
- Powiększenie (ekstrapolacja) obu powierzchni metodą krigingu, tak aby cały uskok znalazł się wewnątrz tych powierzchni.
- Zrzutowanie (nadanie rzędnej wysokościowej) skrzydła wiszącego na podstawie górnej powierzchni a skrzydła zrzuconego na podstawie powierzchni dolnej.
- Obliczenie zrzutu na całej długości uskoku, sprawdzenie czy rzut jest w miarę stały i zgodny z przewidywaniami.
- Przycięcie obu powierzchni do uskoku.
- Połączenie obu powierzchni w jedną całość.

Metoda przedłużenia sąsiedniej powierzchni

Często się zdarza, że po jednej stronie linii nieciągłości mamy dużo danych a po drugiej niewiele.

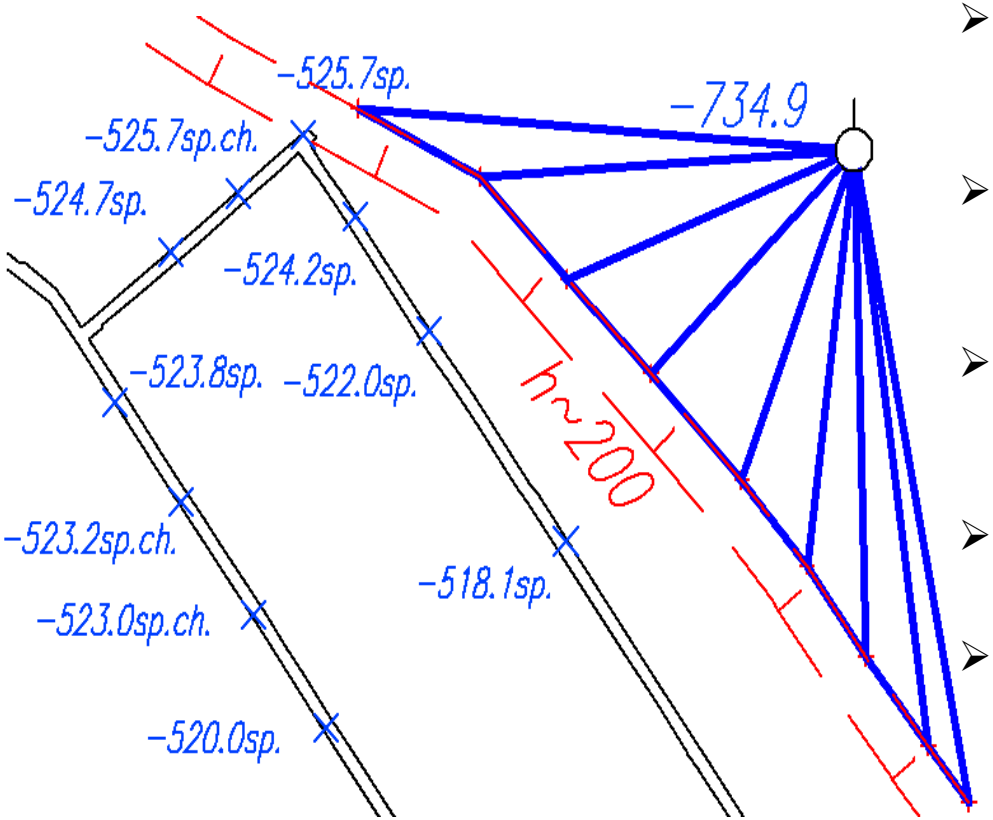

- Tworzymy powierzchnię spągu po jednej stronie.
- Powiększamy tę powierzchnię przy pomocy metody kriging, tak aby cały uskok znalazł się wewnątrz niej.
- Rzutujemy (obliczamy rzędne wysokościowe) jednego skrzydła uskoku na podstawie tej powierzchni.
- Rysujemy linię równoległą do uskoku w niewielkiej odległości, odejmujemy od jej rzędnej zrzut uskoku.
- Tworzymy powierzchnię spągu na podstawie tej obliczonej linii i danych po jednej stronie.
- Powiększamy tę powierzchnię metodą kriging do potrzebnego zakresu.
- Łączymy obie powierzchnie i obie linii uskoku (górną i dolną) w jedną całość.

Metoda zamkniętych obszarów

Jeżeli danych (otworów geologicznych i uskoków) mamy niewiele to możemy utworzyć zamknięte obszary podzielone uskokami. Jeden z tych obszarów przyjmujemy za niezmienny a pozostałe podnosimy lub obniżamy względem niego o wartość przewidywanego zrzutu uskoku. Dzięki temu otrzymujemy jedną dużą powierzchnię niepociętą uskokami, czyli - w pewnym sensie - sprzed wystąpienia ruchów tektonicznych.

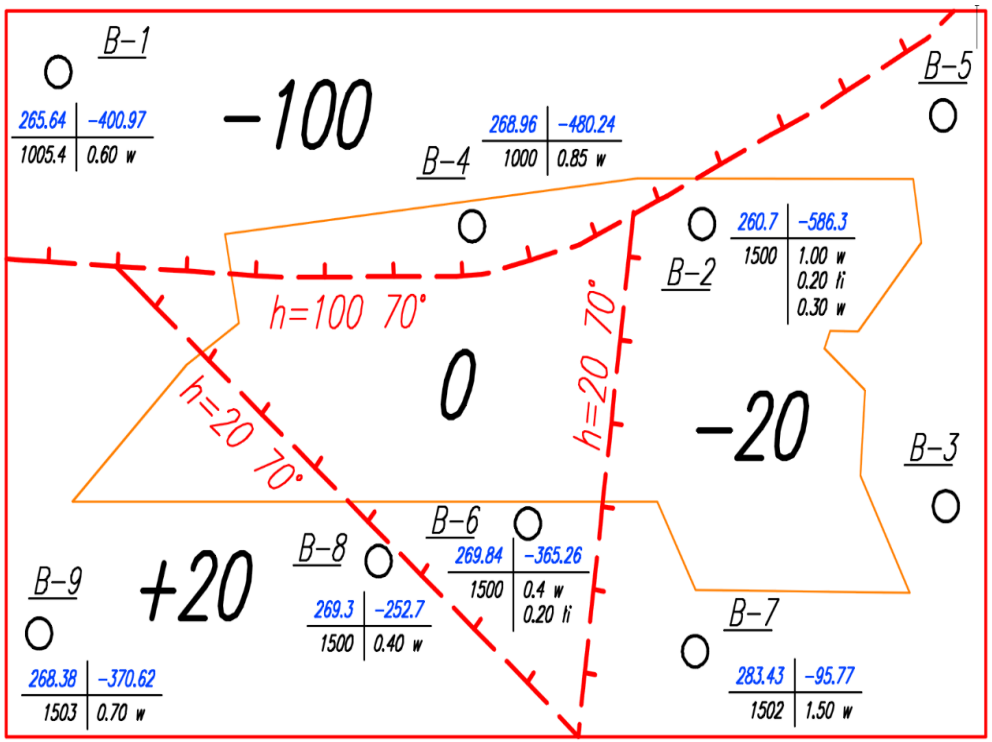

- Przedłużamy uskoki do siebie, żeby powstałe zamknięte obszary.
- Na podstawie powyższych danych tworzymy jedną dużą powierzchnię - niepociętą uskokami.
- Przedłużamy wykonaną powierzchnię do obwiedni (granicy obszaru górniczego).
- Dzielimy tę jedną dużą powierzchnię na części wzdłuż uskoków i podnosimy na swoje miejsce.
- Wykonujemy kontrole.

Przeniesienie uskoku z wyżej leżącego pokładu lub stropu karbonu

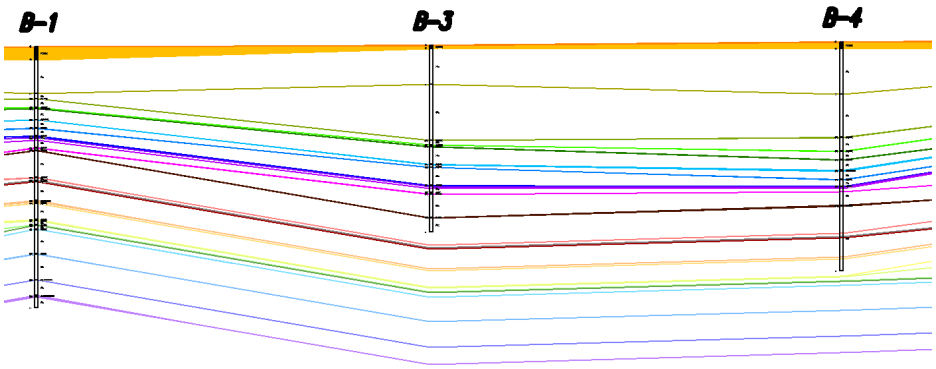

- Wprowadzamy uskok do pierwszego pokładu.
- Tworzymy powierzchnie różnic między pokładem odniesienia a pozostałymi pokładami.
- Przenosimy uskok do kolejnych powierzchni.

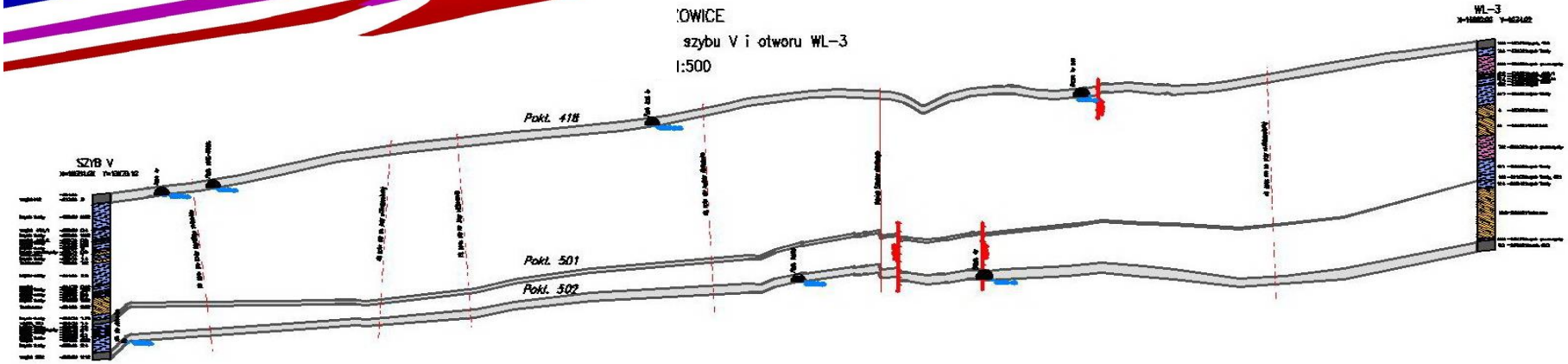

Wprowadzenie linii nieciągłości w metodzie bryłowej

Model złoża możemy przedstawić w formie szeregu siatek trójkątów (każdy pokład węgla osobno) lub w postaci bryłowej – gęstej siatki prostopadłościanów odwzorowujących cały górotwór.
Uskok możemy przedstawić jako siatkę trójkątów przecinającą górotwór.
Wadą metody bryłowej jest duża czasochłonność prowadzonych obliczeń i analiz.
W obu metodach wprowadzenie uskoków jest dość podobne: musimy przewidzieć, gdzie uskok się zaczyna, gdzie kończy, jaki jest jego zrzut i nachylenie.

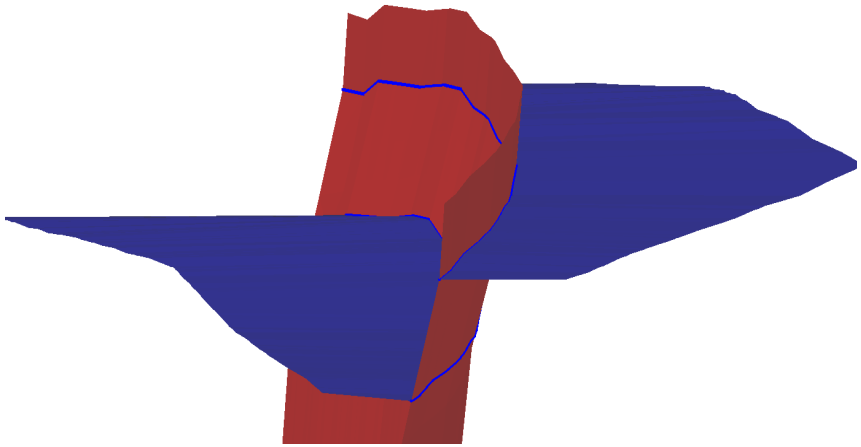

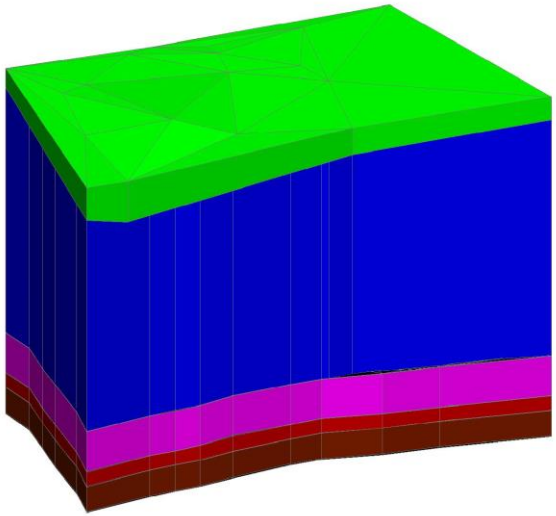

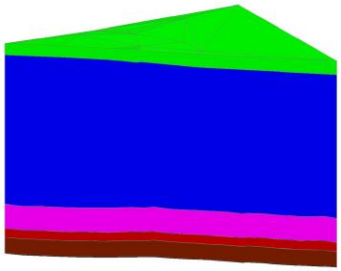

Kontrola wykonanego modelu złoża

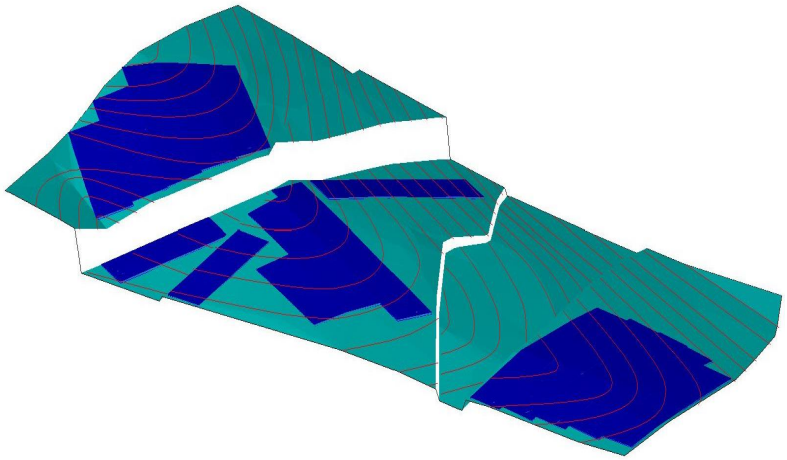

- Analizę punktów odstających.
- Badanie zmienności zrzutu i nachylenia uskoku.
- Widok w przestrzeni.
- Kontrolę odległości między sąsiednimi pokładami.
- Weryfikację położenia złoża względem istniejących wyrobisk korytarzowych i otworów badawczych.

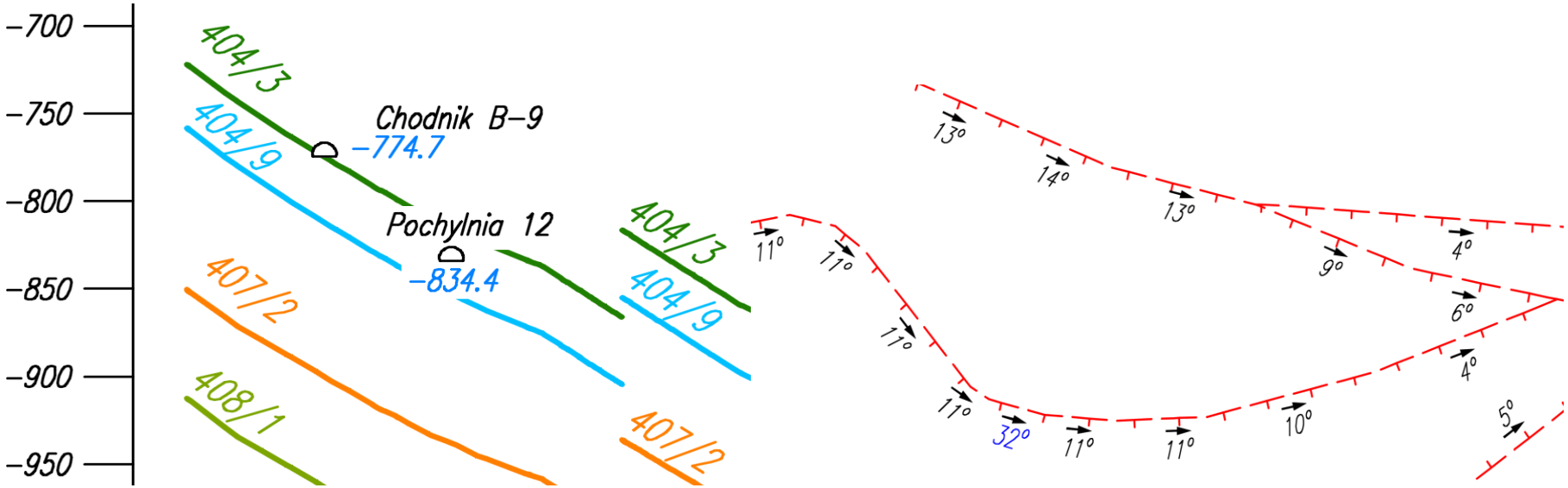

Upad każdego trójkąta - OpOZU

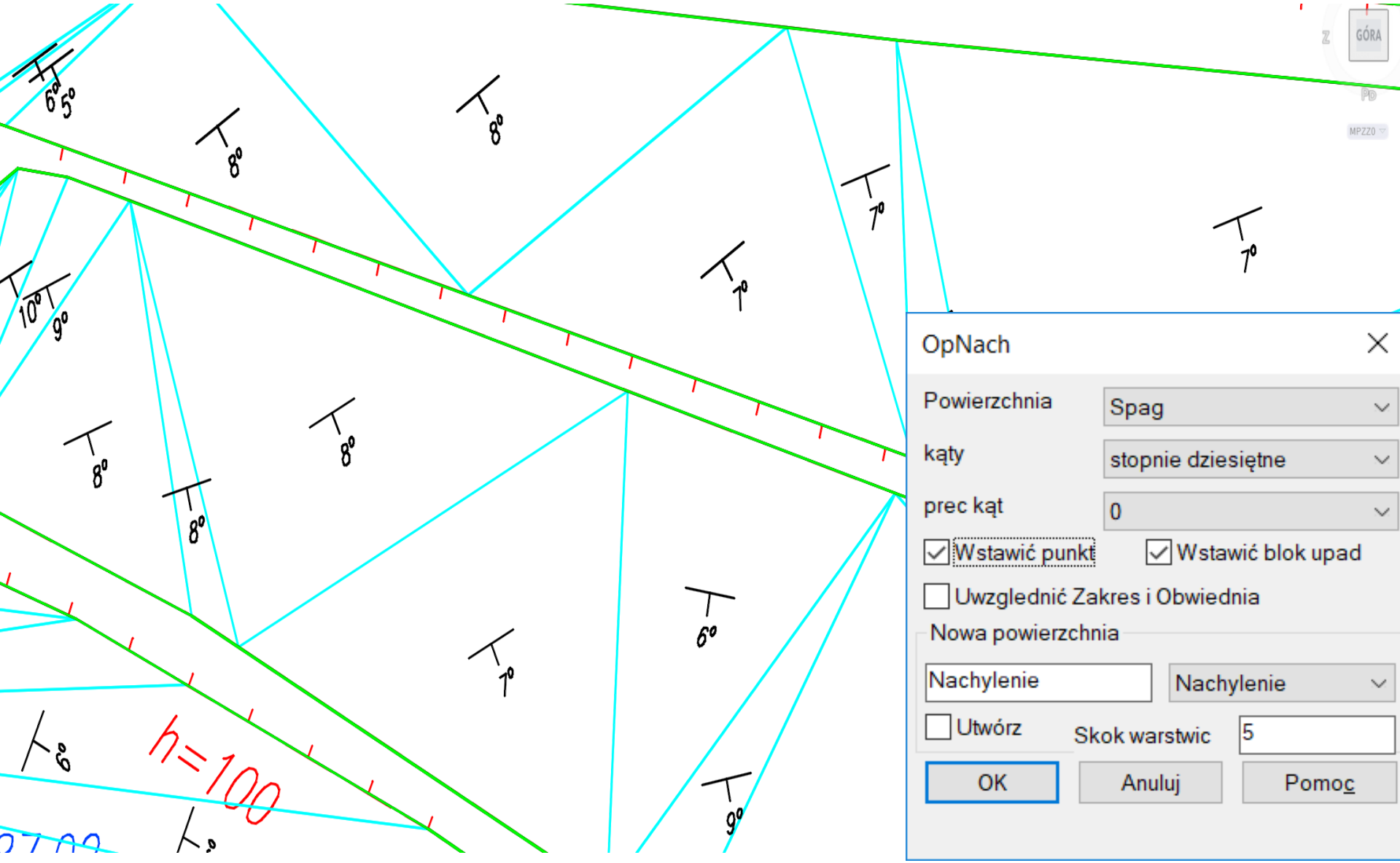

Obliczenie zrzutu uskoku - OpOZU

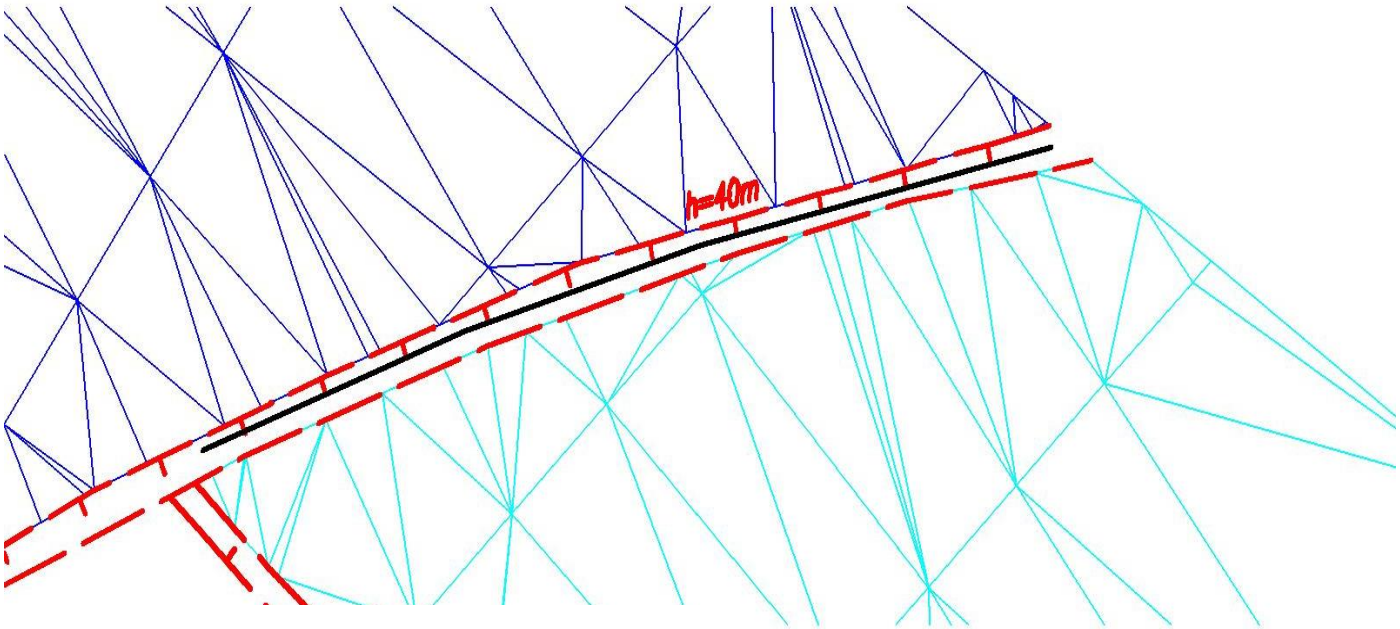

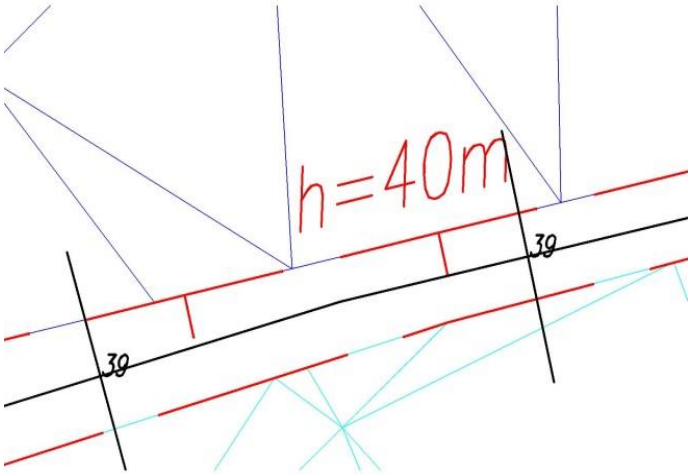

Średni zrzut =41.7
Minimalny =39.1
Maksymalny =42.4

- Zaprezentowano kilka autorskich metod.
- Podane powyżej metody przeważnie łączymy.
- Geolisp posiada narzędzia do realizacji wprowadzenia uskoków

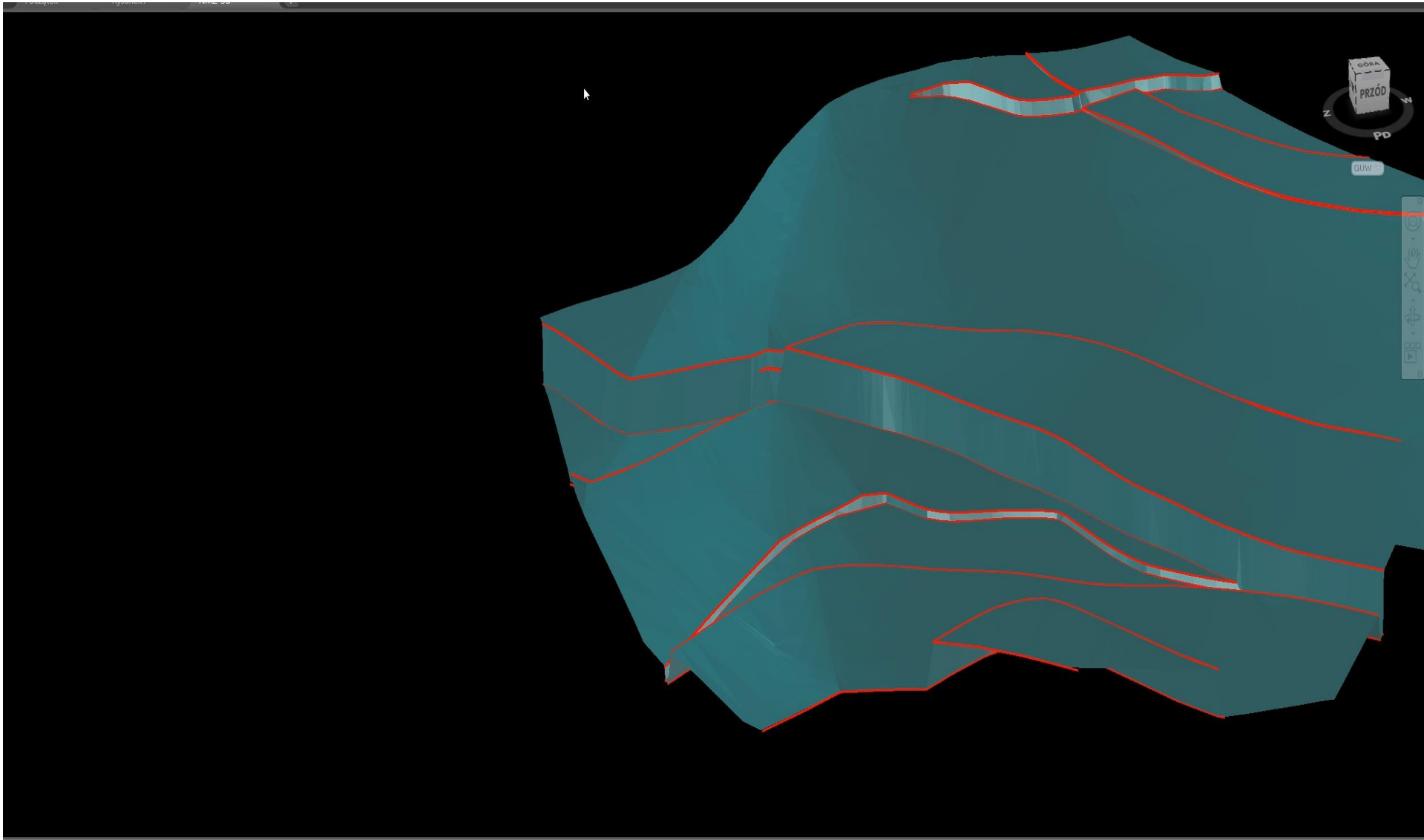

Podsumowanie

- Zaprezentowano kilka autorskich metod, które pozwalają na wprowadzenie uskoków do modelu złoża. Opracowane algorytmy podzielono uwzględniając liczbę i rodzaj danych wejściowych jakimi dysponuje przedsiębiorca.

- Podane powyżej metody przeważnie łączymy, wynik pierwszej metody stanowi dane wejściowe dla drugiej. Kontrolując i zmieniając przebieg uskoku w całym górotworze stopniowo dochodzimy do zadawalającego wyniku.

- Oprogramowanie Geolisp posiada narzędzia do realizacji wprowadzenia uskoków zgodnie z opisanymi algorytmami, co znacznie usprawnia proces wykonania modelu.

KONFERENCJA NAUKOWO - TECHNICZNA

24 - 25 WRZEŚNIA 2021 R.

„MAPY NUMERYCZNE W GÓRNICTWIE"

POD PATRONATEM NAUKOWYM
KATEDRY EKSPLOATACJI ZŁÓŻ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

GEO LISP

Leica Geosystems

Politechnika Śląska

Przekroje geologiczne, korelacja pokładów, mapy jakości

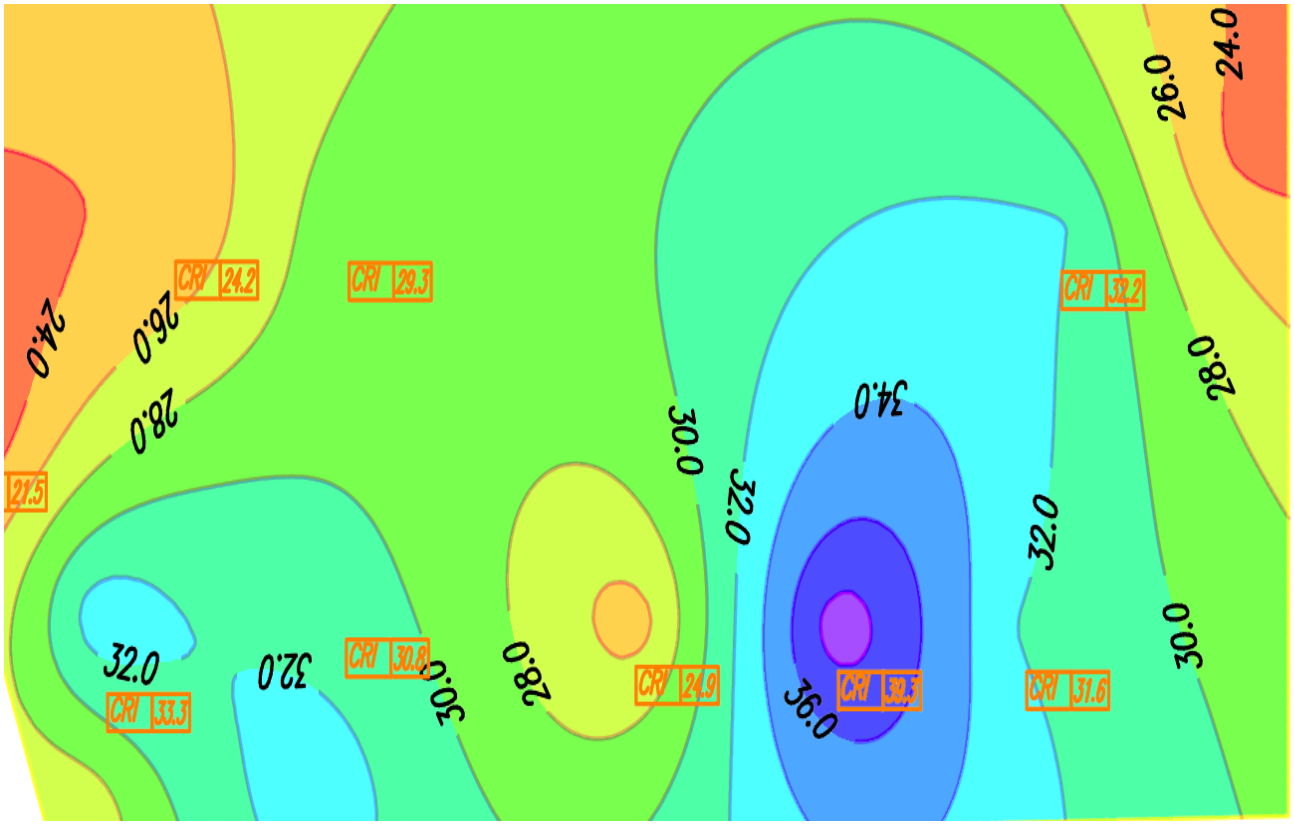

CRI			
Numer	Od	Do	Kolor
1	21.5	22.0	
2	22.0	24.0	
3	24.0	26.0	
4	26.0	28.0	
5	28.0	30.0	
6	30.0	32.0	

A. Mierzejowska, M. Poniewiera

Prof. Iwona Jelonek

Numeryczny model złoża - dane

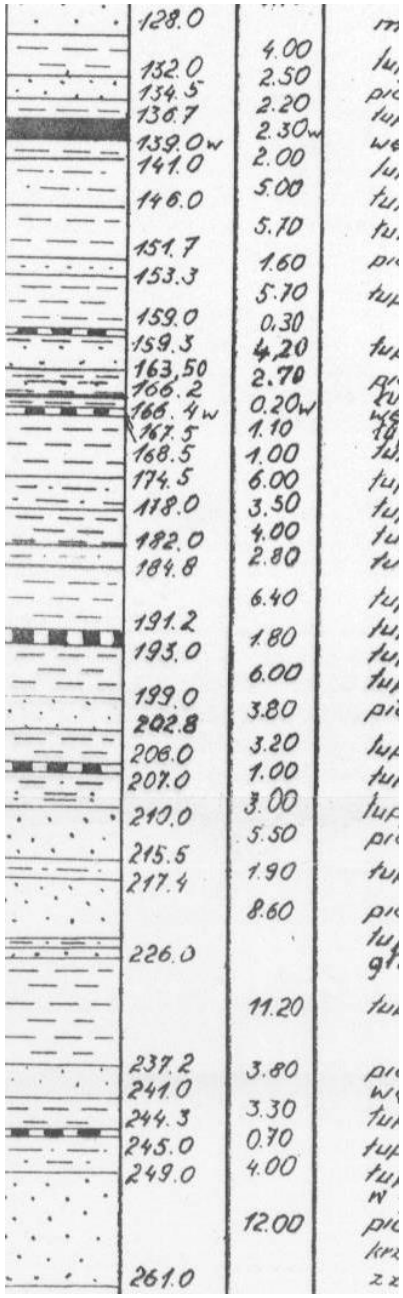

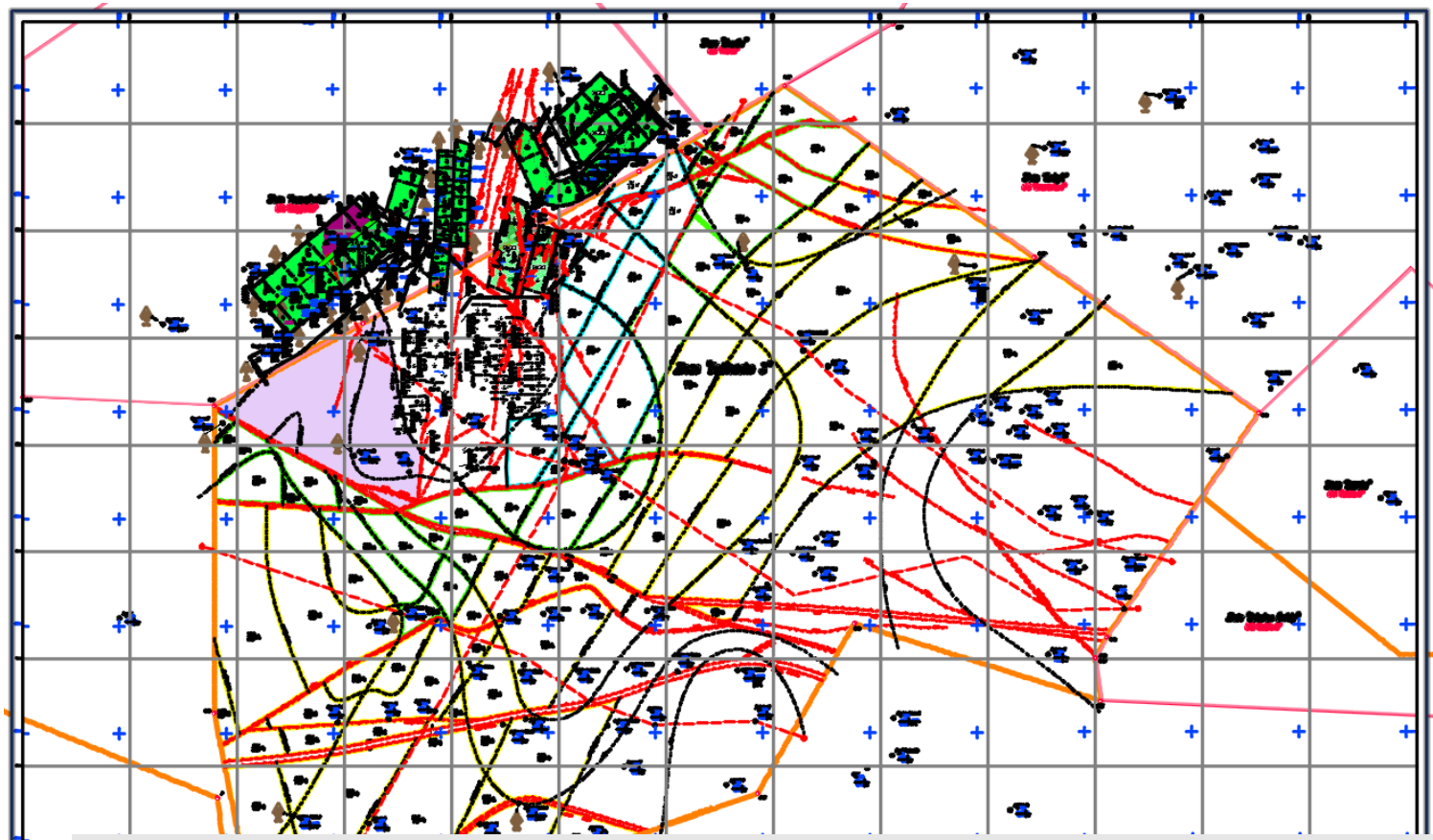

	A	B	C	D	G	H	I	J	K	L
1	Nazwa	X	Y	Pokład	NR_PRÓBY	TYP_WĘGLA	WARTOŚĆ OPAŁOWA	POPIÓŁ	ZAWARTOŚĆ SIARKI	GĘSTOŚĆ
2	665	-15119.52	-24826.18	412-1	50/66	35.1	22 337	31.88		1.47
3	664	-15277.19	-25834.91	412-1	1843/77	35.2A	29 762	13.5	0.67	1.45
4	663	-16478.45	-29564.77	412-1	947/84	41	29 094	15	0.59	1.44
5	662	-17483.05	-31462.92	412-1	322/86	41	31 067	12.77	0.53	1.33
6	661	-10938.6	-28147.8	411-2	1076/84	41	26 394	24.33	0.56	1.46

Numeryczny Model Złoża

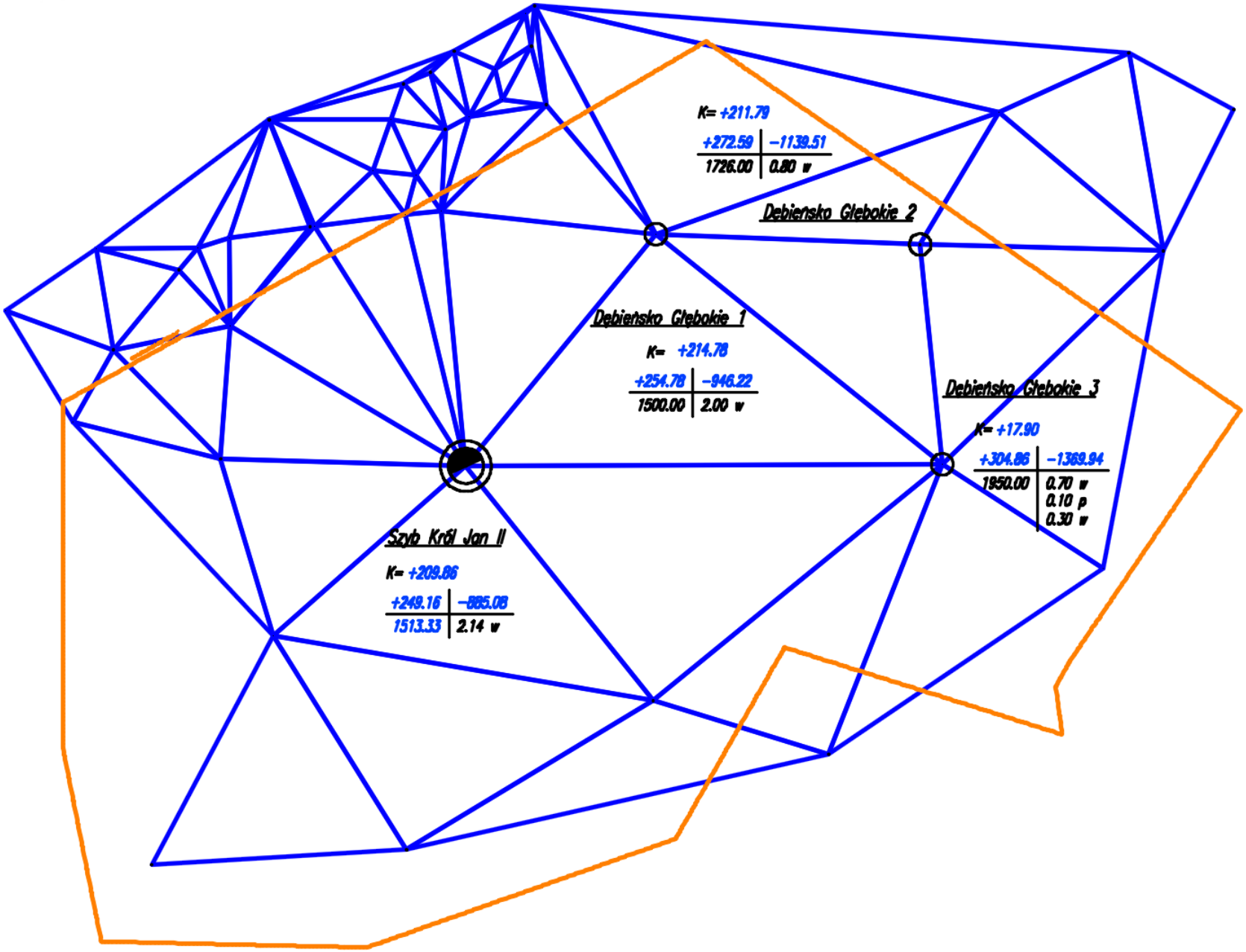

atr2pkt
Które obiekty
wszystkie
Który atrybut
HSP lub H-INNE
na 'Pomiar_bak'
Pomiń '0'
Obiekty na spąg
Zakres
Otwory
Szyby
Osnowa
Koty
Analizy
Powierzchnia
Utwórz
Trójkąty
Nazwa
Spag
Kolorowanie
Warstwice
Skok
20
OK
Anuluj
Pomoc
Domyślne
bieżacy obiekt: ", pokład:"

Rozpoczęcie budowy NMZ od kontroli otworów wiertniczych

	A	B	C	D	E	F
1	721.8	500	-7600	-22350		
2	728.8	7	w	90	Węgiel	pokład 502
3	729.3	0.5	łi	90	Łupek ilasty	
4	730.2	0.9	łp	90	Łupek piaszczysty	
5	731	0.8	pc	90	Piaskowiec	
6	736	5	łzw	90	Łupek z węglem	

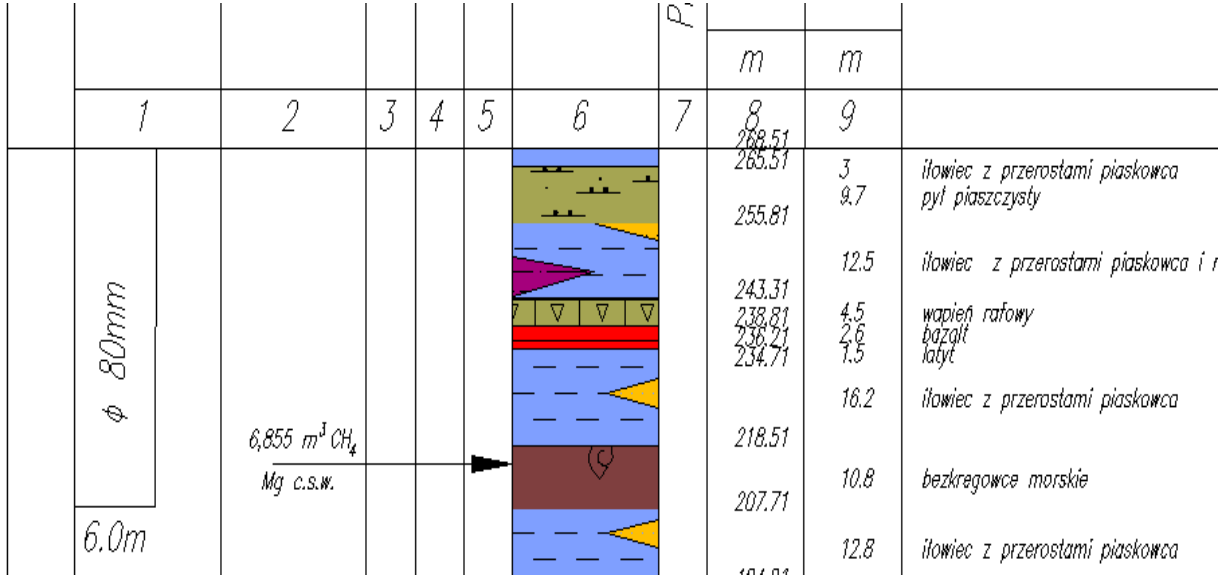

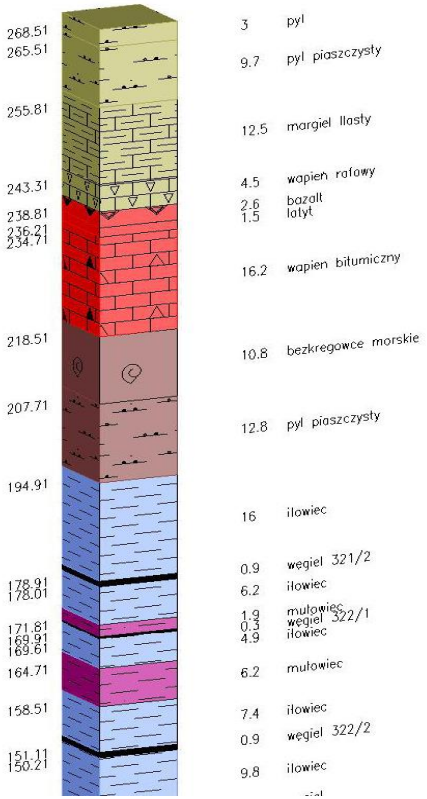

Korelacja otworów wiertniczych

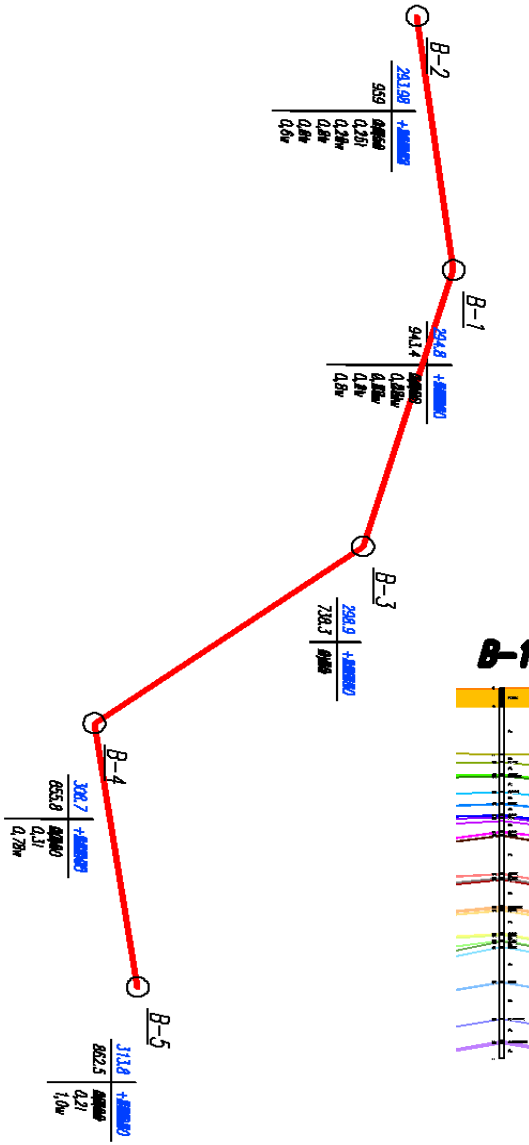

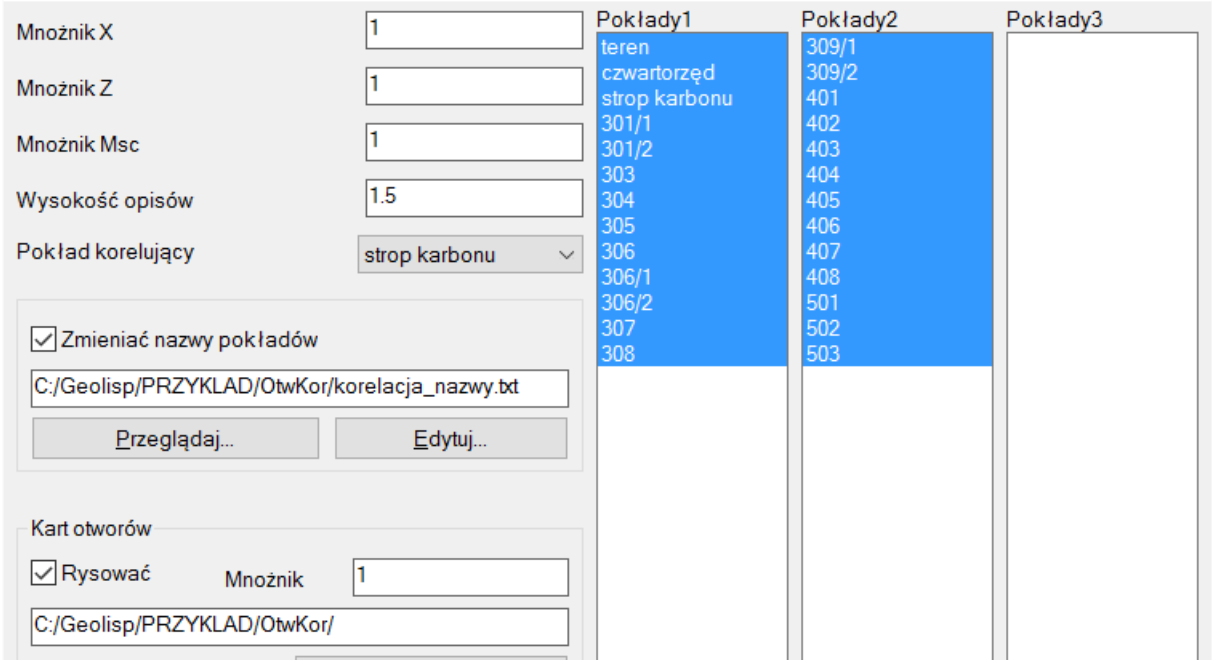

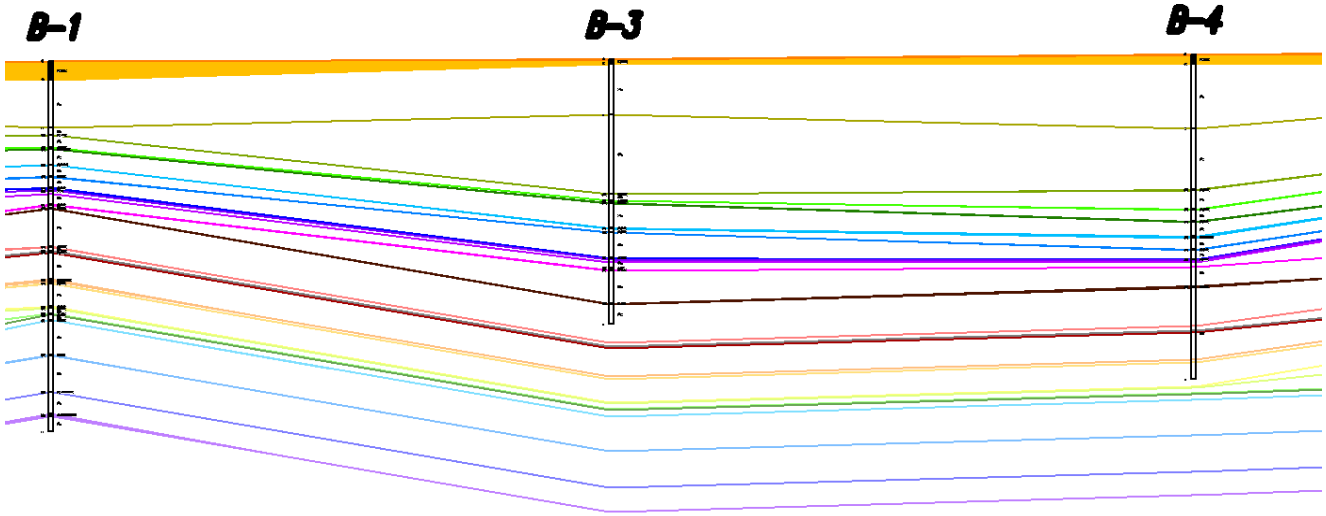

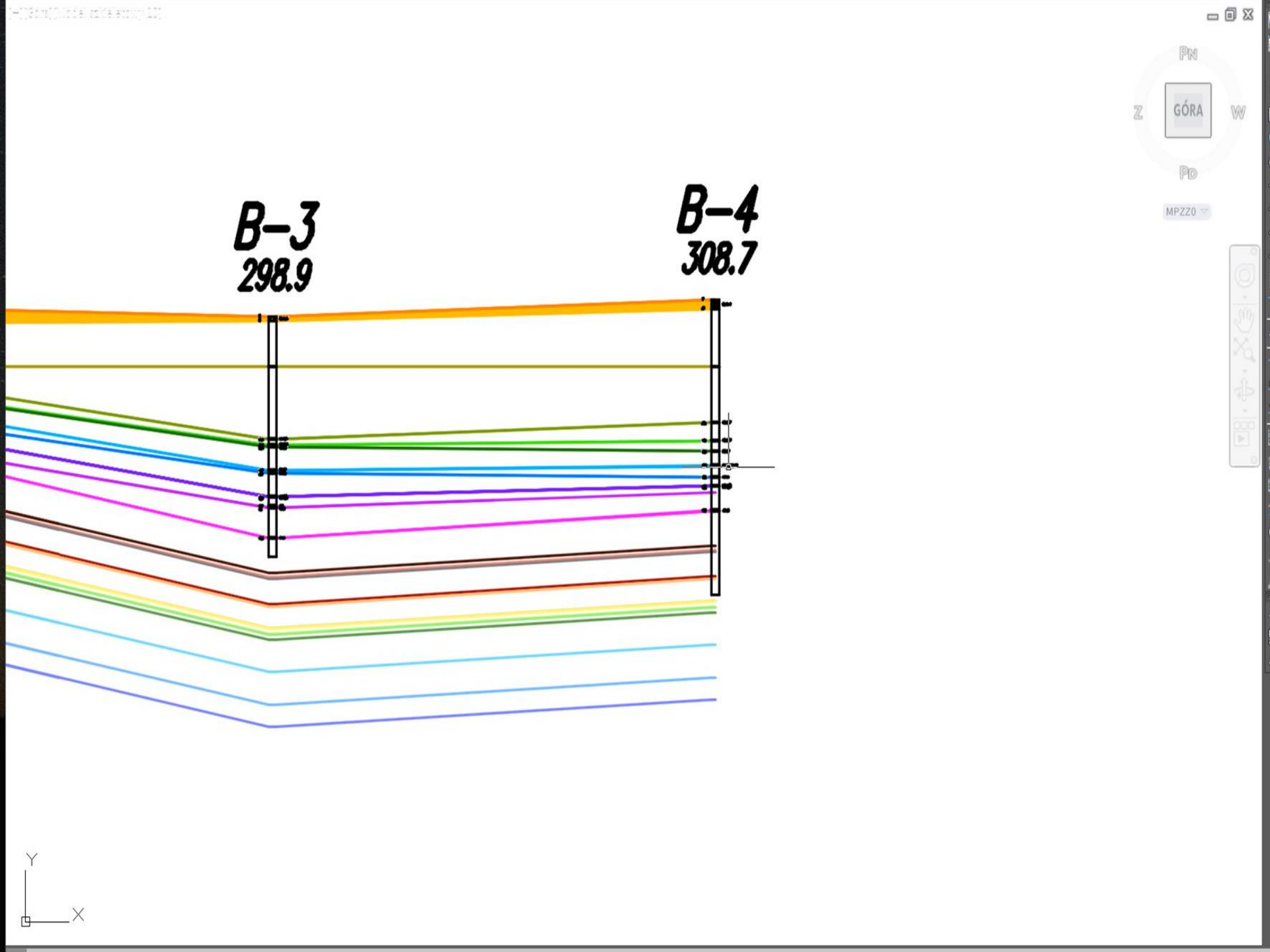
B-3
298.9
B-4
308.7
PN
Z
GÓRA
W
PD
MPZZ0
Y
X

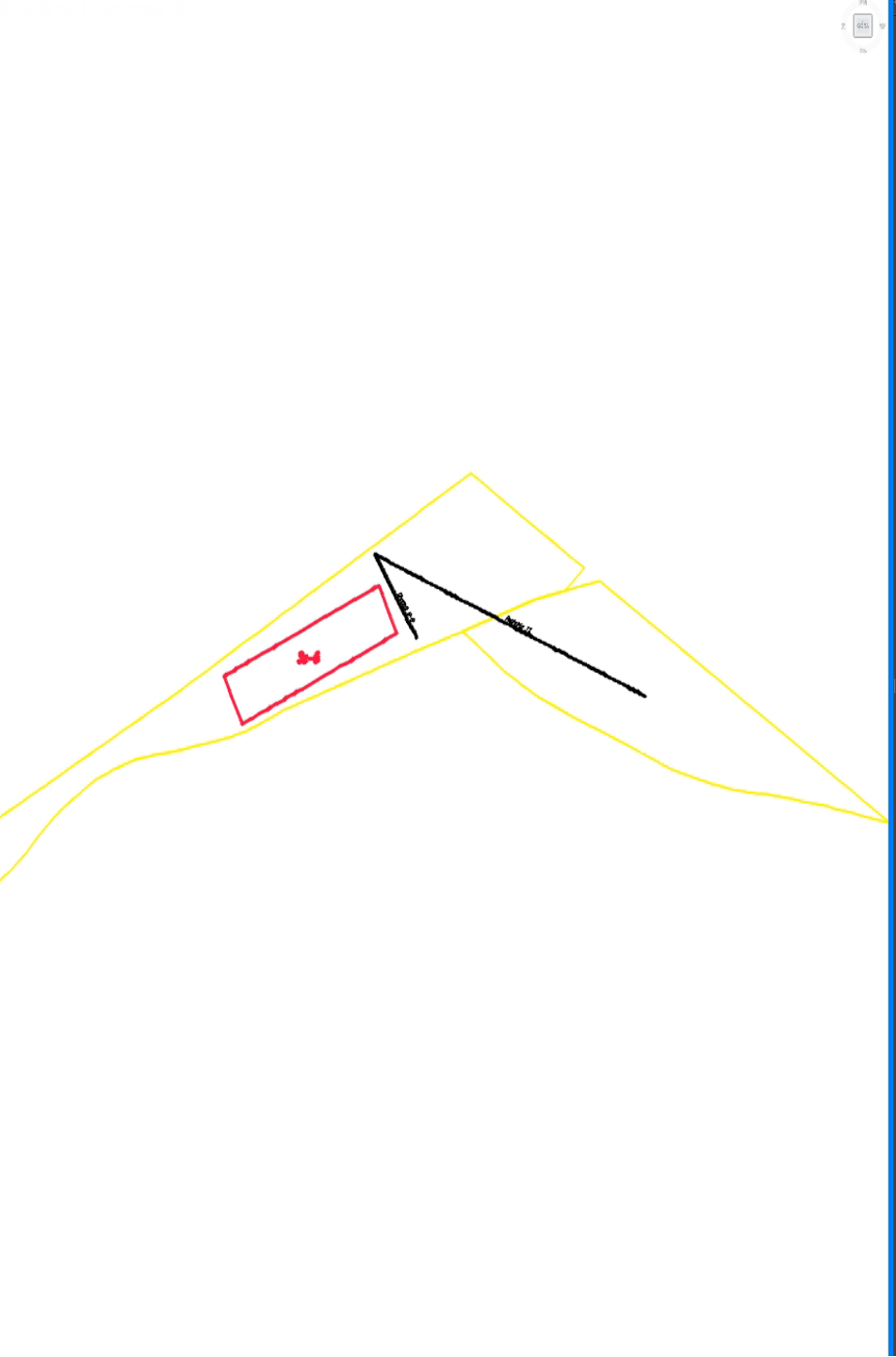
Section 2-2
Section 1-1

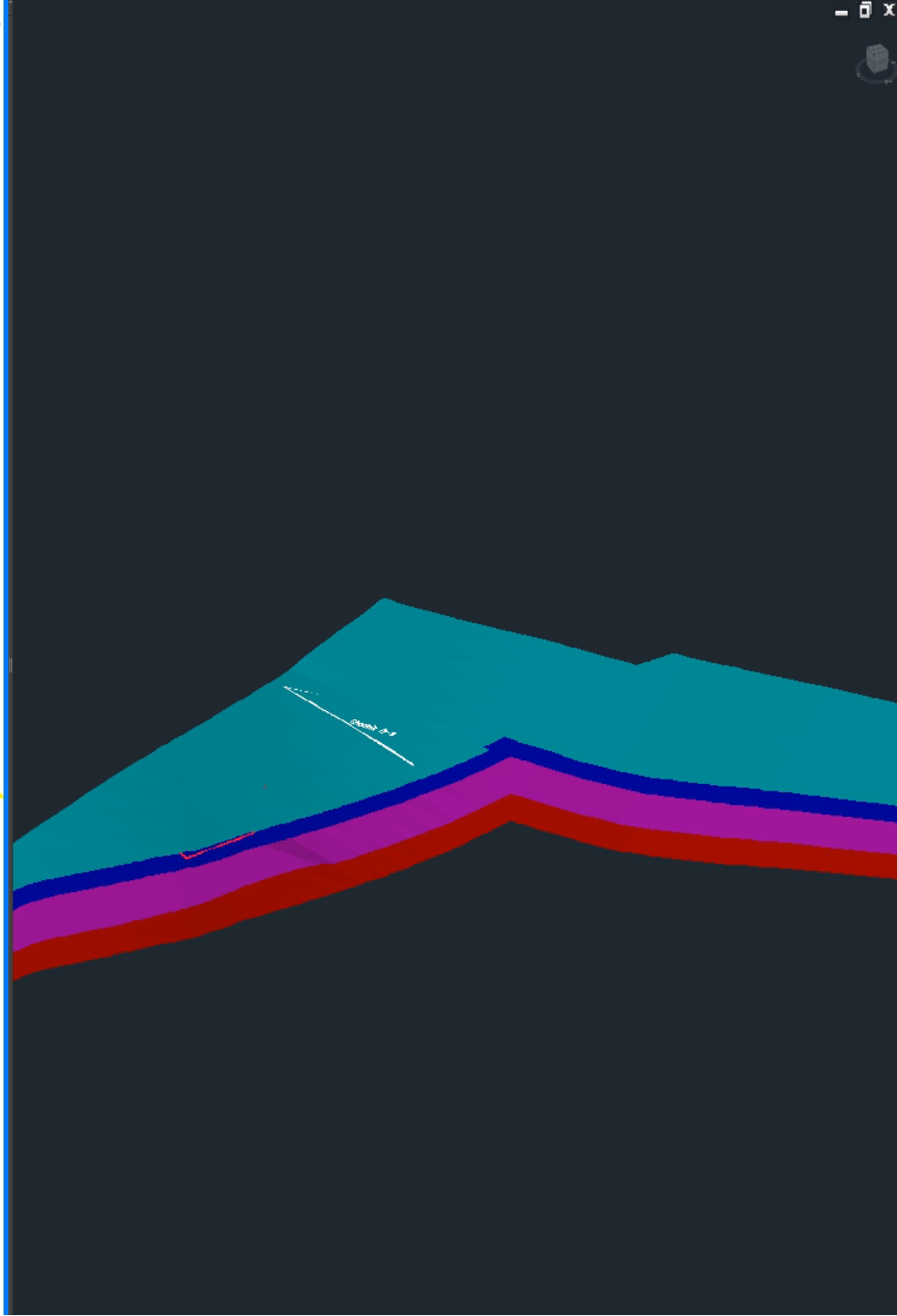
Section 1-1

Numeryczny Model Złoża - kriging

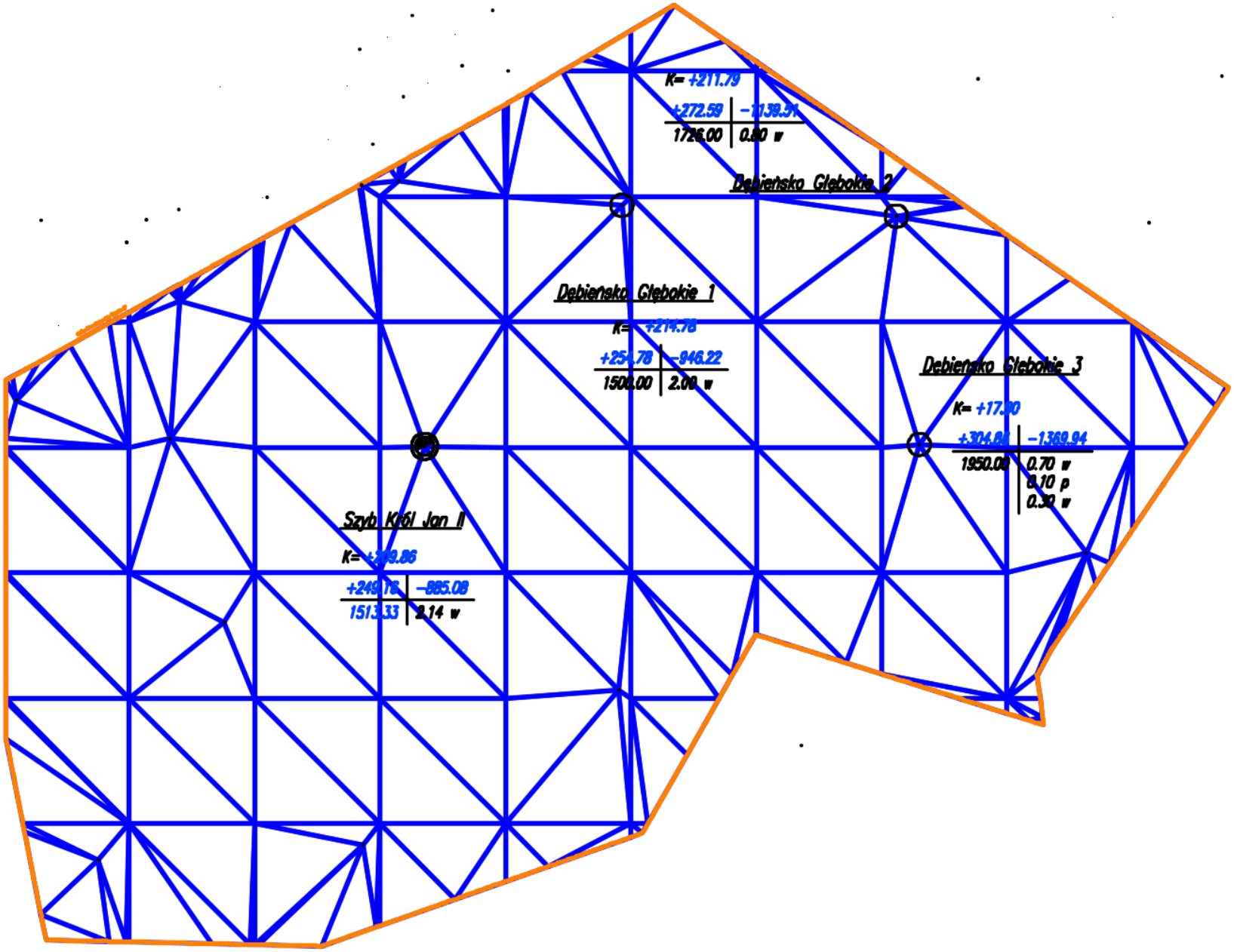

Ekstrapolacja danych

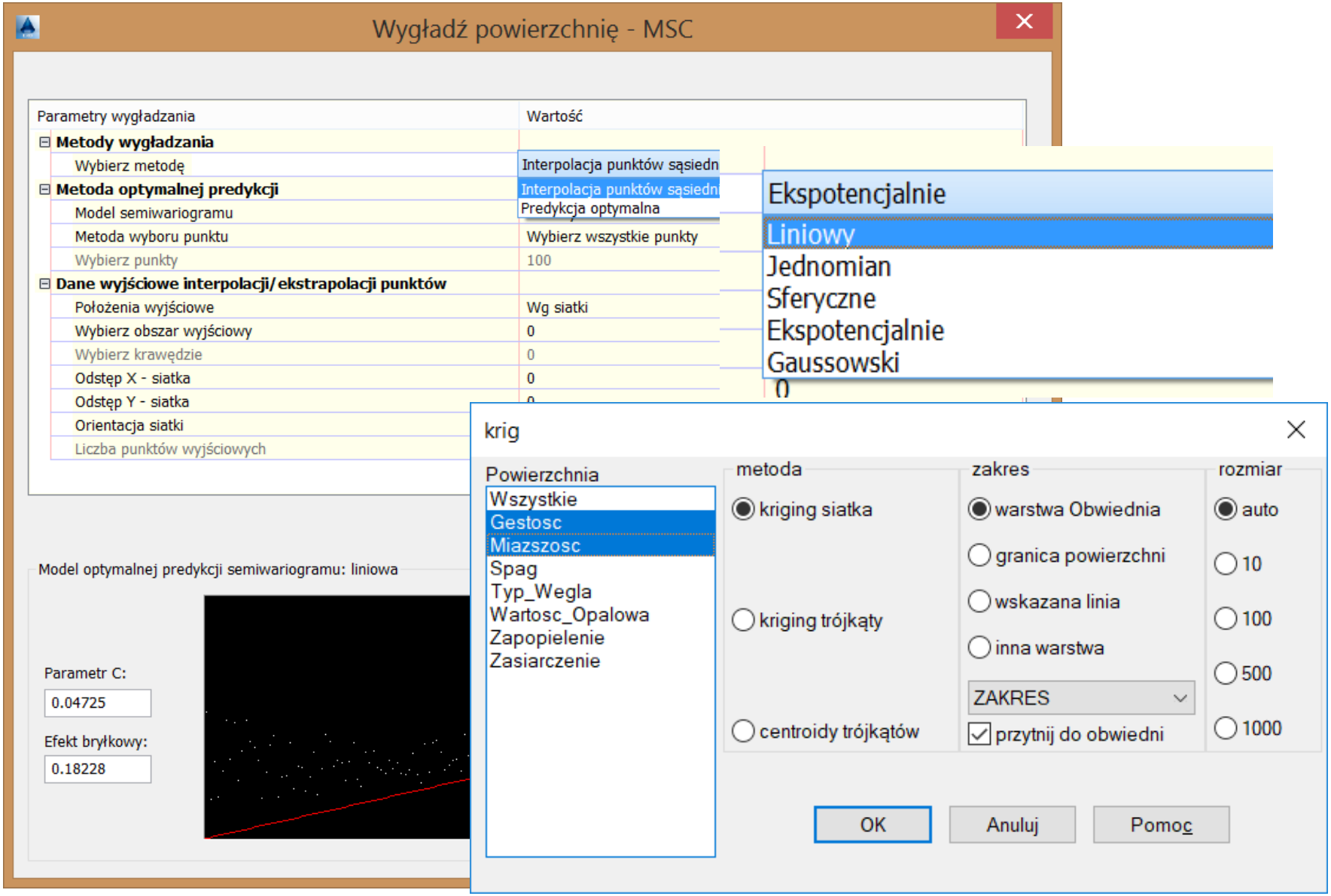

K. liniowy - zmienność maleje do zera, poniżej 1.5 nie wystąpi

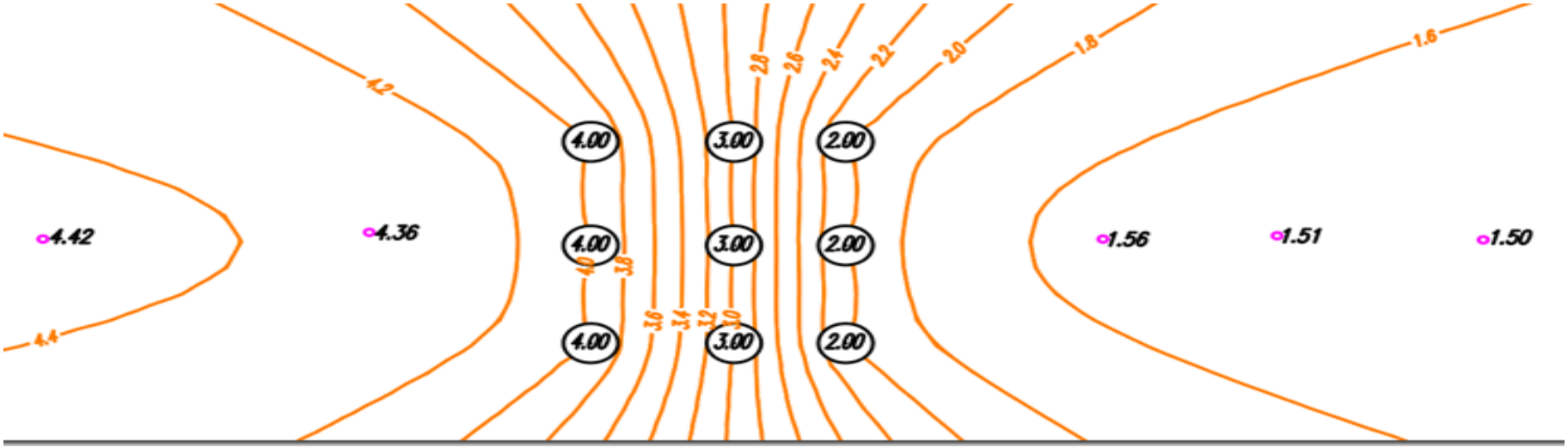

K. Gaussowski –dąży do średniej, tutaj do 3.0

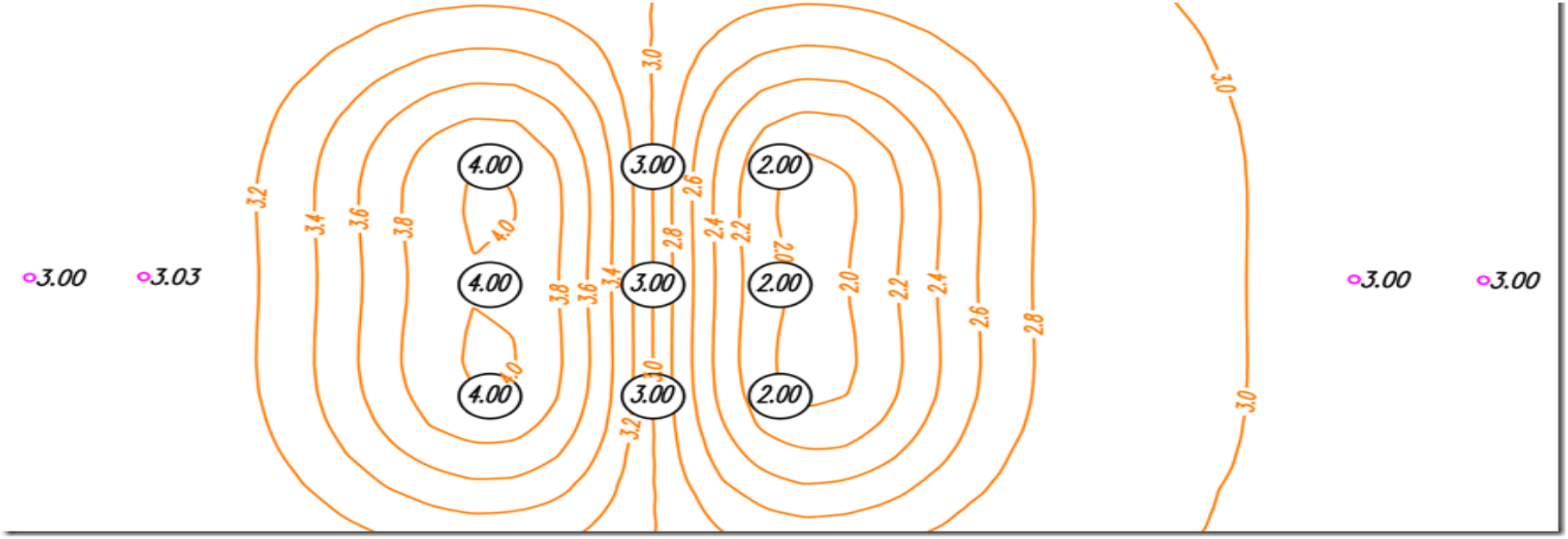

Numeryczny Model Złoża - izolinie

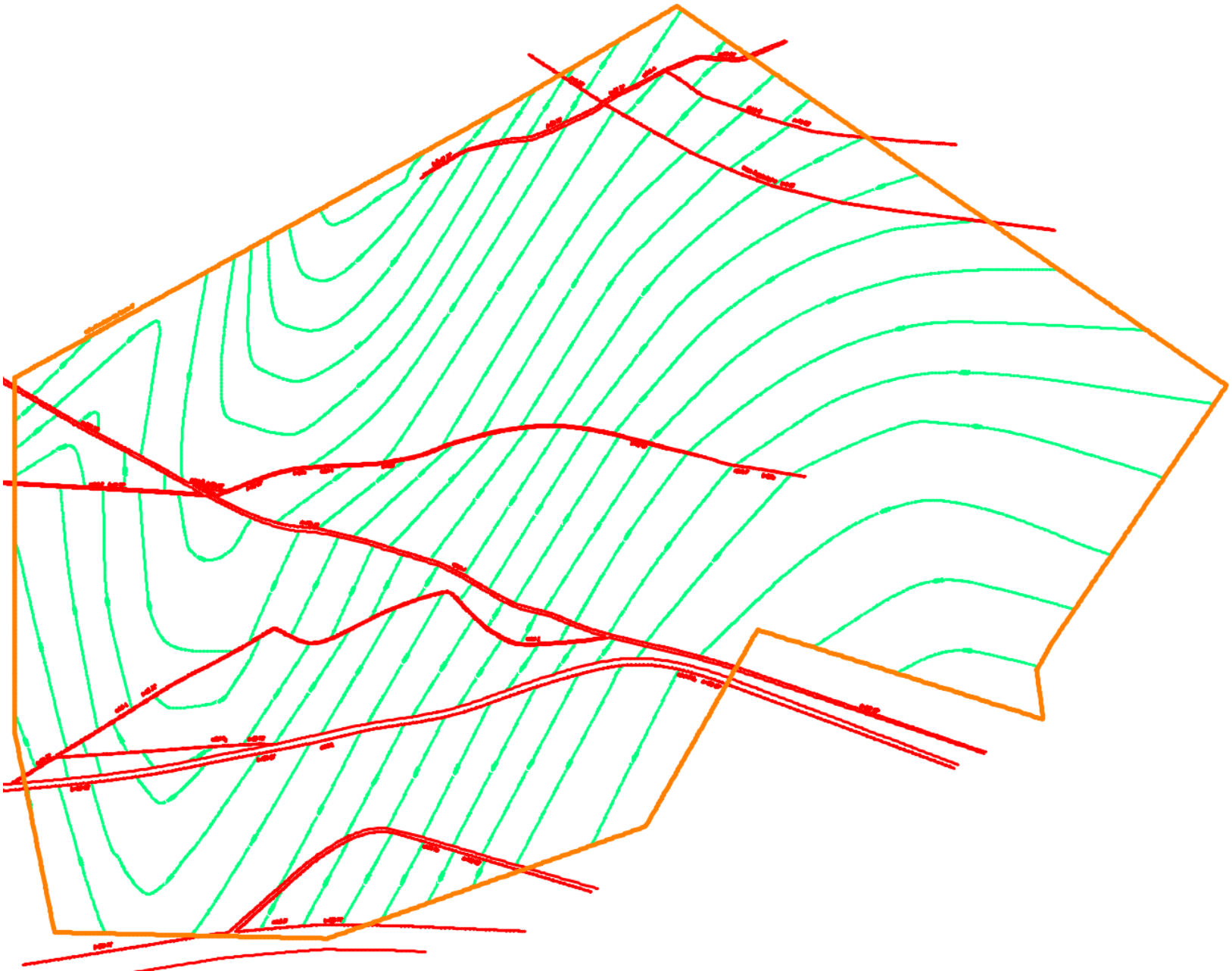

W jednym rysunku może być wiele powierzchni TIN

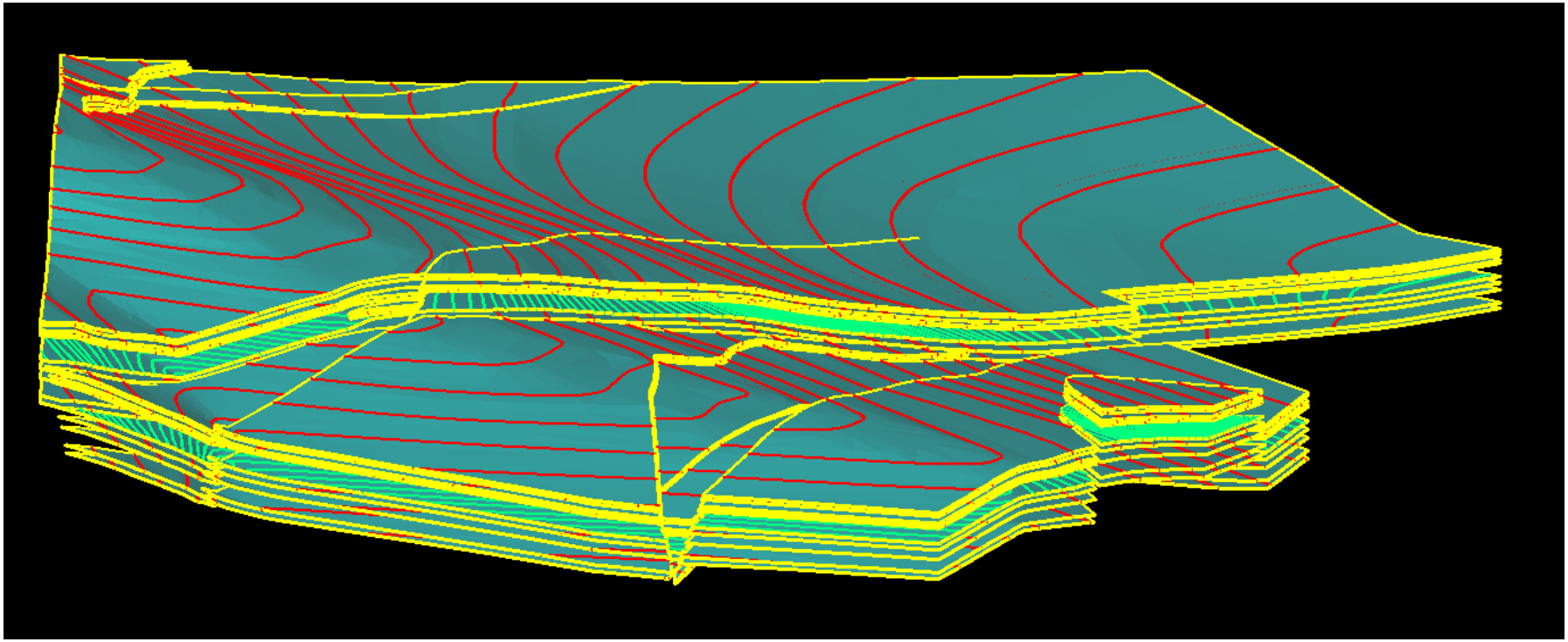

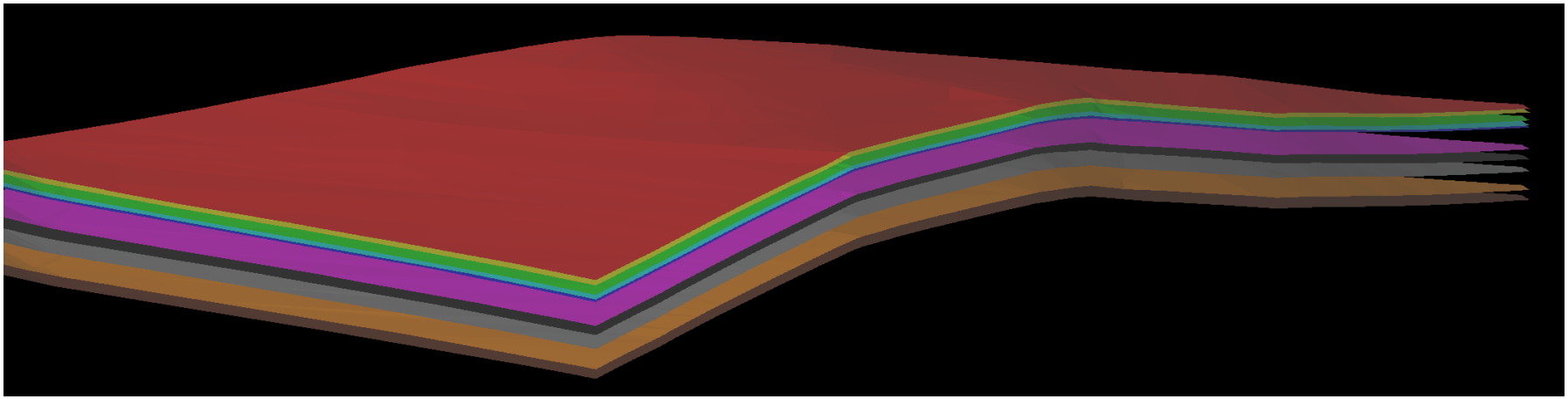

Wykres przez górotwór wzdłuż dowolnej linii

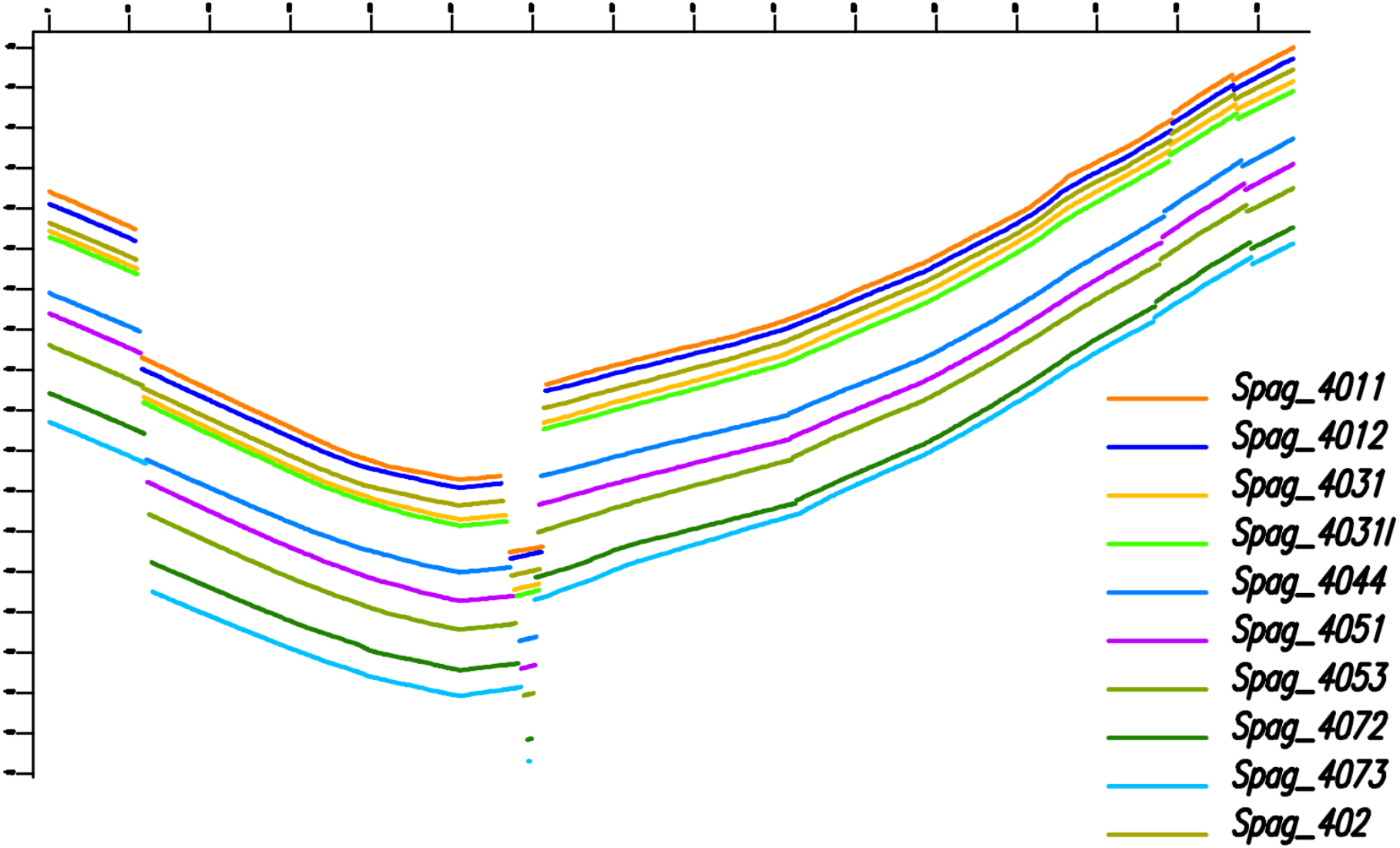

Jakościowy Model Złoża

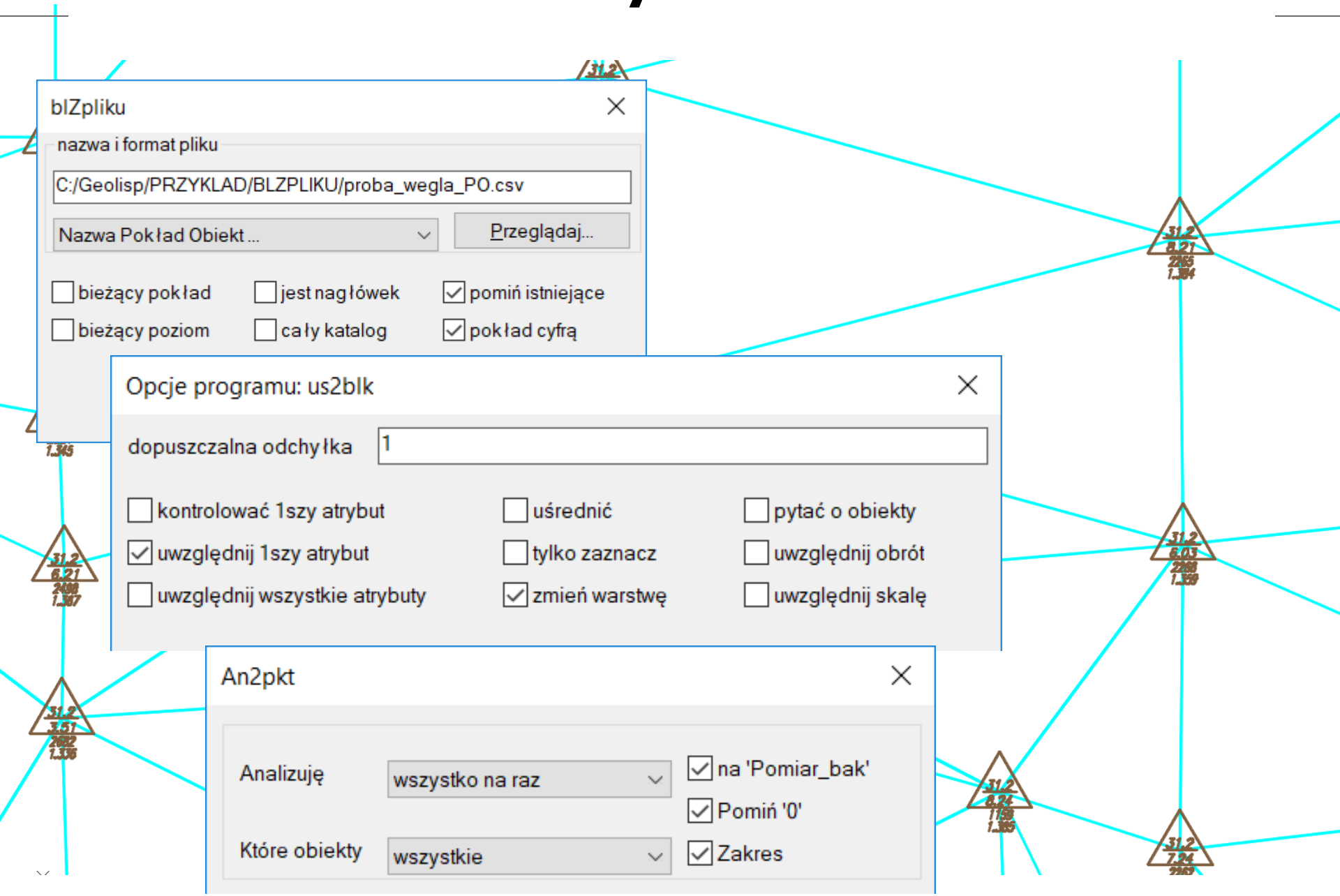

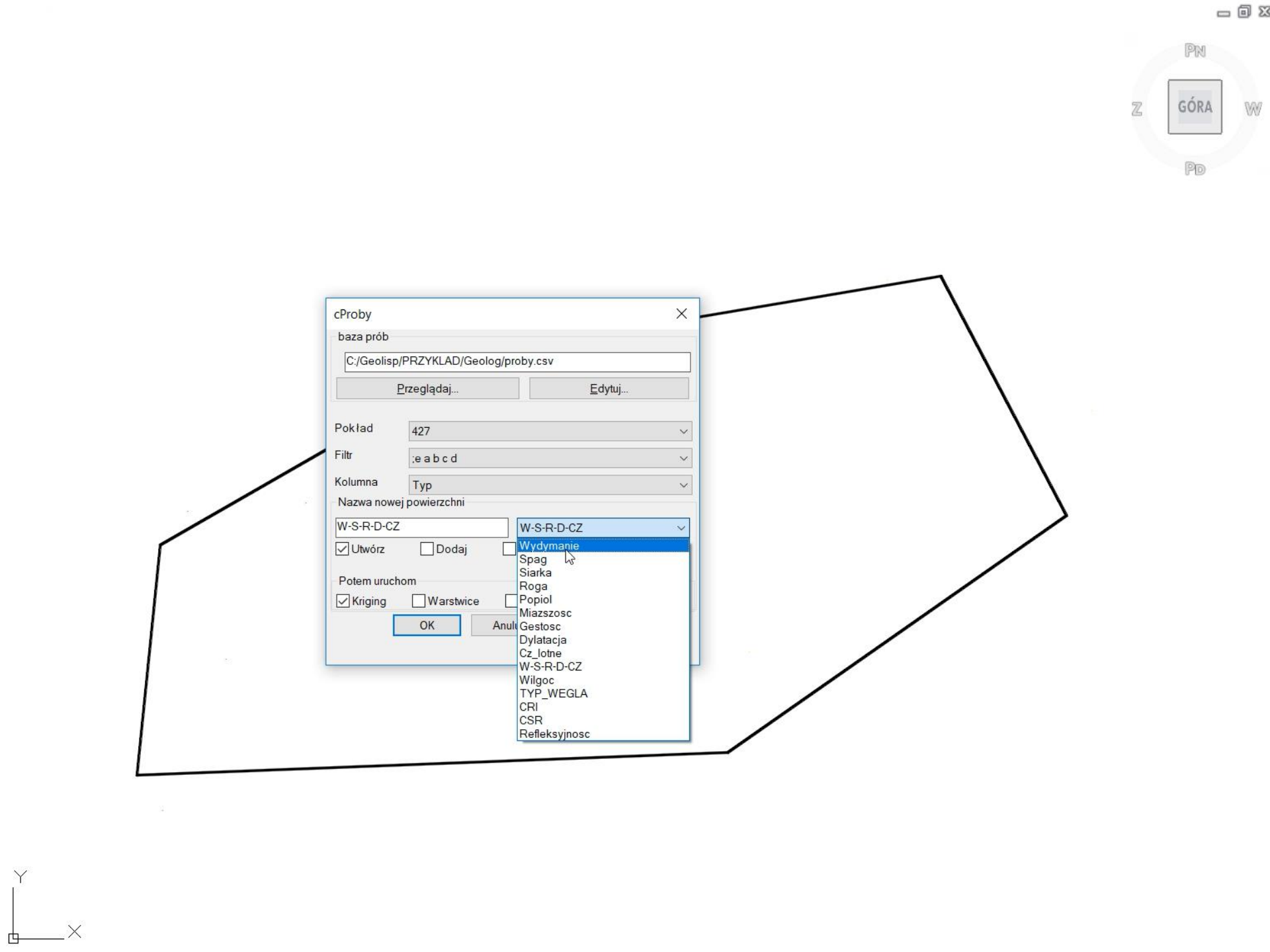
PN
Z
GÓRA
W
PD
cProby
baza prób
C:/Geolisp/PRZYKLAD/Geolog/proby.csv
Przeglądaj...
Edytuj...
Pokład
427
Filtr
;e a b c d
Kolumna
Typ
Nazwa nowej powierzchni
W-S-R-D-CZ
W-S-R-D-CZ
Utwórz
Dodaj
Wydymanie
Spag
Siarka
Roga
Popiol
Miazszosc
Gestosc
Dylatacja
Cz_lotne
W-S-R-D-CZ
Wilgoc
TYP_WEGLA
CRI
CSR
Refleksyjnosc
Potem uruchom
Kriging
Warstwice
OK
Y
X

Jakościowy Model Złoża - mapa ortochromatyczna

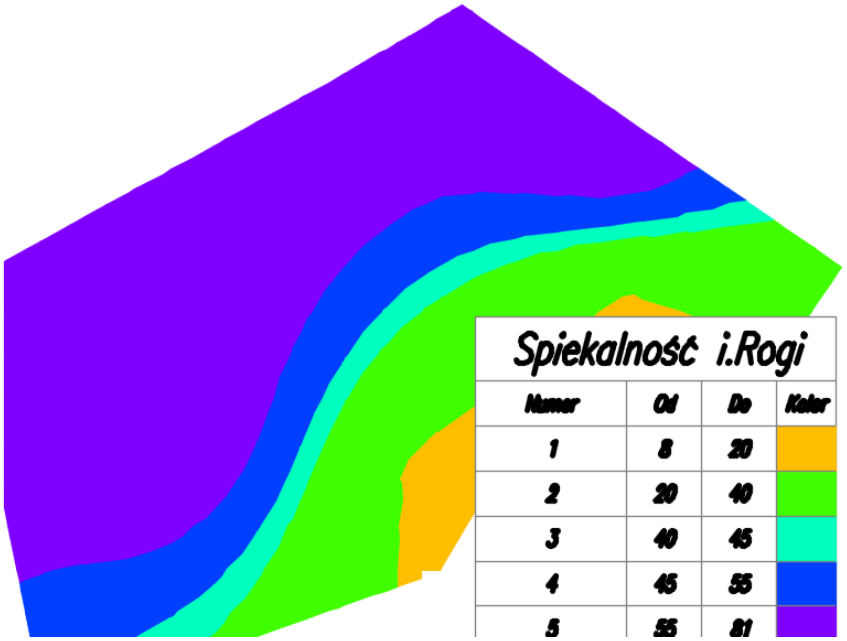

Spiekalność i.Rogi			
Numer	Od	Do	Kolor
1	8	20	
2	20	40	
3	40	45	
4	45	55	
5	55	81	

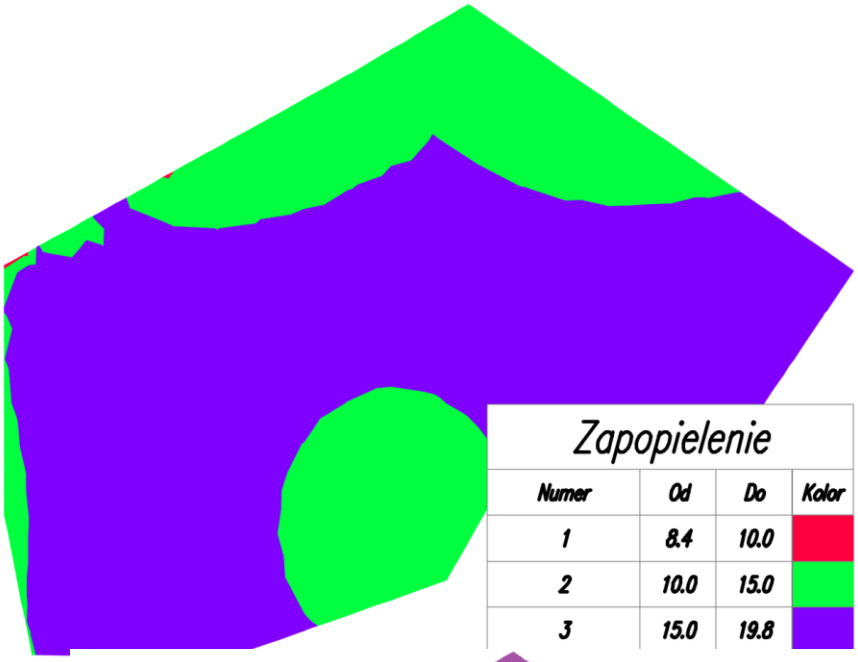

Zapopielenie			
Numer	Od	Do	Kolor
1	8.4	10.0	
2	10.0	15.0	
3	15.0	19.8	

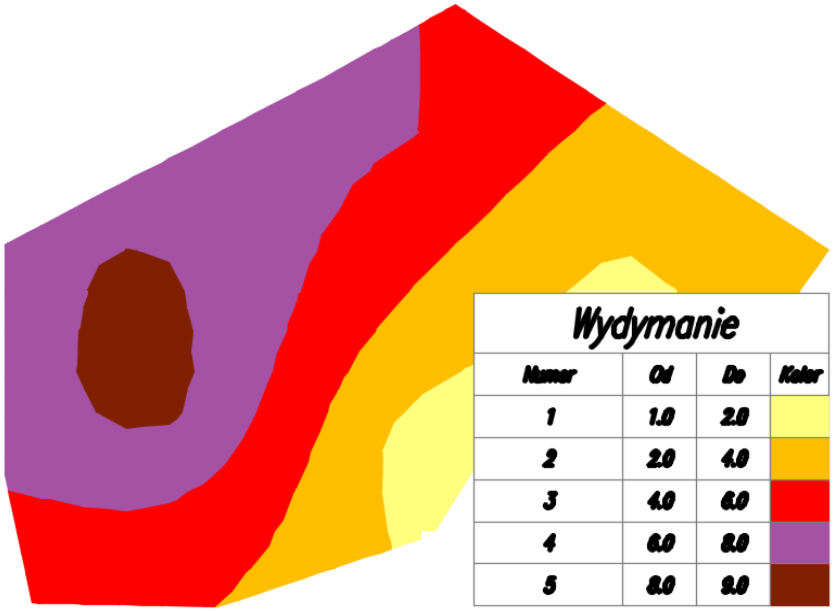

Wydymanie			
Numer	Od	Do	Kolor
1	1.0	2.0	
2	2.0	4.0	
3	4.0	6.0	
4	6.0	8.0	
5	8.0	9.0	

Zasiarczenie			
Numer	Od	Do	Kolor
1	0.2	0.4	
2	0.4	0.8	
3	0.8	1.2	
4	1.2	1.6	
5	1.6	2.3	

Powierzchnia TIN typu węgla

TYP WĘGLA	
Typ	Kolor
34.2	
35.1	
35.2A	
35.2B	
36	
37.1	
37.2	

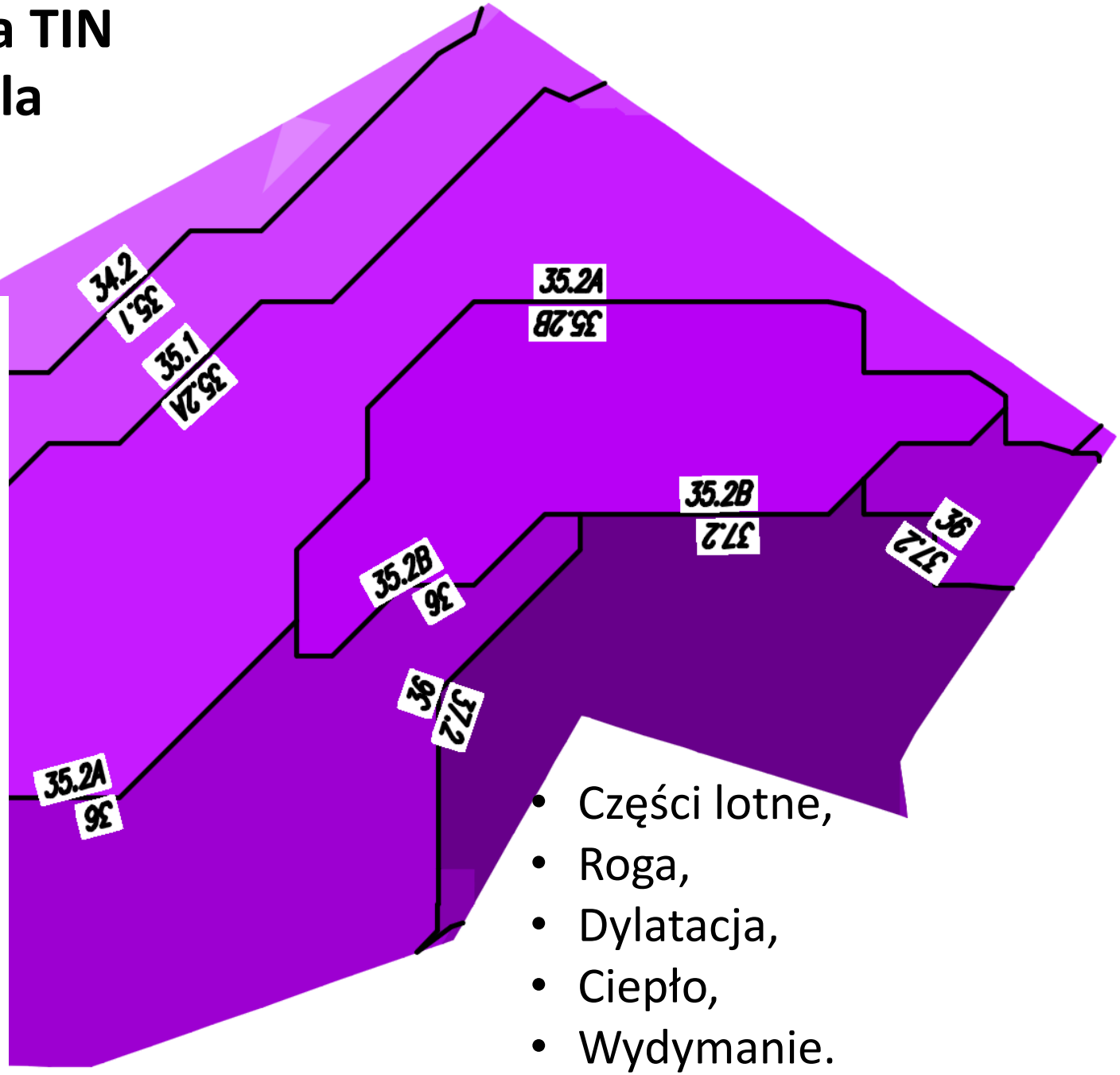

- Części lotne,
- Roga,
- Dylatacja,
- Ciepło,
- Wydymanie.

Parametry jakościowe pokładów węgla

lp	Poklad	Nazwa TIN	Min.	Max.	Śr.
31	401-1	Dylatacja	42	230	136
32	401-2	Dylatacja	45	278	215
33	402	Dylatacja	88	242	149
34	403-1-I	Dylatacja	160	275	230
35	403-1	Dylatacja	120	260	195
36	404-4	Dylatacja	-5	300	174
37	405-1	Dylatacja	-5	115	45
38	405-3	Dylatacja	-2	160	74
39	407-2	Dylatacja	-1	120	70
40	407-3	Dylatacja	-2	201	83

Jakościowy model złoża - JSW

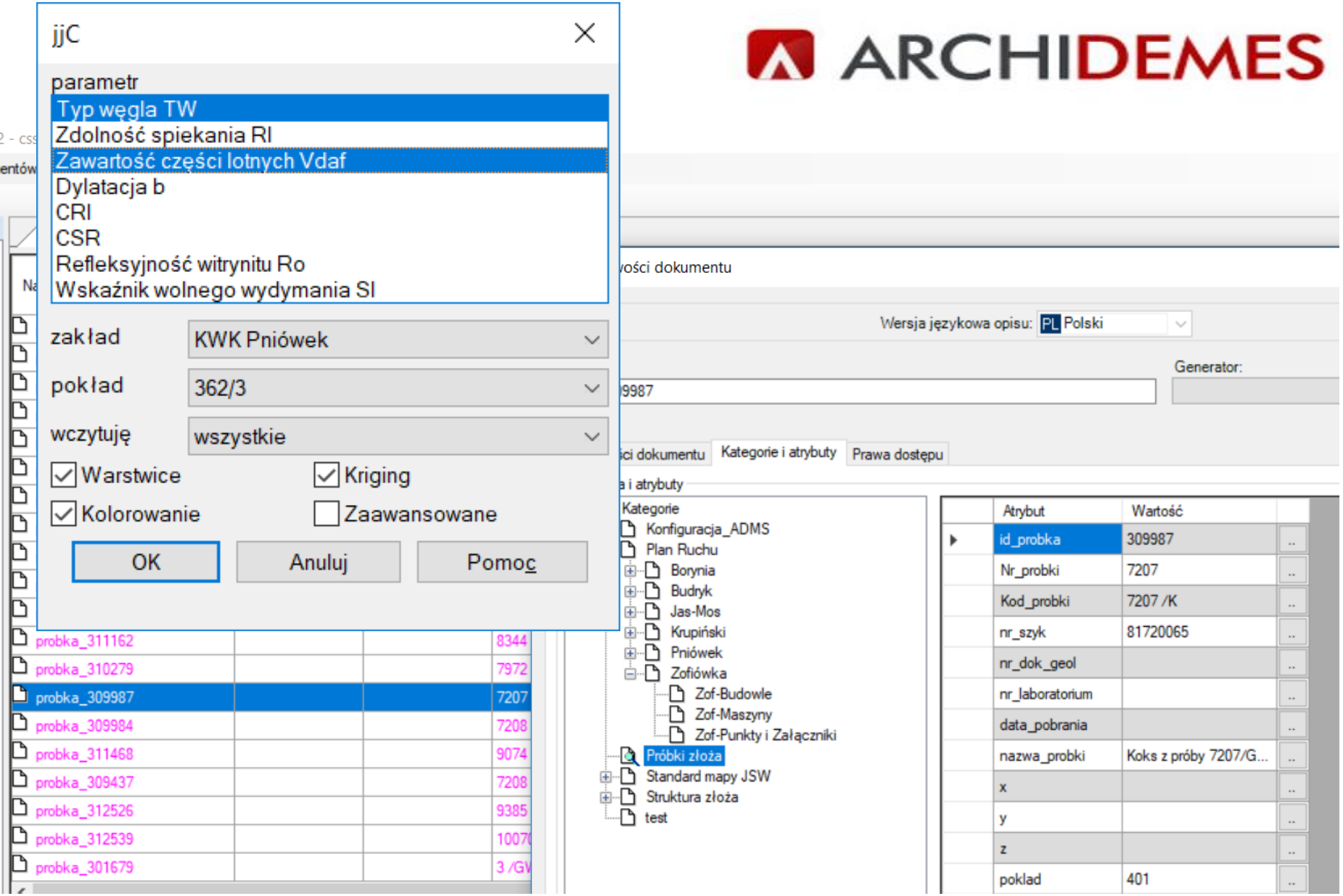

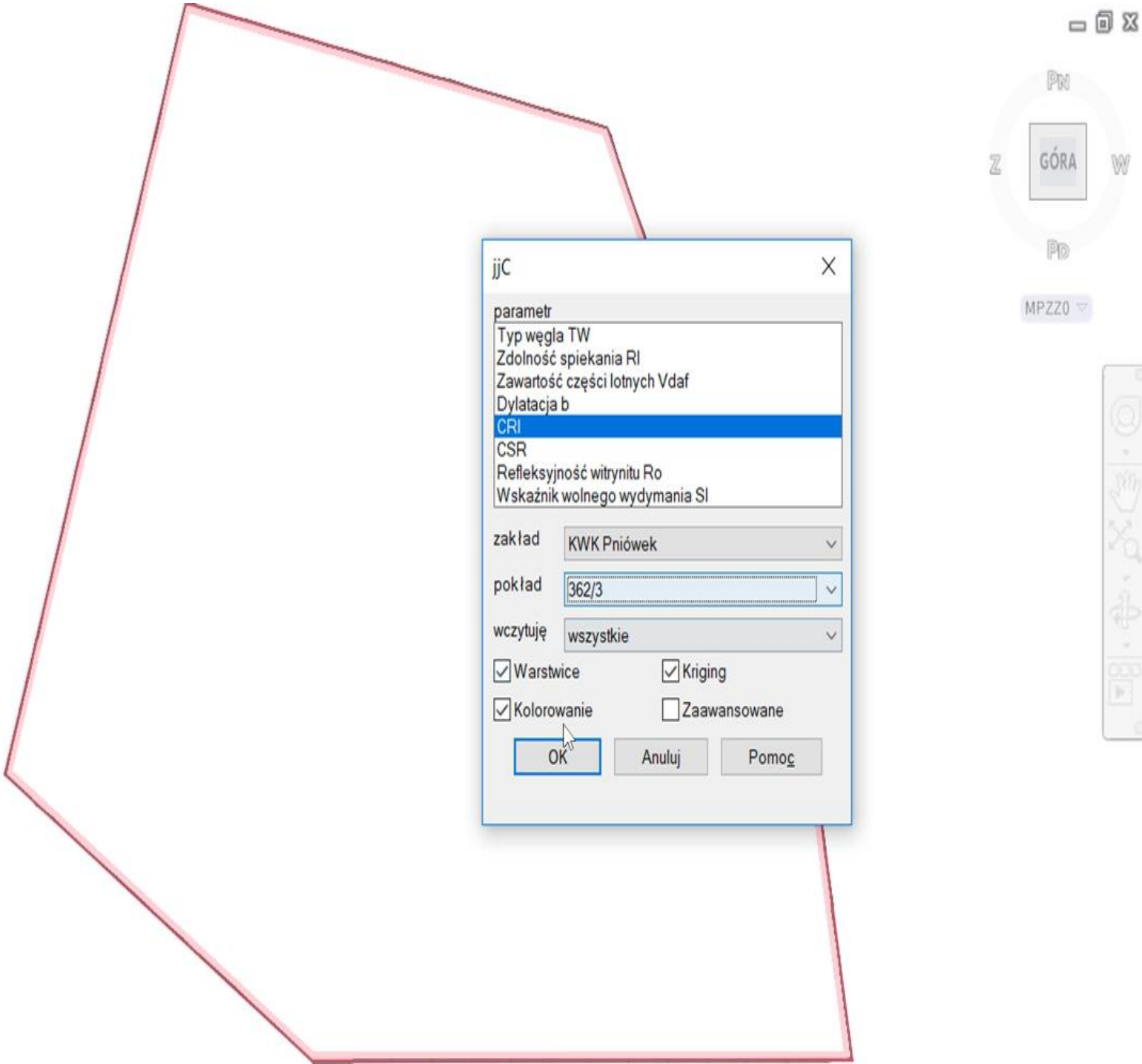
jjC
parametr
Typ węgla TW
Zdolność spiekania RI
Zawartość części lotnych Vdaf
Dylatacja b
CRI
CSR
Refleksyjność witrynitu Ro
Wskaźnik wolnego wydymania SI
zakład
KWK Pniówek
pokład
362/3
wczytuję
wszystkie
Warstwice
Kriging
Kolorowanie
Zaawansowane
OK
Anuluj
Pomoc
PN
Z
GÓRA
W
PD
MPZZ0

- Wartość miąższości, H spągu w każdym punkcie
- Pole powierzchni, objętość, nachylenie wskazanego wieloboku
- Szybkie wymiarowanie wskazanego obiektu
- Wpływ projektowanej eksploatacji na górotwór i powierzchnię

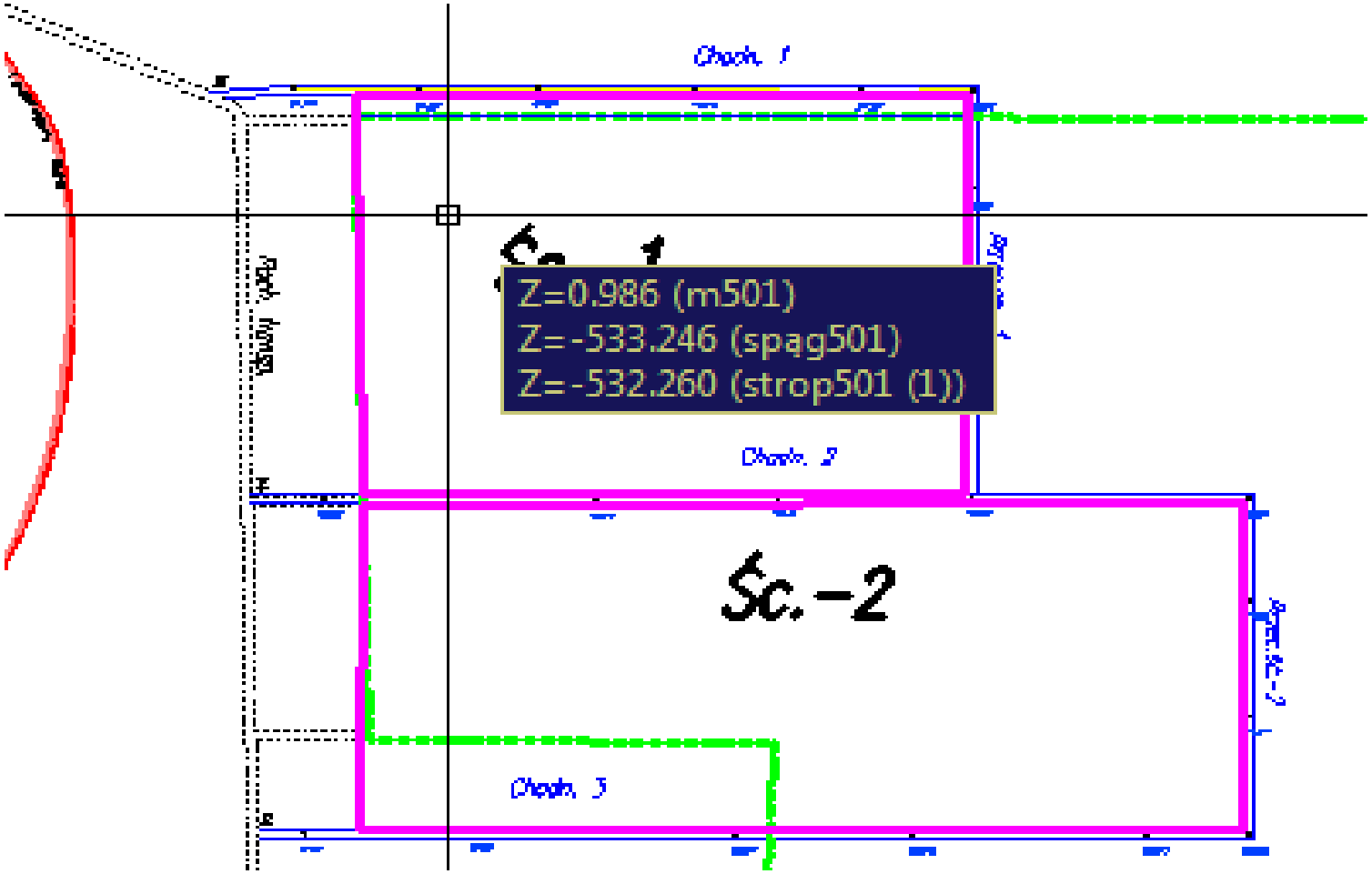

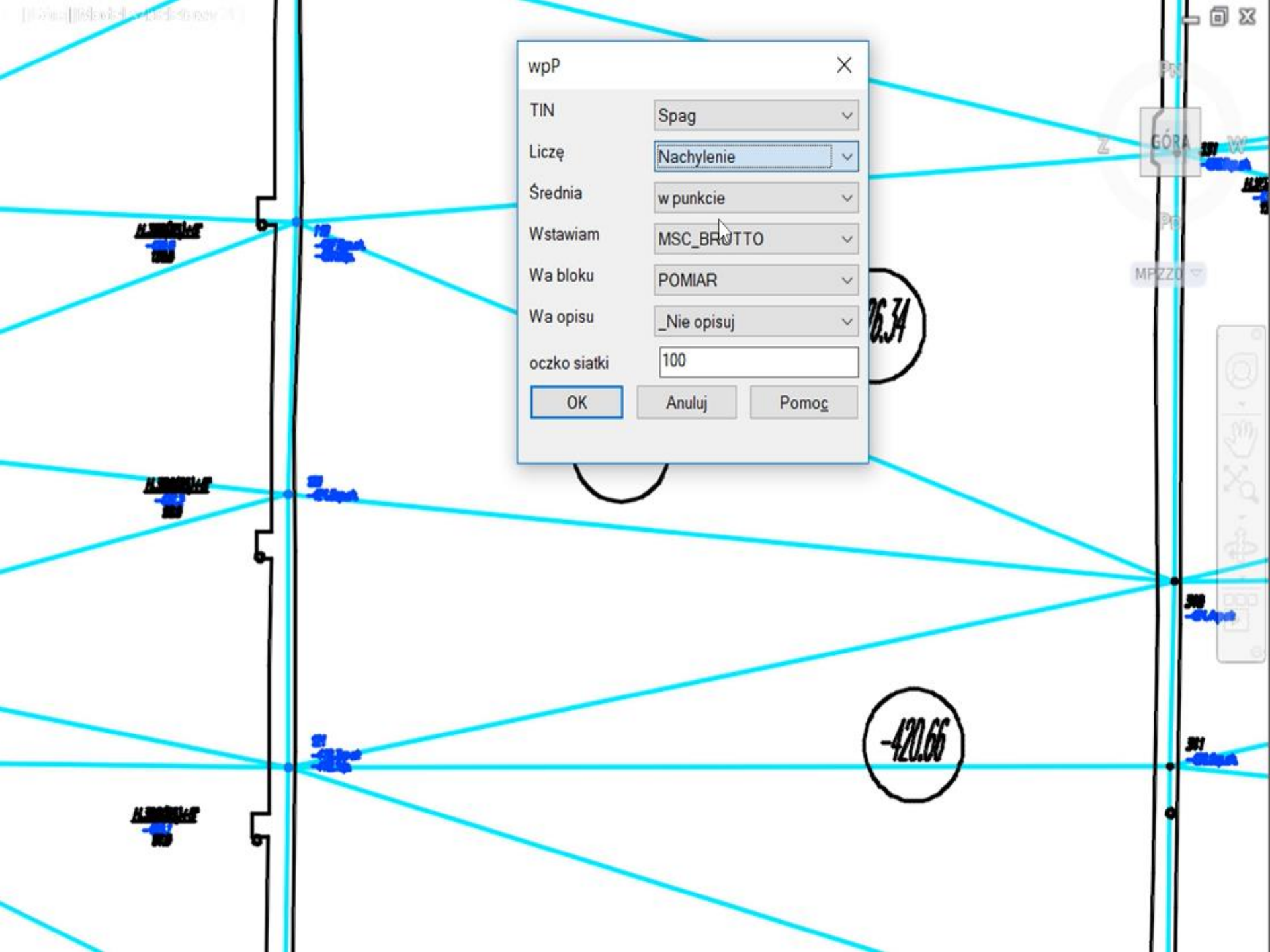
wpP
TIN
Spag
Liczę
Nachylenie
Średnia
w punkcie
Wstawiam
MSC_BRUTTO
Wa bloku
POMIAR
Wa opisu
_Nie opisuj
oczko siatki
100
OK
Anuluj
Pomoc
-420.66
GÓRA

+200.77	-212.00
1364.70	0.3w

7)

Lp=2	$Śr_{GES}$=1.42	od 1.34	do 1.51
Pole=354268	$Śr_{MIA}$=0.51	od 0.30	do 1.23
T=267910	$Śr_{SPA}$=-245.7	od -290.9	do -218.5
Upad=5°	$Śr_{ZAP}$=23.3	od 11.8	do 33.8
V=180147	$Śr_{ZAS}$=0.67	od 0.61	do 0.75

B. WARSZOWICE-PAWŁ

Opis warstwic

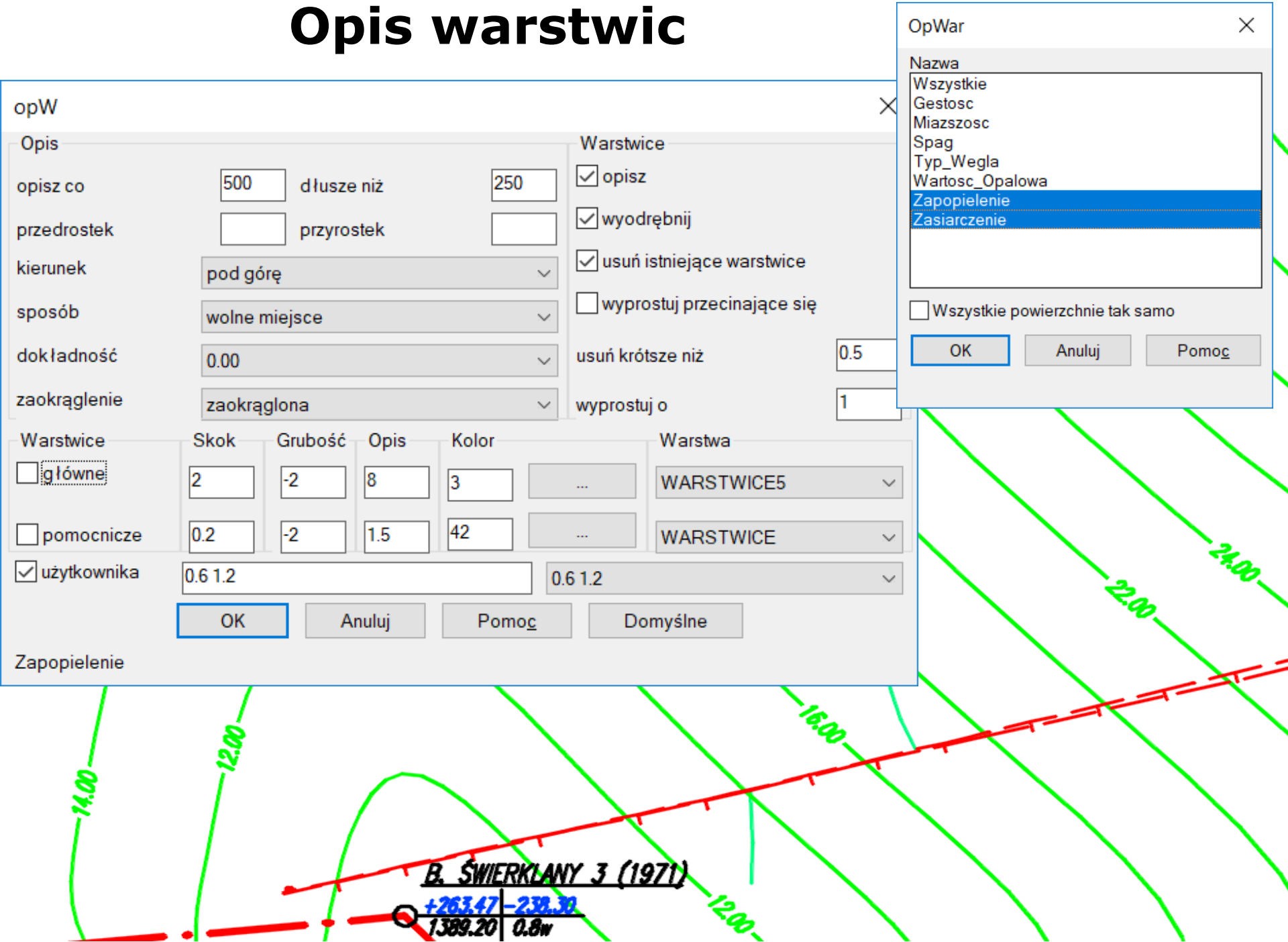

Opracowanie parcel geologicznych

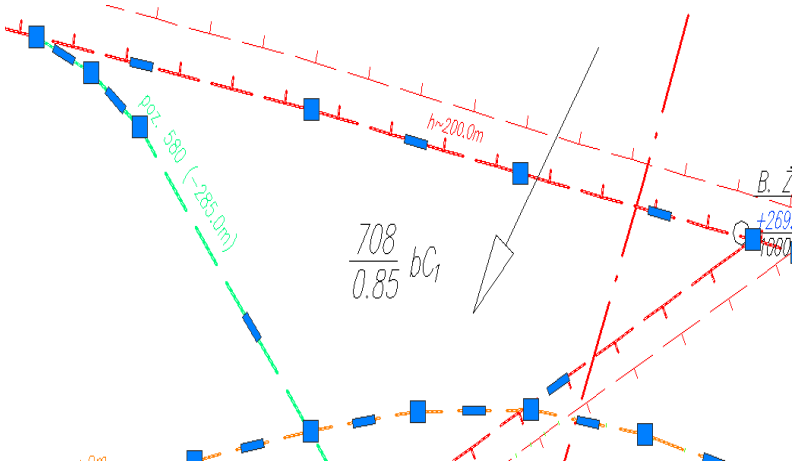

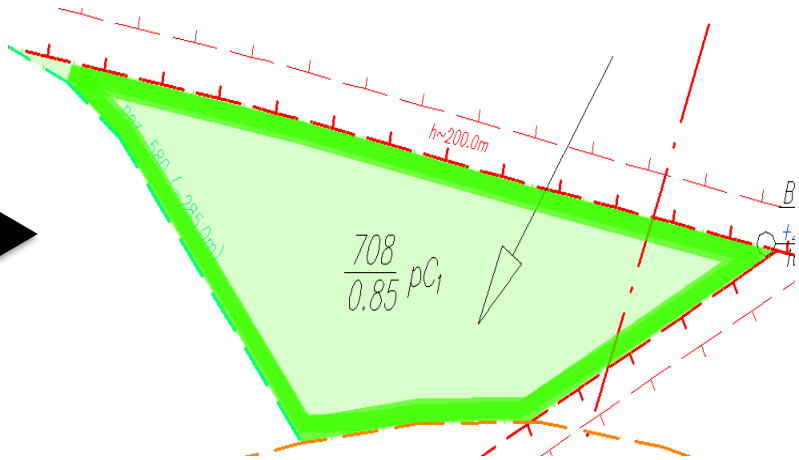

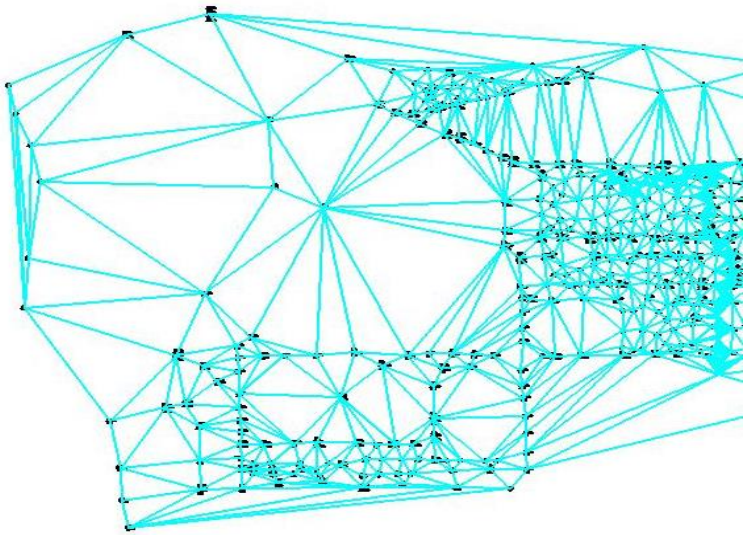

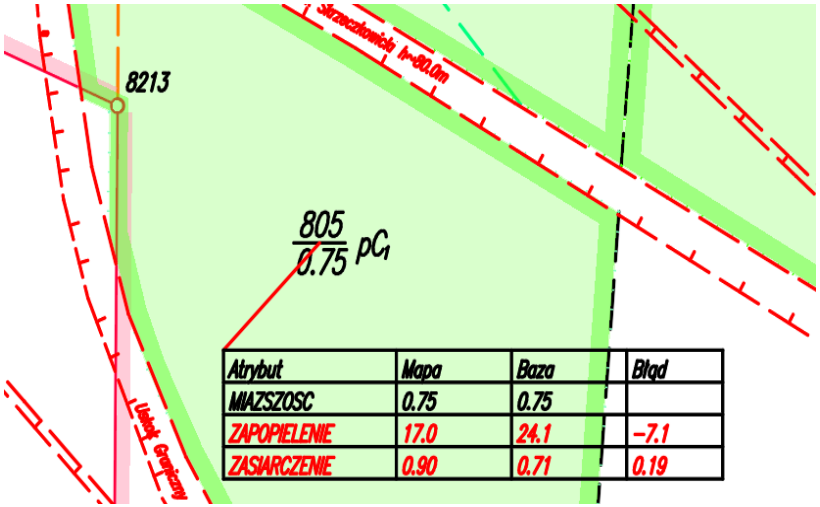

Porównanie z bazą Oracle, Igzop, TG-ZOP
Raport parcel

B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
NR	MIAZSZOSC	BILANSOWE	KAT_ROZP_OPIS	KAT_ROZP_NR	OPIS1	OPIS2	FILAR	CHARAKTER	STRATY	POWIERZCHNIA	TYP_WEGLA	ZAPOPIELENIE	ZASIARCZE G
804	1.3	p	C	1				3K		1 948 004	34.2	17	9
504	1.2	b	C	1				2K		179 452			
702	1.05	b	C	2				2K		12 410			
502	0.75	p	C	1				4K		22 083			
822	1.35	b	C	1				2K		126 962	34.2	16	7
821	1.35	p	C	2				3K		48 244	34.2	17	9
820	1.55	b	C	1				2K		228 793	34.2	22	8
819	0.9	p	C	1				4K		345 902	34.2	23	9

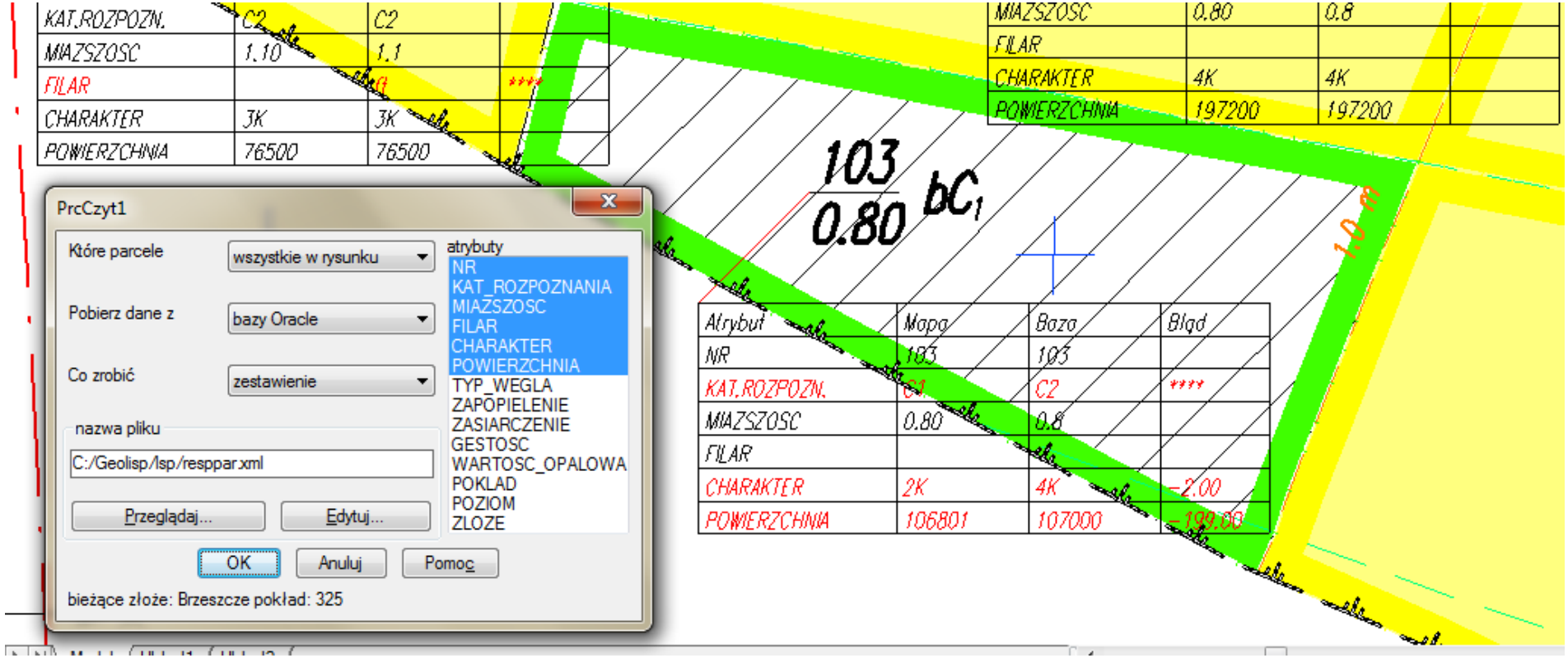

Dane jakościowe z TIN - pPrc
Raporty parcel: tonaż, jakość - rPrc
Wykres prc2Gantta

Nazwa ściany	Pokład (seam)	Data rozruchu	Data zakończenia	Zasoby NMZ [t]	Pole (area) [m2]	Miąższość (Thickness) [m]	Zawartość siarki całkowitej (Total sulfur) [%]	Wolne wydymanie (FSI)	Dylatacja (Dilatation)	Opad stropu [m]	Przerosty [m]	k
1	401/1	02-2026	08-2026	637022	269568	1.57	1.2	7.6	114	0.16	0.06	
2	401/1	01-2027	10-2027	966854	407866	1.60	1.1	7.5	143	0.15	0.07	
3	401/1	04-2028	04-2029	1133466	497017	1.57	0.9	7.3	171	0.14	0.07	
4	401/1	05-2029	05-2030	1185467	524928	1.5	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
5	401/1	09-2030	10-2031	1141767	528635	1.						
6	401/1	04-2032	05-2033	1077560	526697	1.						
7	401/1	11-2033	01-2035	1276137	649850	1						

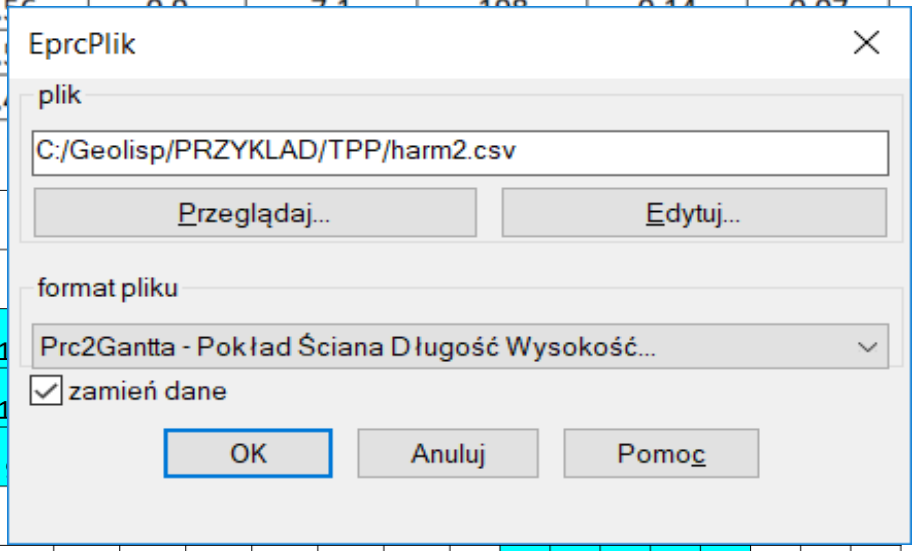

Ściana	Gęstość	Zasoby	2020																							
(nr)	[t/m3]	[tys. t]	1	2	3	4	5	6	7	8																
sc1	1.41	1347.3				112	112	112	112	112	1															
sc2	1.41	1332.9	133	133	133	133	133	133	133	133	1															
sc3	1.41	1029.4							94	94																
sc1	1.35	369.1																								
sc2	1.35	377.8																76	76	76	76	76				
sc3	1.35	98.7												49	49											

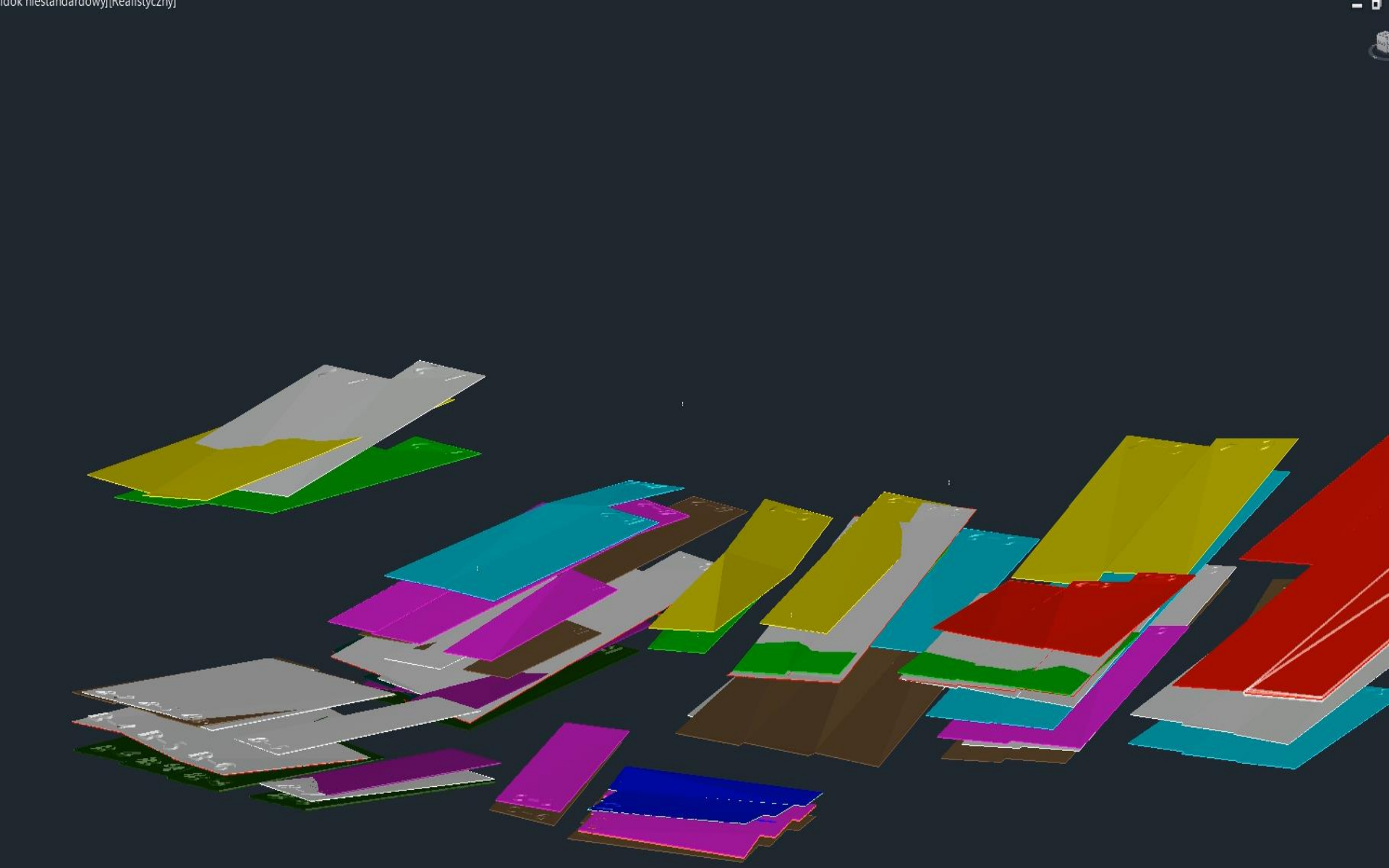

pPrc, rPrc – pobranie danych i raport

Nadawanie parcelom danych opisowych pobranych z powierzchni TIN

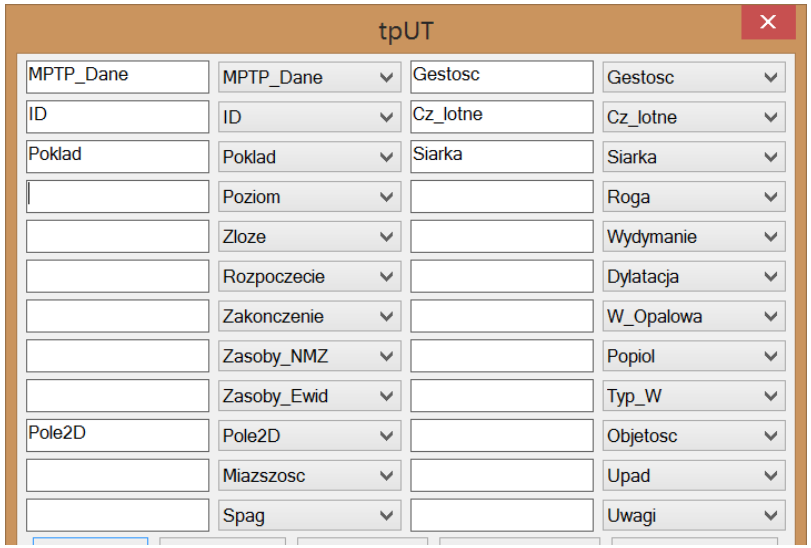

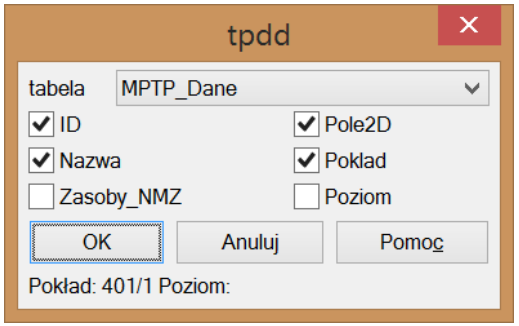

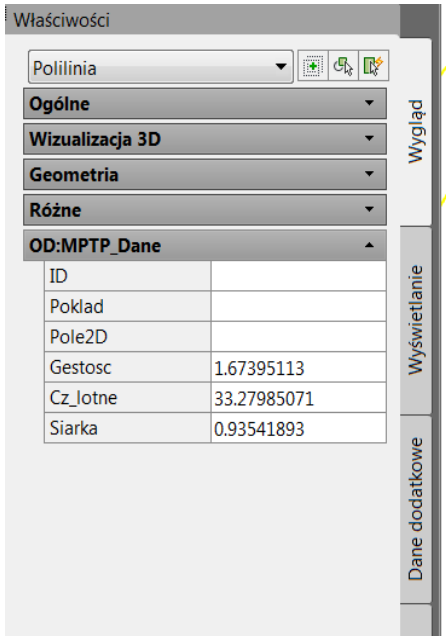

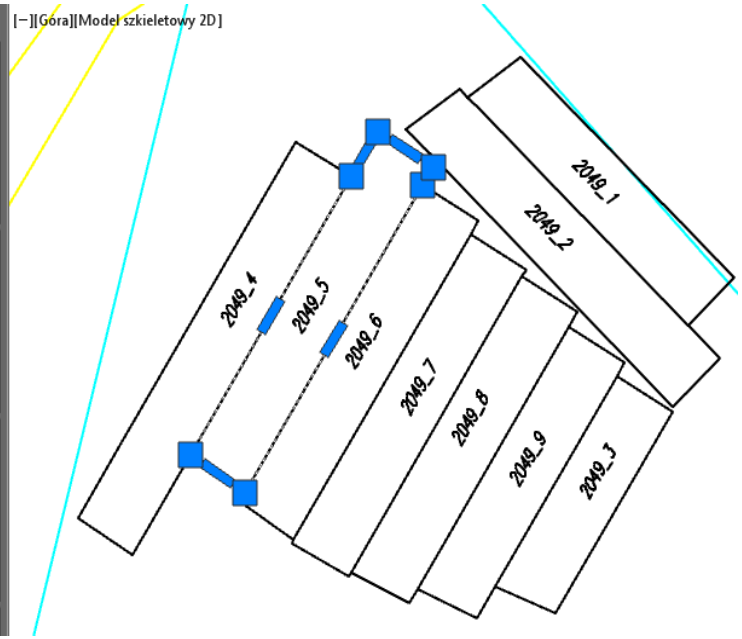

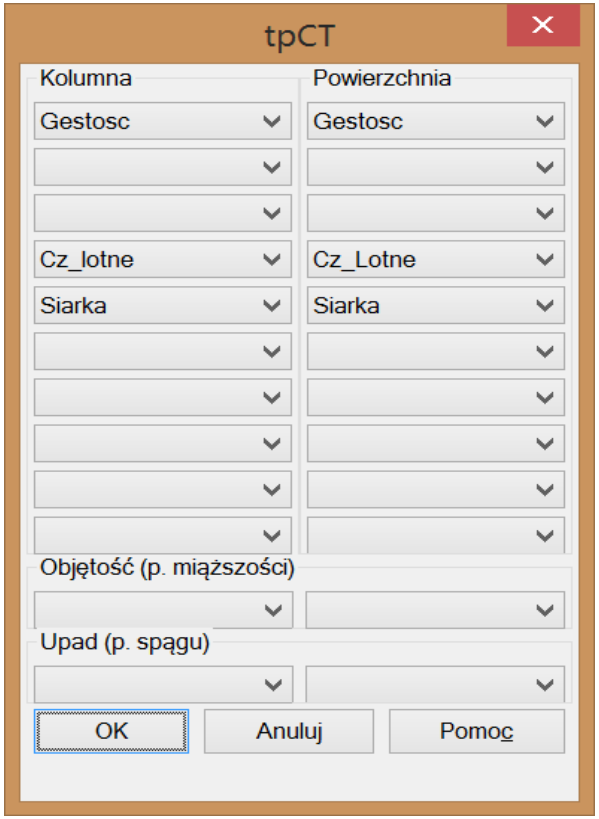

Raport ścian w kolejnych latach - tpDaty

	C	D	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	Rok	Miesiąc	Ściany	Miąższość (Thickness) [m]	Rzędna spągu (Seam floor) [m]	Ciężar właściwy (Specific gravity) [G/cm^3]	Zawartość części lotnych (Volatiles) [%]	Zawartość siarki całkowitej (Total sulfur) [%]	Spiekalność wg Rogi (Roga Index)	Wolne wydymanie (FSI)	Dylatacja (Dilatation)
2		10	4012_1	1.7	-555	1.4	28	0.7	74	7.8	208
3		11	4012_1	1.7	-555	1.4	28	0.7	74	7.8	208
4		12	4012_1	1.7	-555	1.4	28	0.7	74	7.8	208
5		1	4012_1	1.7	-555	1.4	28	0.7	74	7.8	208
6		2	4011_1, 4012_1	1.6	-547	1.4	28	0.9	74	7.7	159
7		3	4011_1, 4012_1	1.6	-547	1.4	28	0.9	74	7.7	159
8		4	4011_1, 4012_1	1.6	-547	1.4	28	0.9	74	7.7	159
9		5	4011_1, 4012_1	1.6	-546	1.4	28	1.0	74	7.7	153
10	2023	6	4011_1, 4021_1	1.6	-530	1.4	26	1.3	74	7.5	131
11		7	4011_1, 4021_1	1.6	-530	1.4	26	1.3	74	7.5	131
12		8	4011_1, 4021_1	1.6	-527	1.4	25	1.3	74	7.4	135
13		9	4012_2, 4021_1	1.7	-552	1.4	25	1.0	75	7.6	187
14		10	4012_2, 4021_1	1.7	-565	1.4	26	0.9	75	7.7	197
15		11	4012_2, 4021_1	1.7	-565	1.4	26	0.9	75	7.7	197
16		12	4012_2, 4021_1	1.7	-565	1.4	26	0.9	75	7.7	197
17		1	4012_2, 4021_1	1.7	-566	1.4	26	0.9	75	7.7	198
18		2	4011_2, 4012_2	1.7							
19		3	4011_2, 4012_2	1.6							
20		4	4011_2	1.6							
21		5	4011_2	1.6							
22	2024	6	4011_2	1.6							
23		7	4011_2	1.6							

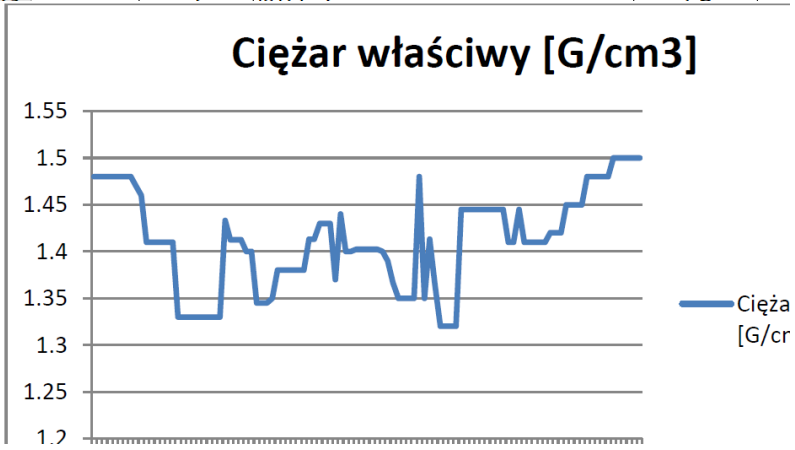

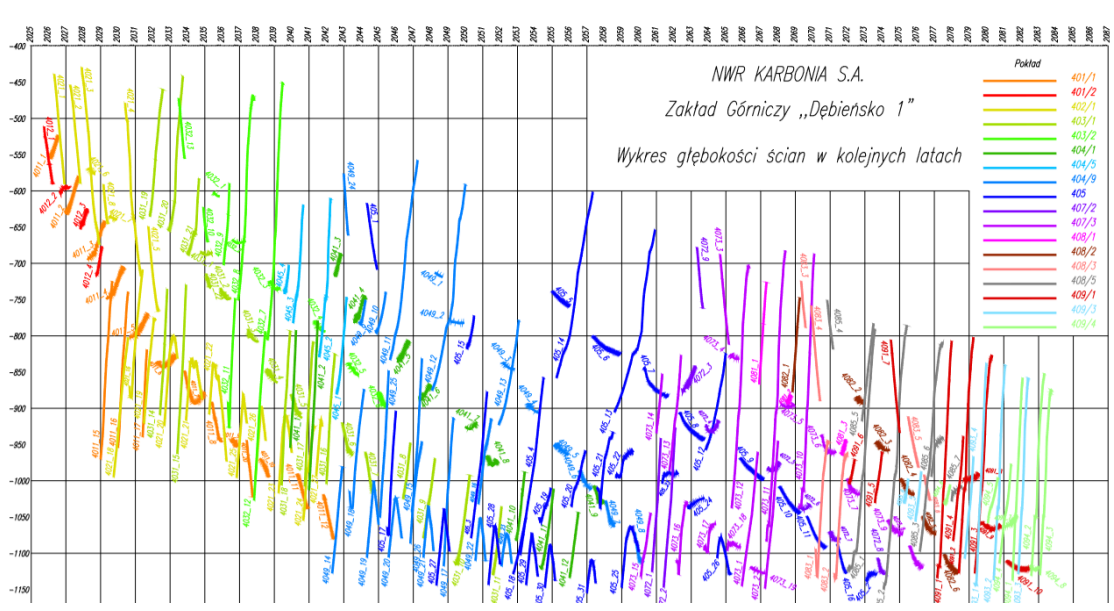

Pobranie danych z powierzchni

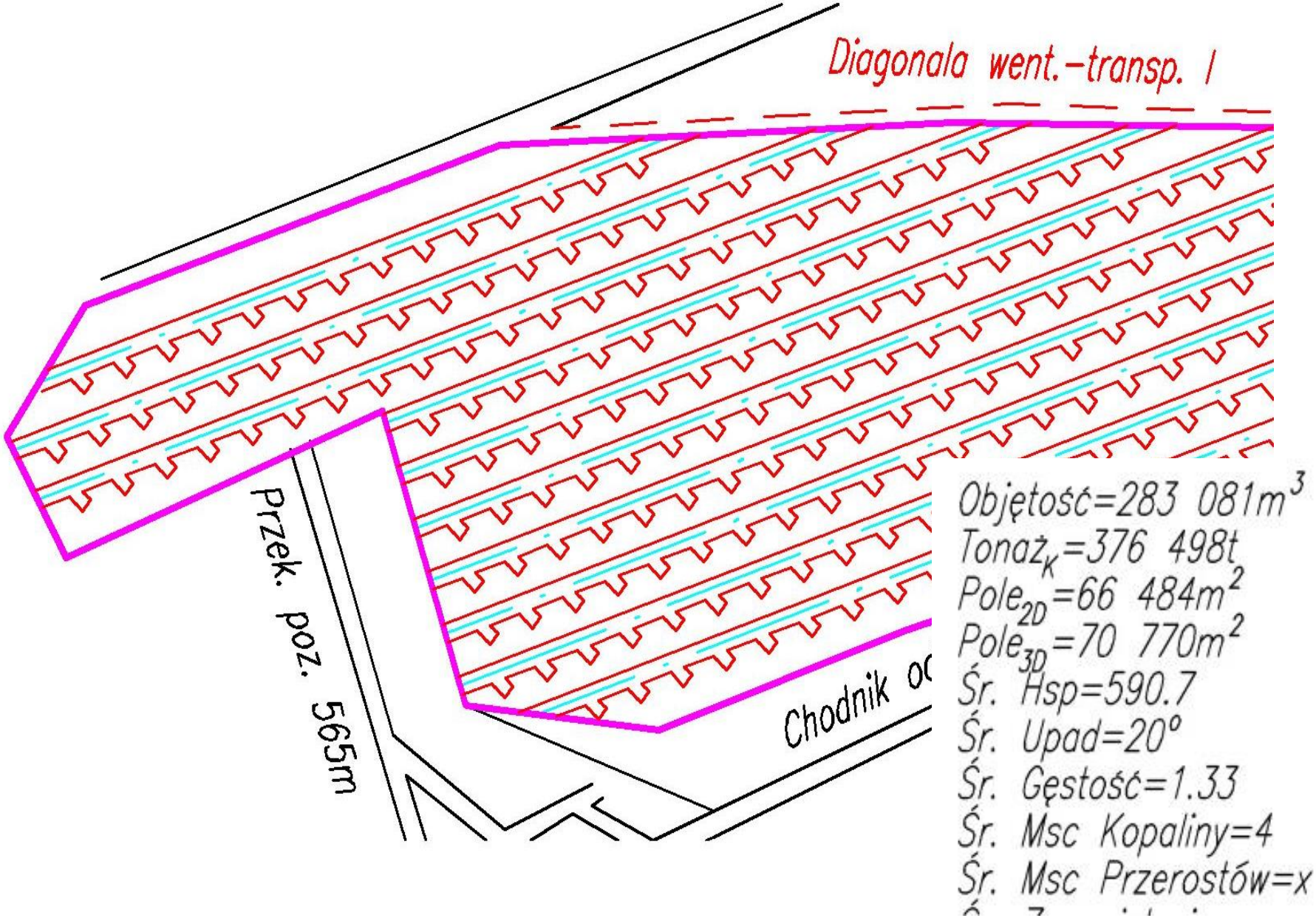

Narzędzia geologiczne

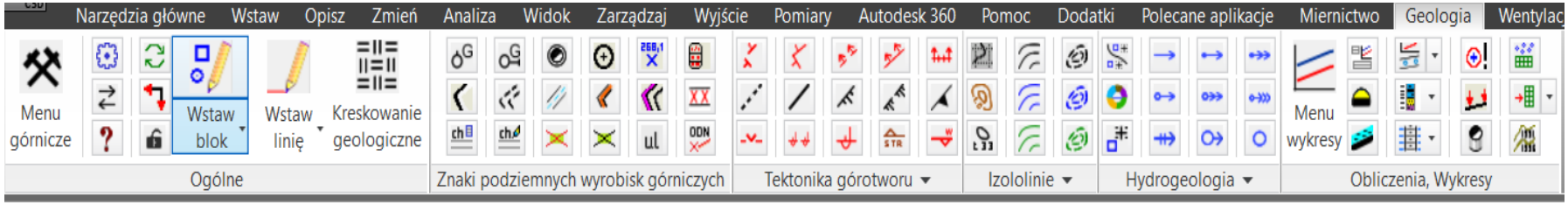

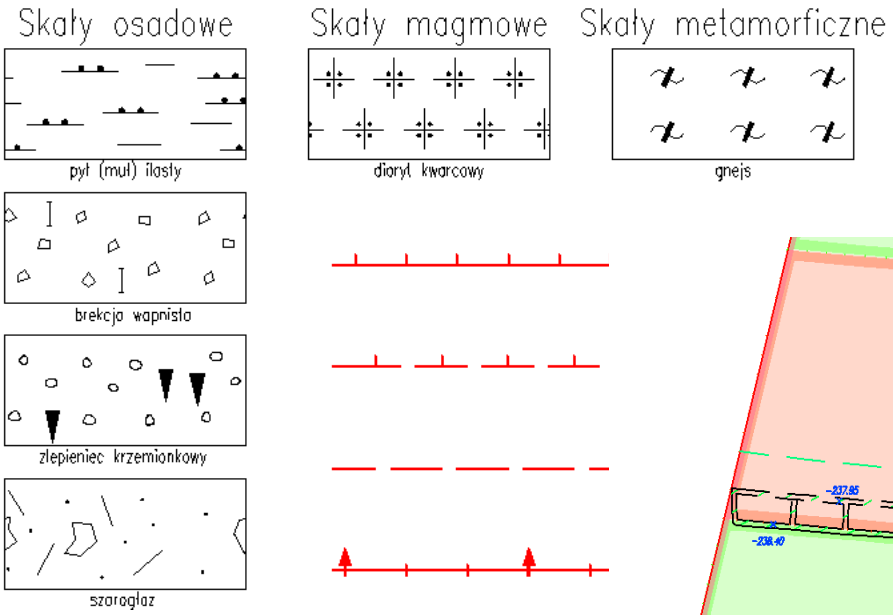

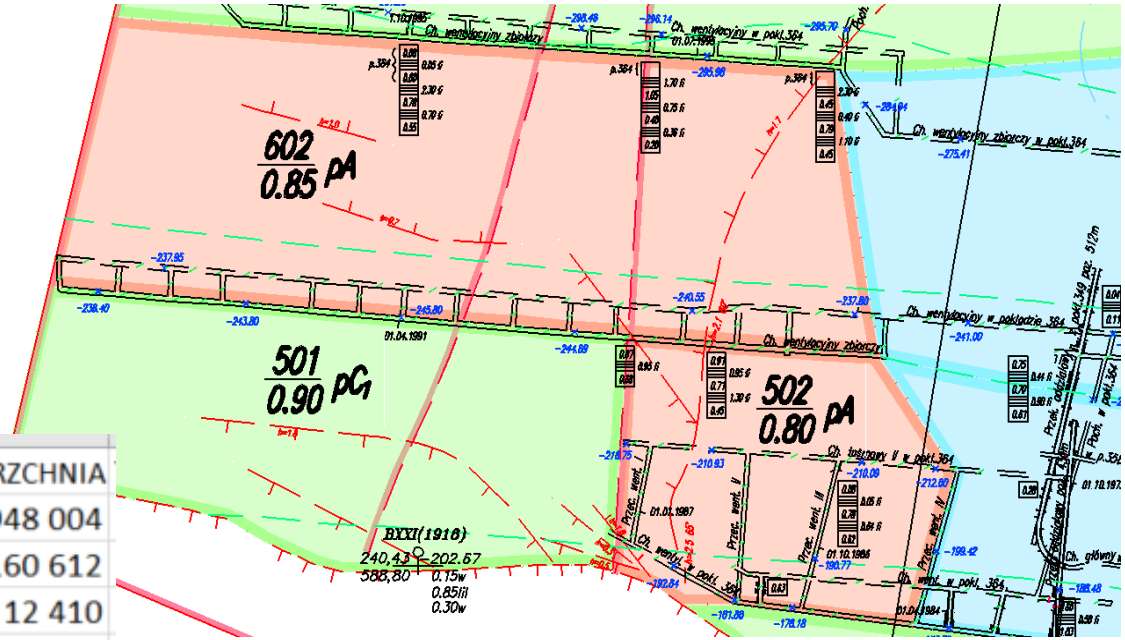

NR	MIAZSZOSC	BILANSC	KAT_ROZP_O	POWIERZCHNIA
804	1.3	p	C1	1 948 004
504	1.2	b	C1	160 612
702	1.05	b	C1	12 410
502	0.75	p	C1	22 083

Narzędzia geologiczne

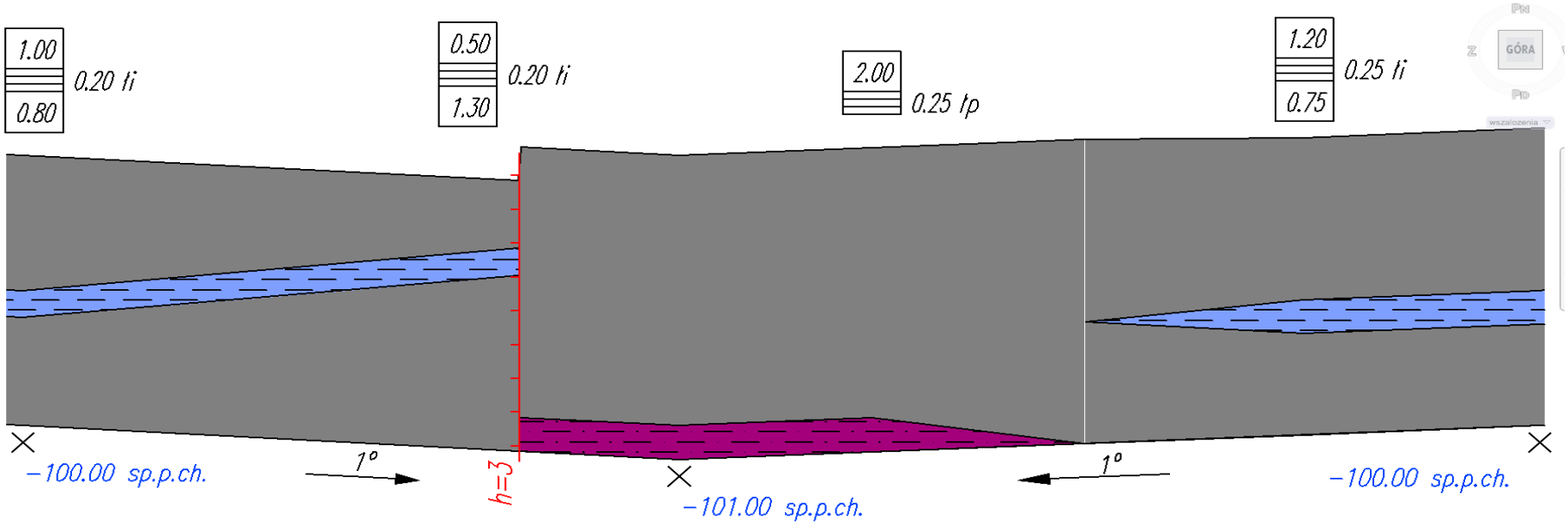

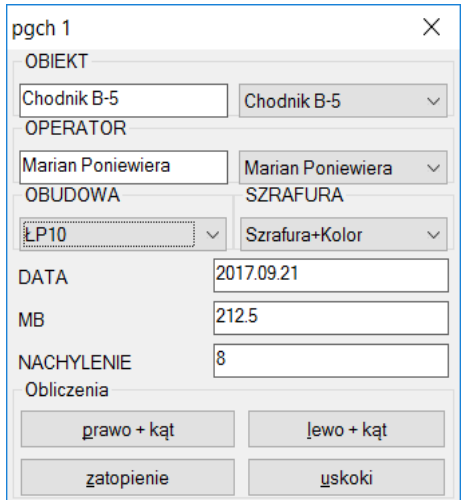

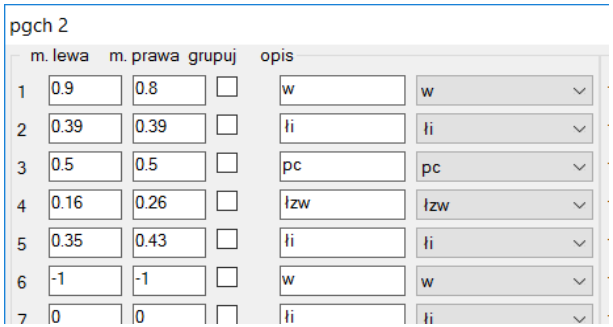

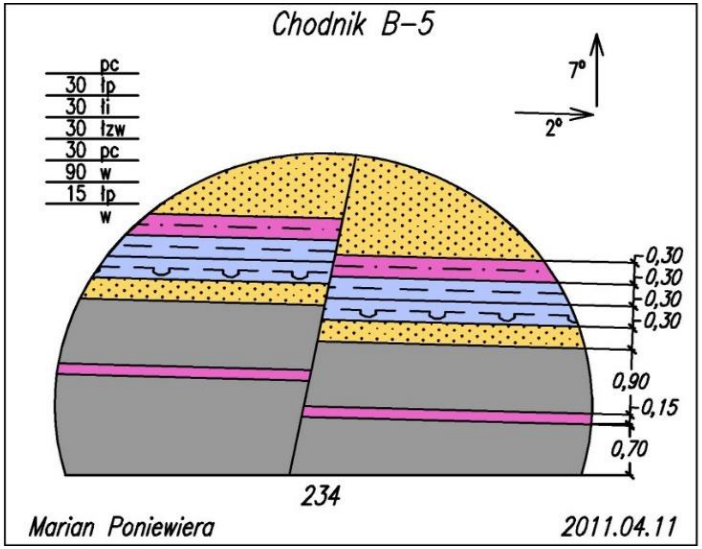

Narzędzia geologiczne

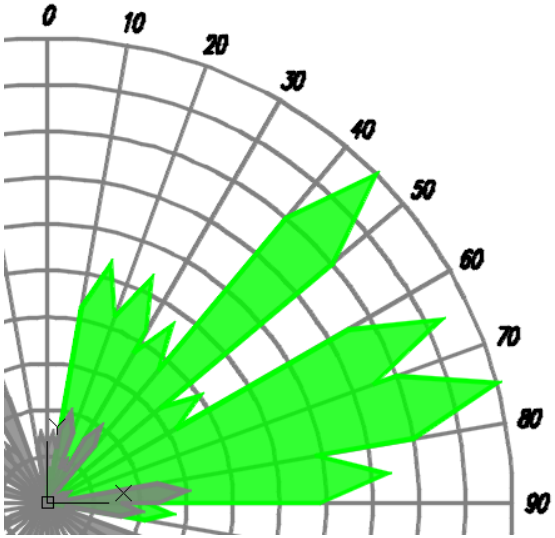

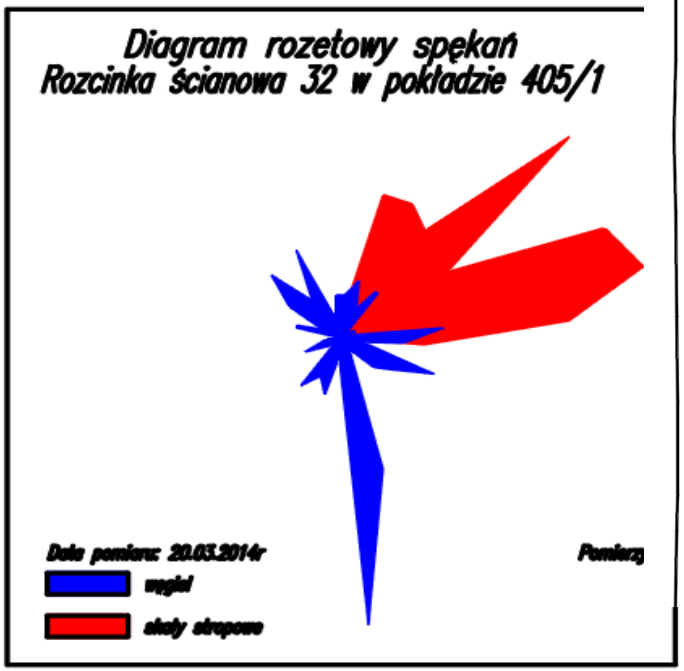

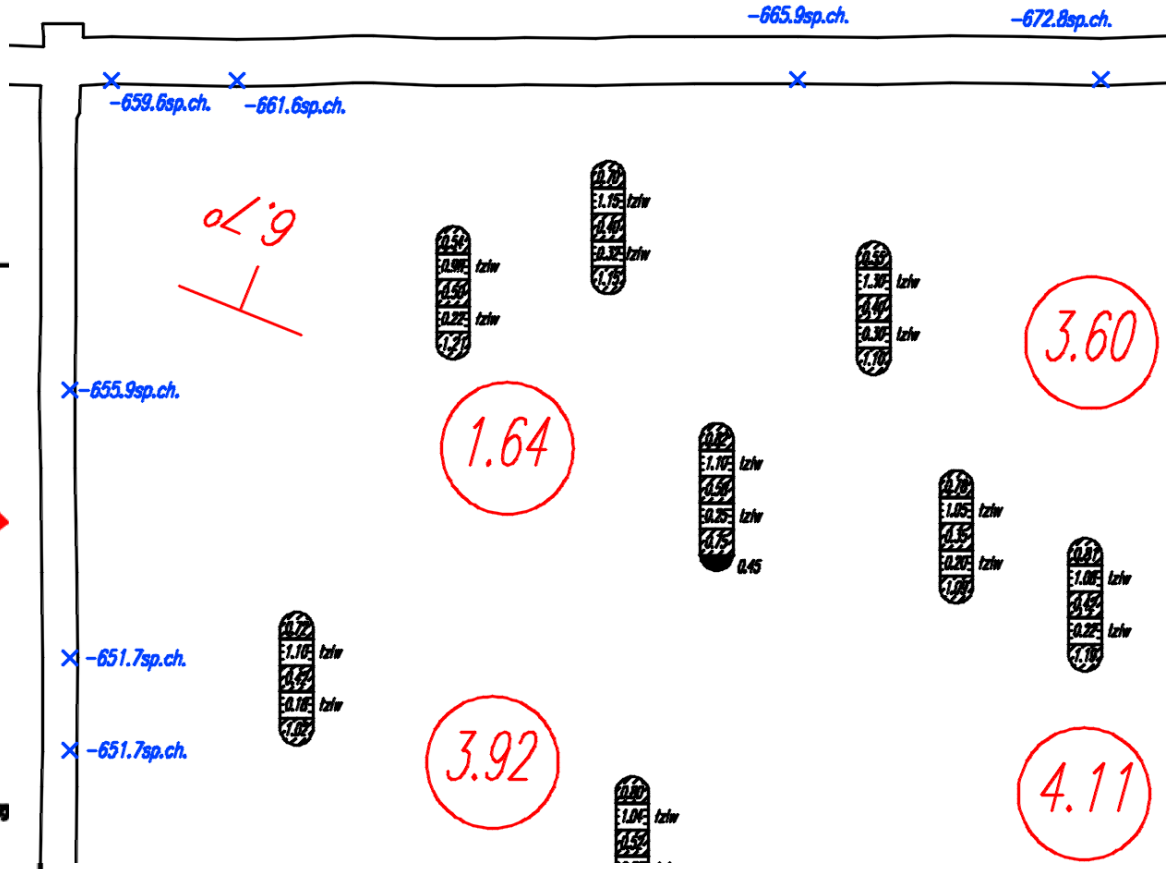

Narzędzia hydrogeologiczne

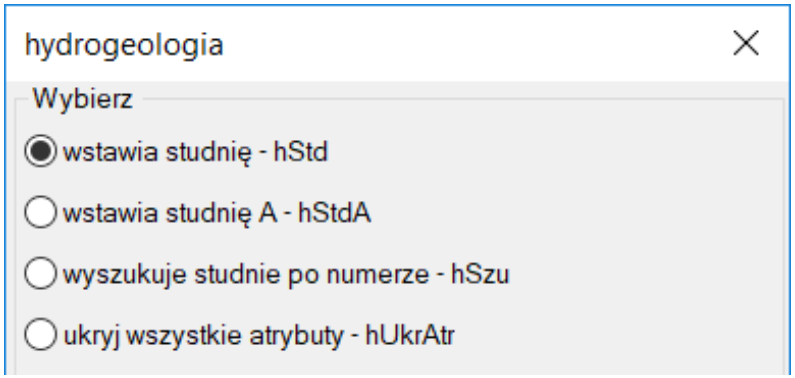

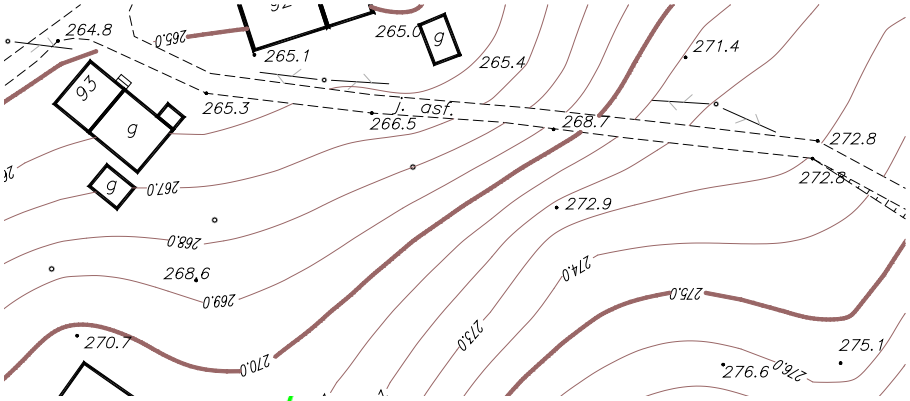

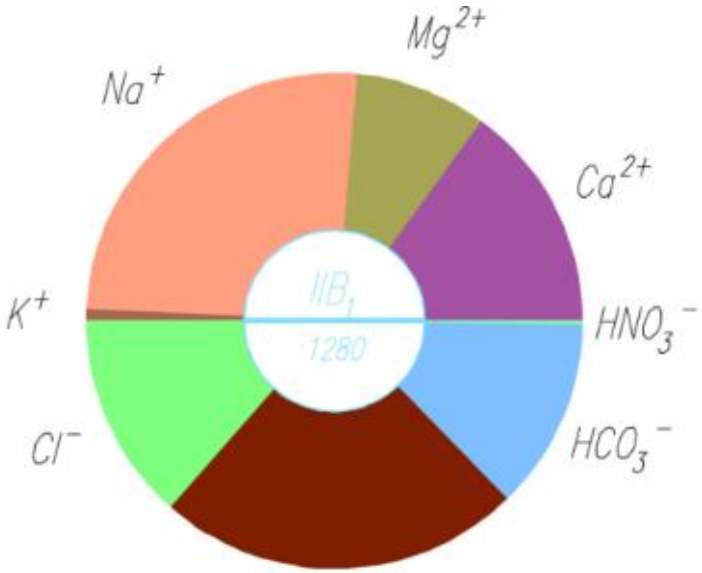

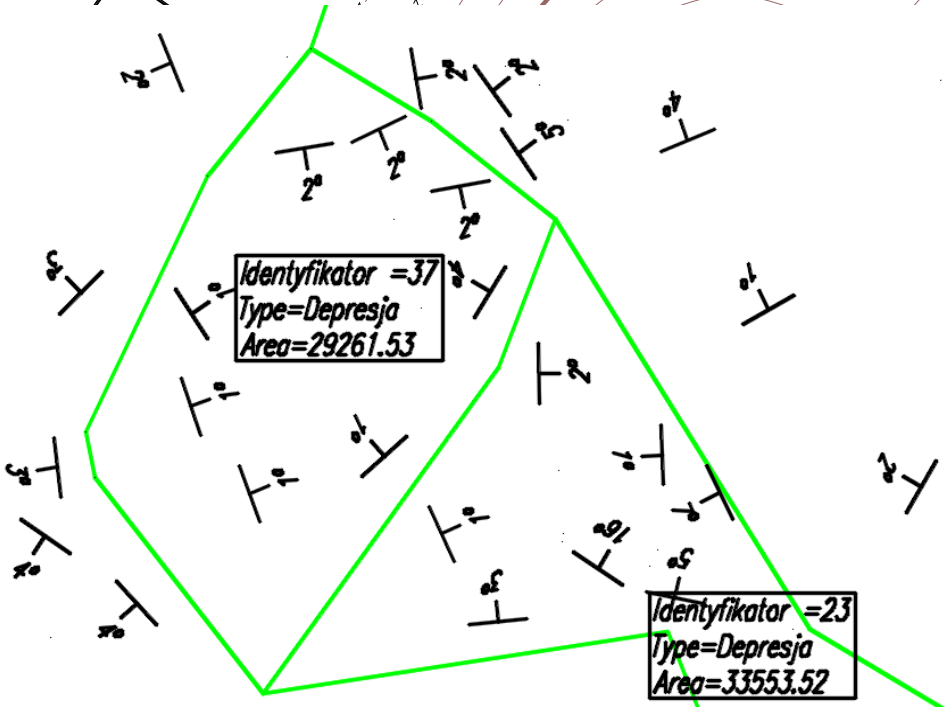

Analiza chemiczna

Zlewnia

OBSZAR NARZĘDZI

Widok aktywnego rysunku

Nawigator

Ustawienia

Pomiar

Przybornik

- MPH
  - Punkty
  - Grupy punktów
  - Powierzchnie
    - Gestosc
    - Miazszosc
    - Spag
    - Typ_Wegla
    - Zapopielenie
    - Zasiarczenie
  - Linie trasowania
  - Linie charakterystyczne
  - Obszary
  - Zlewnie
  - Sieci rurociągów
  - Sieci ciśnieniowe
  - Korytarze
  - Zespoły
  - Skrzyżowania
  - Pomiar
  - Grupy ramek widoku
- Skróty do danych []
  - Powierzchnie
  - Linie trasowania
  - Sieci rurociągów
  - Sieci ciśnieniowe
  - Korytarze
  - Grupy ramek widoku

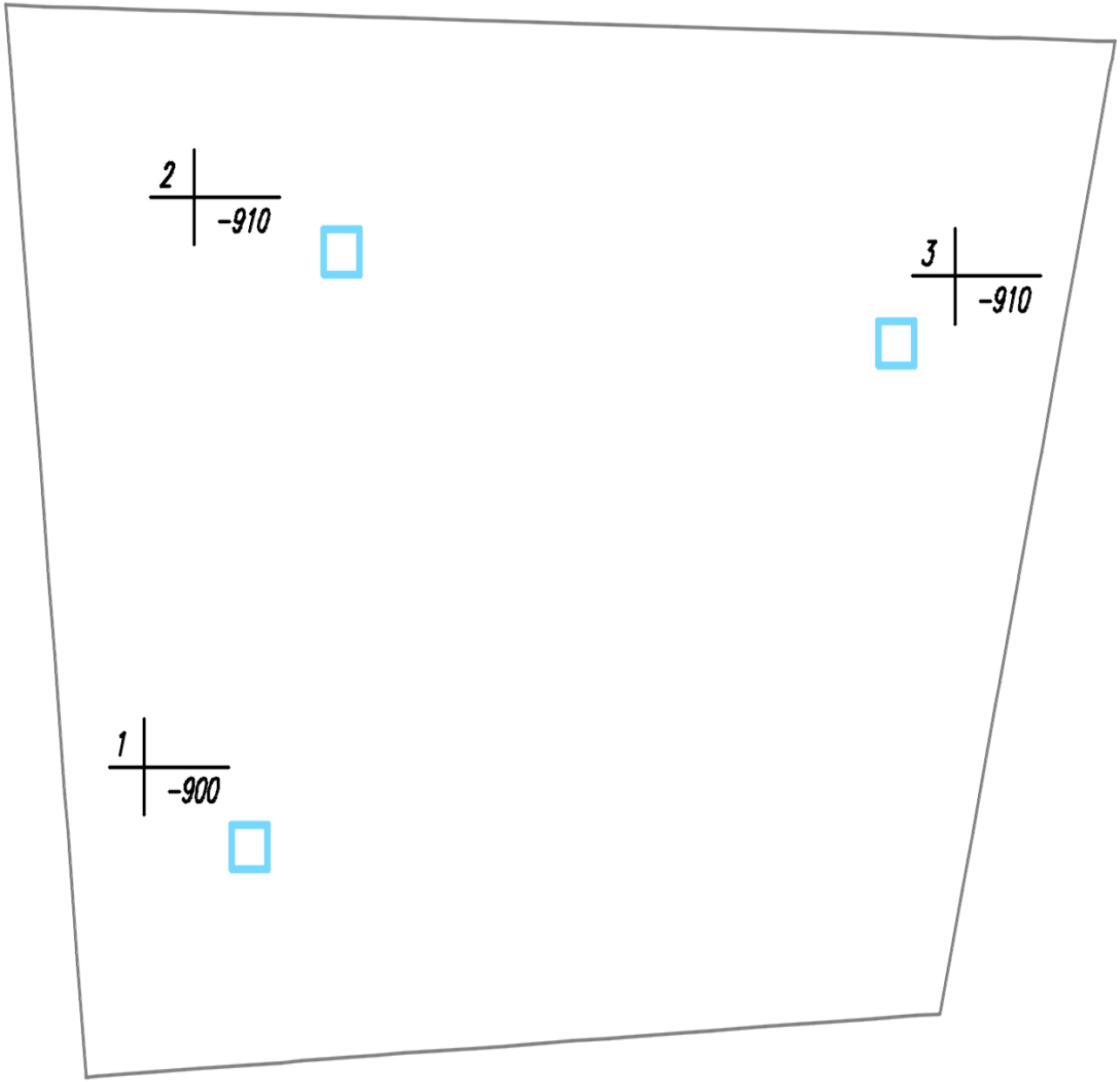

Nazwa | Opis | Styl

Eksport danych z Geolisp do formatu MineScape

C:\Geolisp\DOC\Samouczki\G2M_Minescape.pdf

GEO LISP	**G2M - Konwersja do Minescape** **Metry bieżące, rzędna wysokościowa.**	09.08.2018

Polecenie G2M zapisuje mapę do plików csv w formacie Minecape. Zapisuje miąższości, otwory, koty wysokościowe, uskoki itd.
Obiekty na mapie muszą mieć uzupełnione dane dodatkowe: uskoki zrzut, miąższości metr bieżący itp. Patrz samouczek: C:\Geolisp\DOC\Samouczki\Msc-kontrola_MB.pdf
Otwieramy plik C:\Geolisp\PRZYKLAD\Geolog\proba-B5.dwg i uruchamiamy polecenie G2M

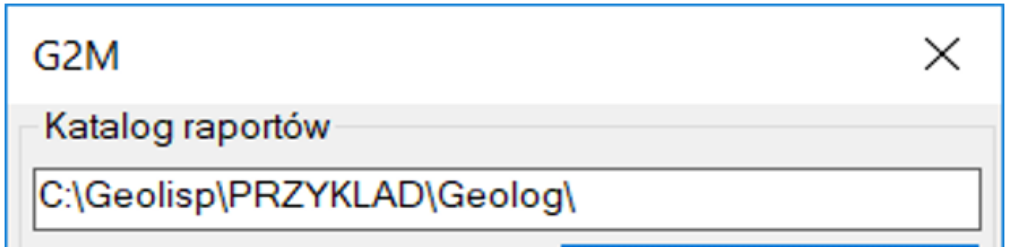

Import danych z MineScape

	A	B	C	D	E	F
1	SLHOLENAME	SLFROM_DEPTH	SLTO_DEPTH	SLTOP_ELEV	SLBASE_ELEV	SLKOD_
2	B-2	0	3	268.51	265.51	LIP
3	B-2	3	12.7	265.51	255.81	NGL
4	B-2	12.7	25.2	255.81	243.31	LIMP
5	B-2	25.2	S	243.31	238.81	NGL
6	B-2	29.7	32.3	238.81	236.21	BR
7	B-2	32.3	33.8	236.21	234.71	NGL
8	B-2	33.8	50	234.71	218.51	LIP

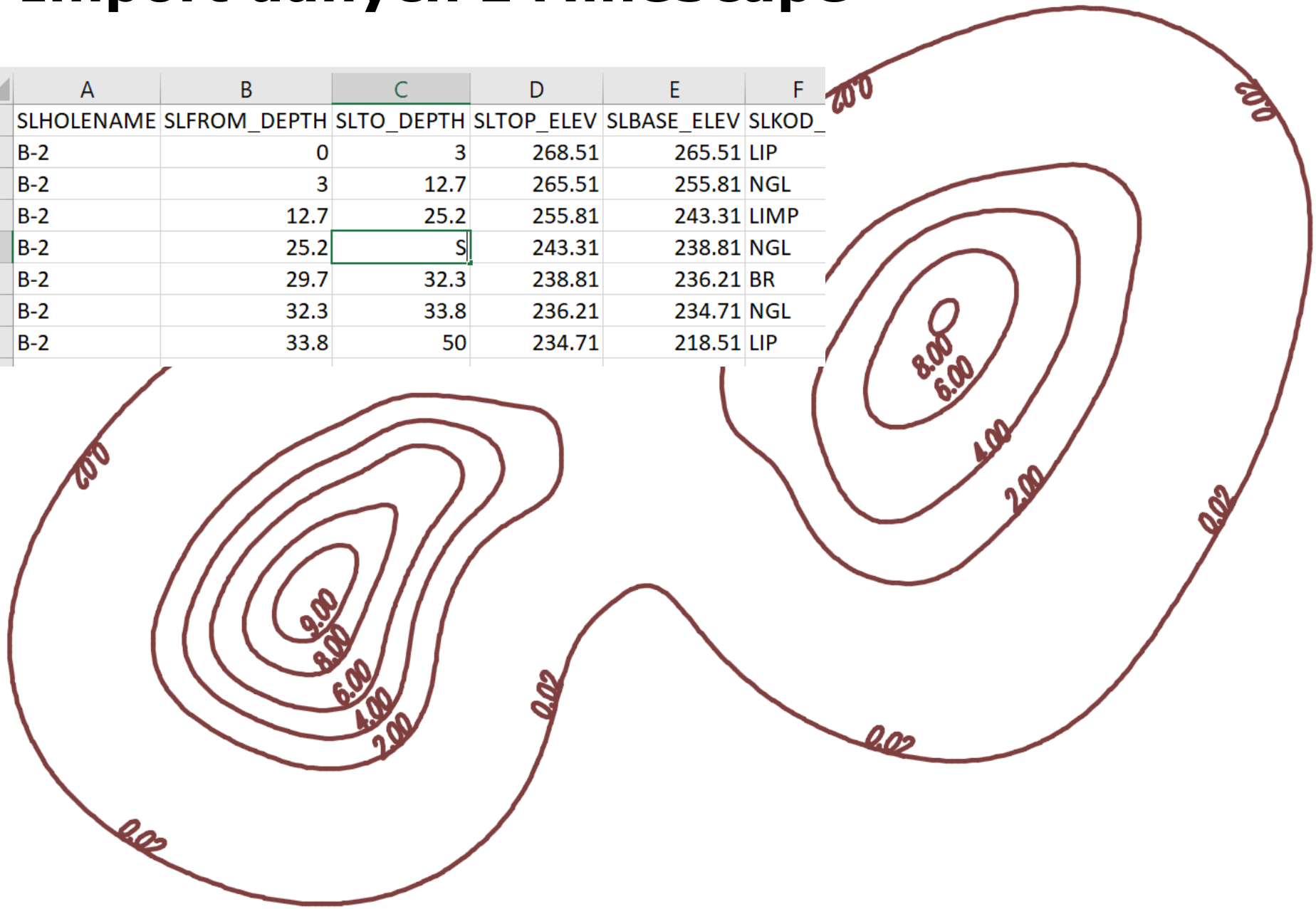

KONFERENCJA NAUKOWO - TECHNICZNA

24 - 25 WRZEŚNIA 2021 R.

„MAPY NUMERYCZNE W GÓRNICTWIE"

POD PATRONATEM NAUKOWYM
KATEDRY EKSPLOATACJI ZŁÓŻ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

GEO LISP

Leica Geosystems

Politechnika Śląska

Przygotowanie danych prognostycznych na podstawie map numerycznych

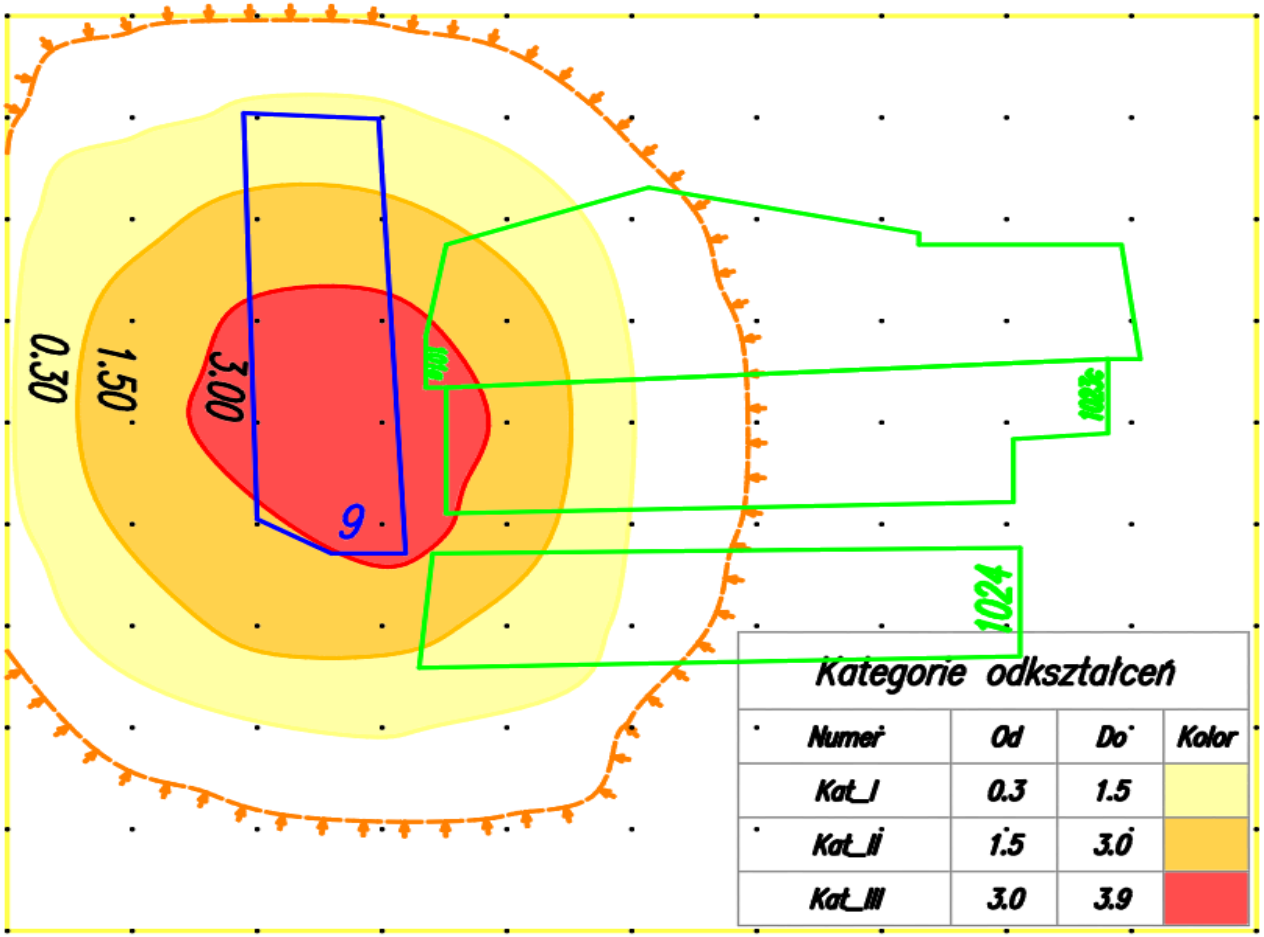

M. Poniewiera,
R. Mielimąka,
P. Sikora

Dwustronna komunikacja programów EDN i Geolisp – moduł Parcele

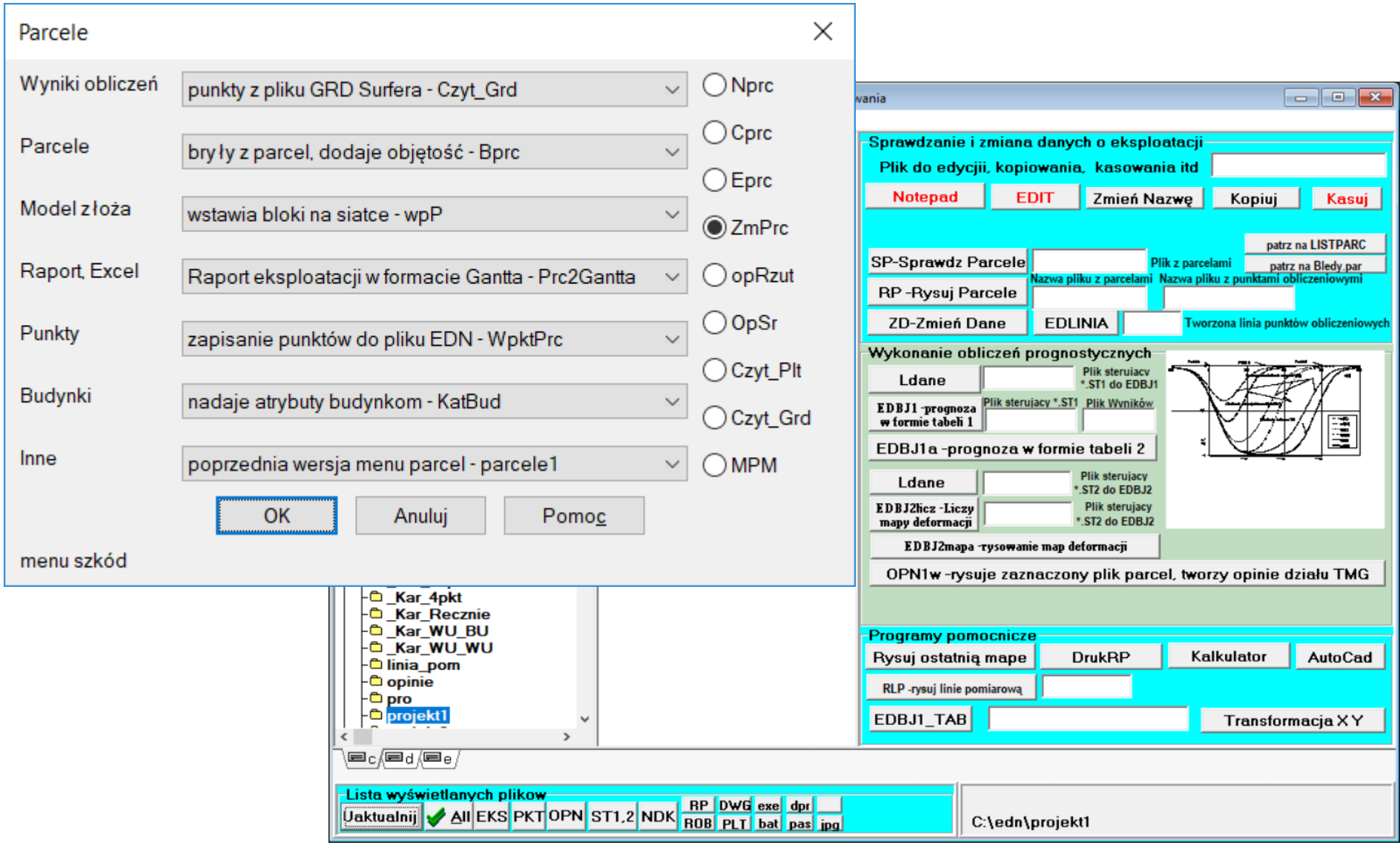

Odczyt i zapis parcel, punktów

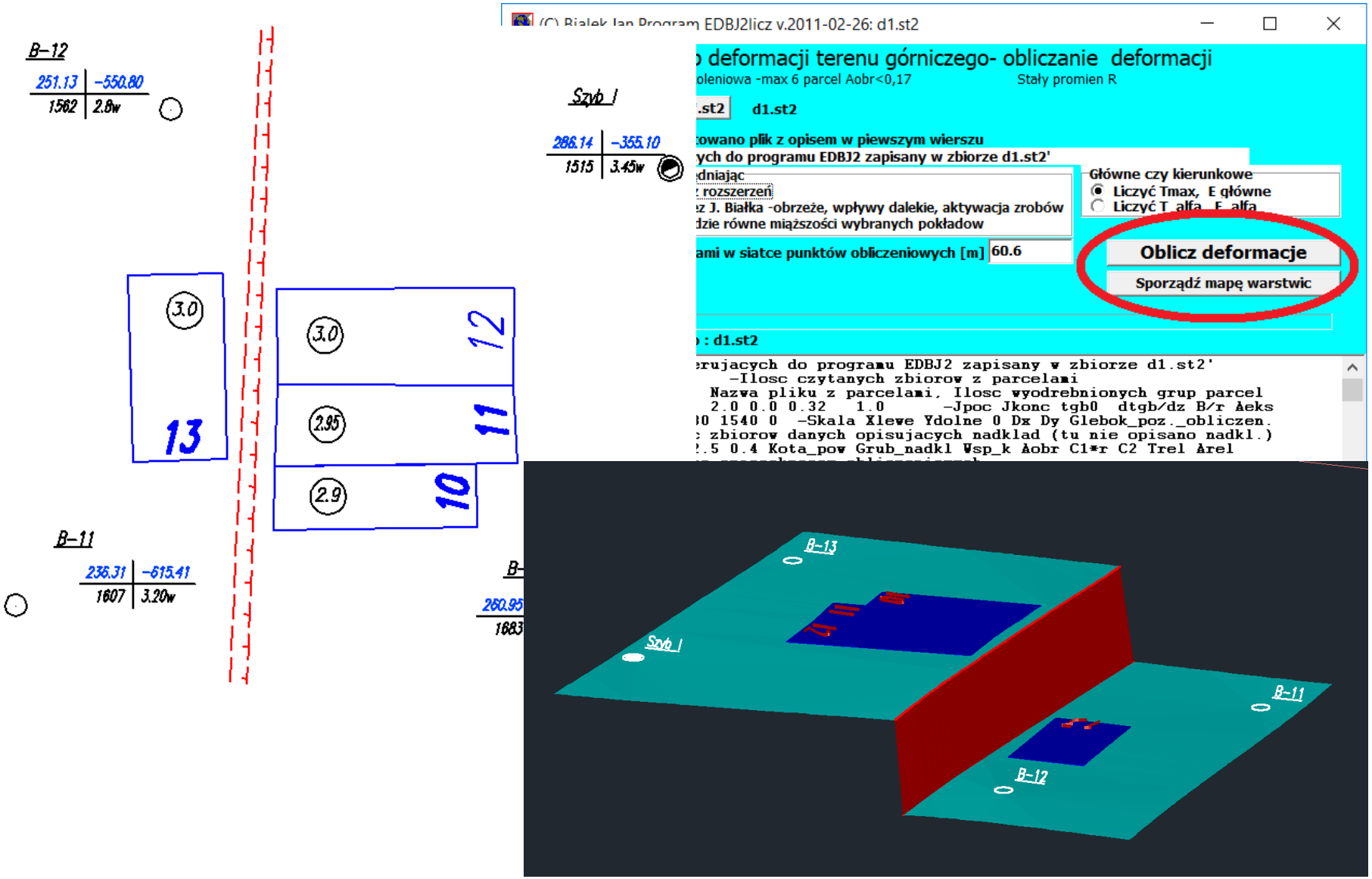

Wpływ eksploatacji na powierzchnię

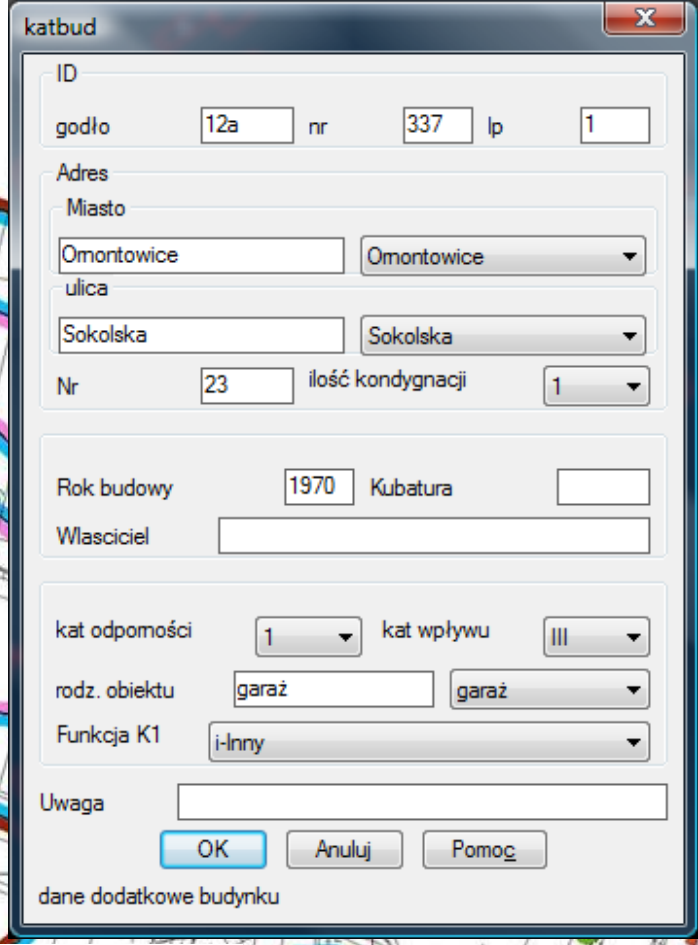

ID	Nazwa ulicy	Nr domu	Rodzaj obiektu	Kubatura	Kondygnacja	Rok budowy	Kategoria	Kat. terenu
432	Pszczyńska	70	m	1560	2	1970	1	III
424	Pszczyńska	66	m	800	1	1975	1	III
427	Pszczyńska	68	t	250	1	2000	2	III
422	Mikołowska	50	b	2500	2	2005	1	III
121	Mikołowska	5	t	400	1	1980	1	III
163	Mikołowska	7	t	250	1	1998	2	III

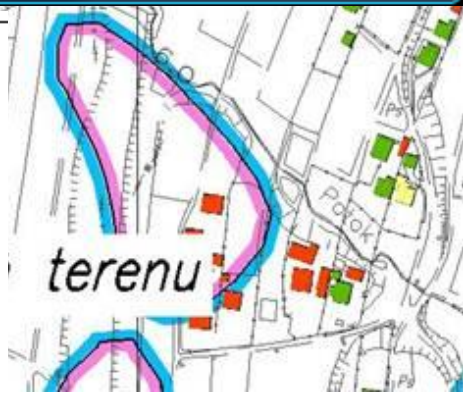

Tworzenie danych na podstawie numerycznego modelu złoża

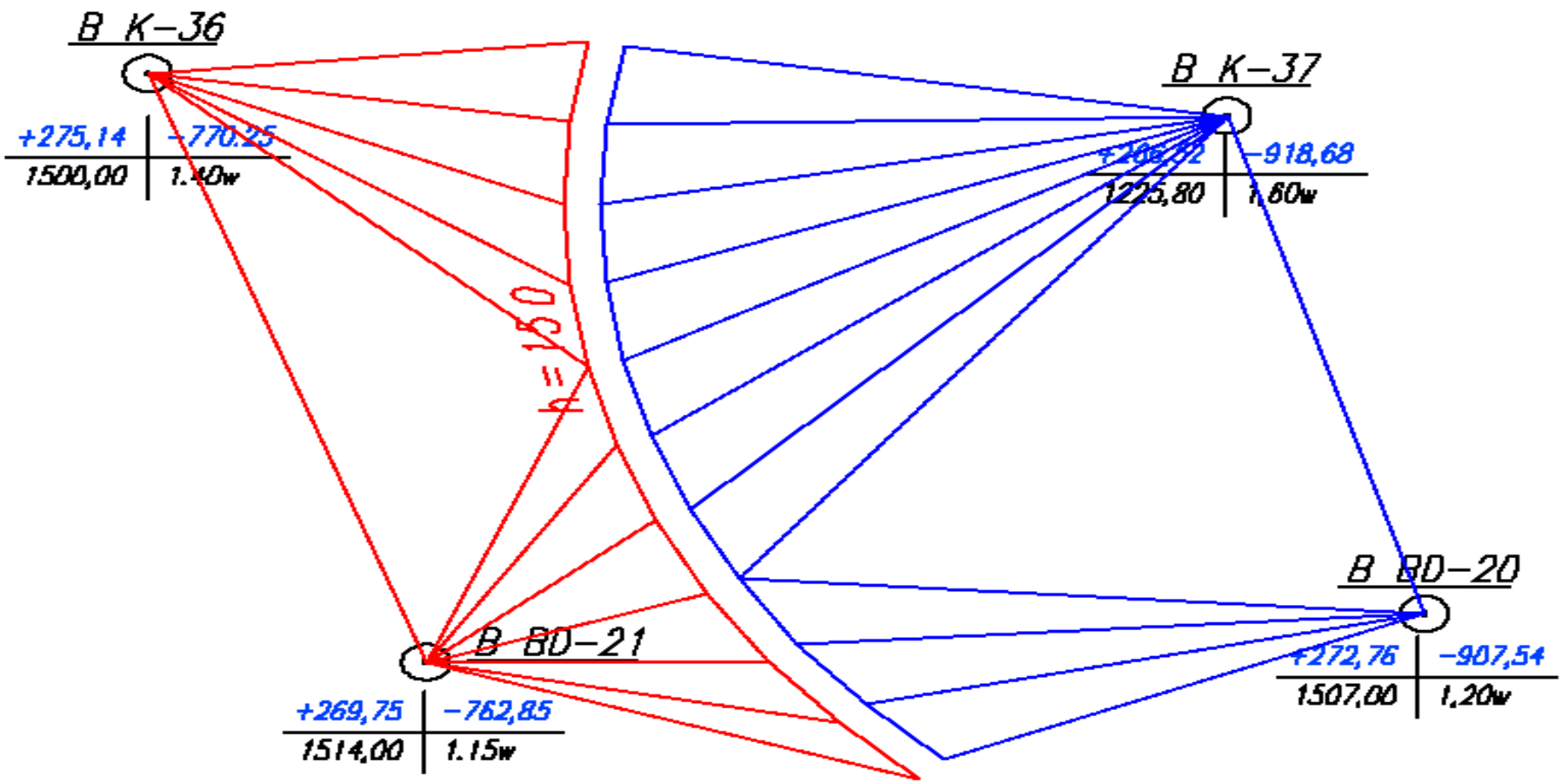

Nadawanie rzędnej na podstawie powierzchni TIN

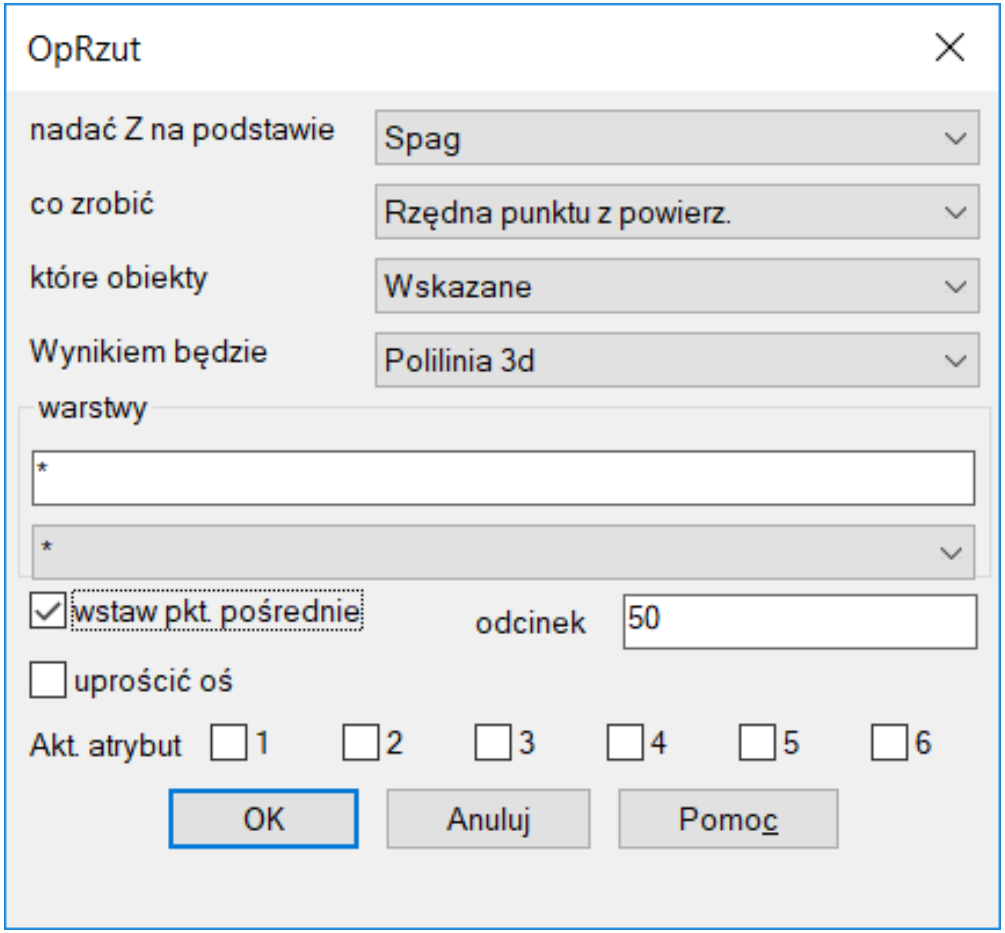

Zwiększenie dokładności obliczeń

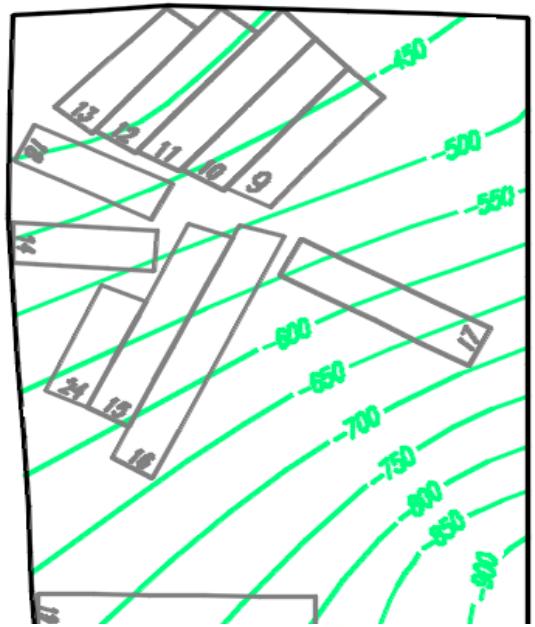

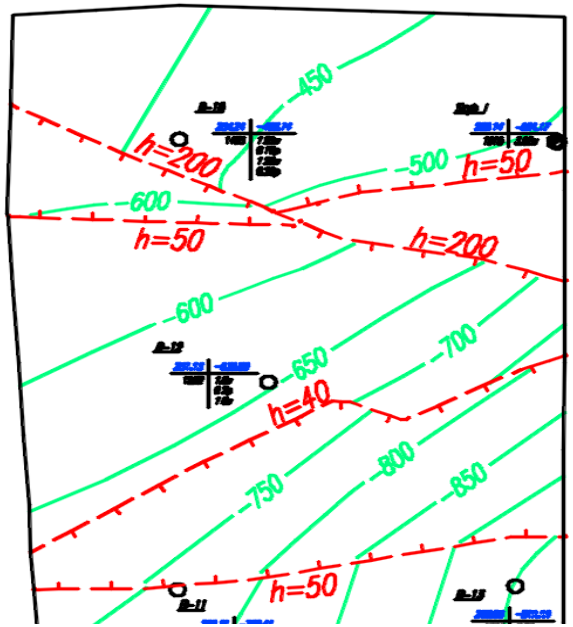

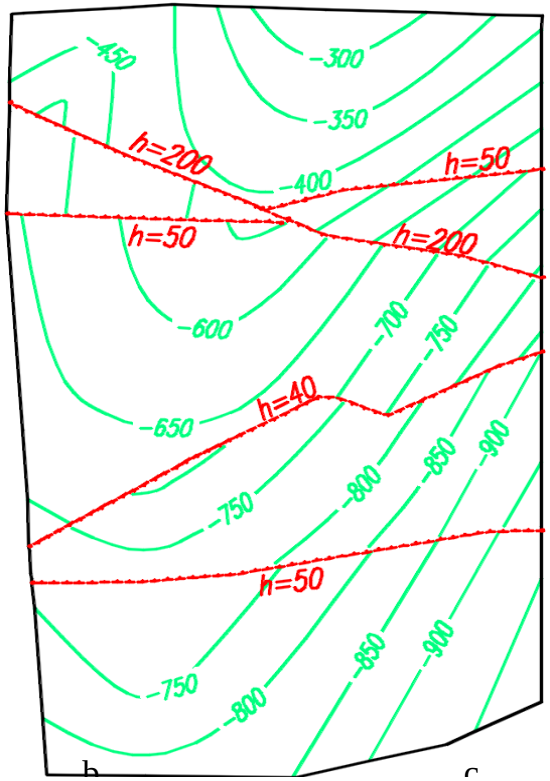

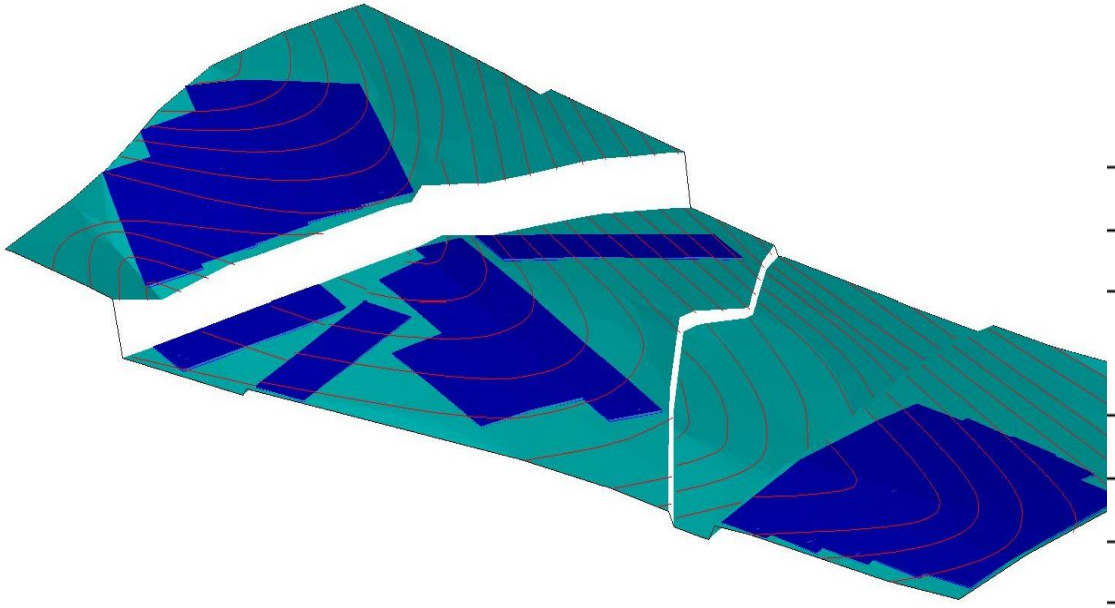

Maksymalna różnica między obliczeniami				
ujemna		dodatnia		średnia
[‰]	[%]	[‰]	[%]	[‰]
5	*6*	*7*	*8*	*9*
-3.2	46	1.1	16	-0.1

Zmiana odkształceń na przykładzie 145 ścian w 9 pokładach

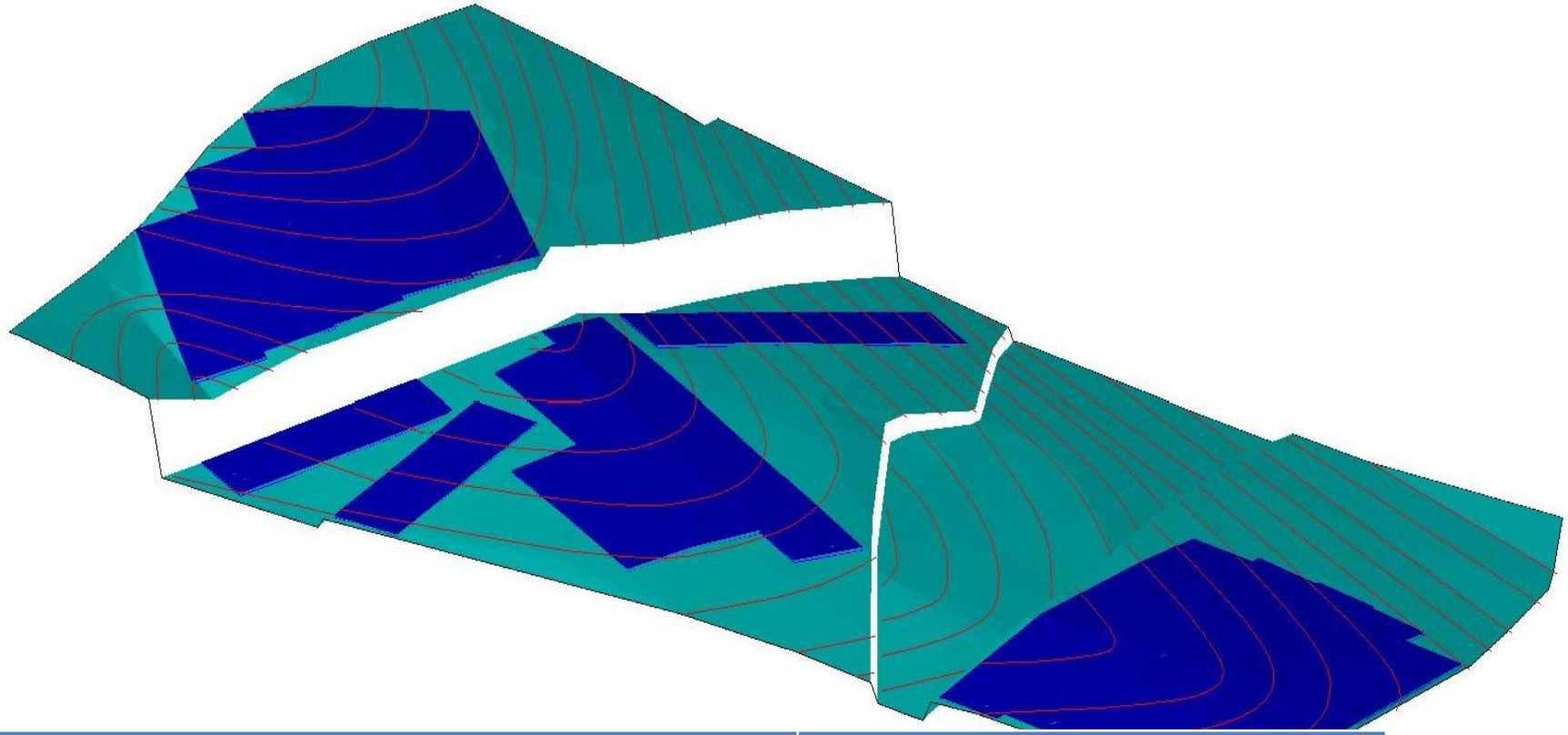

Odkształcenie				Maksymalna różnica między obliczeniami				
Maksymalne		Średnie						
Z uskokami	Bez uskoków	Z uskokami	Bez uskoków	Ujemna		Dodatnia		Średnia
[‰]	[‰]	[‰]	[‰]	[‰]	[%]	[‰]	[%]	[‰]
14.3	17.1	2.8	2.9	-3.8	27	5.6	**39**	0.1

Zmiana przebiegu granic kategorii odkształceń dla obliczeń bez uskoku i z uskokiem h=20m.

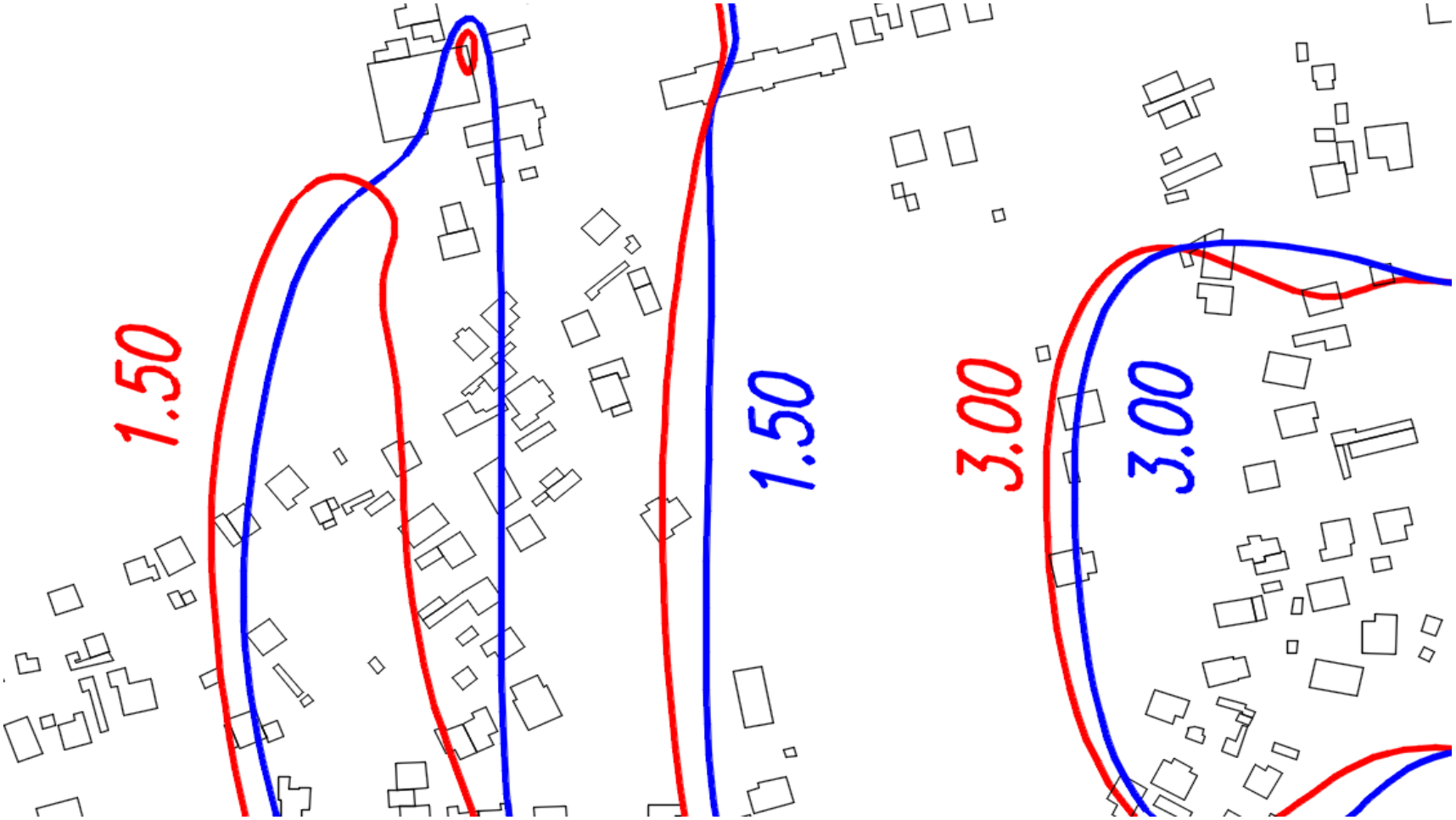

Zapisanie danych o parcelach w formacie EDN

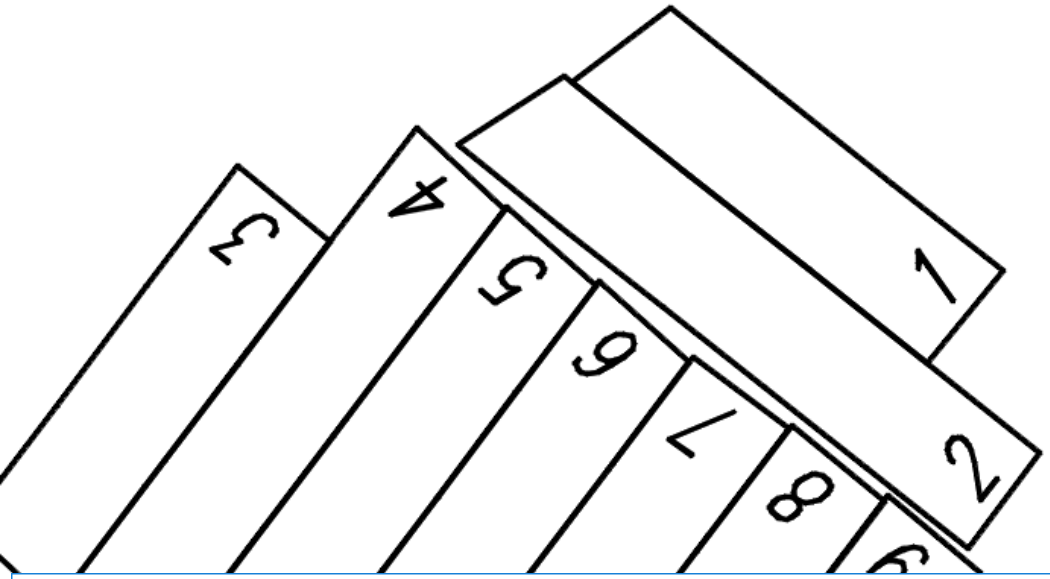

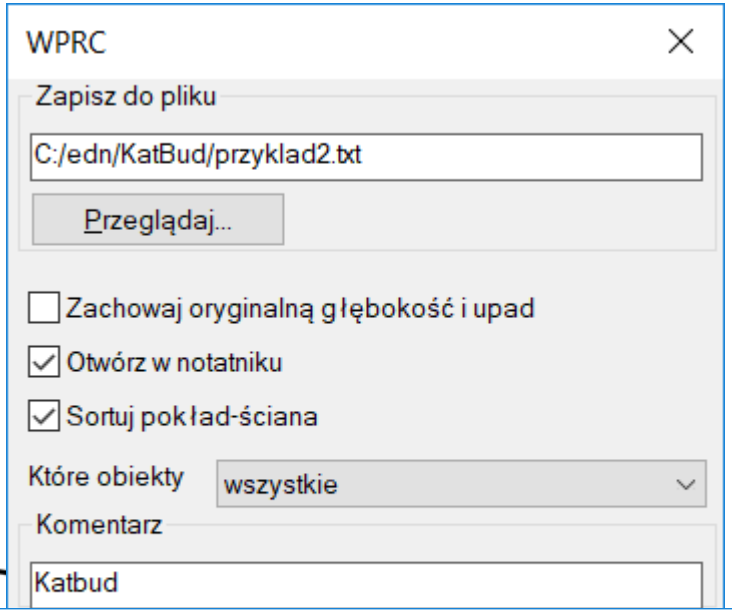

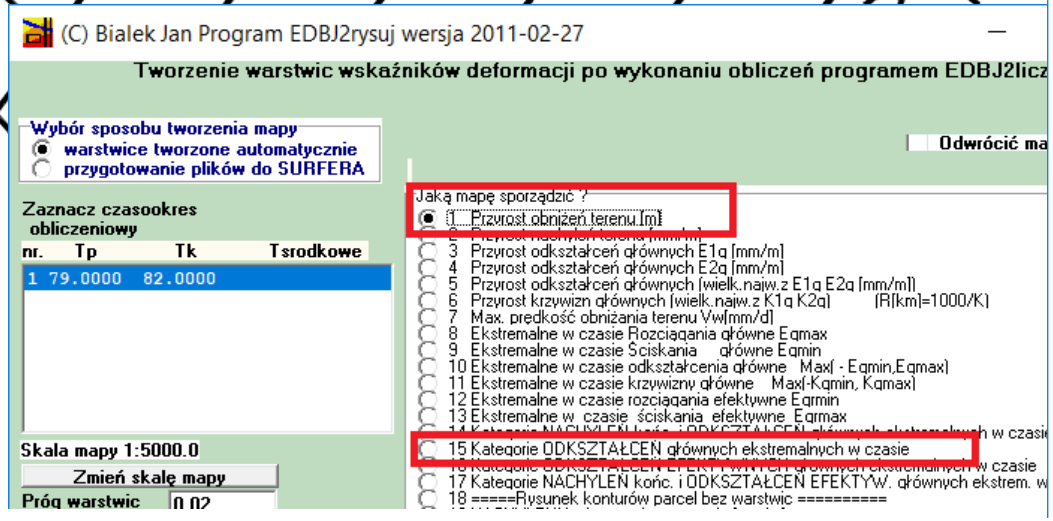

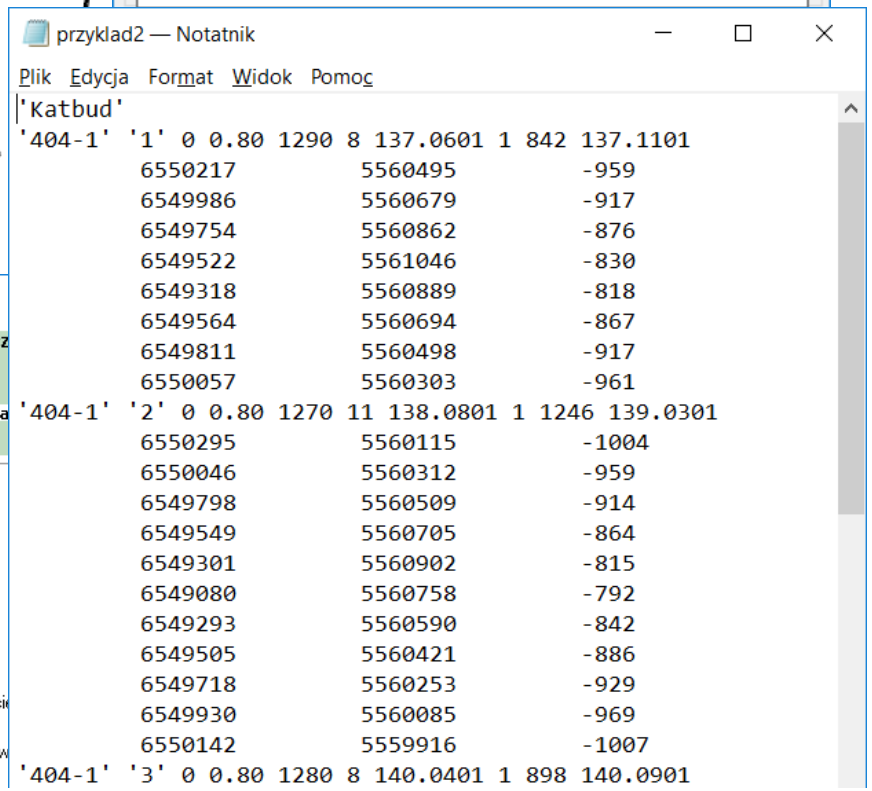


```
'Katbud'
'404-1' '1' 0 0.80 1290 8 137.0601 1 842 137.1101
        6550217         5560495         -959
        6549986         5560679         -917
        6549754         5560862         -876
        6549522         5561046         -830
        6549318         5560889         -818
        6549564         5560694         -867
        6549811         5560498         -917
        6550057         5560303         -961
'404-1' '2' 0 0.80 1270 11 138.0801 1 1246 139.0301
        6550295         5560115         -1004
        6550046         5560312         -959
        6549798         5560509         -914
        6549549         5560705         -864
        6549301         5560902         -815
        6549080         5560758         -792
        6549293         5560590         -842
        6549505         5560421         -886
        6549718         5560253         -929
        6549930         5560085         -969
        6550142         5559916         -1007
'404-1' '3' 0 0.80 1280 8 140.0401 1 898 140.0901
```

Wstawienie danych z Excela na mapę

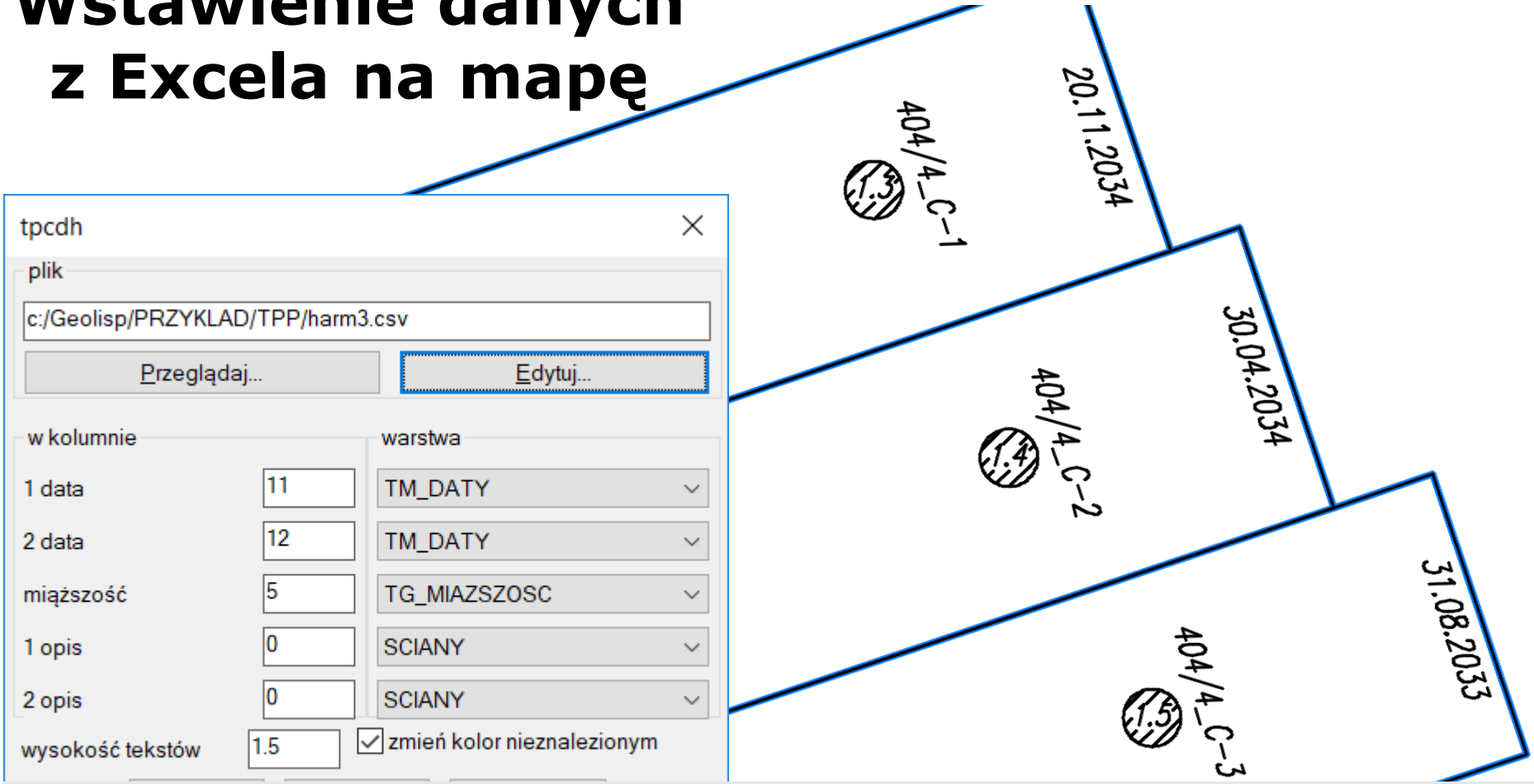

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	LP	Pokład	Nr	Długość	Wysokość	Wybieg	Postęp	Gęstość	Tonaż	Dobowe	Start	Koniec
2	404/4_C-1	404/4	C-1	180	1.3	670	4.4	1.37	0.215	1400	20.11.2034	25.04.203
3	404/4_C-2	404/4	C-2	180	1.4	720	4.3	1.37	0.249	1500	30.04.2034	20.11.203
4	404/4_C-3	404/4	C-3	180	1.5	800	4.3	1.37	0.296	1600	31.08.2033	30.04.203
5	404/4_S-1	404/4	S-1	250	1.5	2020	3.5	1.54	1.167	2000	01.09.2031	31.08.203
6	404/4_S-2	404/4	S-2	250	1.6	2560	3.6	1.54	1.577	2200	10.04.2029	31.08.203
7	404/4_S-3	404/4	S-3	250	1.7	2540	3.5	1.54	1.662	2300	10.11.2026	10.04.202

Kategorie odkształceń			
Numer	Od	Do	Kolor
Kat_I	0.3	1.5	
Kat_II	1.5	3.0	
Kat_III	3.0	3.9	

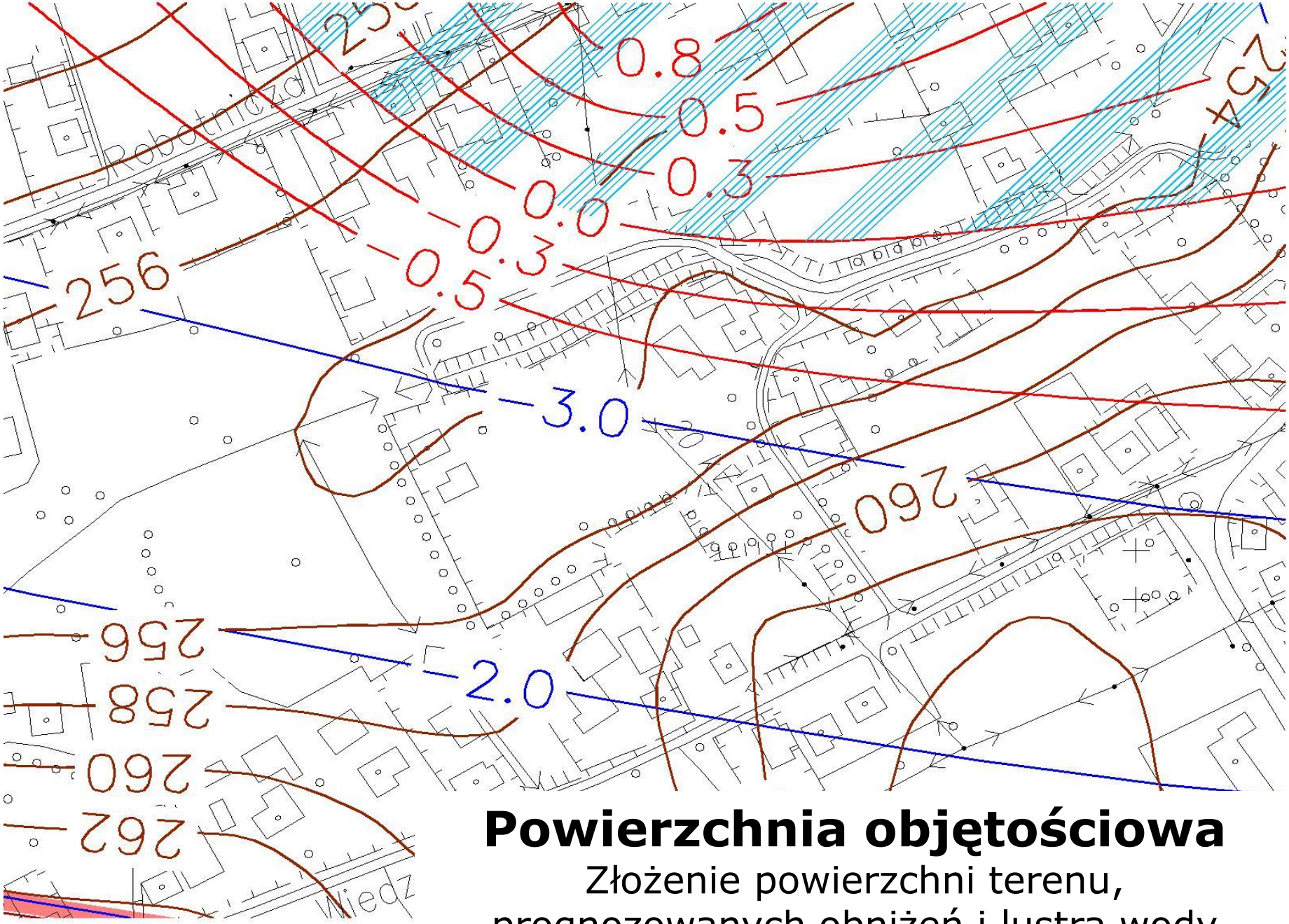

Powierzchnia objętościowa

Złożenie powierzchni terenu, prognozowanych obniżeń i lustra wody

Prognozowana mapa powierzchni

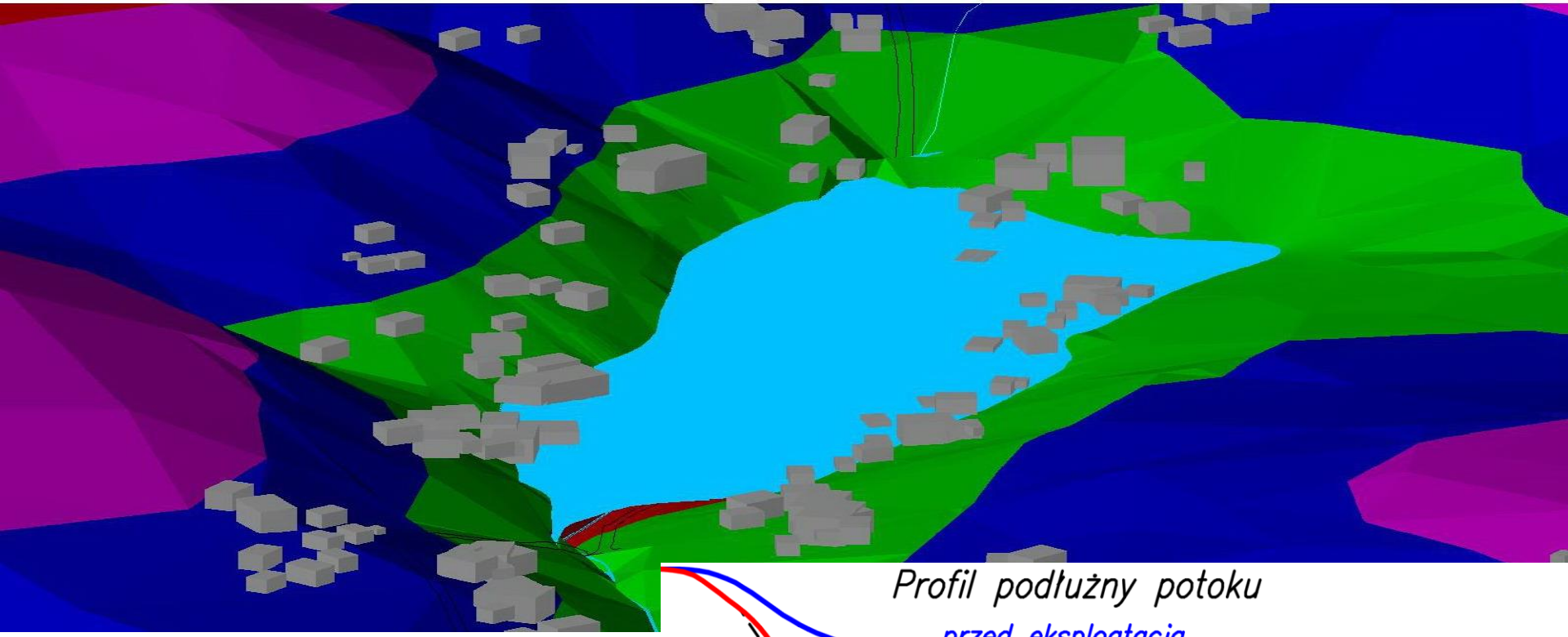

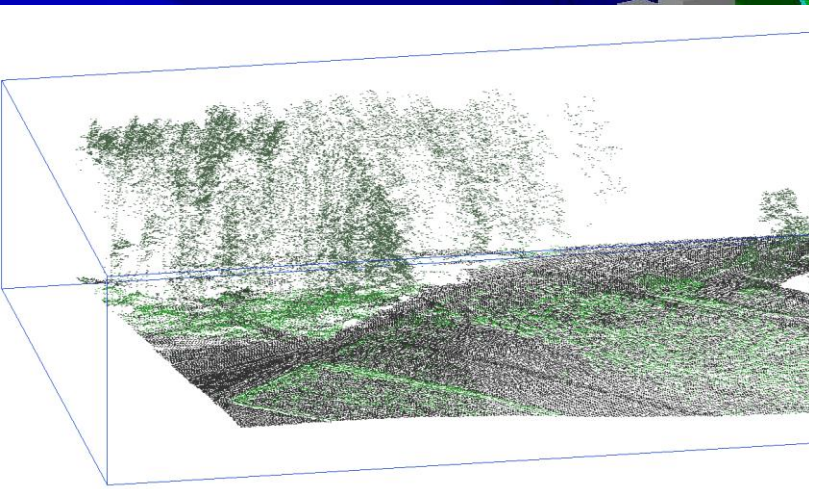

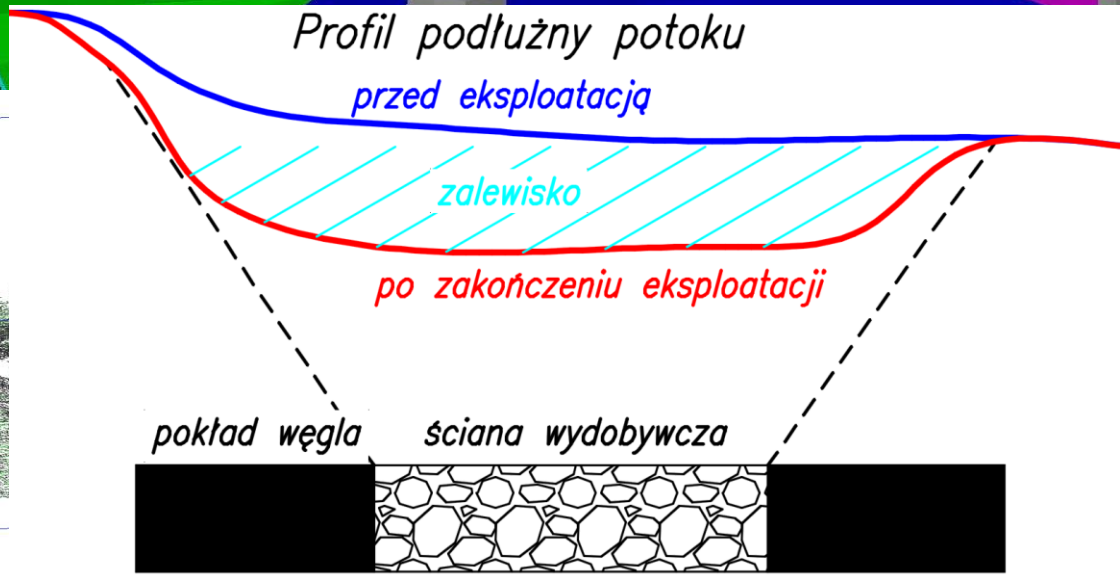

Utworzenie spływu wody i zlewni w jednym punkcie

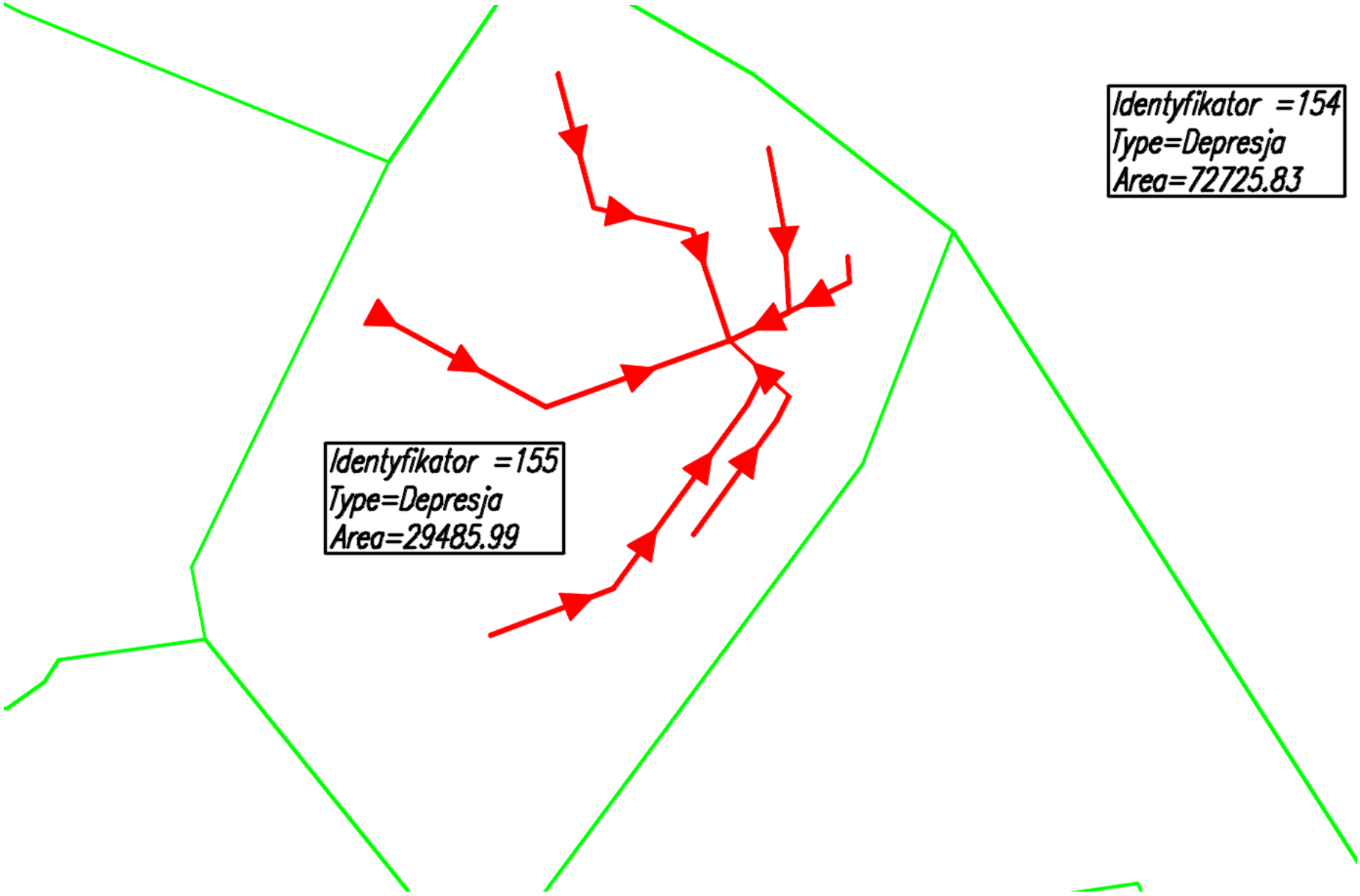

Utworzenie zlewni na całej mapie

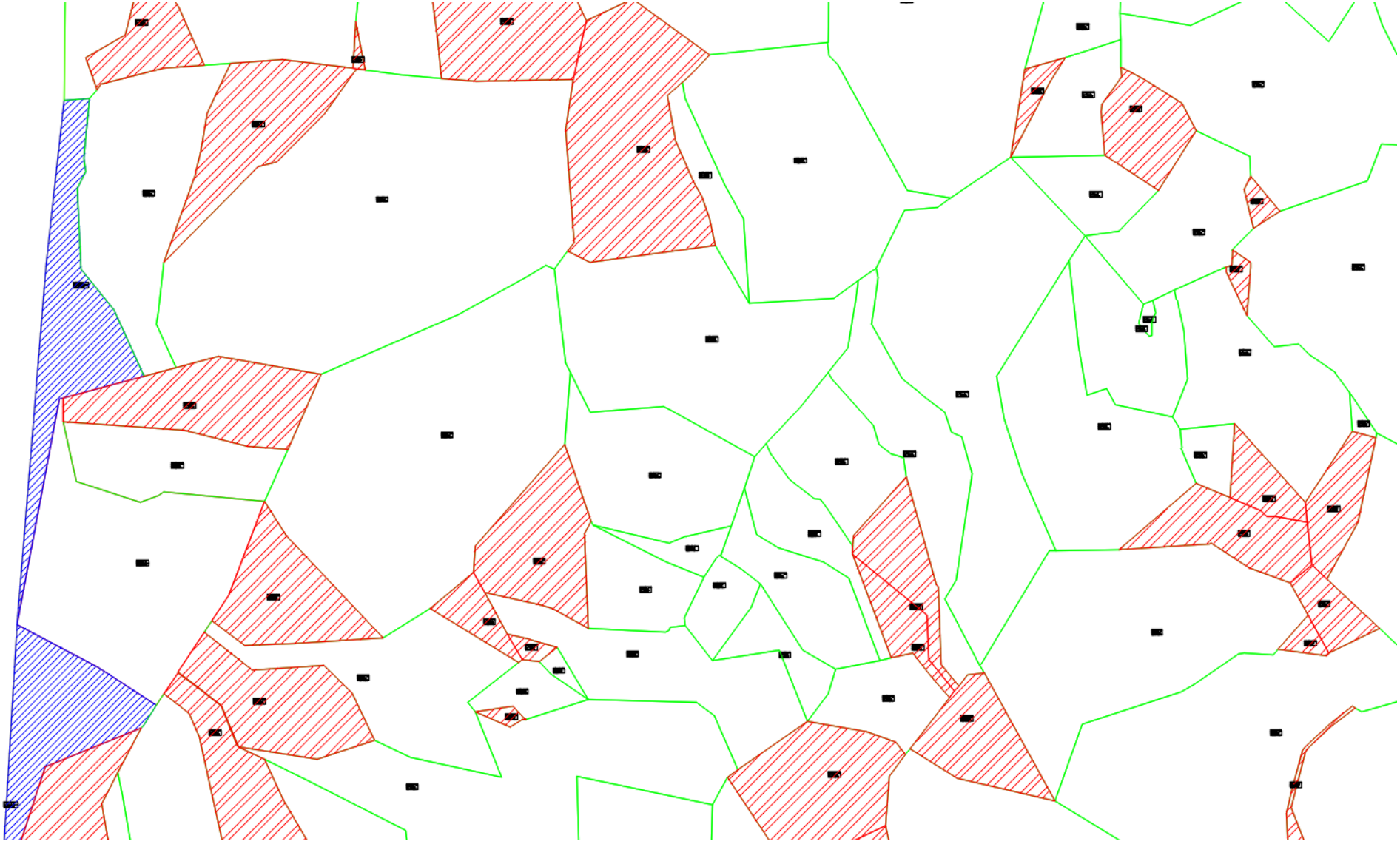

Obsługa map powierzchniowych

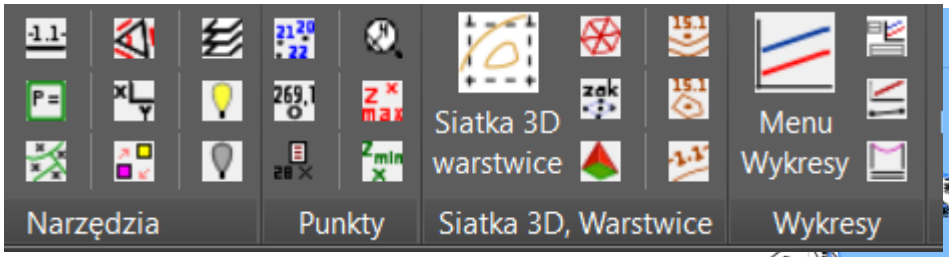

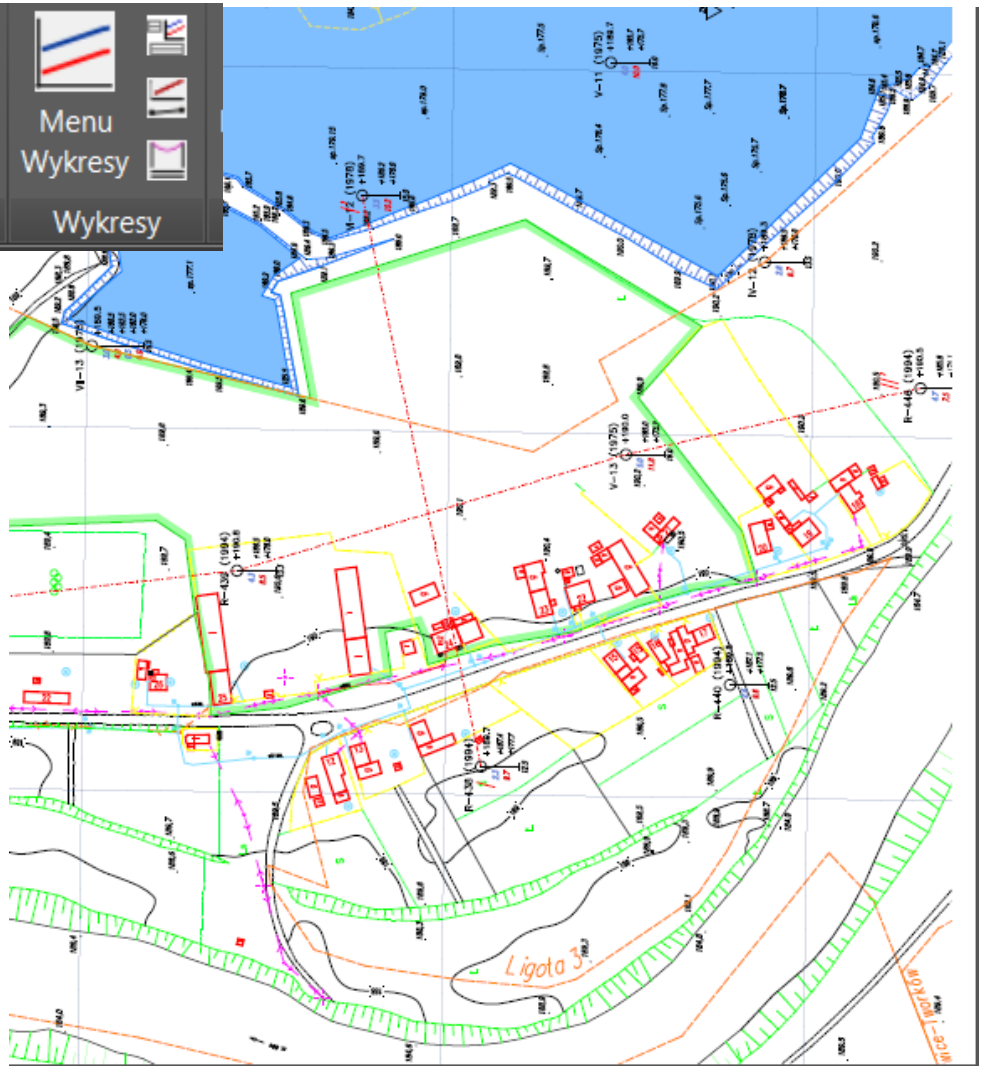

Import i eksport danych z PODGiK

- **Internetowe mapy**
- **WMS, WFS, GML**
- **Geoportal**
- **Shapefile**
- **EWMAPA**
- **GEO-INFO**
- **MSEG**

Zagrożenia projektu
Prognozowane osiadania

Kategorie odporności obiektów

Ręczne uzupełnianie atrybutów

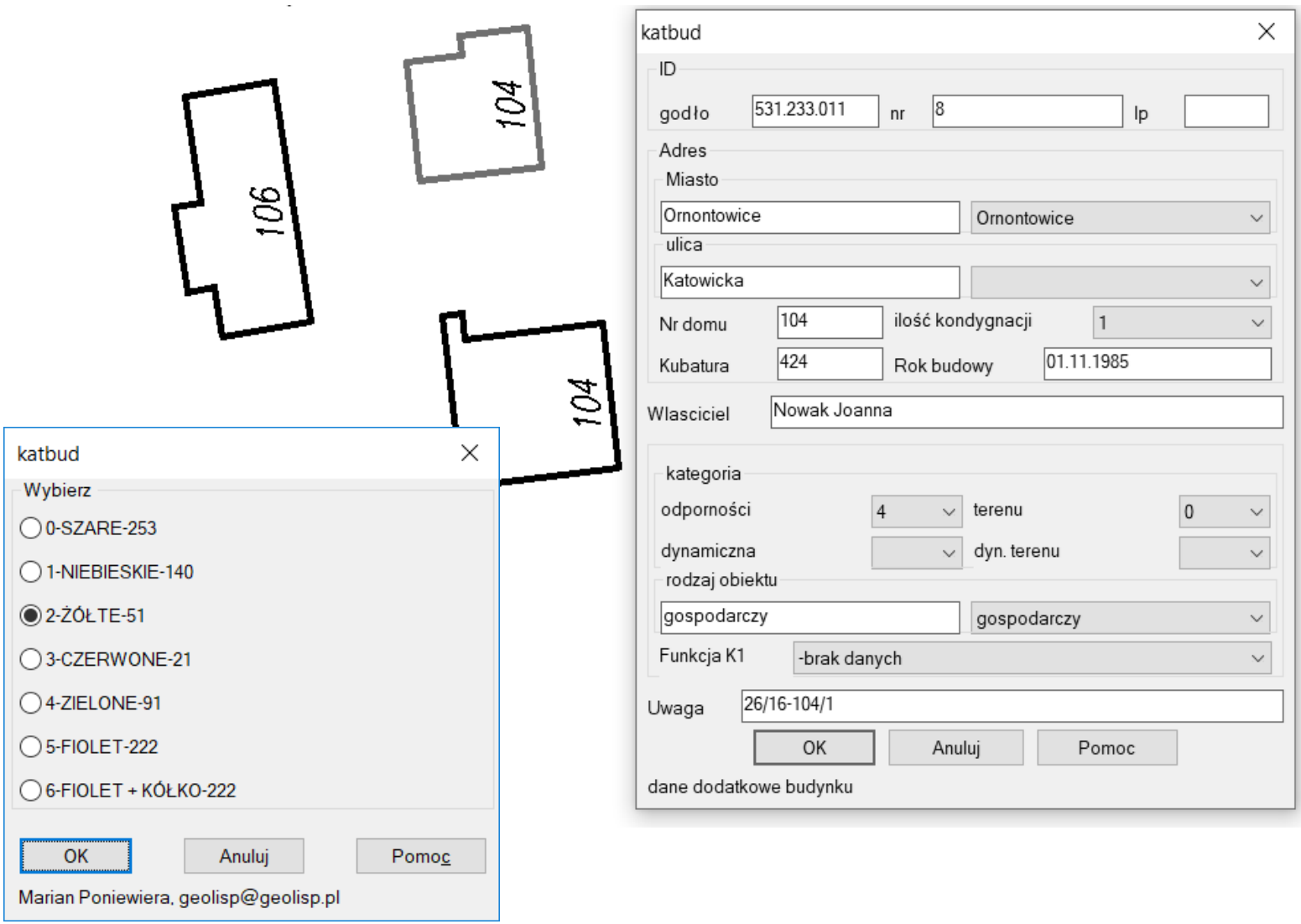

Kategorie odporności obiektów
Automatyczne uzupełnianie atrybutów

B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Współrzędne w układzie		Rejon/ nr inwenta	Właściciel/ Użytkownik	Adres			Rodzaj obiektu	Kubatura (m3)	Liczba	Rok budov	Kategoria
X	Y										
m	m			Miejscowość	Ulica	Nr					
6581540	5539476.22	'26/51-98	Gil Edward	Brzeszcze	Śląska	98	garaż	311	1,5	1999	
6581561	5539525.83	'26/11-90	Konwicka Marzena	Brzeszcze	Śląska	90	mieszkalny	732	2	1964	
6581523	5539531.98	'26/12-94	Polak Wanda	Brzeszcze	Śląska	94	mieszkalny	576	2	1970	
6							ny	682	2	1993	
6							ny	990	2,5	1979	
6							ny	1173	3	1969	

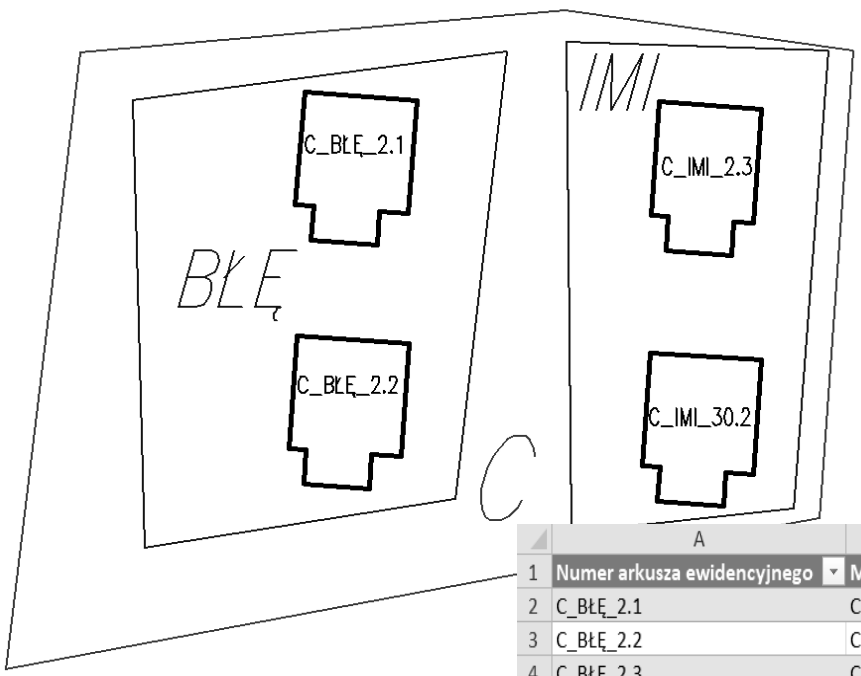

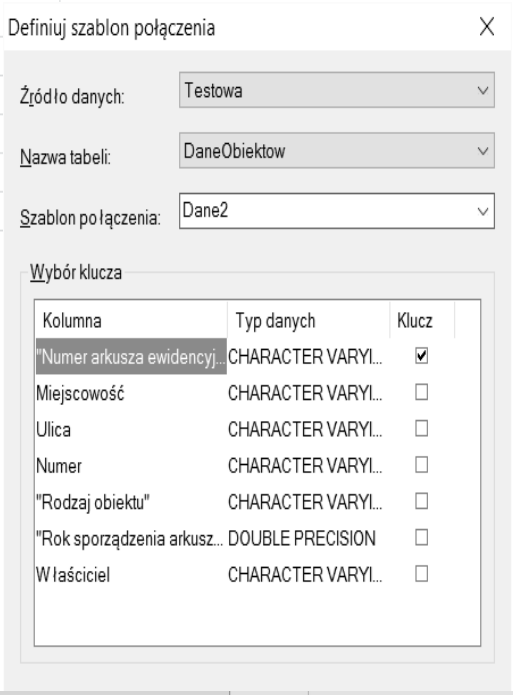

	A	B	C	D	E	F	
1	Numer arkusza ewidencyjnego	Miejscowość	Ulica	Numer	Rodzaj obiektu	Rok sp	Właściciel
2	C_BŁĘ_2.1	CHEŁM ŚL.	BŁĘDÓW	2	bud. mieszkalny	2016	PASTWA MARIA
3	C_BŁĘ_2.2	CHEŁM ŚL.	BŁĘDÓW	2	bud. gospodarczy	2016	PASTWA MARIA
4	C_BŁĘ_2.3	CHEŁM ŚL.	BŁĘDÓW	2	bud. garażowy	2016	PASTWA MARIA
5	C_BŁĘ_2.4	CHEŁM ŚL.	BŁĘDÓW	2	bud. garażowy	2016	PASTWA MARIA
6	C_BŁĘ_30.1	CHEŁM ŚL.	BŁĘDÓW	30	bud. mieszkalny	2016	KOLBA BEATA
7	C_BŁĘ_30.2	CHEŁM ŚL.	BŁĘDÓW	30	bud. garażowy	2016	KOLBA BEATA
8	C_BŁĘ_30A.1	CHEŁM ŚL.	BŁĘDÓW	30A	bud. mieszkalny	2016	STOLECKI TOMASZ
9	C_BŁĘ_30A.2	CHEŁM ŚL.	BŁĘDÓW	30A	bud. gospodarczo-garażowy	2016	STOLECKI TOMASZ

Baza danych o obiektach budowlanych QGis

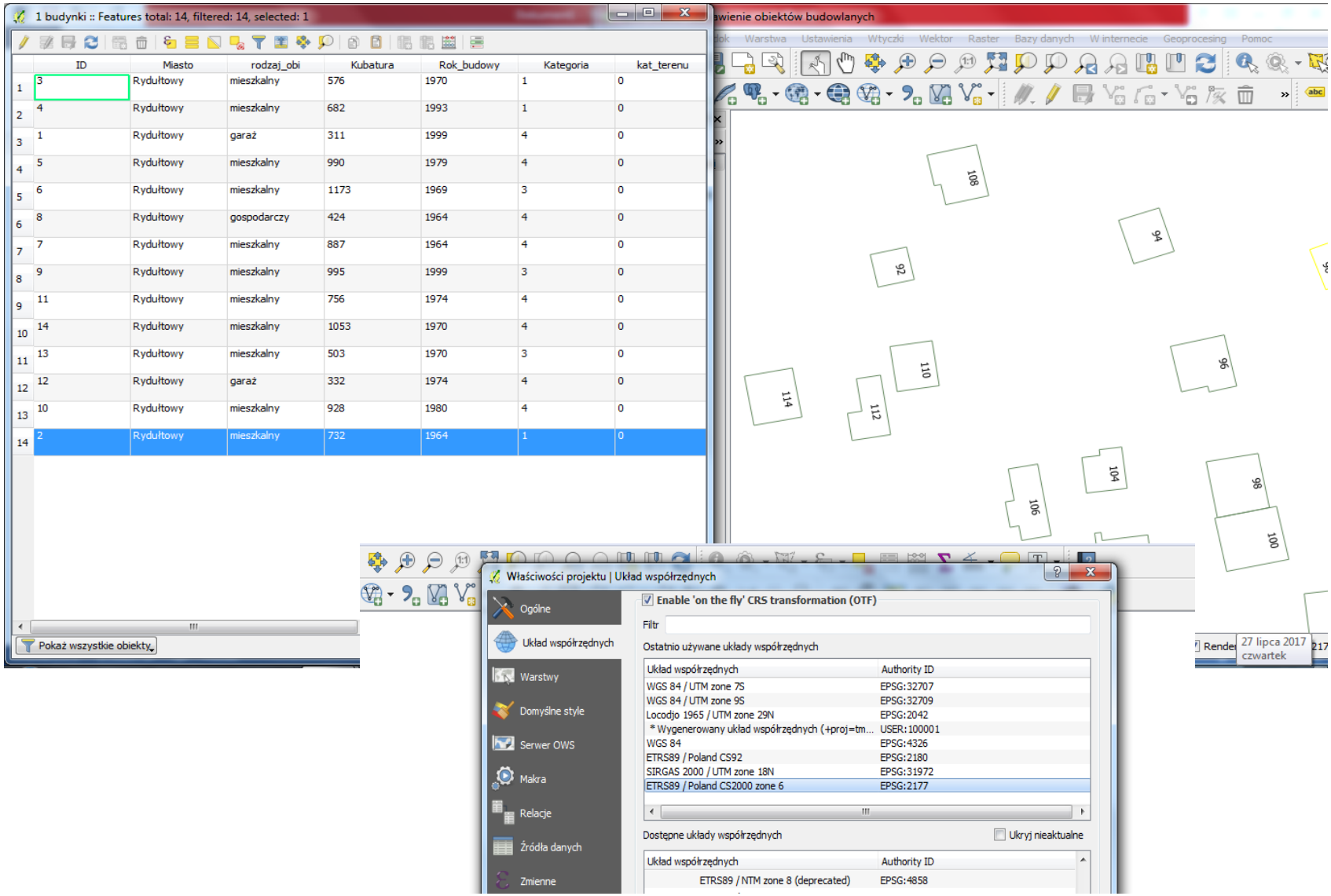

	ID	Miasto	rodzaj_obi	Kubatura	Rok_budowy	Kategoria	kat_terenu
1	3	Rydułtowy	mieszkalny	576	1970	1	0
2	4	Rydułtowy	mieszkalny	682	1993	1	0
3	1	Rydułtowy	garaż	311	1999	4	0
4	5	Rydułtowy	mieszkalny	990	1979	4	0
5	6	Rydułtowy	mieszkalny	1173	1969	3	0
6	8	Rydułtowy	gospodarczy	424	1964	4	0
7	7	Rydułtowy	mieszkalny	887	1964	4	0
8	9	Rydułtowy	mieszkalny	995	1999	3	0
9	11	Rydułtowy	mieszkalny	756	1974	4	0
10	14	Rydułtowy	mieszkalny	1053	1970	4	0
11	13	Rydułtowy	mieszkalny	503	1970	3	0
12	12	Rydułtowy	garaż	332	1974	4	0
13	10	Rydułtowy	mieszkalny	928	1980	4	0
14	2	Rydułtowy	mieszkalny	732	1964	1	0

Układ współrzędnych	Authority ID
WGS 84 / UTM zone 7S	EPSG:32707
WGS 84 / UTM zone 9S	EPSG:32709
Locodjo 1965 / UTM zone 29N	EPSG:2042
* Wygenerowany układ współrzędnych (+proj=tm...	USER:100001
WGS 84	EPSG:4326
ETRS89 / Poland CS92	EPSG:2180
SIRGAS 2000 / UTM zone 18N	EPSG:31972
ETRS89 / Poland CS2000 zone 6	EPSG:2177

Układ współrzędnych	Authority ID
ETRS89 / NTM zone 8 (deprecated)	EPSG:4858

Przypisanie budynkom kategorii odkształceń terenu na podstawie obliczeń w EDN z uwzględnieniem daty budowy

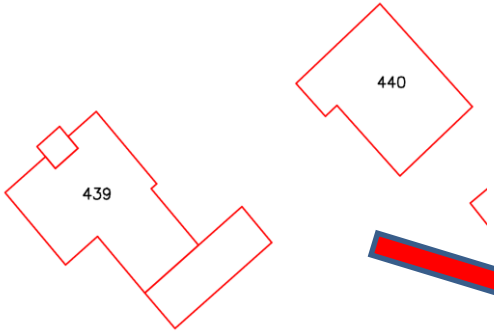

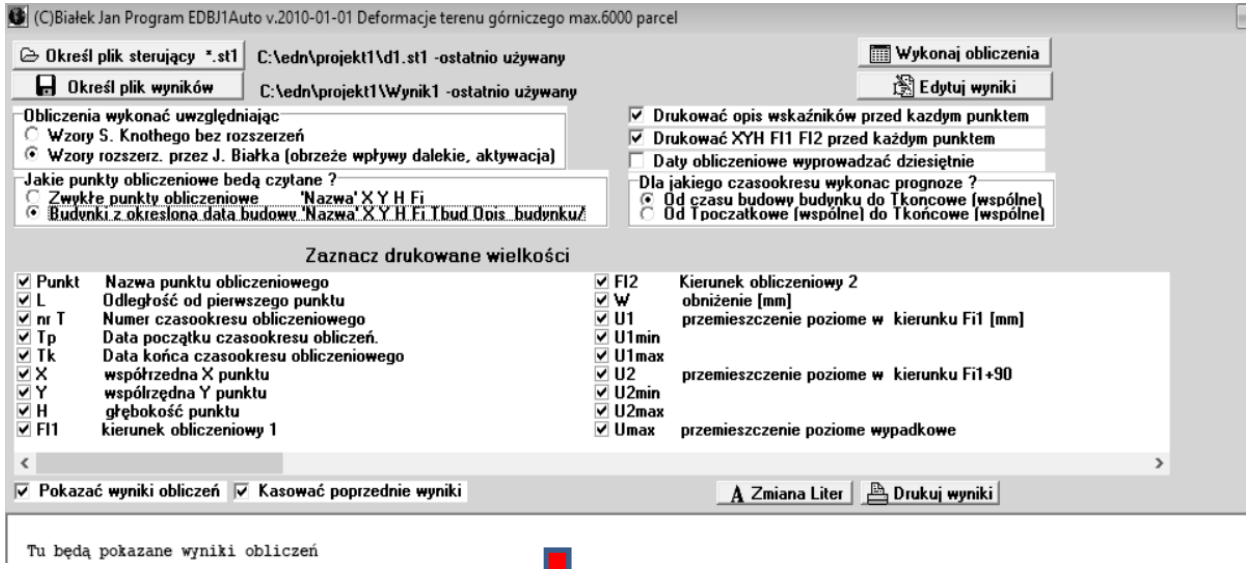

Punkt	X	Y	FI1	Hob	Databudowy	Data_Tk[1]	W	U1	U2	T1
28	505.00	351.00	0	0	70.1201	120.0401	-1228	-20	-21	0.30
2A	354.00	272.00	0	0	70.1201	120.0401	-1166	42	73	-0.45
2F	620.00	414.00	0	0	70.1201	120.0401	-1206	-52	-33	0.85
30	606.00	420.00	0	0	70.1201	120.0401	-1215	-43	-46	0.69

Słowniki wyrobisk, pokładów, poziomów

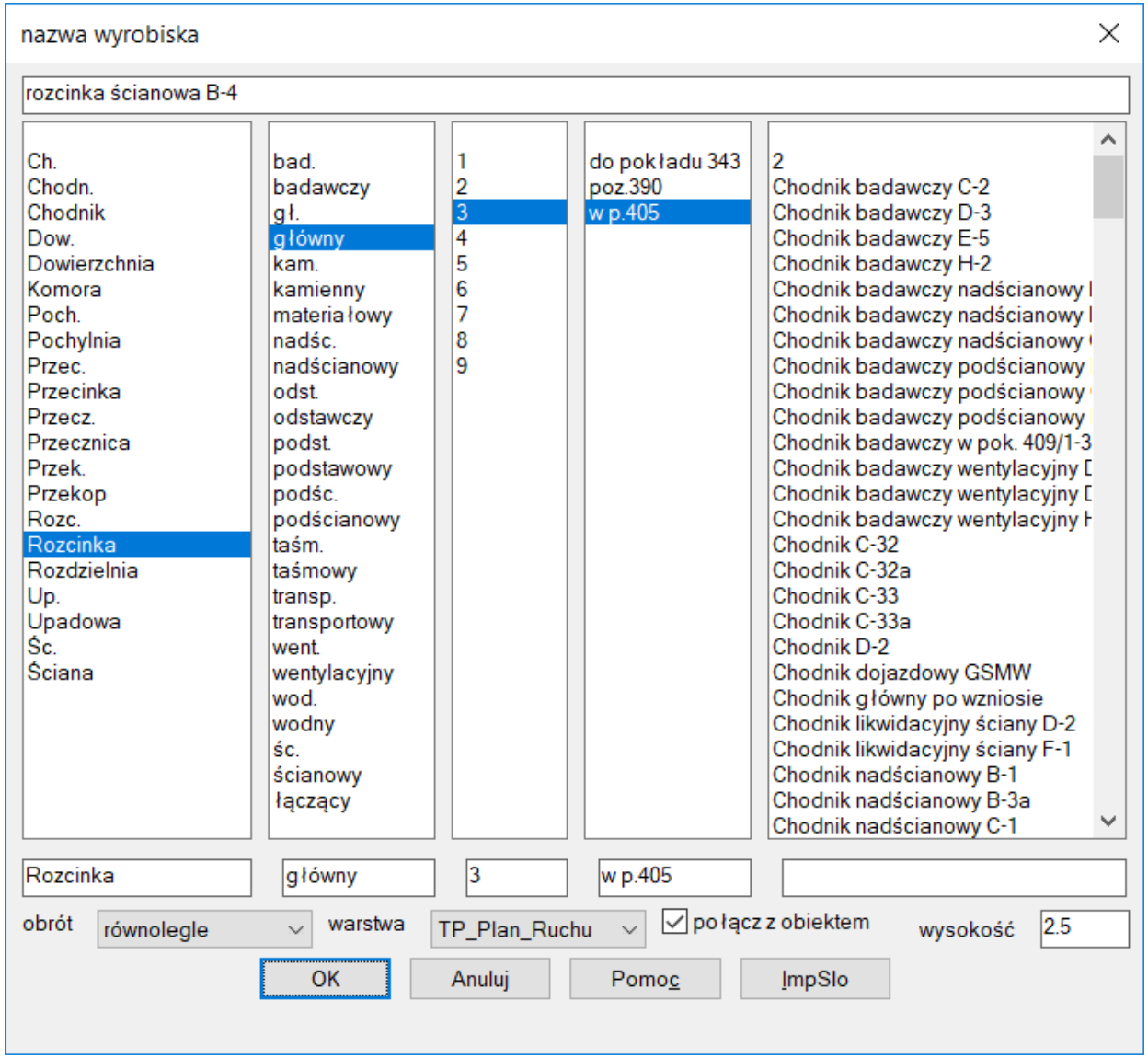

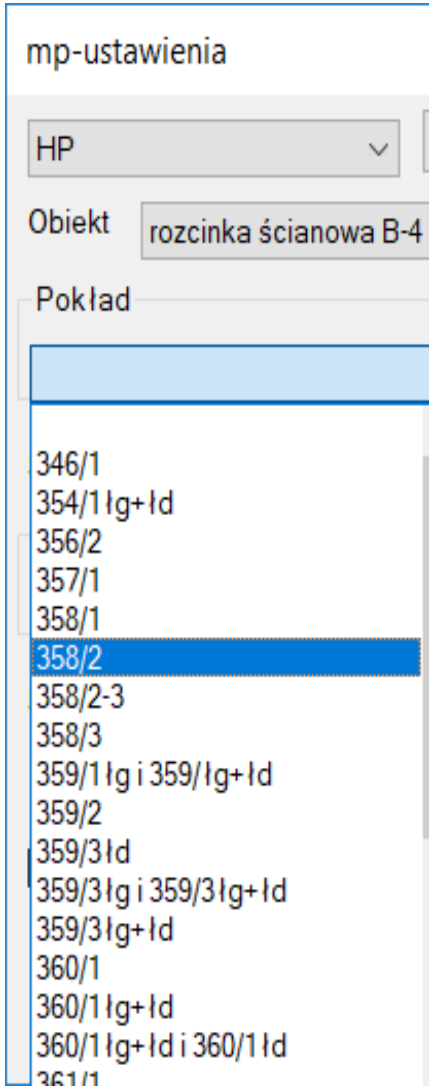

Topologia

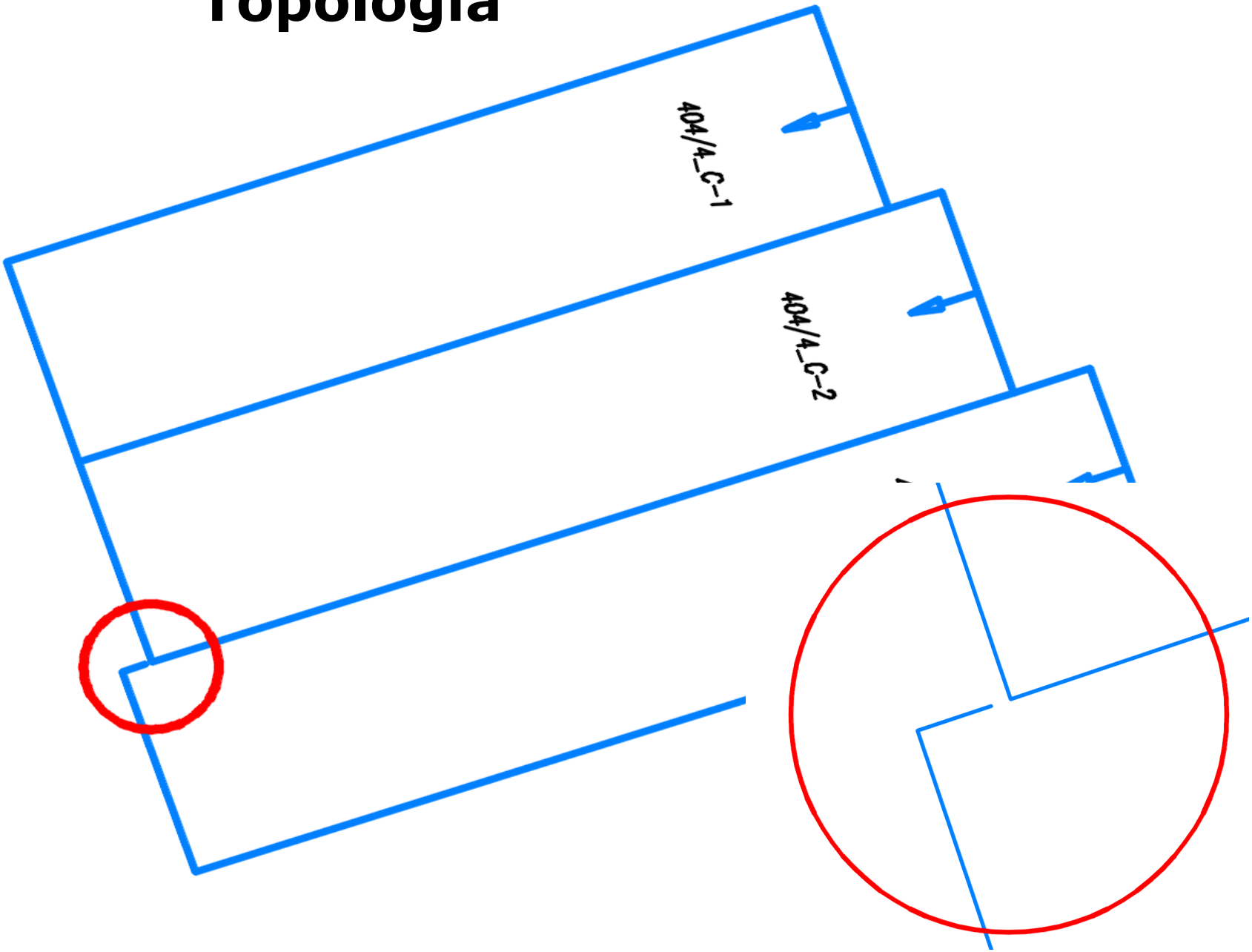

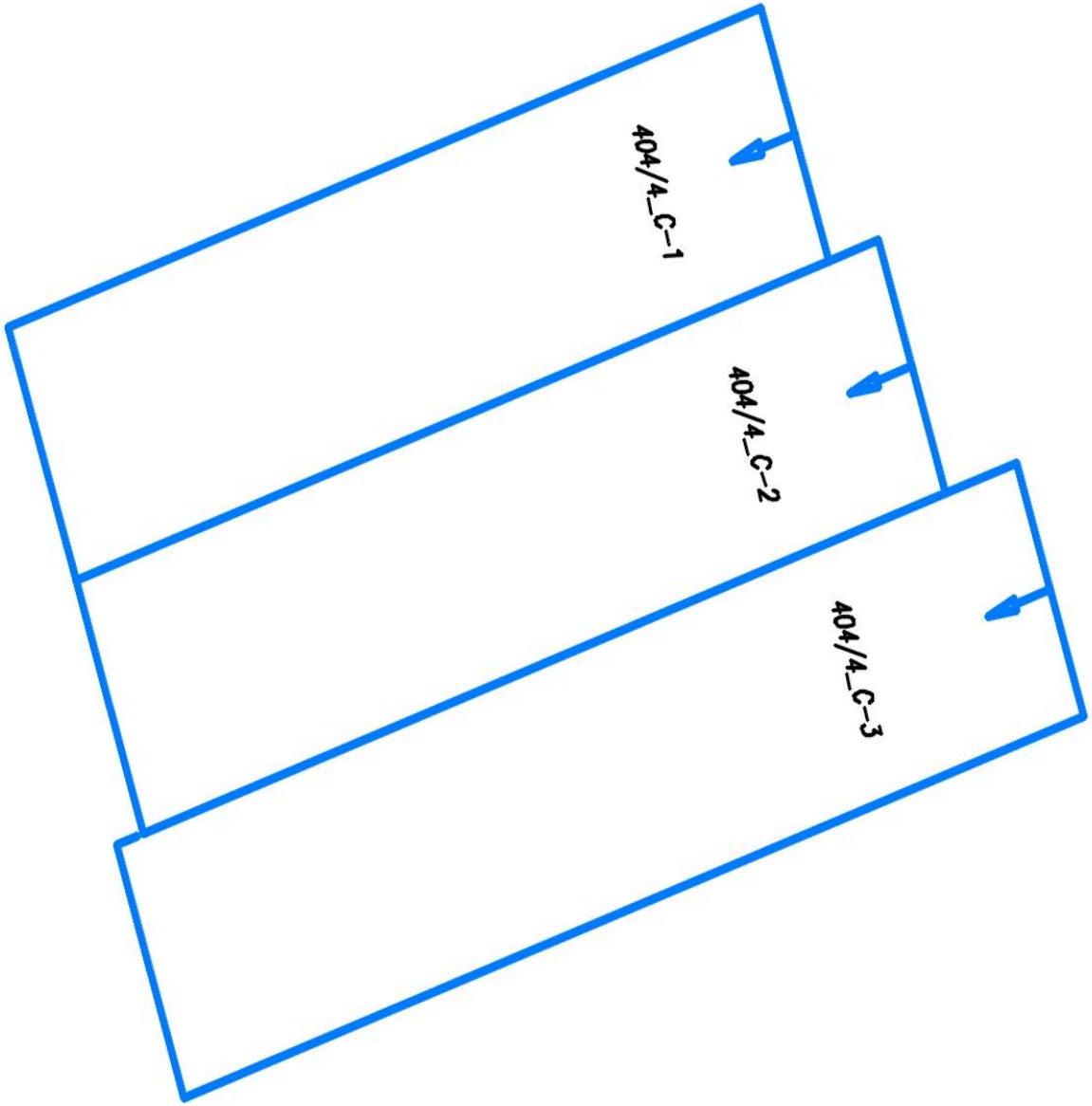

vce 10(1978)

-644,92

1,20w 404/3
0,50p
3,20tw 404/4

Harmonogramowanie ściany - HarSc

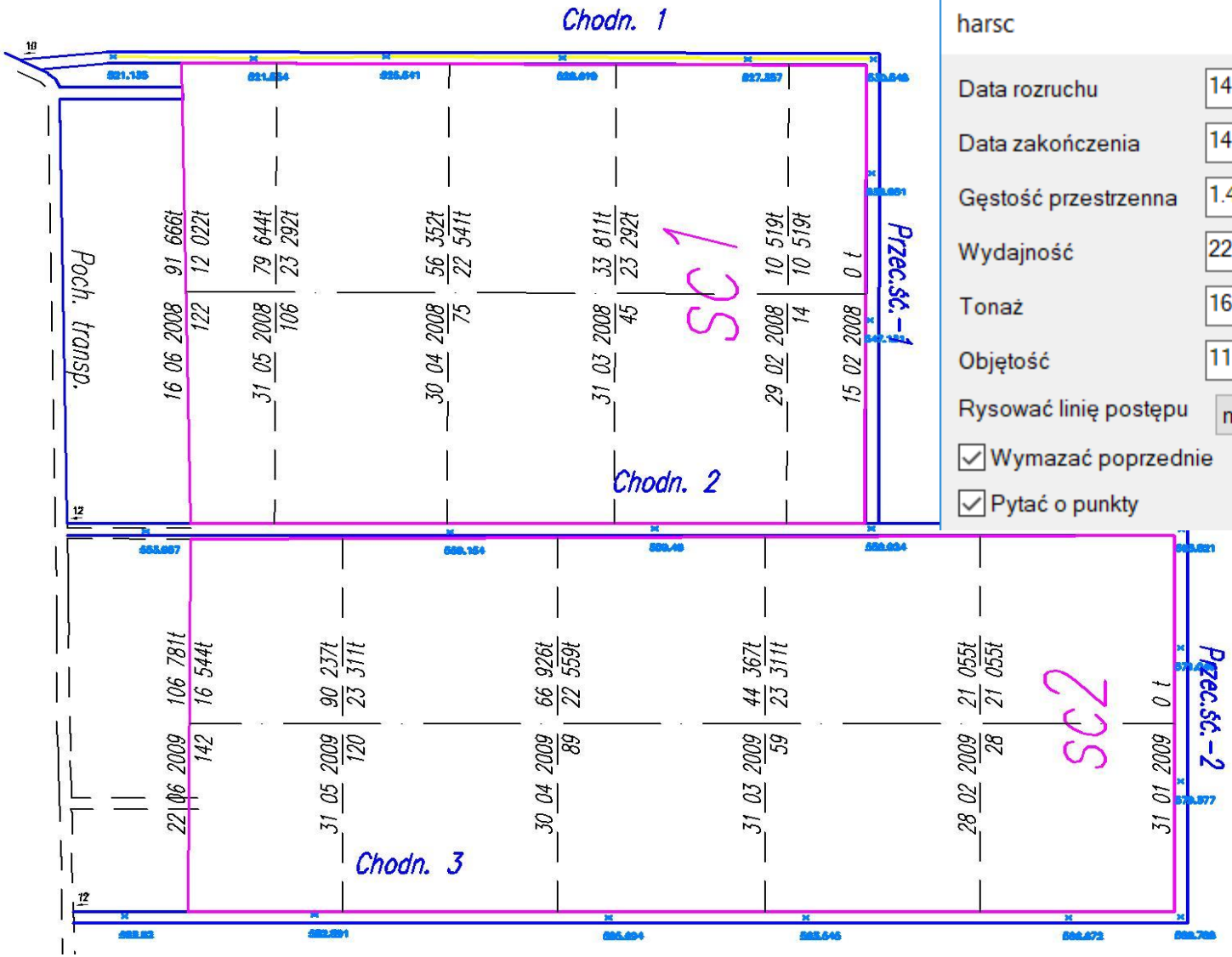

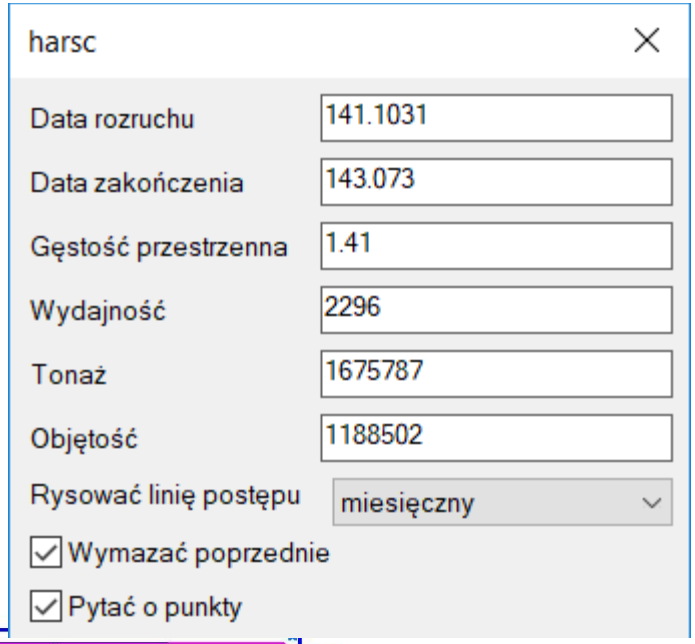

program opisuje:	data	tonaż od rozruchu
	ilość dni od rozruchu	tonaż od ostatniej linii

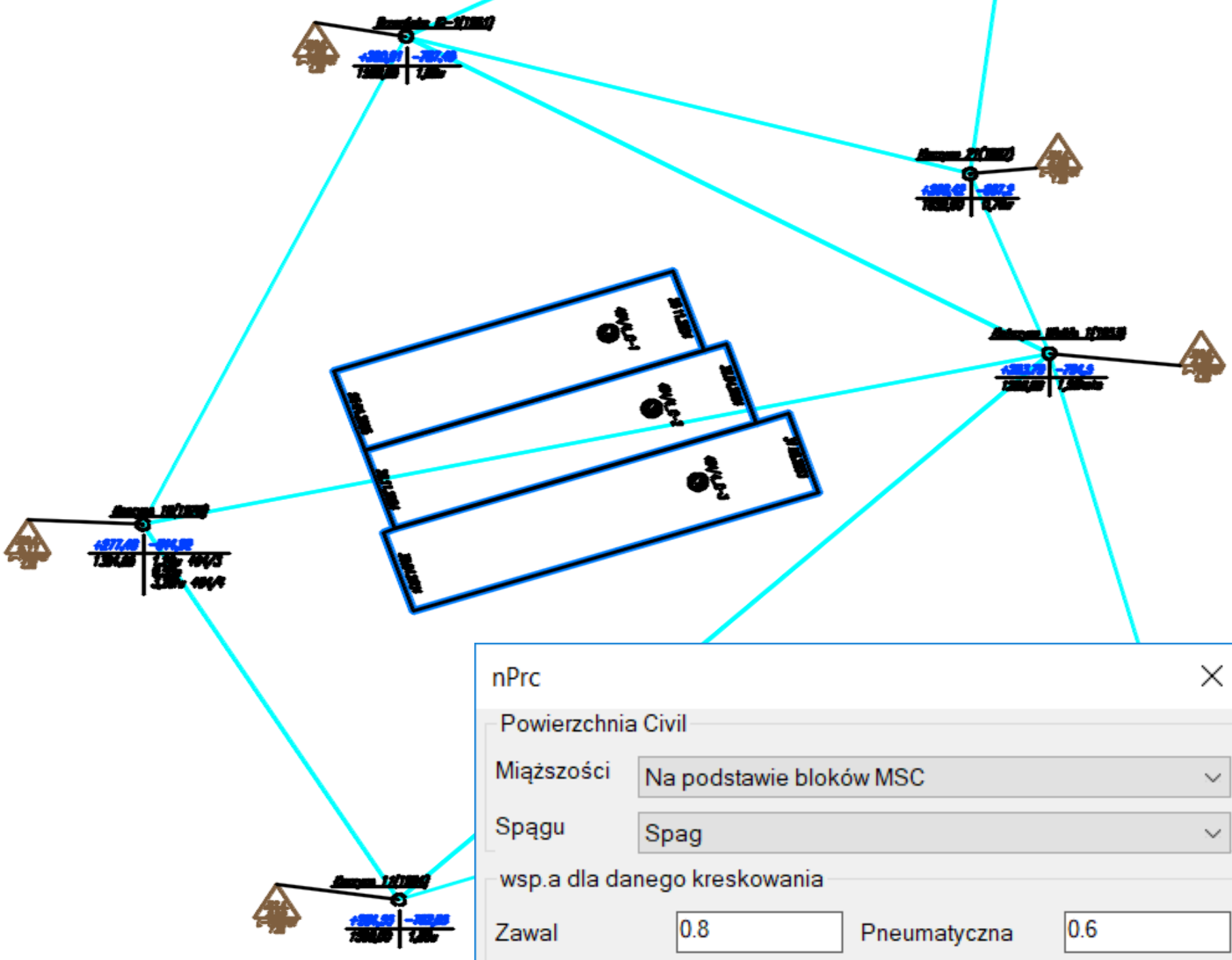
nPrc
Powierzchnia Civil
Miąższości
Na podstawie bloków MSC
Spągu
Spag
wsp.a dla danego kreskowania
Zawal
0.8
Pneumatyczna
0.6

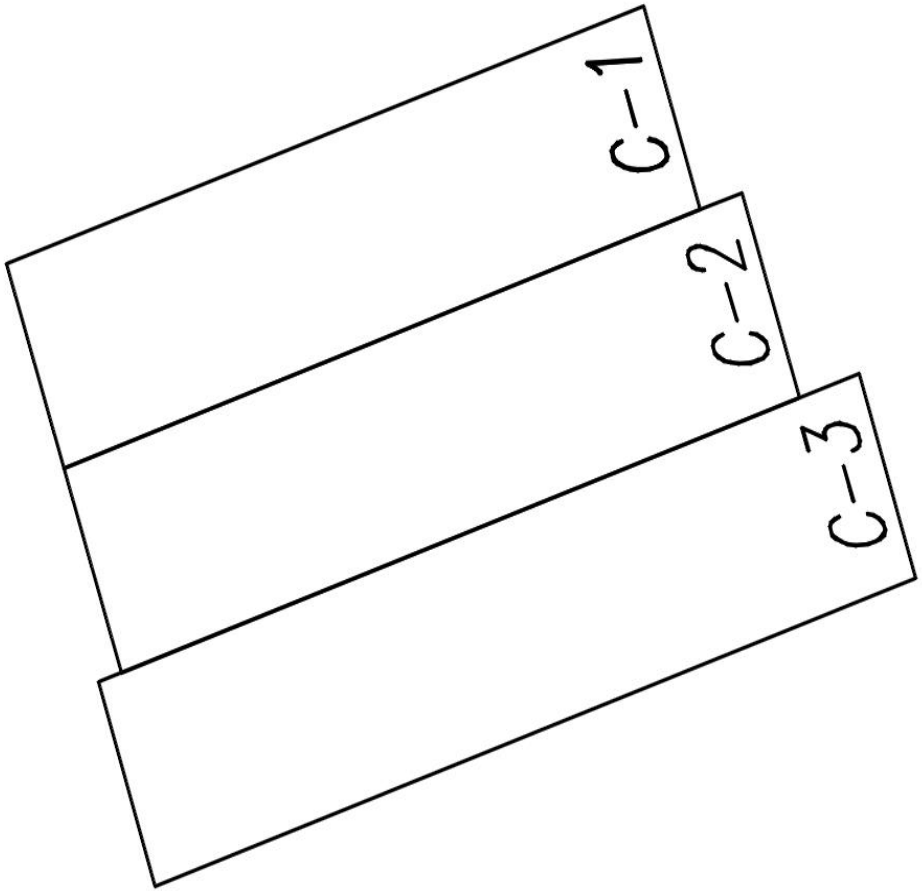

prc2Gantta - wykres

KONFERENCJA NAUKOWO - TECHNICZNA

24 - 25 WRZEŚNIA 2021 R.

„MAPY NUMERYCZNE W GÓRNICTWIE"

POD PATRONATEM NAUKOWYM
KATEDRY EKSPLOATACJI ZŁÓŻ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

GEO LISP

Leica Geosystems

Politechnika Śląska

Określenie błędu pomiaru objętości hałd

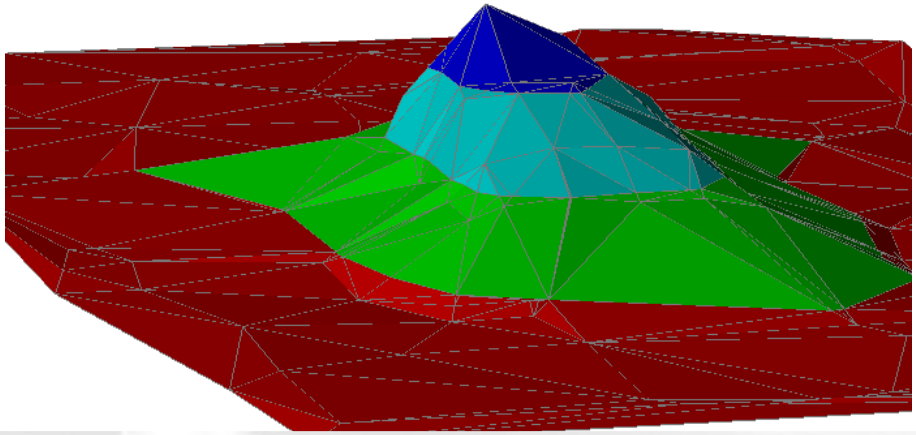

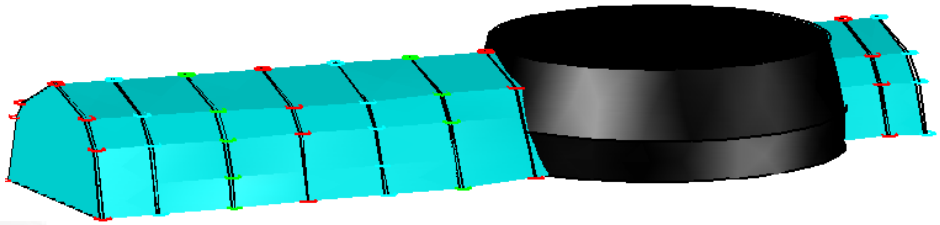

M. Pomykoł
M. Poniewiera

BricsCAD Ultimate (Licencja NIE DO ODSPRZEDAŻY) - [Rysunek1]

Narzędzia główne | Wstaw | Adnotacja | Parametryczne | Widok | Zarządzaj | Wyniki pracy | Miernictwo | Geologia | Wentylacja | TPP | TTW | Geodezja

Rysuj: Linia, Polilinia, Łuk, Okrąg
Zmiana: Kopiowanie naprowadzane, Przesuń, Kopiuj, Rozciągnij, Obróć, Lustro, Skala
Adnotacje: Tekst, Wymiar
Warstwy: Warstwy..., Warstwice
Bloki: Wstaw Blok..., Utwórz Blok, Blockify, Edytuj Blok
Właściwości: Dopasuj, JAKWarstwa
GRupy: Grupuj..., Rozbij grupę...
Narzędzia: Odległość
Porównaj: Dwg Porównaj

Początek | proba* | Rysunek1*

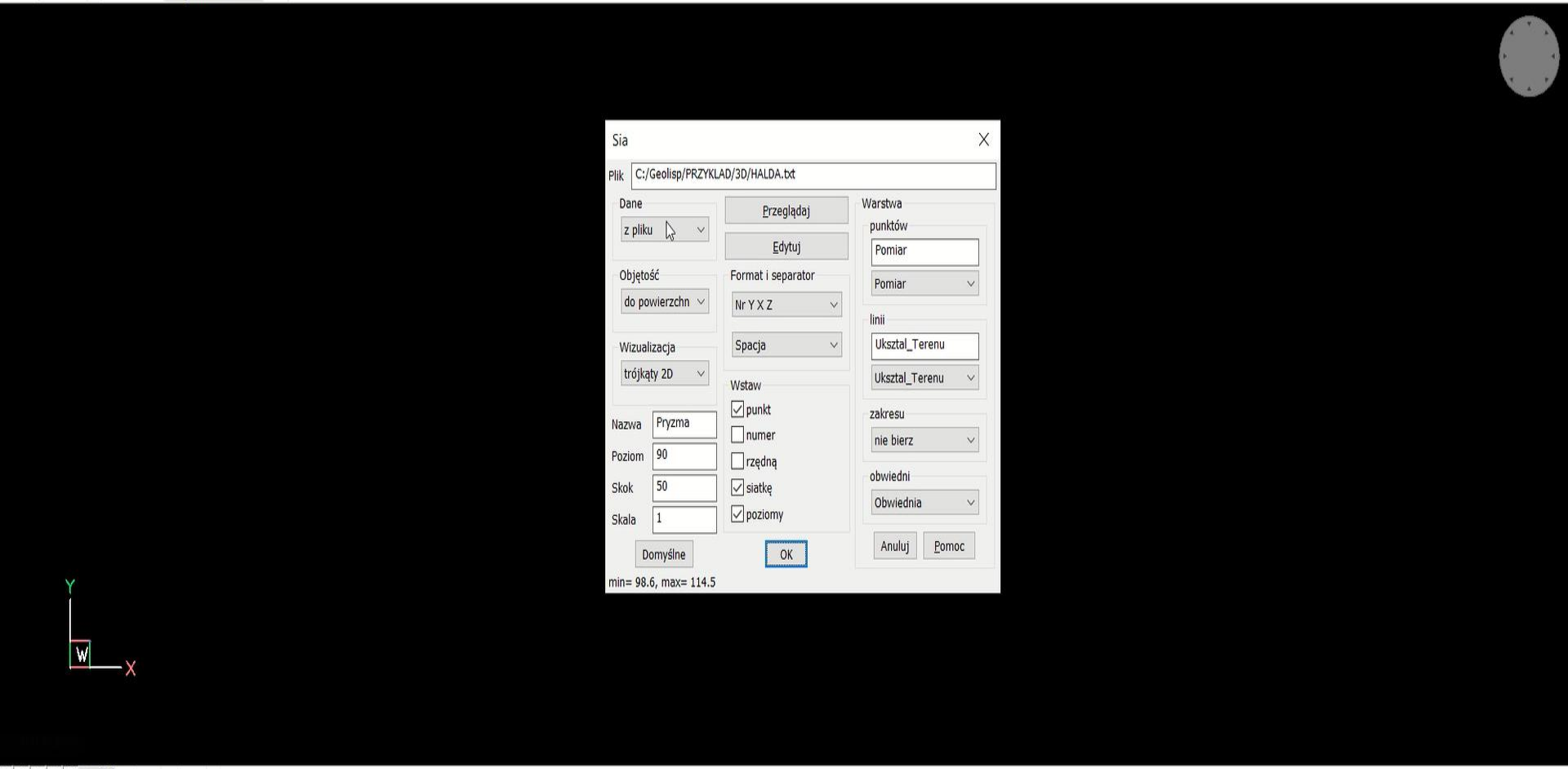

Model | Arkusz1 | Arkusz2

```
:
Nieprawidłowe dane wejściowe
Przeciwległy narożnik:
: SIA
```

Gotowe | 231356.50, 887199.00, 0.00 | Standard | ISO-25 | Rysowanie | SKOK | SIATKA | ORTO | BIEGUN | PUNKTY | ŚLEDZENIE | SZEROKOŚĆ | MODEL | 1:1 | DLUW | WYM | QUAD | RT | HKA | BLOKUJUI | Brak

Błąd pomiaru objętości

- Błąd względny pomiaru objętości nie może przekraczać:
- 4% objętości dla zwałowisk i składowisk do 20 000 m^3,
- 3% objętości dla zwałowisk i składowisk od 20 000 m3 do 50 000 m^3,
- 2% objętości dla zwałowisk i składowisk od 50 000 m^3 do 200 000 m^3,
- 1% objętości dla zwałowisk i składowisk ponad 200 000 m^3.

Błąd pomiaru objętości

Błąd będzie zależny od:

- Dokładności sprzętu (w niewielkim stopniu ok. 0.5%)
- Gęstości punktów pomiarowych

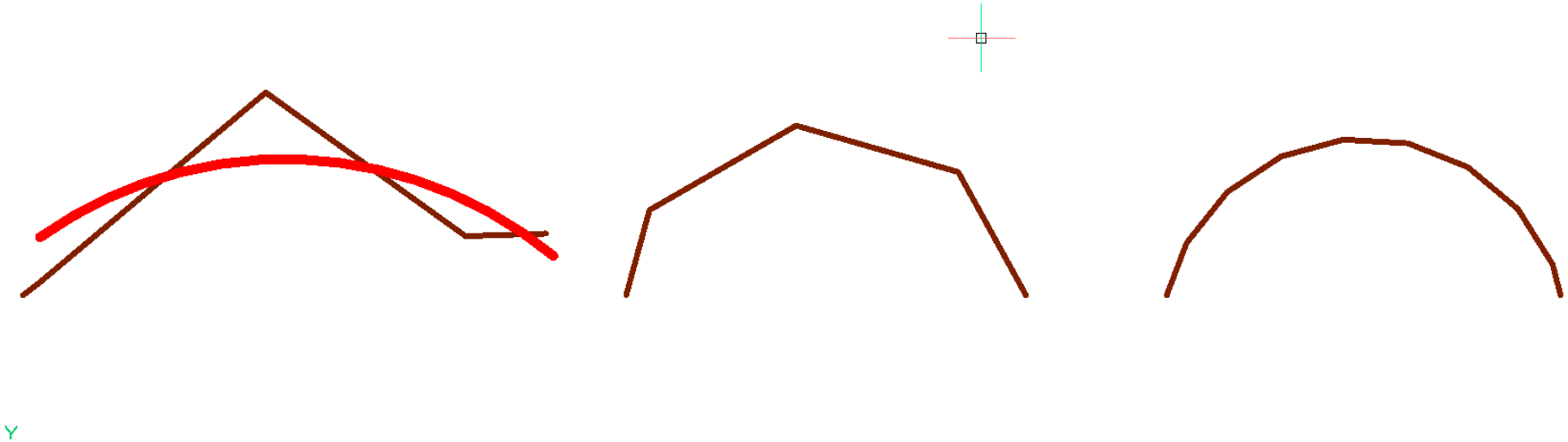

Czynniki wpływające na dokładność obliczenia objętości

- błędy grube
- linie nieciągłości
- zakres opracowania
- poziom odniesienia

Kontrola rzędnych wysokościowych

- kilku najwyższych i najniższych punktów
- dh sąsiednich punktów
- przebiegu warstwic
- w widoku przestrzennym

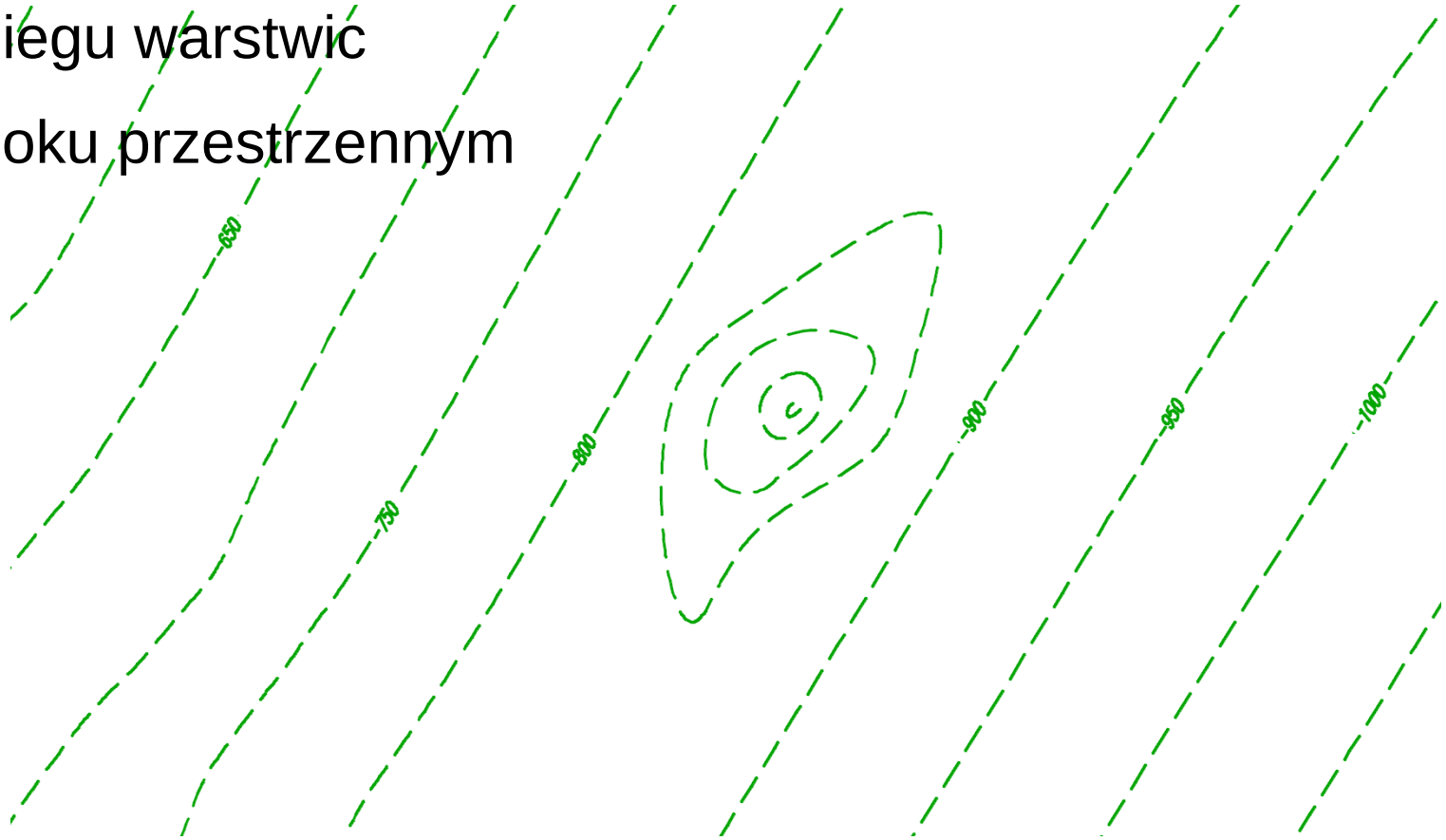

Wprowadzenie linii nieciągłości

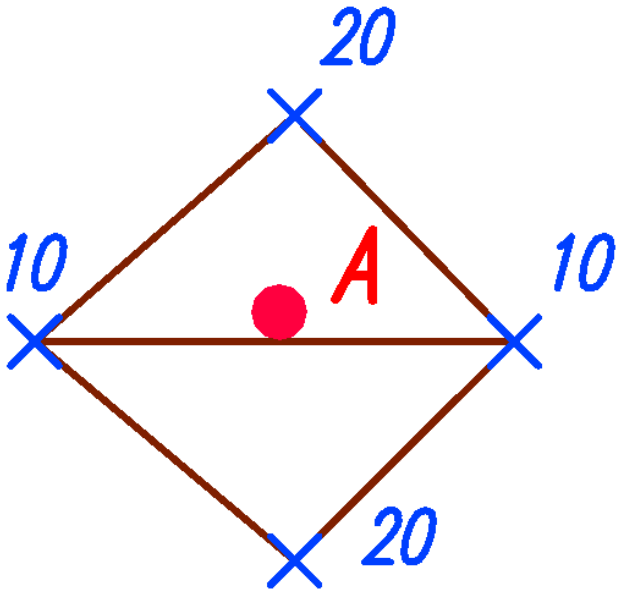

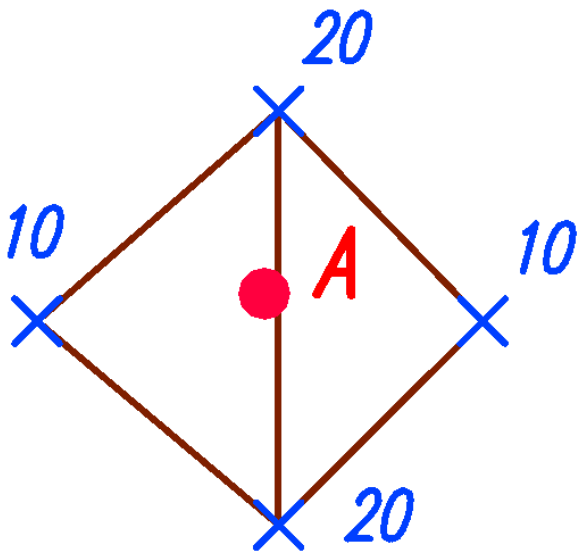

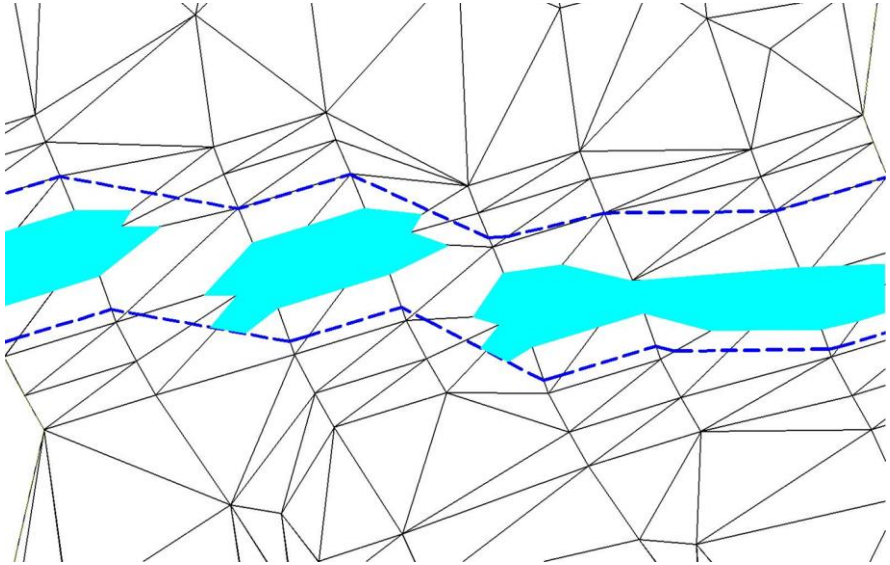

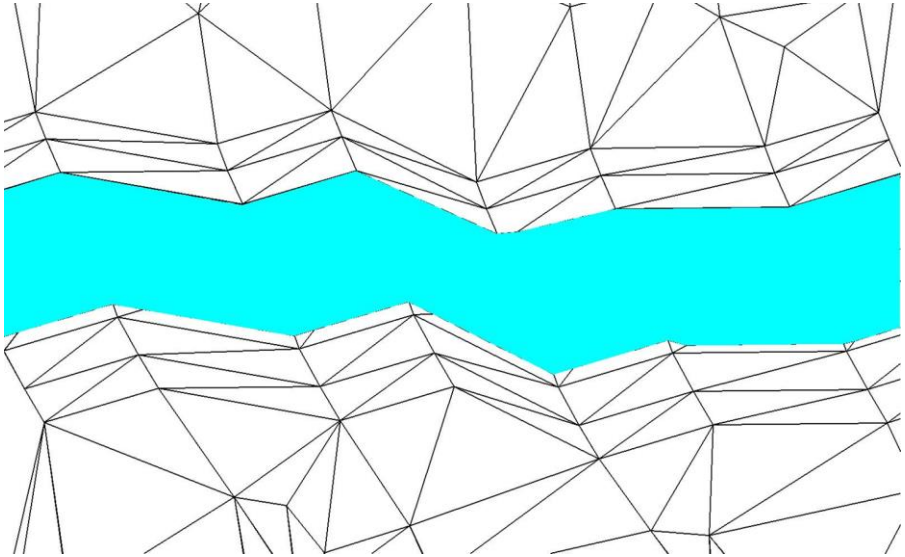

Zdefiniowanie zakresu opracowania

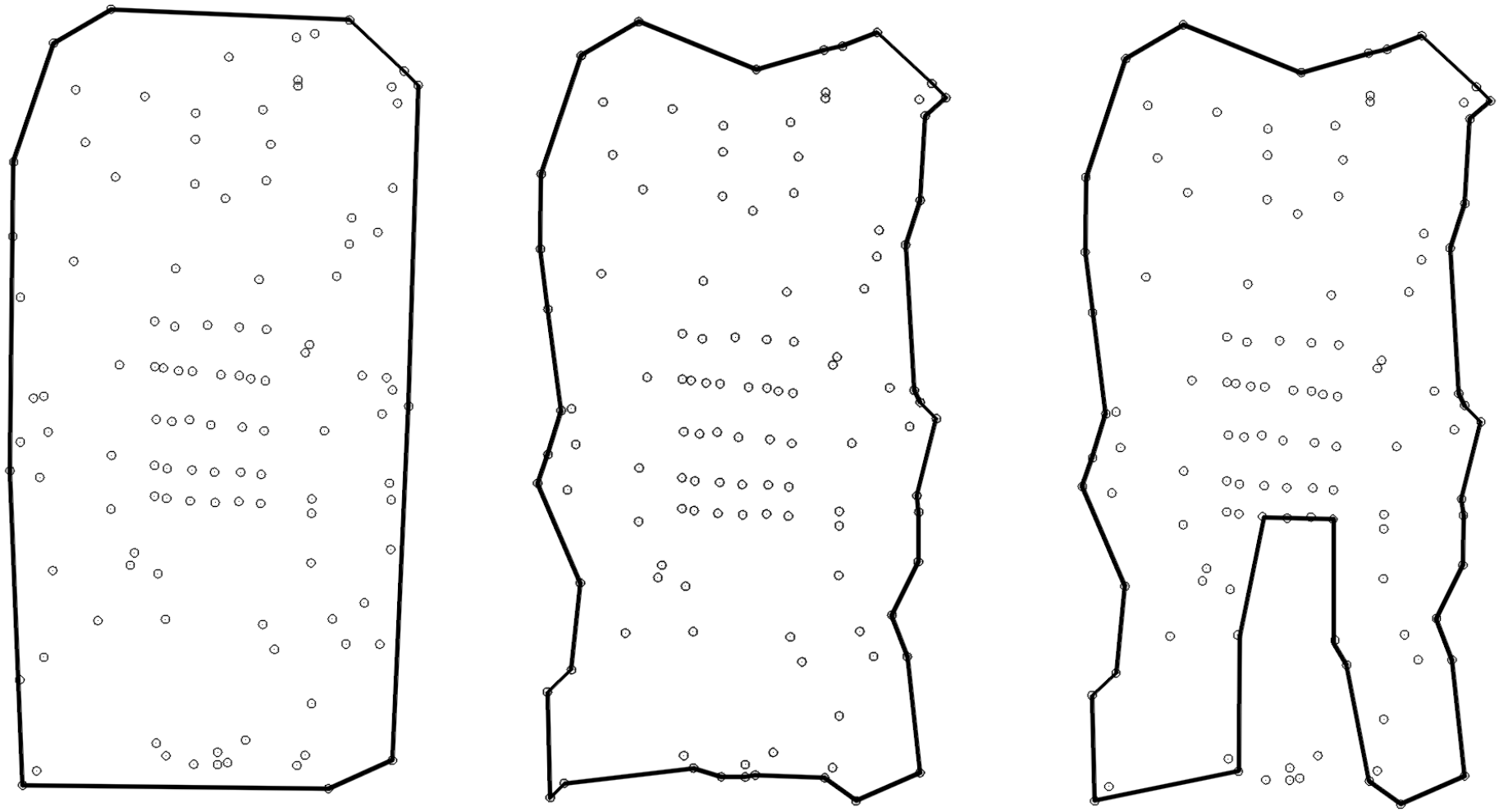

Obliczanie objętości różnymi metodami:

- metodą przekrojów,
- na podstawie istniejących warstwic,
- sumowanie graniastosłupów,

- wykorzystując wielomiany,
- ruchomą płaszczyzną aproksymacyjną
- wygładzenie met. geostatystycznymi.

Obliczenie objętości

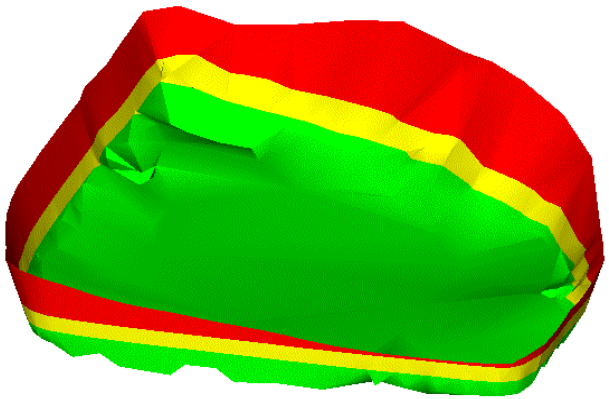

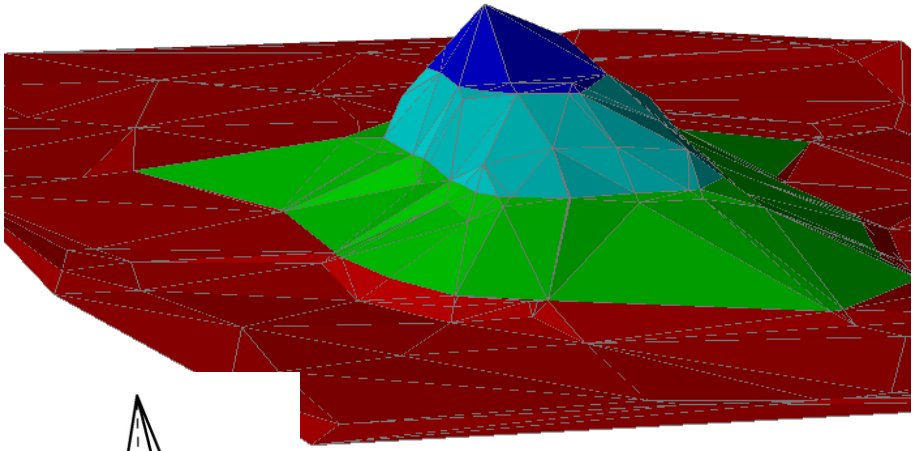

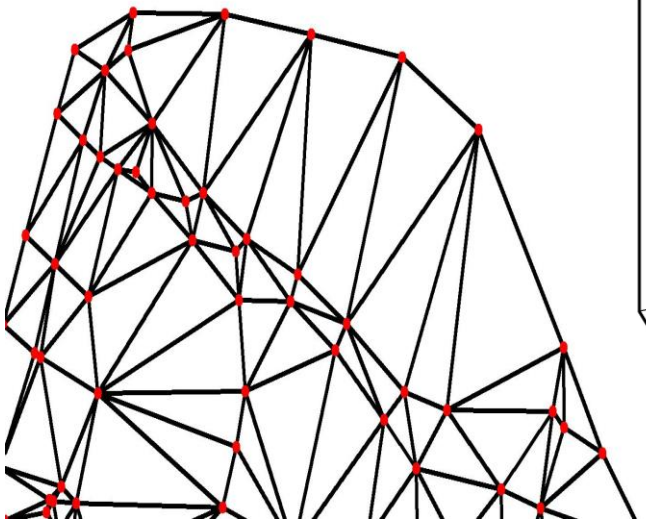

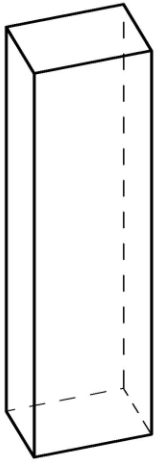

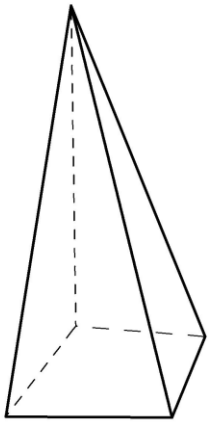

$$V = d\,\frac{(F_1 + F_2 + \sqrt{F_1 F_2})}{3}$$

Metoda przekrojów

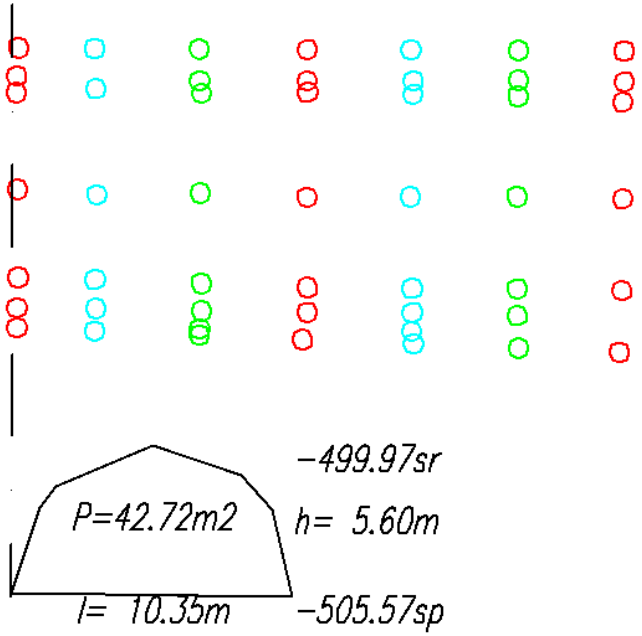

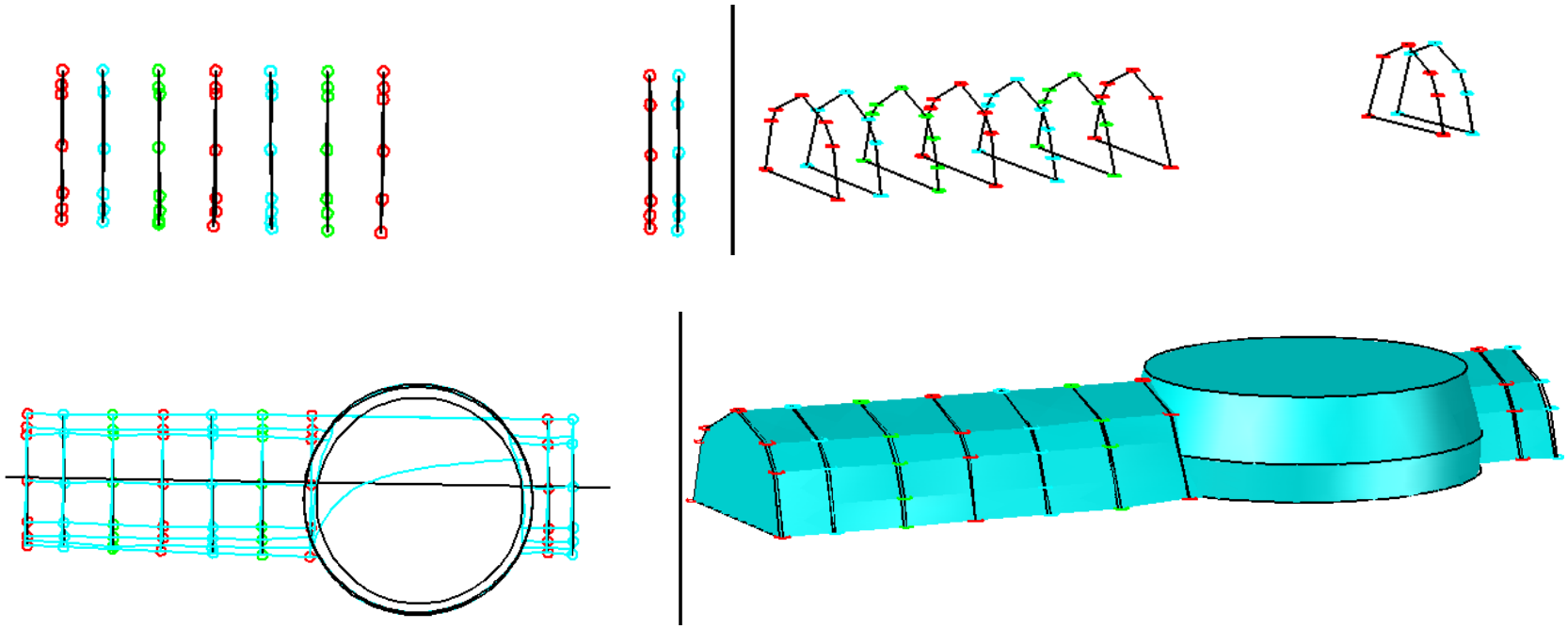

Metoda przekrojów

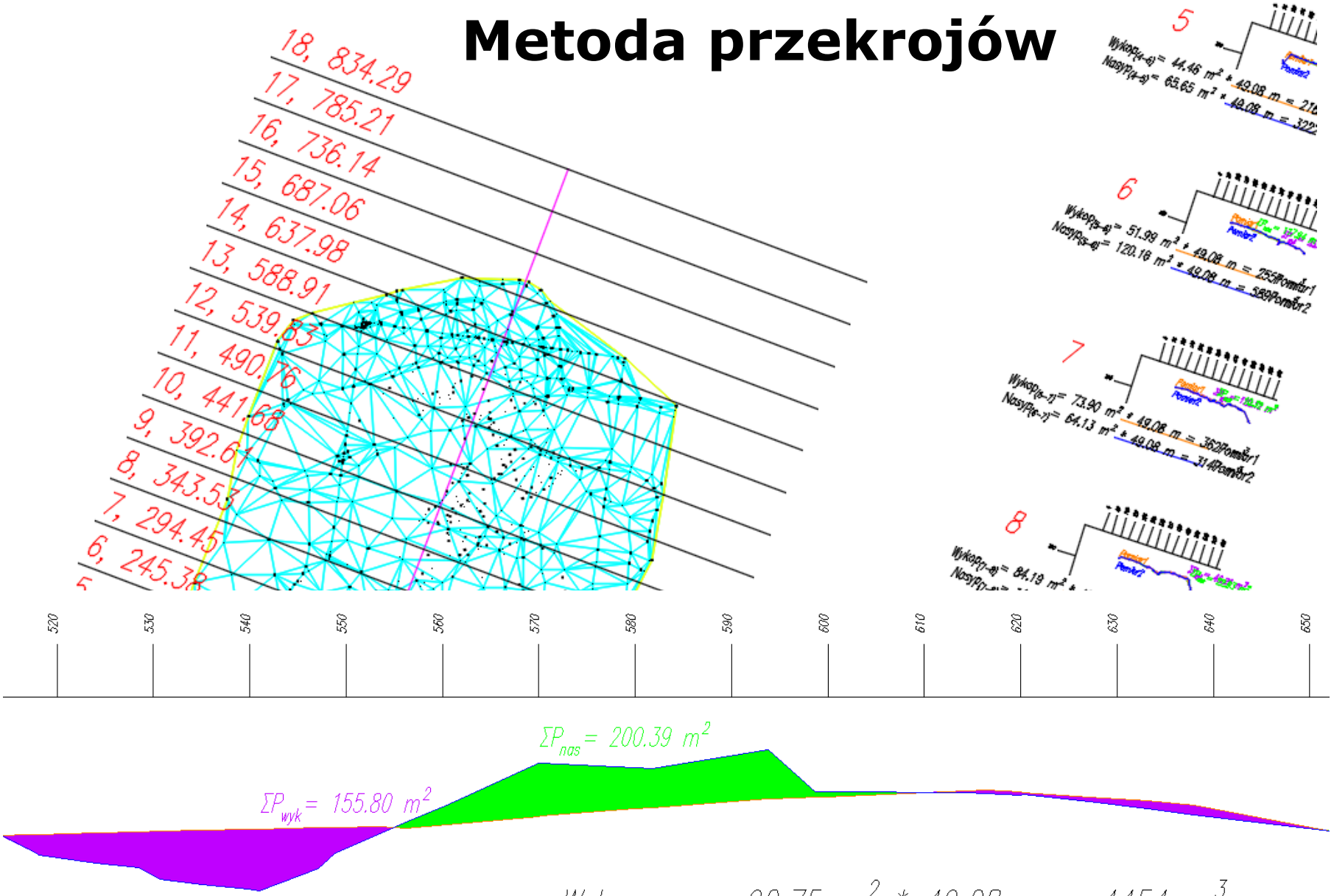

$$Wykop_{(9-10)} = 90.75\ m^2 * 49.08\ m = 4454\ m^3$$

$$Nasyp_{(9-10)} = 156.56\ m^2 * 49.08\ m = 7683\ m^3$$

Powierzchnia objętościowa
Wyznaczenie granic filara ochronnego

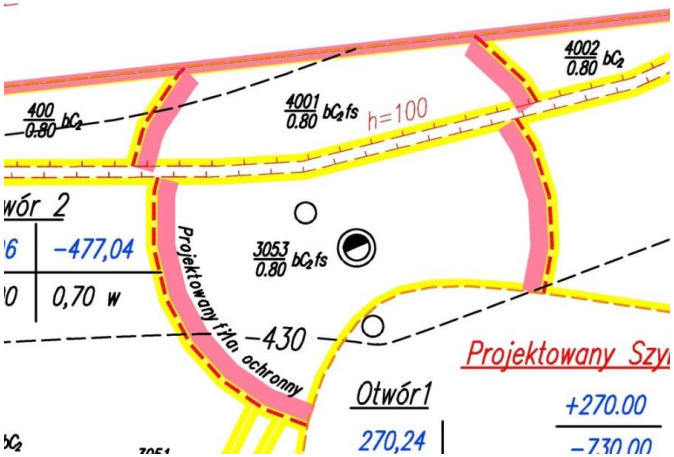

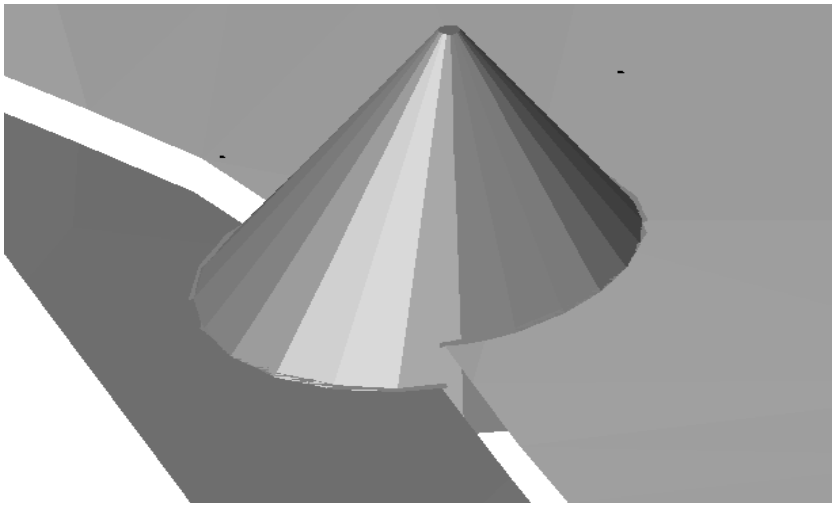

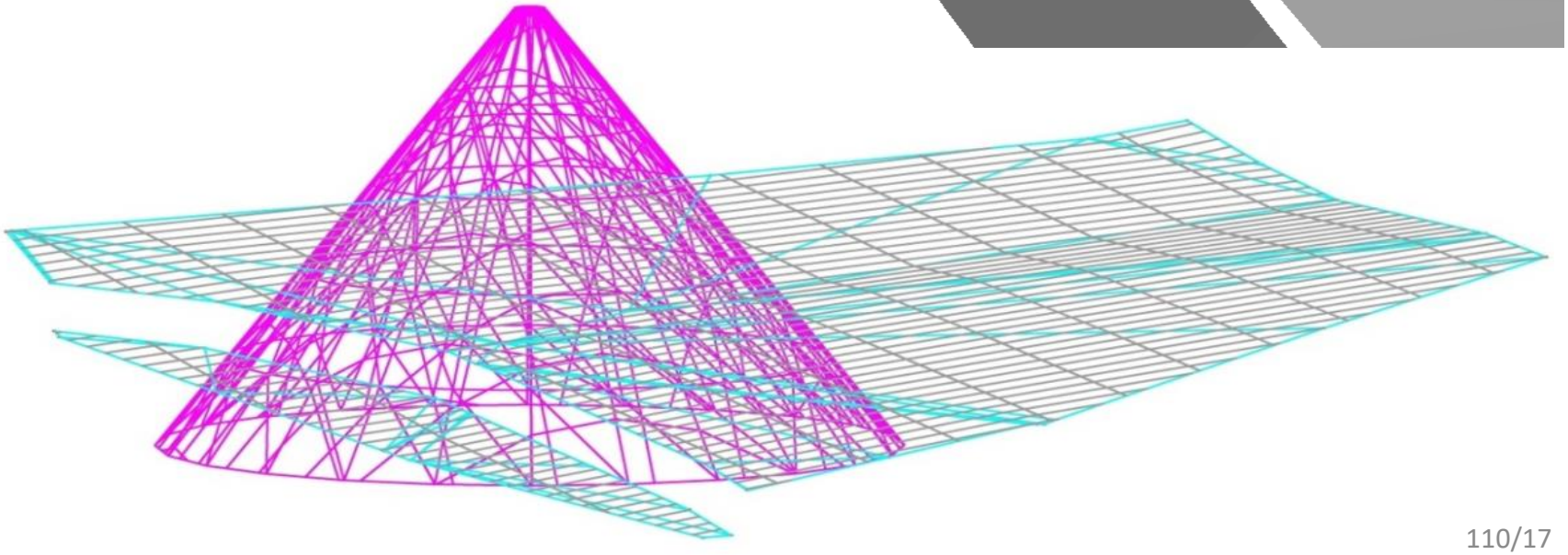

Uproszczenie powierzchni
Metoda Optimum Dataset (OptD):

Wioleta Błaszczak-Bąk

“The OptD-multi method in LiDAR processing”.
“New Optimum Dataset method in LiDAR processing”
„Reduction of measurement data before DTM generation vs. DTM

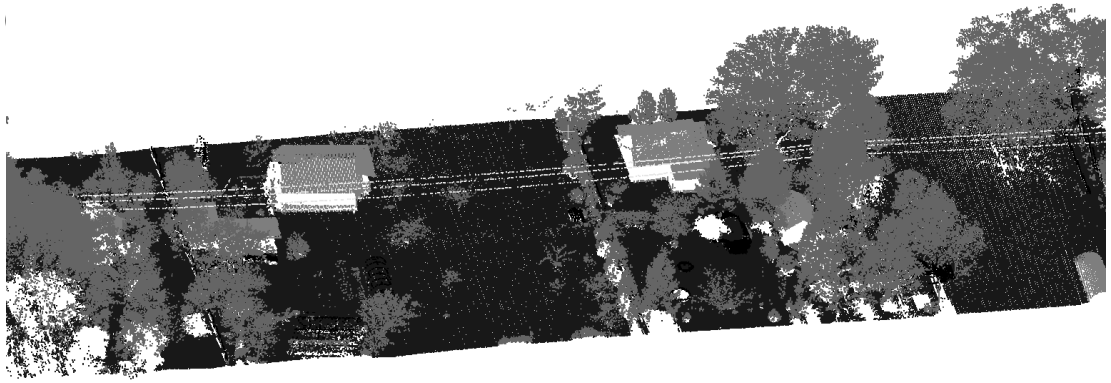

2 332 746 punktów

371 169 (16%)
punktów (po OptD)

Uproszczenie powierzchni TIN
Metoda Optimum Dataset

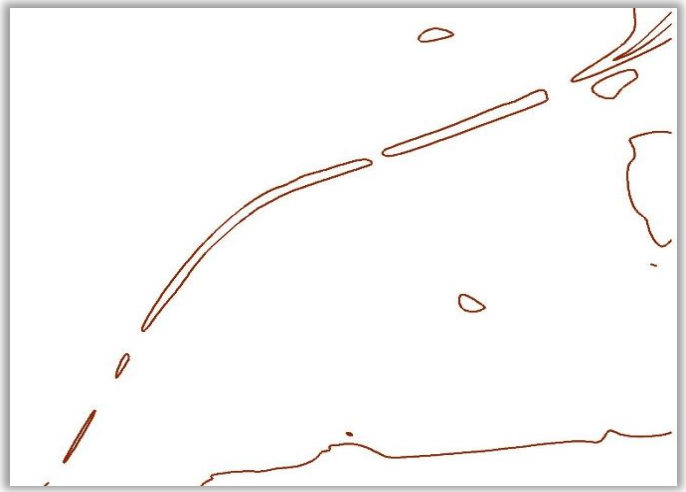

a) Oryginalny zbiór danych - 2.5 mln punktów

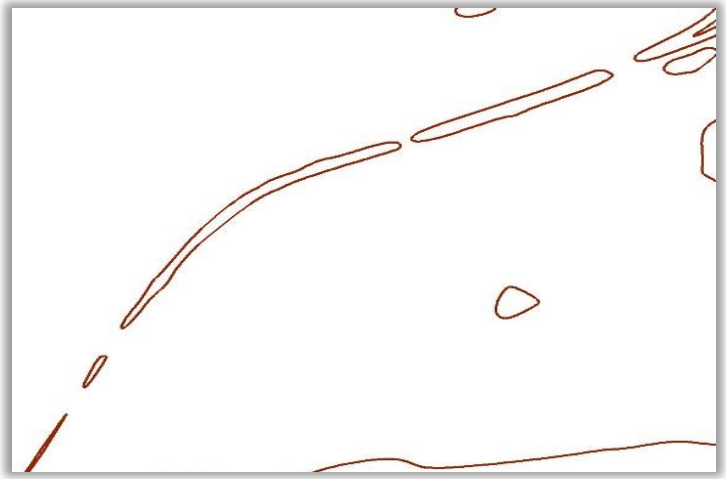

b) Zbiór po zastosowaniu metody OptD, zawiera 60 tysięcy punktów

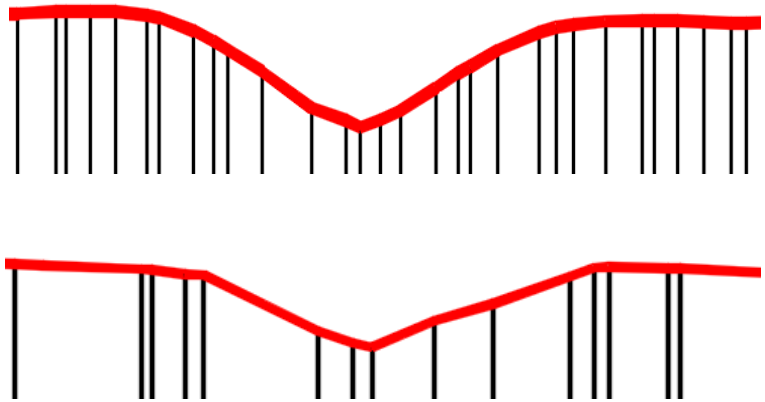

Geolisp Górnictwo Odkrywkowe

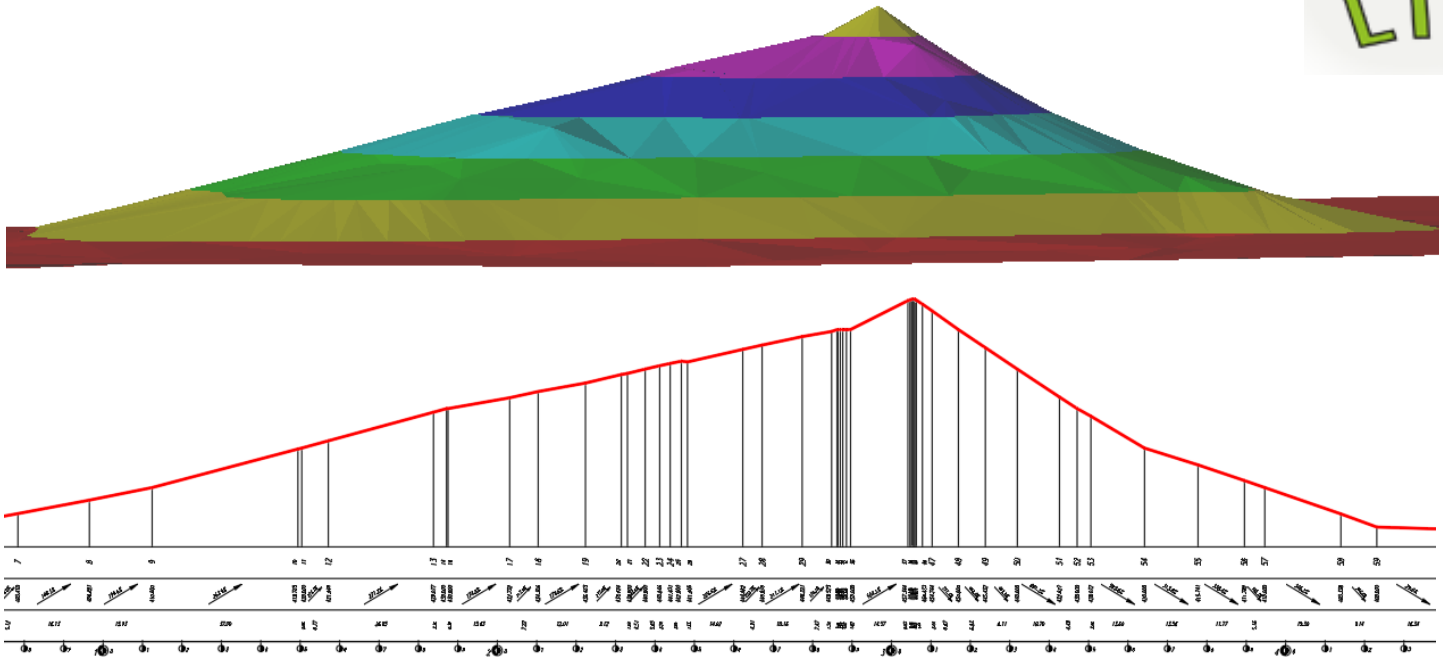

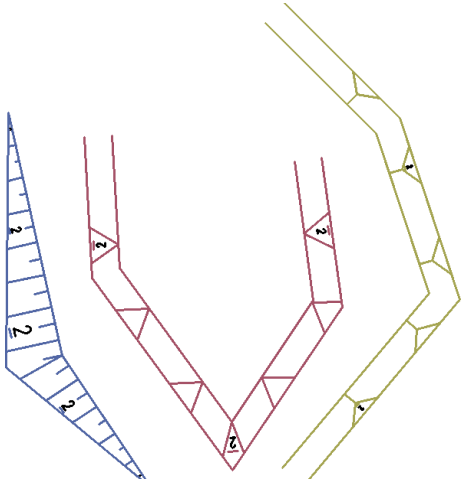

Górnictwo Odkrywkowe

- Kalibracja rastrów
- Transformacja między układami współrzędnych,
- Tworzenie map na podstawie pomiarów,
- Generowanie map tematycznych w dowolnej skali,
- Sporządzanie wykresów, profili podłużnych i poprzecznych
- Tworzenie numerycznego modelu złoża
- Automatyzacja prac przy rysowaniu map

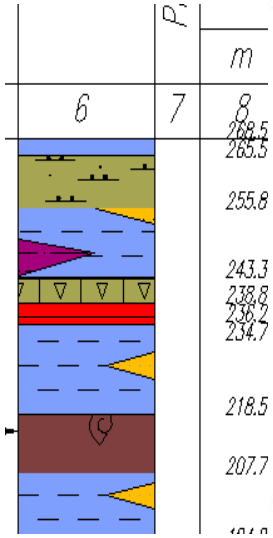

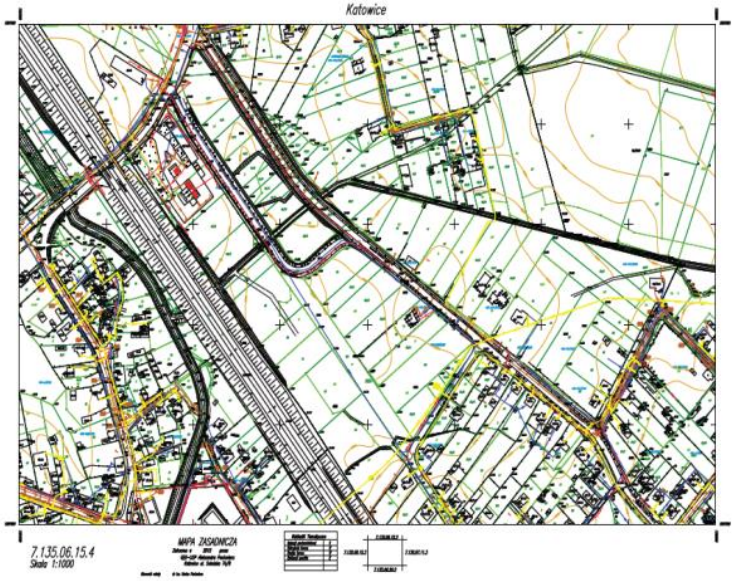

Tworzenie map

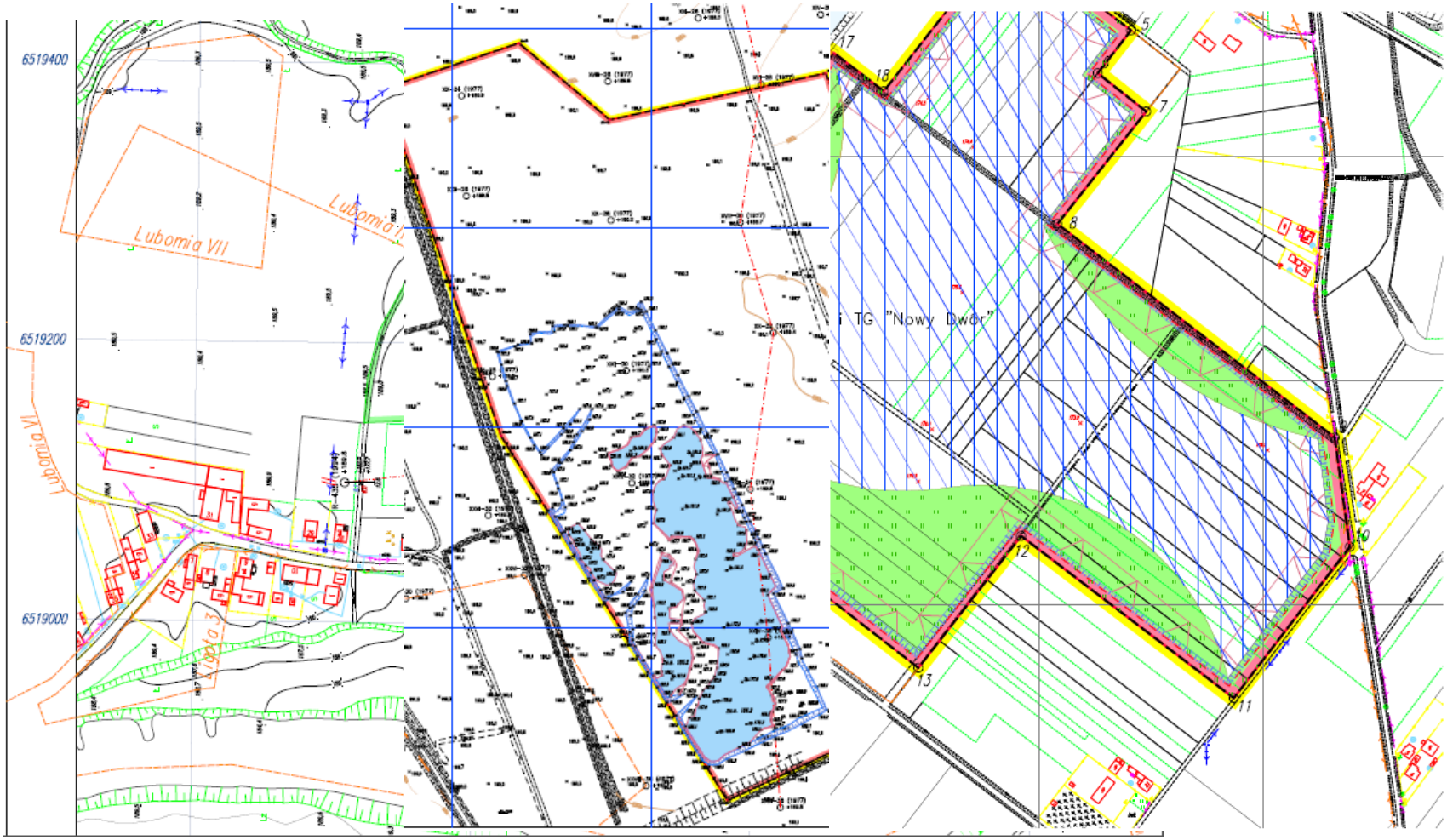

Menu: odkrywki

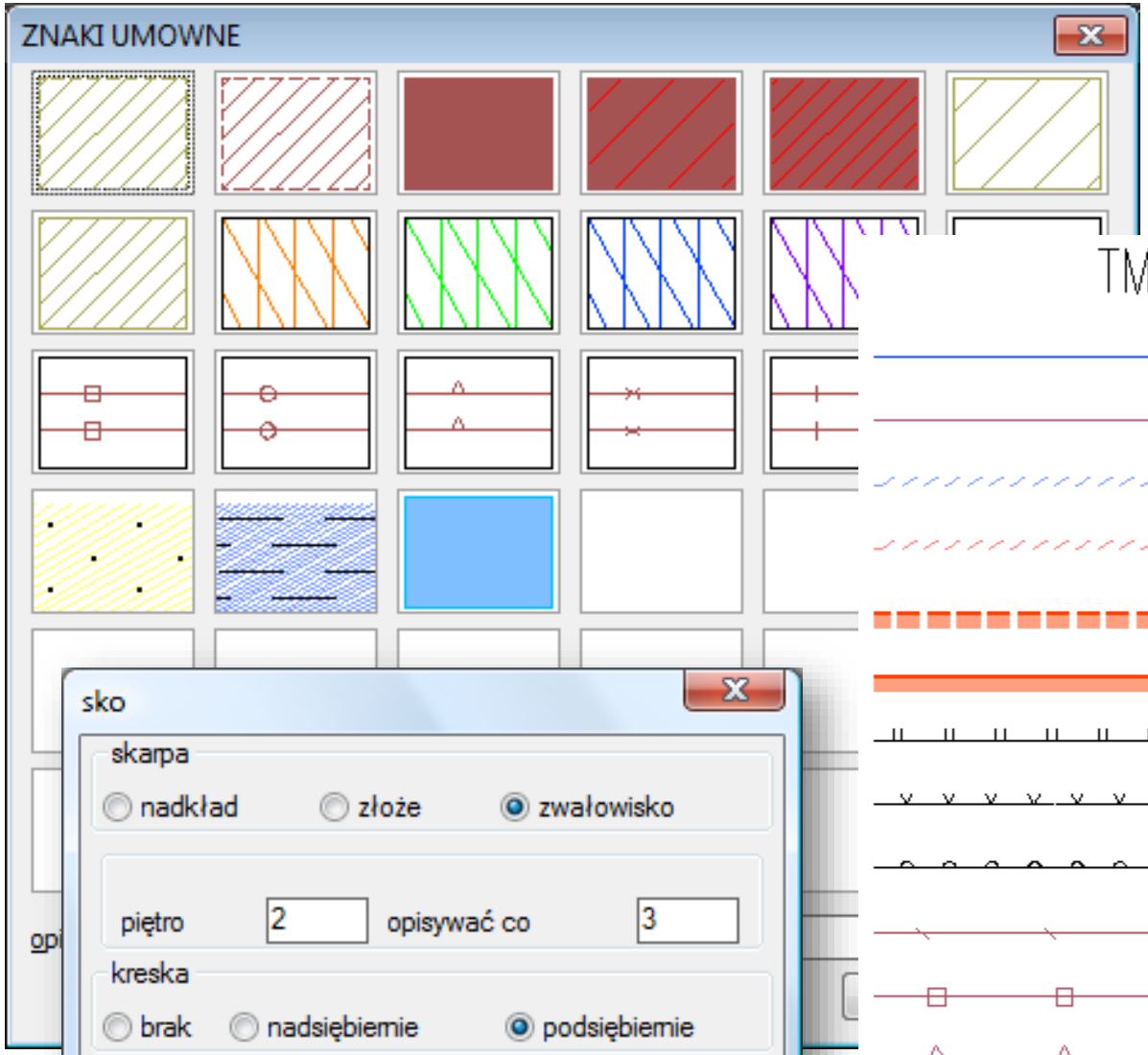

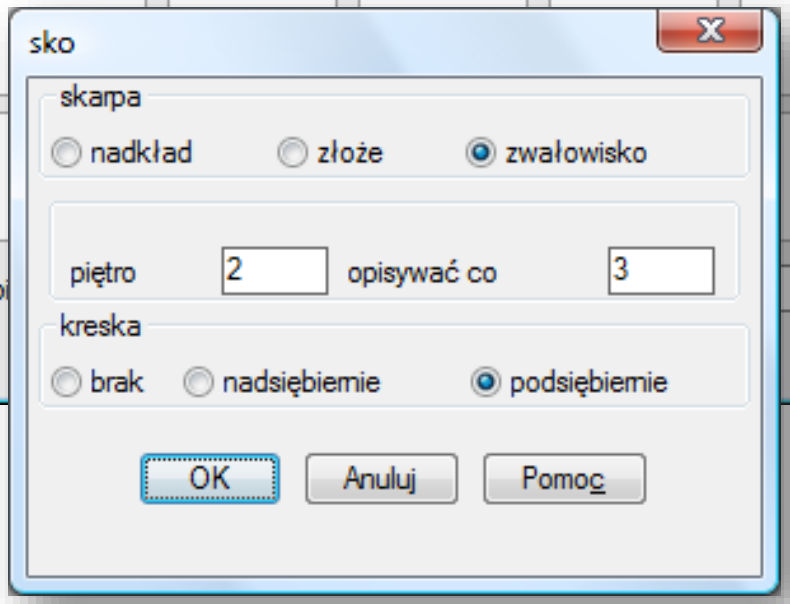

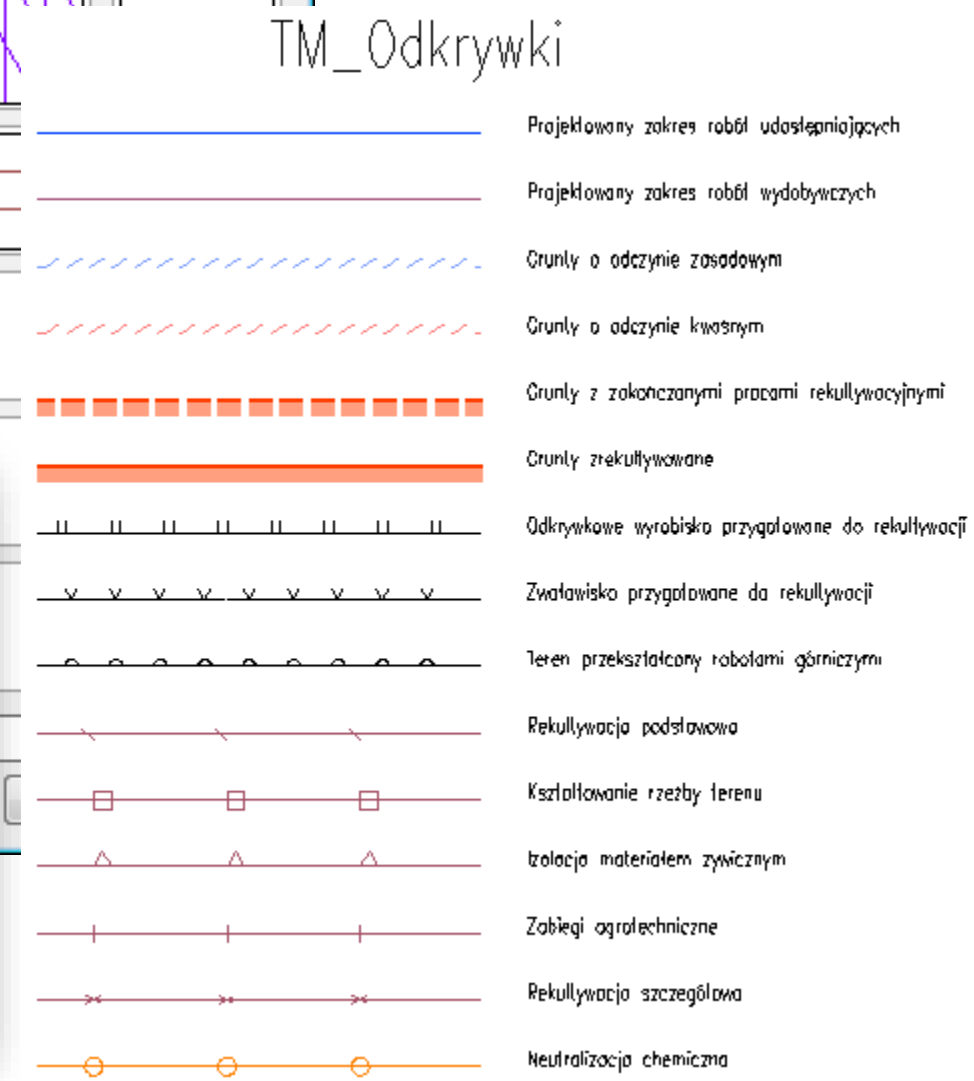

Moduły Tąpań, Wentylacji i Przygotowania Produkcji w Systemie Geolisp

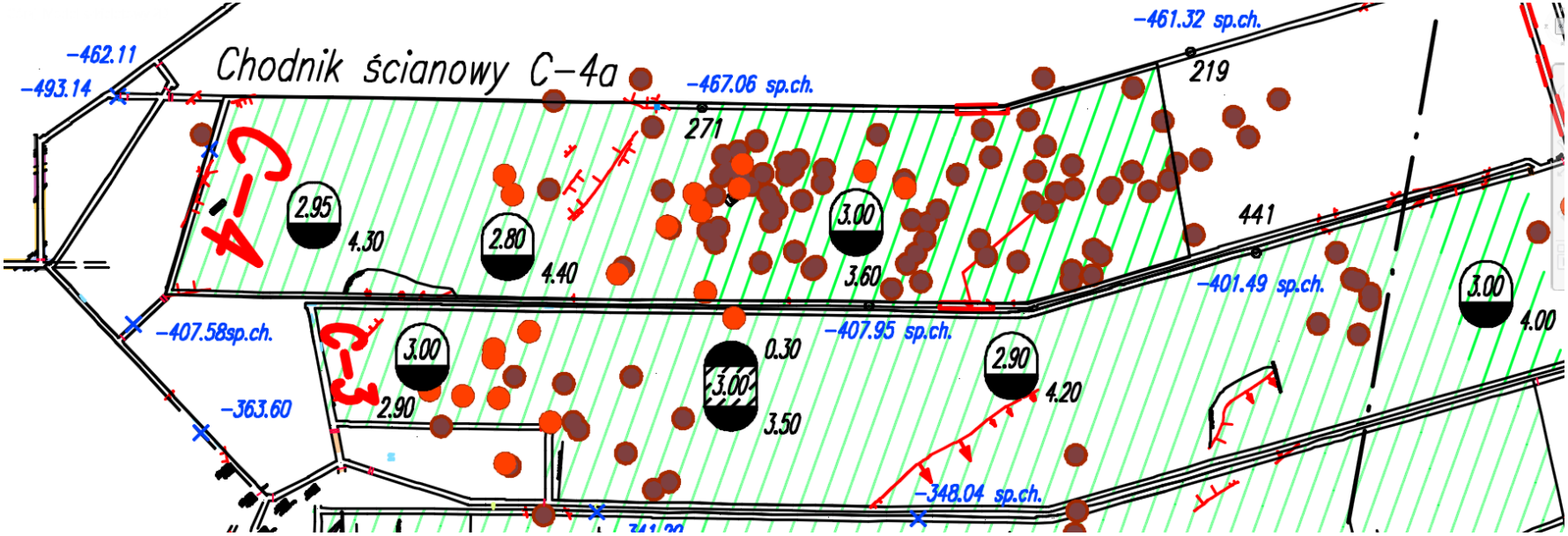

M. Żogała, M. Poniewiera

Moduły Systemu GeoLisp

Fotogrametria

Urbanistyka

Przeznaczenie terenu

- jednorodzinnej-MN
- jednorodzinnej z usługami-MNu
- zagrodowej-MR
- letniskowej i rekreacji indyw.-ML
- wielorodzinnej-MW
- wielorodzinnej z usługami-MWu
- zbiorowego opiekuńczego-MB
- zbiorowego usługowego-MBu

Kolej

- rozjazd zwyczajny ręczny
- rozjazd zwyczajny mechaniczny
- rozjazd krzyżowy ręczny dół
- rozjazd krzyżowy ręczny góra
- rozjazd krzyżowy ręczny podwójny
- rozjazd krzyżowy mechaniczny dół
- rozjazd krzyżowy mechaniczny góra

Odkrywki

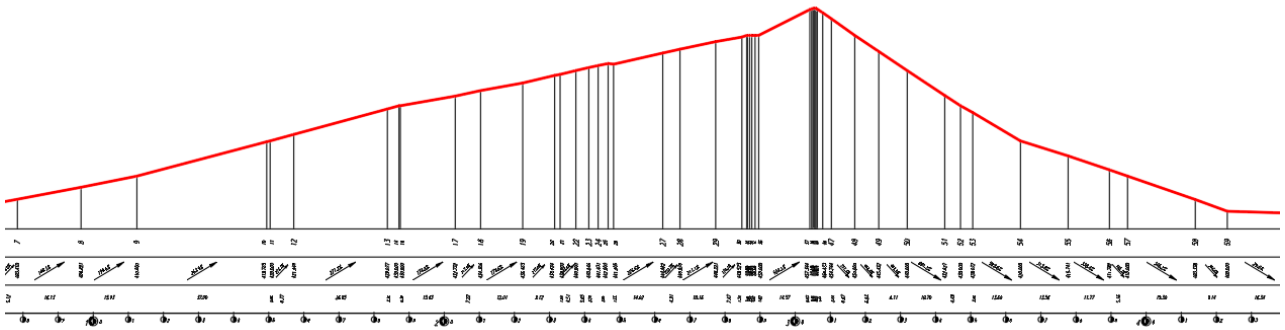

Moduł dla działu tąpań

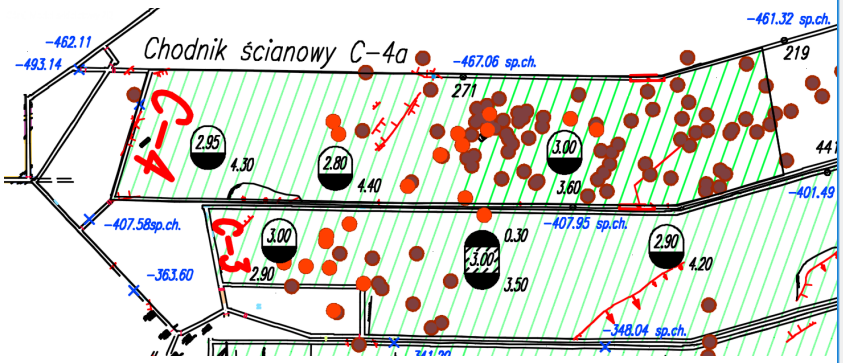

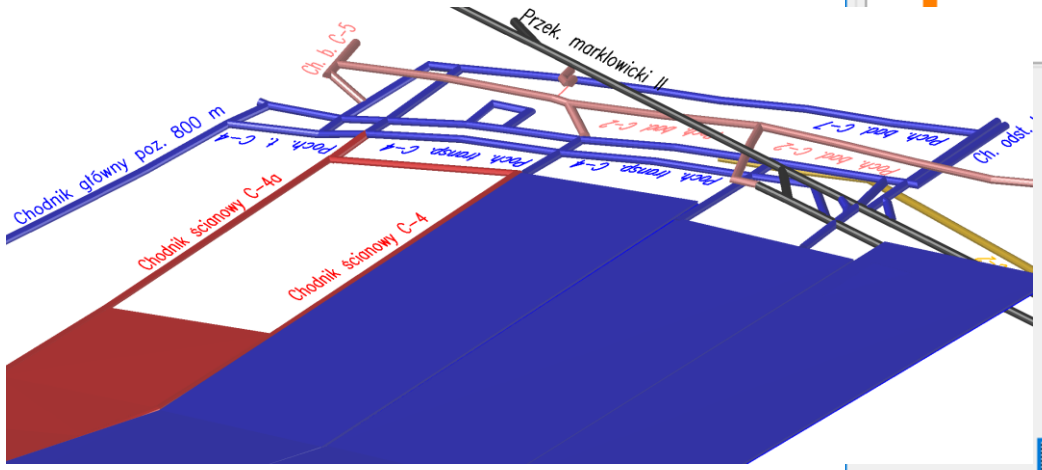

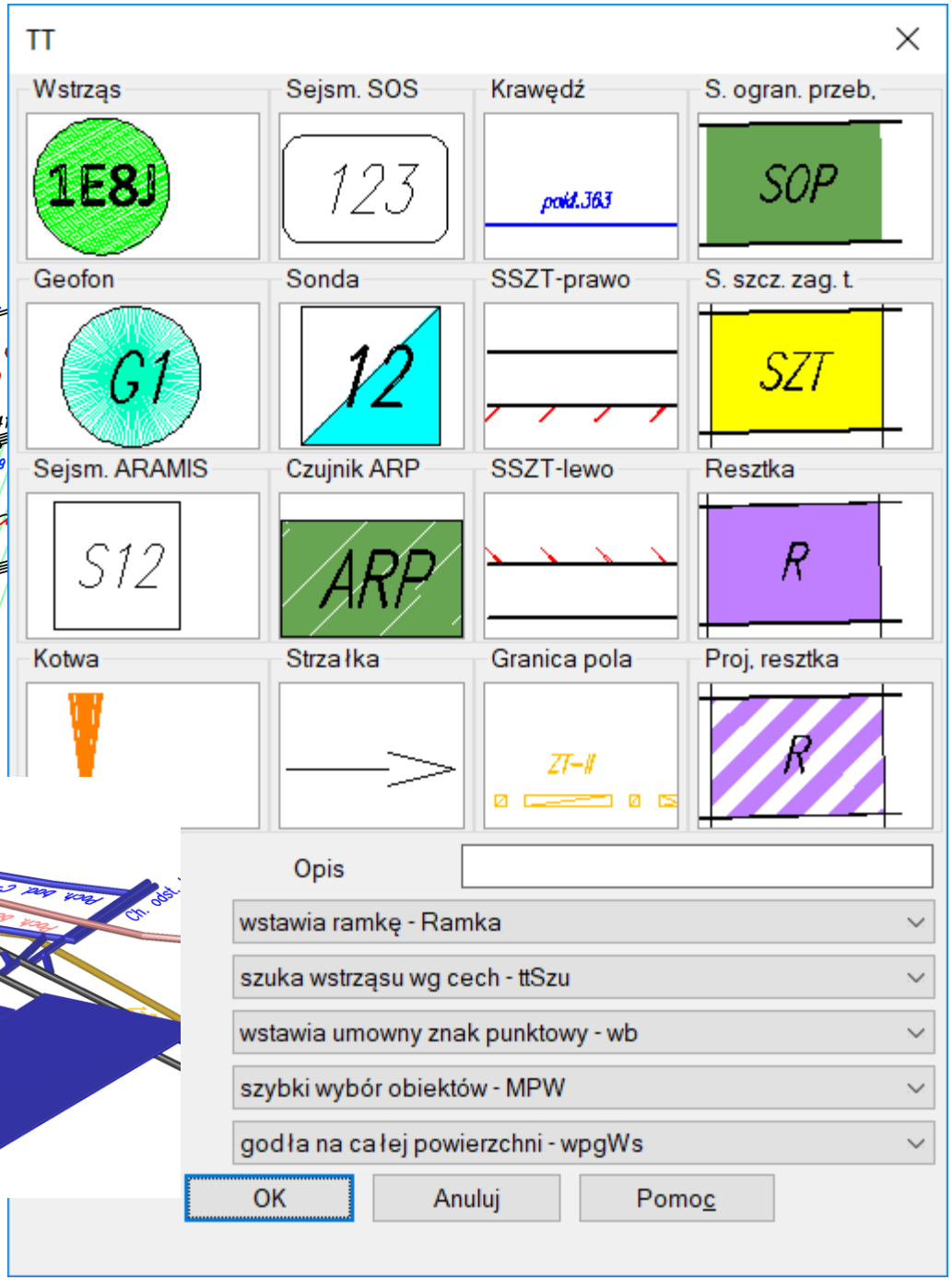

Wizualizacja wstrząsów

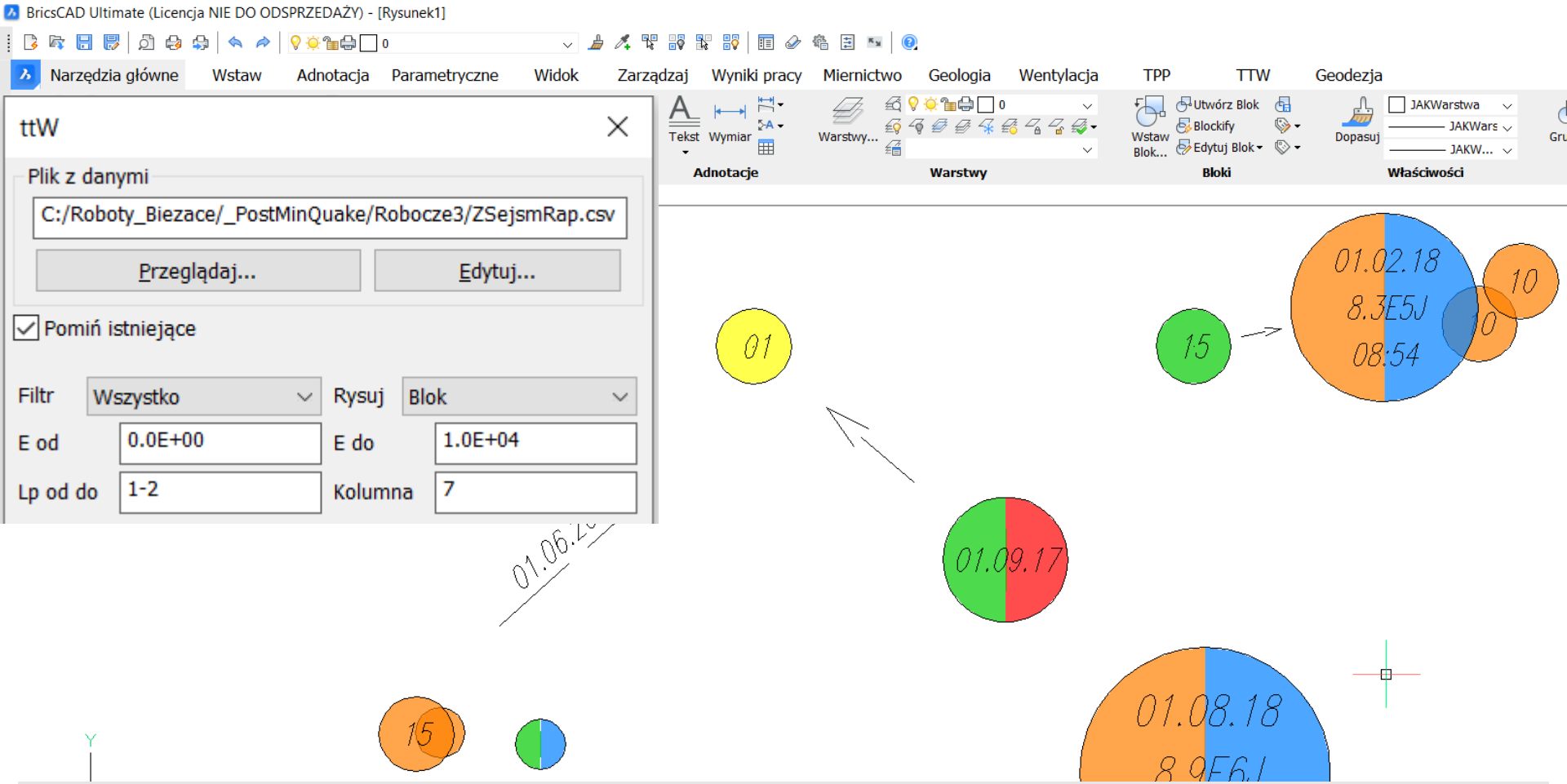

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	KWK "Pniówek"											
2	Raport o zjawiskach sejsmicznych w okresie od 2017-08-01 do 2017-10-01											
3	Lp.	Data - godzina	X	Y	Z	Energia	Wyrobisko/Rejon/Pokład			Typ	Uwagi	
4	1	01.08.2017 00:05	-9511	-50082	-718	8.70E+02	Poch.2a,462/1	Partia A	462/1	W	30m na SW	
5	2	10.08.2017 03:04	-8682	-49756	-718	3.30E+03	śc-1,457/1	partia B	457/1	W	50m na SE	
6	3	15.08.2017 03:41	-9530	-50083	-718	1.00E+03	Poch.2a,362/1	Partia A	362/1	W	40m na WSW	

Rysowanie

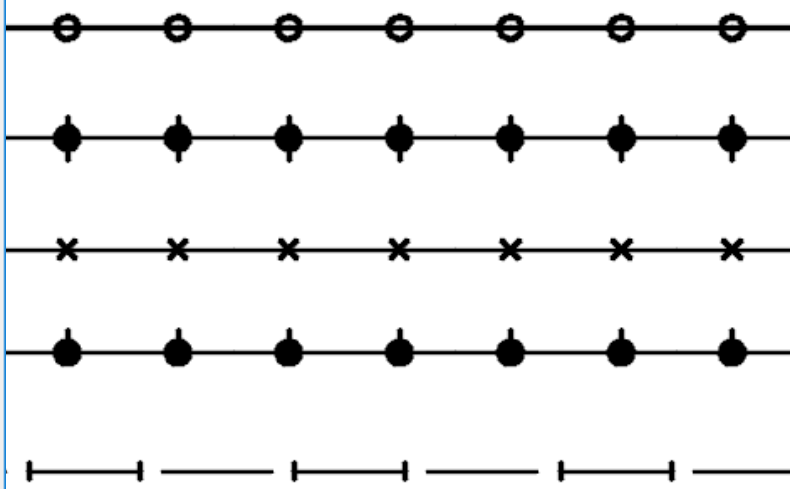

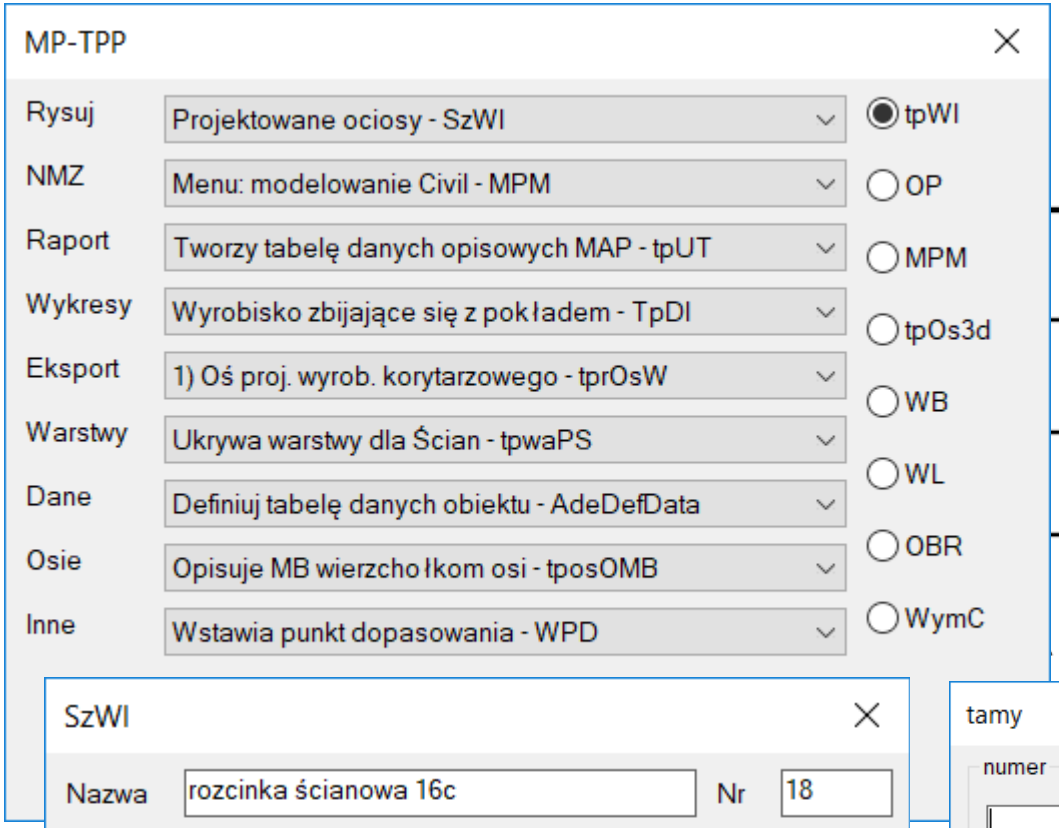
MP-TPP
Rysuj
Projektowane ociosy - SzWI
NMZ
Menu: modelowanie Civil - MPM
Raport
Tworzy tabelę danych opisowych MAP - tpUT
Wykresy
Wyrobisko zbijające się z pokładem - TpDI
Eksport
1) Oś proj. wyrob. korytarzowego - tprOsW
Warstwy
Ukrywa warstwy dla Ścian - tpwaPS
Dane
Definiuj tabelę danych obiektu - AdeDefData
Osie
Opisuje MB wierzchołkom osi - tposOMB
Inne
Wstawia punkt dopasowania - WPD
tpWI
OP
MPM
tpOs3d
WB
WL
OBR
WymC

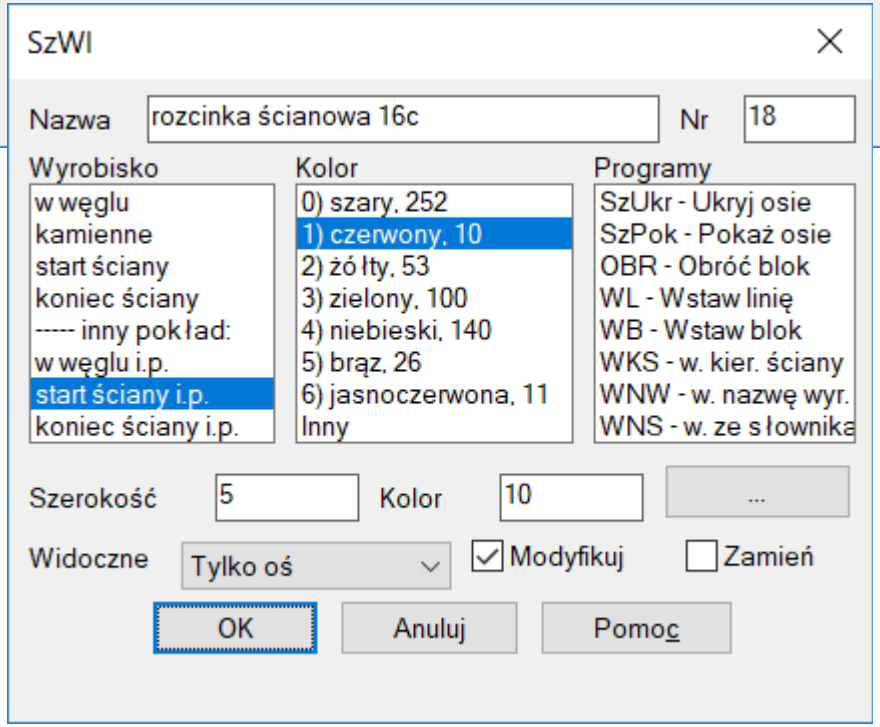
SzWI
Nazwa
rozcinka ścianowa 16c
Nr
18
Wyrobisko
w węglu
kamienne
start ściany
koniec ściany
----- inny pokład:
w węglu i.p.
start ściany i.p.
koniec ściany i.p.
Kolor
0) szary, 252
1) czerwony, 10
2) żółty, 53
3) zielony, 100
4) niebieski, 140
5) brąz, 26
6) jasnoczerwona, 11
Inny
Programy
SzUkr - Ukryj osie
SzPok - Pokaż osie
OBR - Obróć blok
WL - Wstaw linię
WB - Wstaw blok
WKS - w. kier. ściany
WNW - w. nazwę wyr.
WNS - w. ze słownika
Szerokość
5
Kolor
10
...
Widoczne
Tylko oś
Modyfikuj
Zamień
OK
Anuluj
Pomoc

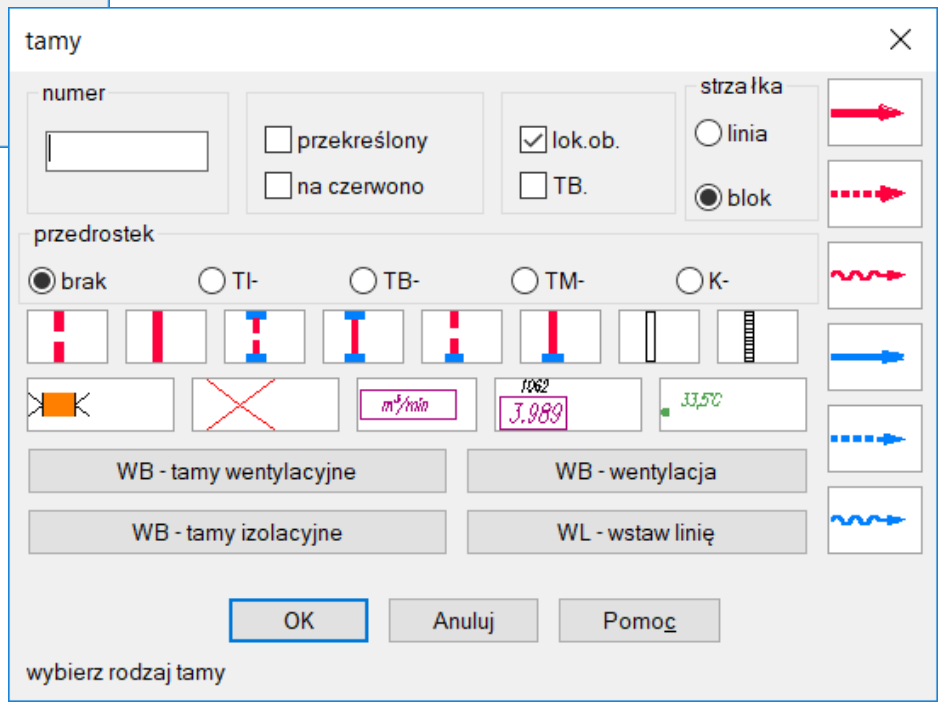
tamy
numer
przekreślony
na czerwono
lok.ob.
TB.
strzałka
linia
blok
przedrostek
brak
TI-
TB-
TM-
K-
WB - tamy wentylacyjne
WB - wentylacja
WB - tamy izolacyjne
WL - wstaw linię
OK
Anuluj
Pomoc
wybierz rodzaj tamy

Zsynchronizowanie produkcji, możliwości transportowych, przeróbczych i sprzedażowych

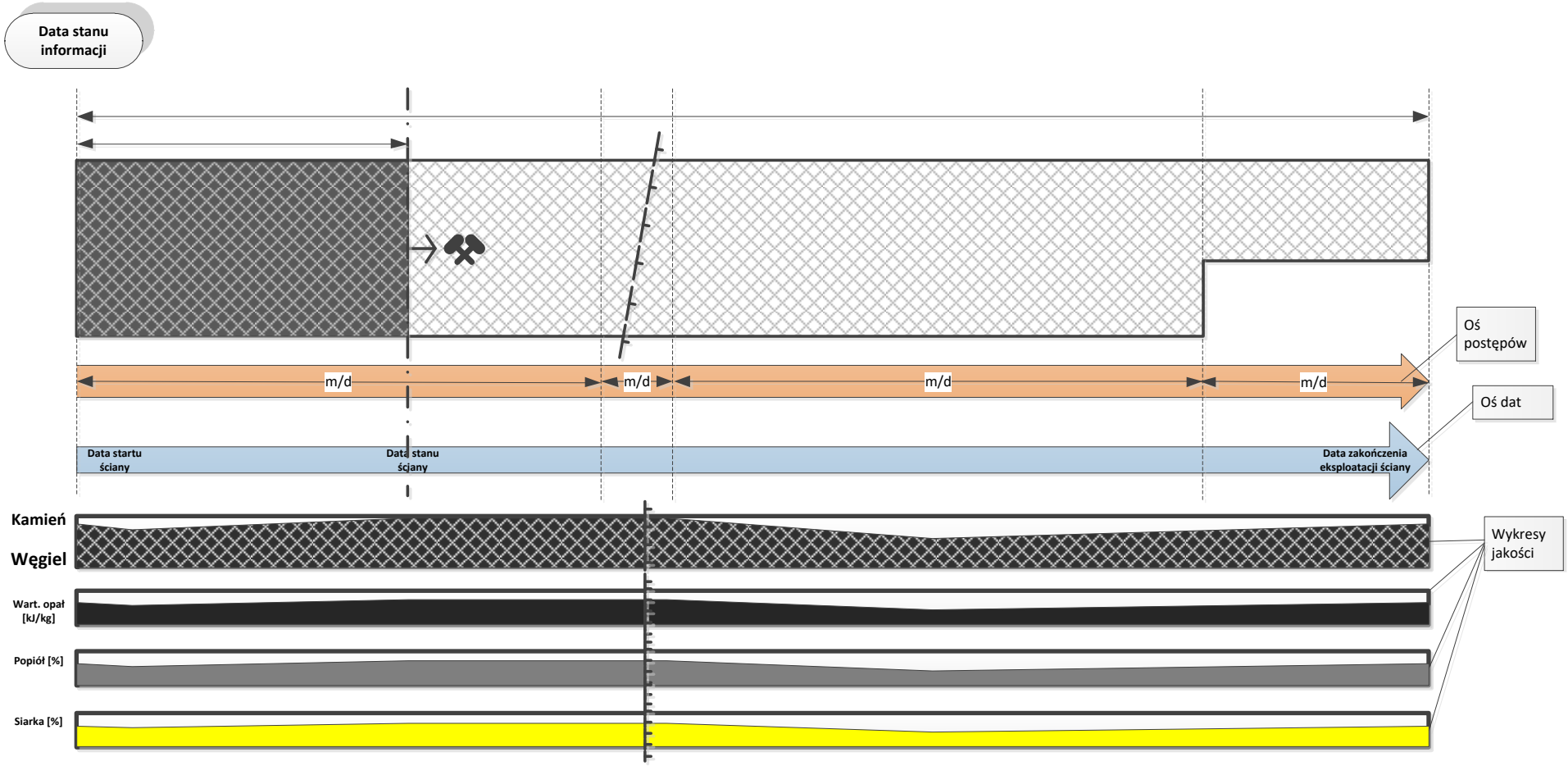

Projektowanie parceli z wykorzystaniem narzędzi Geolisp

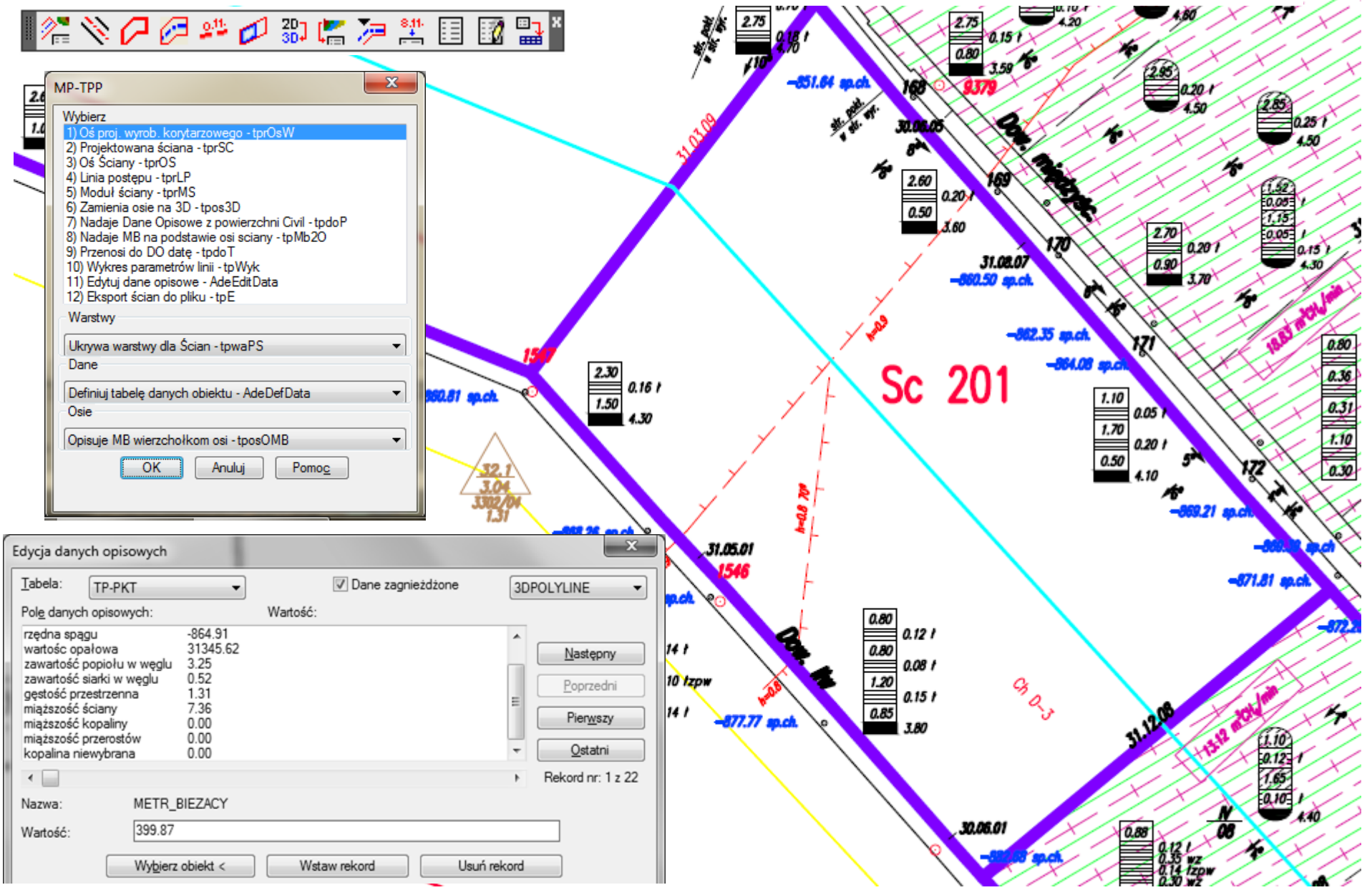

Harmonogram robót górniczych

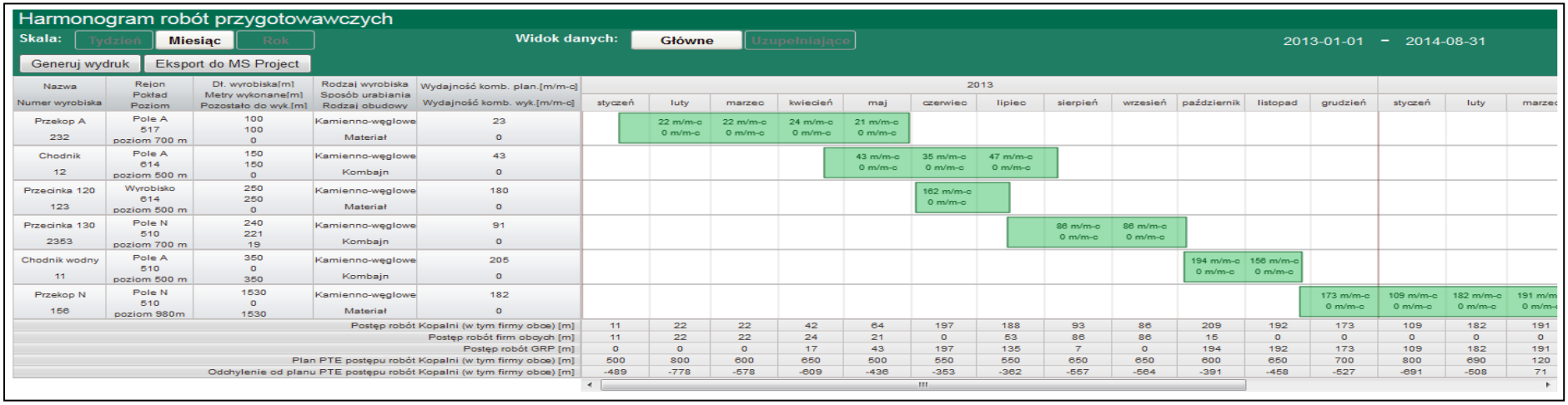

Harmonogram pracy maszyn i urządzeń

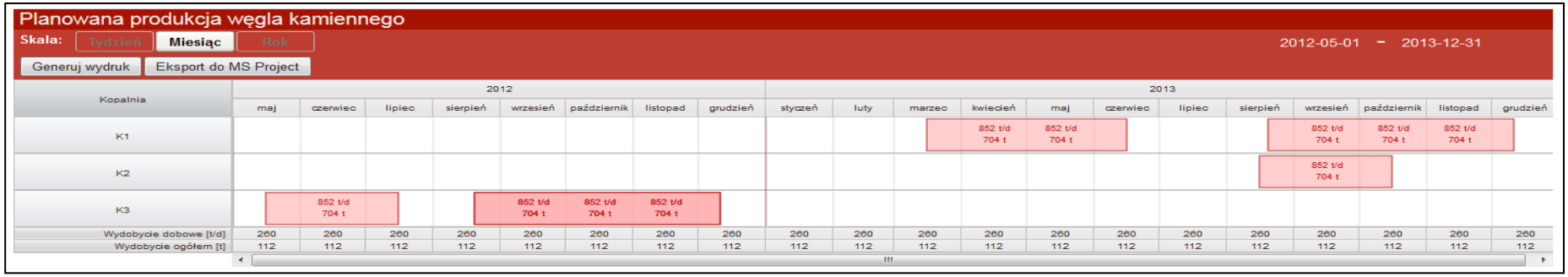

autor: Seweryn Tchórzewski

Parametry projektowanych ścian

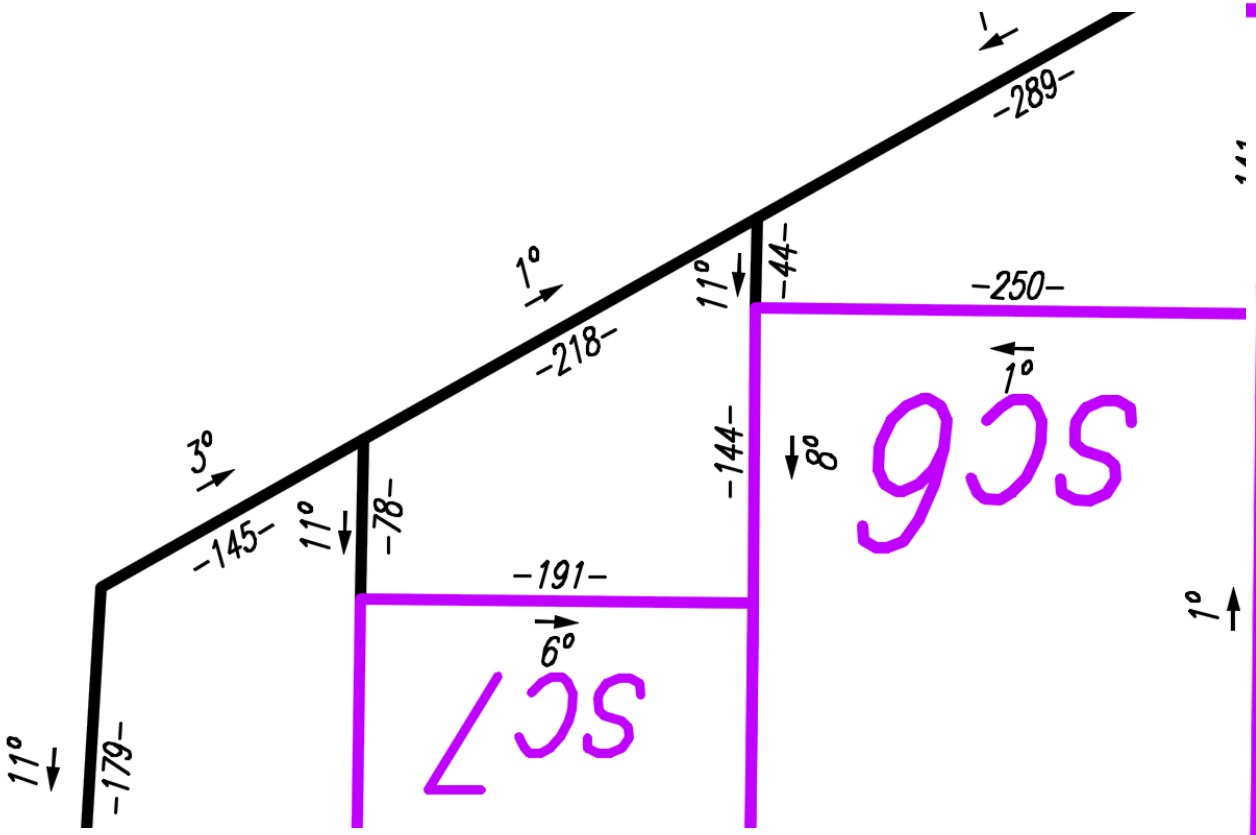

D_{pocz}=2037-01-15
D_{zak}=2037-10-10
Pokład=402
Pole=279774
T=805459
Upad=10°
V=575832
Ściana=sc5
$Śr_{CIE}$=29718
$Śr_{CZ}$ =28.1
$Śr_{DYL}$=232.1
$Śr_{GES}$=1.40
$Śr_{MIA}$=2.06
$Śr_{ROG}$=78.7
$Śr_{SPA}$=-635.7
$Śr_{TYP}$=34.2
$Śr_{WYD}$=8.34
$Śr_{ZAP}$=14.0

Zestawienie miesięczne ścian eksploatacyjnych

Załącznik 15. Zestawienie miesięczne ścian eksploatacyjnych									
Rok	Miesiąc	Ściany	Wartość opałowa	Zawartość części lotnych [%]	Dylatacja	Ciężar właściwy [G/cm^3]	Miąższość [m]	Spiekalność wg Rogi	Rzędna spągu [m]
	1	4012_sc1, 4053_sc1	31921	26	168	1.33	2.5	76	-676
	2	4012_sc1, 4053_sc1	31921	26	168	1.33	2.5	76	-676
	3	4012_sc1, 4053_sc1	31921	26	168	1.33	2.5	76	-676
	4	4012_sc1, 4053_sc1	31921	26	168	1.33	2.5	76	-676
	5	4012_sc1, 4053_sc1	31921	26	168	1.33	2.5	76	-676
2028	6	4011_sc1, 4012_sc1, 4053_sc1	31585	27	147	1.33	2.2	76	-629
	7	4011_sc1, 4053_sc1	31284	26	107	1.34	2.7	75	-605
	8	4011_sc1, 4053_sc1	31284	26	107	1.34	2.7	75	-605

Parametry zasobów perspektywicznych 2048-2068
Załącznik 17

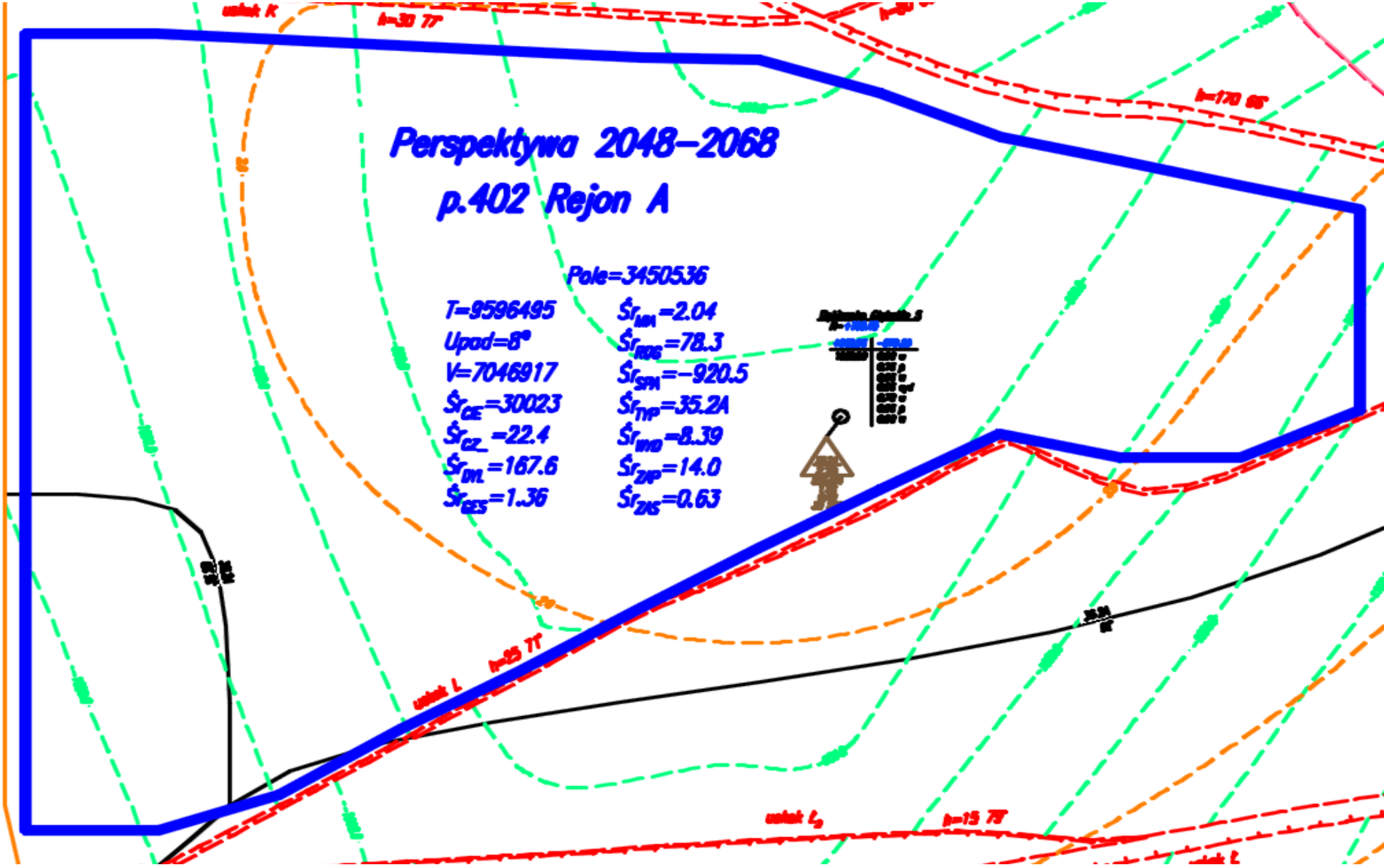

Transformacje kopalniane - konforemne

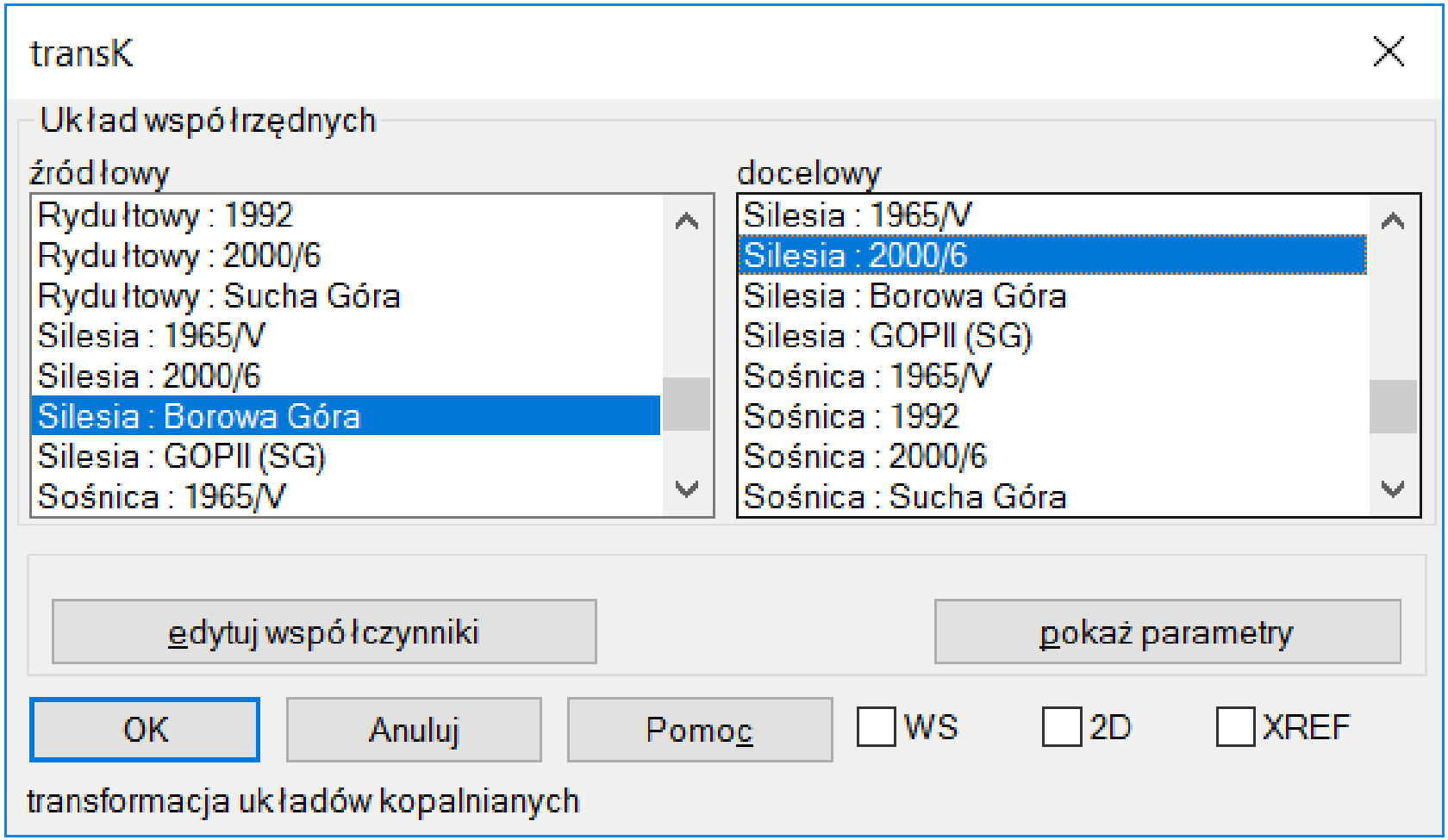

Transformacja współrzędnych

dla Państwowego Instytutu Geologicznego

1118 plików ze współczynnikami dla **238** kopalń

MS Excel, ArcView, QGIS, CAD

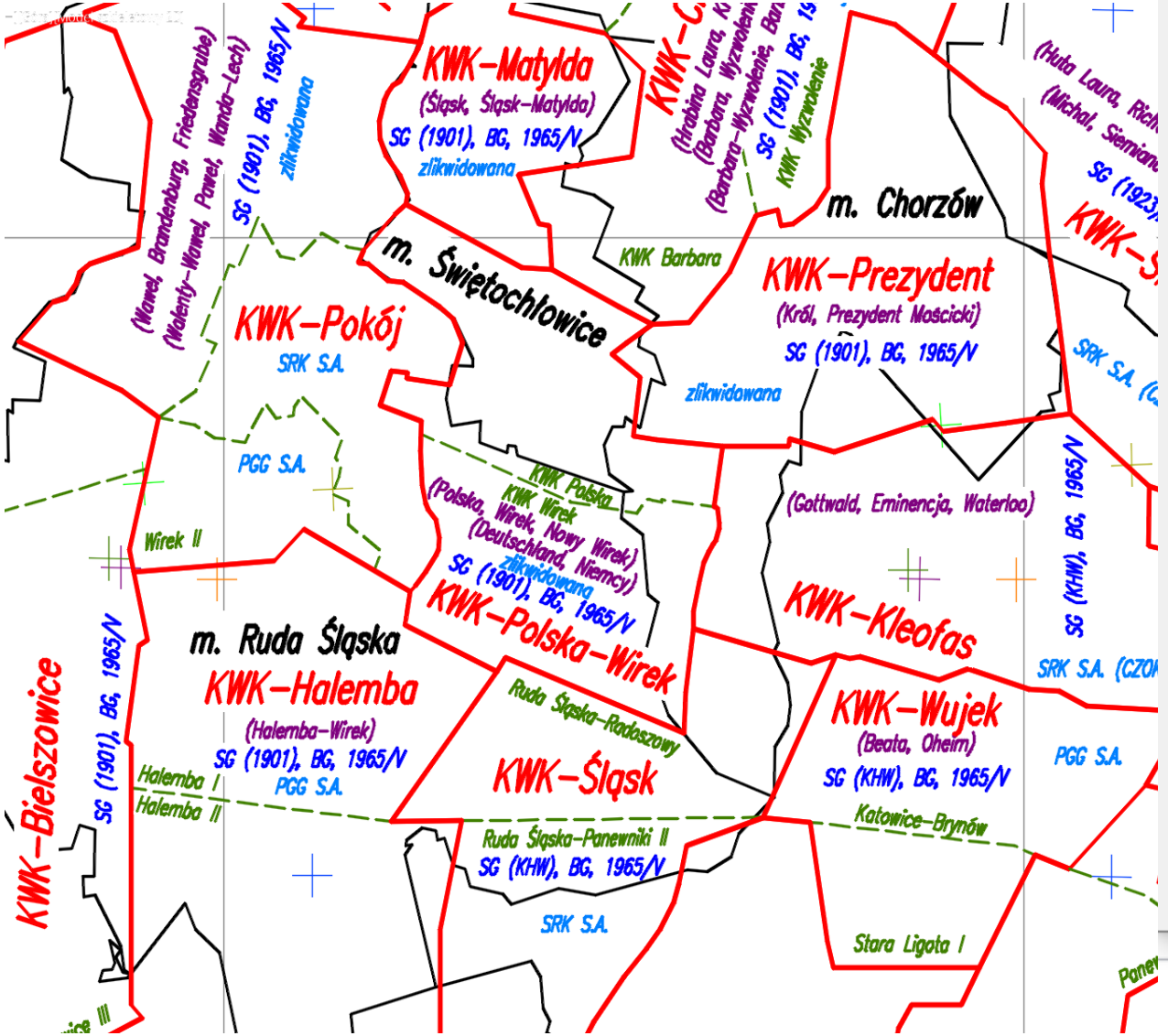

Typ transformacji

GEONET

KWK-Centrum_1965-5_1992.par

KWK-Halemba_2006_SuchaGora.par
KWK-Halemba_Borowa_1965-5.par
KWK-Halemba_Borowa_1992.par
KWK-Halemba_Borowa_2006.par
KWK-Halemba_SuchaGora_1992.par
KWK-Halemba_SuchaGora_2006.par
KWK-Jan-Kanty_1965-5_1992.par
KWK-Jan-Kanty_1965-5_2006.par
KWK-Jan-Kanty_1965-5_Borowa.par
KWK-Jan-Kanty_1992_1965-5.par
KWK-Jan-Kanty_1992_2006.par
KWK-Jan-Kanty_1992_Borowa.par
KWK-Jan-Kanty_1992_KUL.par
KWK-Jan-Kanty_2006_1965-5.par
KWK-Jan-Kanty_2006_1992.par
KWK-Jan-Kanty_2006_Borowa.par
KWK-Jan-Kanty_2006_KUL.par
KWK-Jan-Kanty_Borowa_1965-5.par
KWK-Jan-Kanty_Borowa_1992.par
KWK-Jan-Kanty_Borowa_2006.par
KWK-Jan-Kanty_KUL_1992.par
KWK-Jan-Kanty_KUL_2006.par
KWK-Janina_1965-5_1992.par
KWK-Janina_1965-5_2006.par
KWK-Janina_1965-5_Borowa.par
KWK-Janina_1992_1965-5.par
KWK-Janina_1992_2006.par
KWK-Janina_1992_Borowa.par
KWK-Janina_1992_KUL.par
KWK-Janina_2006_1965-5.par

Trans konforemna i wielomianowa w Excelu

C2 =J4/F2

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1									
2		**mD=**	**0.003**		Ilość punktów	11			
3									
4									
5	nr	punkt źródłowy		punkt docelowy		punkt obliczony			Odchyłka
6		x	y	x	y	x	y	x	y
7	1	-17927.55	-49362.98	213237.34	837242.88	213237.34	837242.88	-0.002	0.001
8	2	-22335.43	-49296.17	208829.74	837314.42	208829.74	837314.42	-0.004	0.000
9	3	-18810.38	-45686.82	212358.50	840919.81	212358.50	840919.81	-0.003	-0.002
10	4	-13311.38	-49336.15	217853.32	837264.75	217853.32	837264.75	-0.002	0.000
11	5	-24408.63	-51923.60	206753.82	834689.34	206753.82	834689.34	0.000	-0.002
12	6	-22016.67	-52175.86	209145.40	834434.53	209145.40	834434.52	0.005	0.005

Współpraca z systemem Geonet

Pliki w formacie:

- PARXX.BAK
- PAR
- Protokol.tra

```
TRANSFORMACJA PŁASKA w  systemie <GEONET 2006> (c)ALGORES-SOFT www.geonet.net.pl

DATA:
OBIEKT ROBOCZY: c:\GEONET\Obiekty\AGA
WYKONAWCA:


MODEL: TRANSFORMACJA OGÓLNOWIELOMIANOWA(lokalnie afiniczna) stopnia 9
DANE WEJŚCIOWE:
 Liczba danych punktów zbioru pierwotnego (xy1) = 9854
 Zweryfikowana liczba punktów zbioru (xy1)      = 9854
 Liczba danych punktów zbioru wtórnego (xy2)    = 9854
 Zweryfikowana liczba punktów zbioru (xy2)      = 9854
 Liczba punktów wspólnych (xy1) i (xy2)         = 9854
-------------------------------------------------------------------------------
WYKAZ WSPÓŁRZĘDNYCH PUNKTÓW DOSTOSOWANIA
                          Układ pierwotny              Układ wtórny
            Nr            x1            y1            x2            y2
             1   547784.3912   165003.8936  6073129.8183  6403516.7490
```

BLH_to_2000_18.par — Notatnik

Plik Edycja Format Widok Pomoc

```
[przesunięcie]
sx1=521598.3844
sy1=180385.4906
sx2=5781058.1125
sy2=6502801.1457

[współczynniki]
a1=-3.73965417099695E+0002
a2=1.17986038514195E+0002
a3=4.96611301126820E+0003
a4=7.59832139734368E-0002
a5=1.64439066028209E+0000
a6=3.33759637796802E-0002
a7=3.01851263778376E-0001
a8=-5.24607721272370E-0002
```

Transformacja wielomianu zespolonego

$$Z = a_0 + z\,(a_1 + z\,(a_2 + z\,(a_3 \;\ldots + z * a_n))$$

$z = (\underline{x}, \underline{y})$ oznacza argument zespolony

Tworzenie własnych plików parametrowych

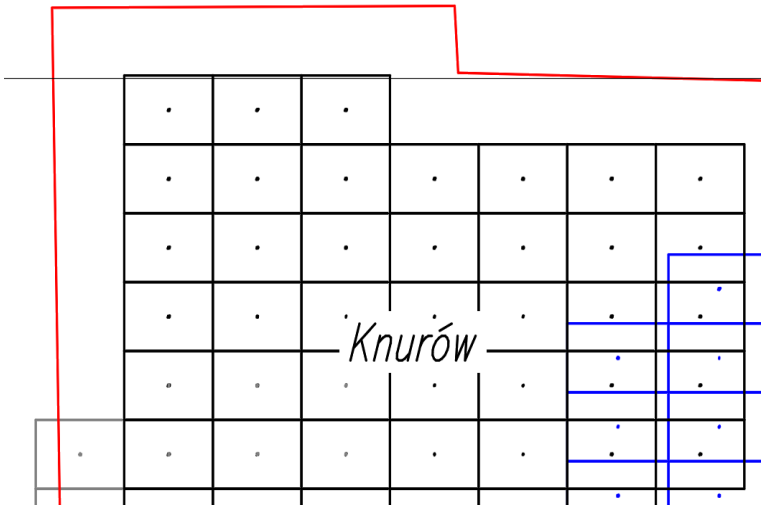

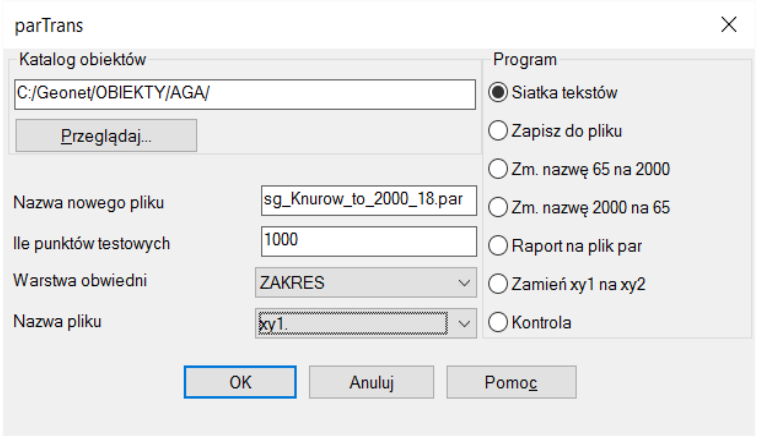

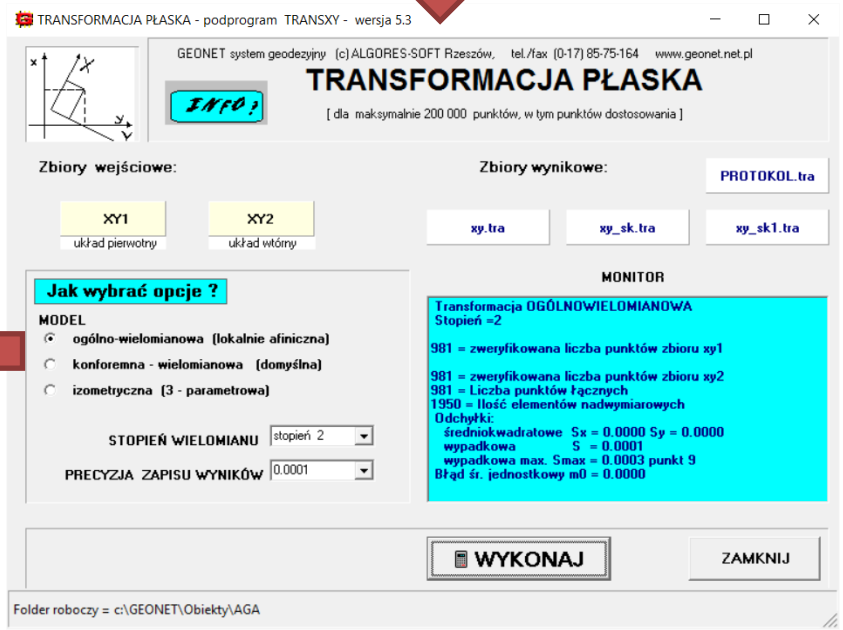

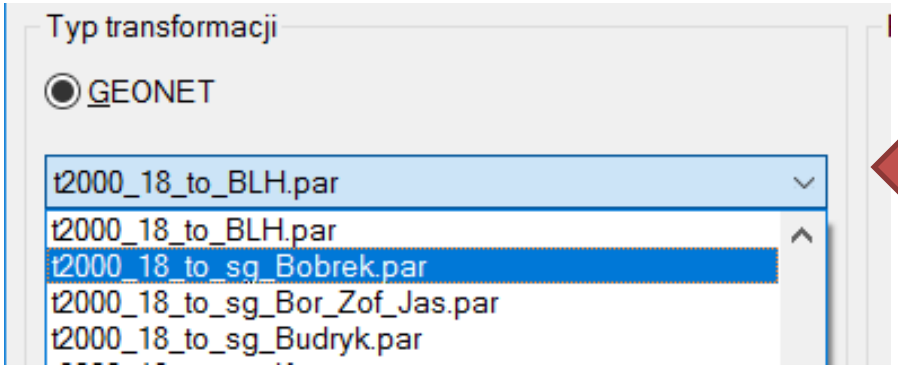

Układy lokalne, korekta Hausbrandta

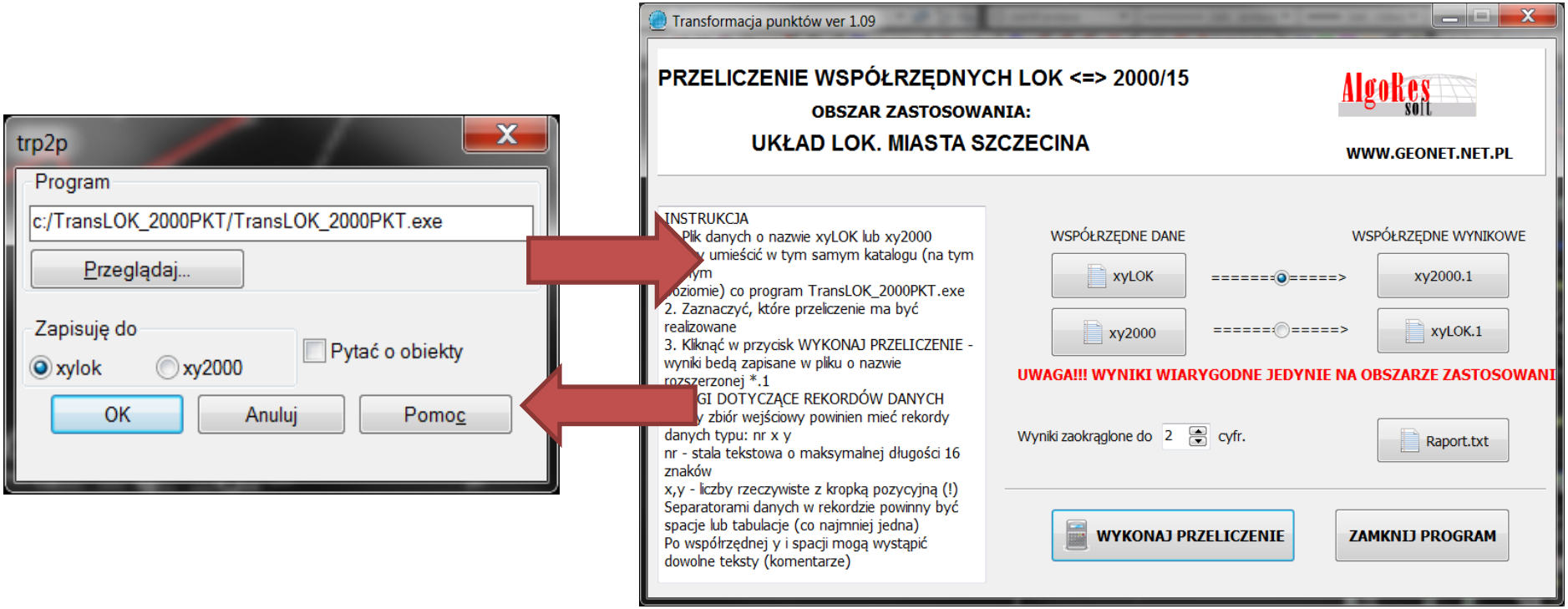

Transformacja konforemna

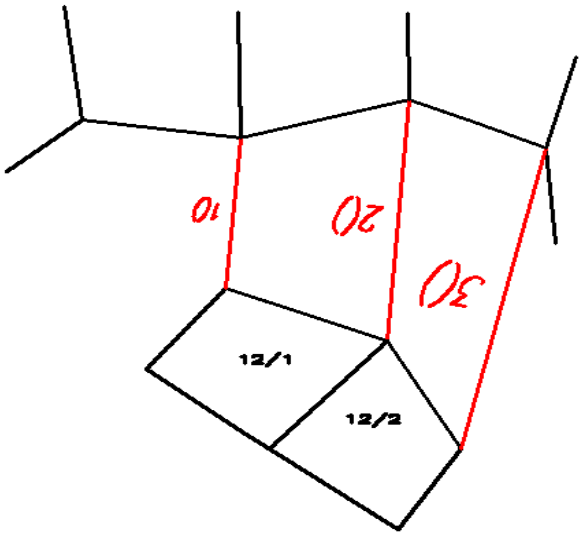

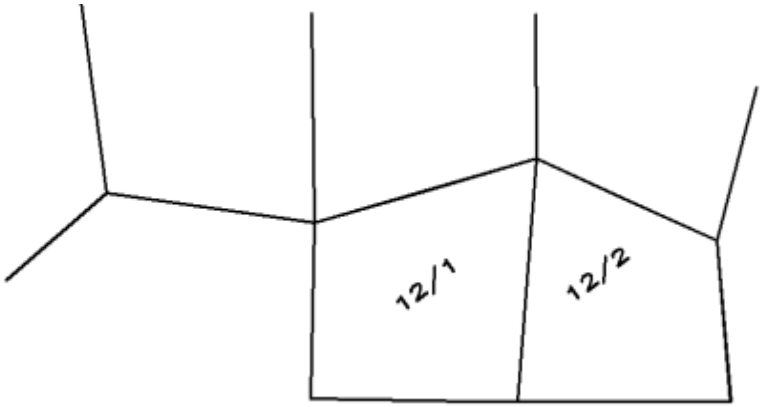

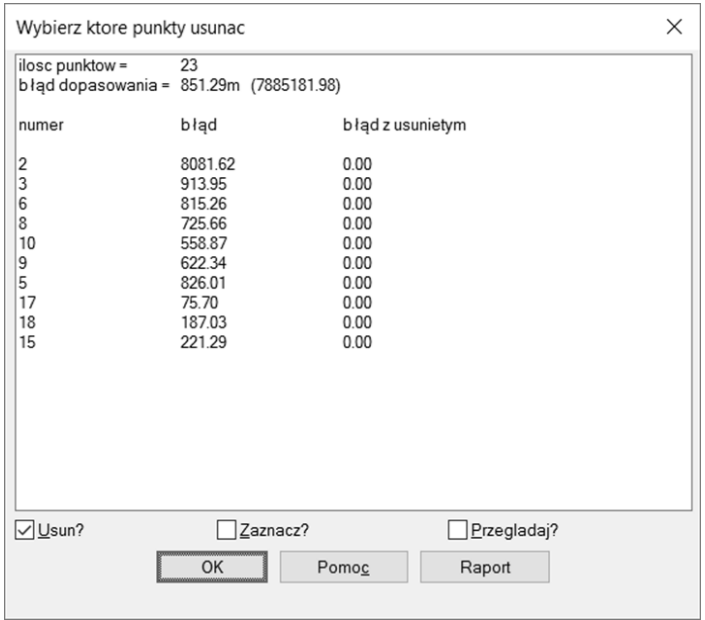

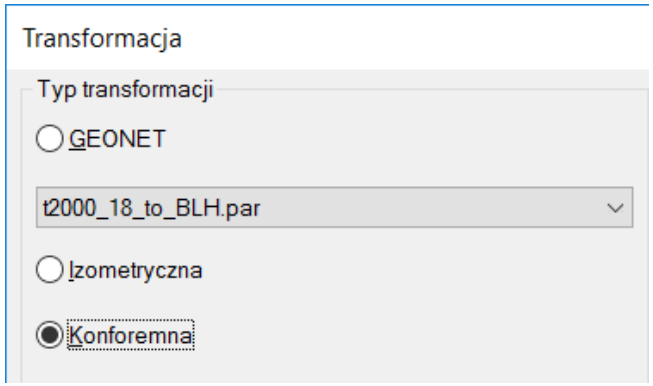

BK nr 06/050/BK17/0042. *Ocena dokładności i opracowanie parametrów transformacji lokalnych układów współrzędnych prostokątnych płaskich stosowanych w przedsiębiorstwach górniczych do układu państwowego z oprogramowaniem w systemie klasy GIS*. Politechnika Śląska.

Rozporządzenie Ministra Rozwoju z 1926r, które wprowadziło Borową Górę

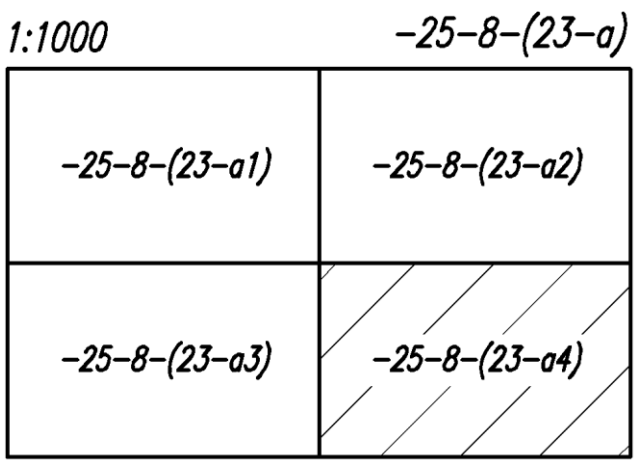

Powierzchnią odniesienia jest elipsoida Bessela o następujących parametrach:

- długość wielkiej półosi: $a = 6377397{,}155\,m$,
- długość małej półosi: $b = 6356078{,}963\,m$,
- spłaszczenie: $f = 0{,}003342773182$,
- mimośrodowość I: $e^1 = 0{,}006674372231$,
- mimośrodowość II: $e^2 = 0{,}006719215795$.

Punktem przyłożenia jest Borowa Góra o następujących współrzędnych geograficznych:

- $\varphi_0 = 52^\circ 28' 32{,}85''$,
- $\lambda_0 = 21^\circ 02' 12{,}12''$.

Współczynnik zniekształcenia skali w południku osiowym wynosi 1.

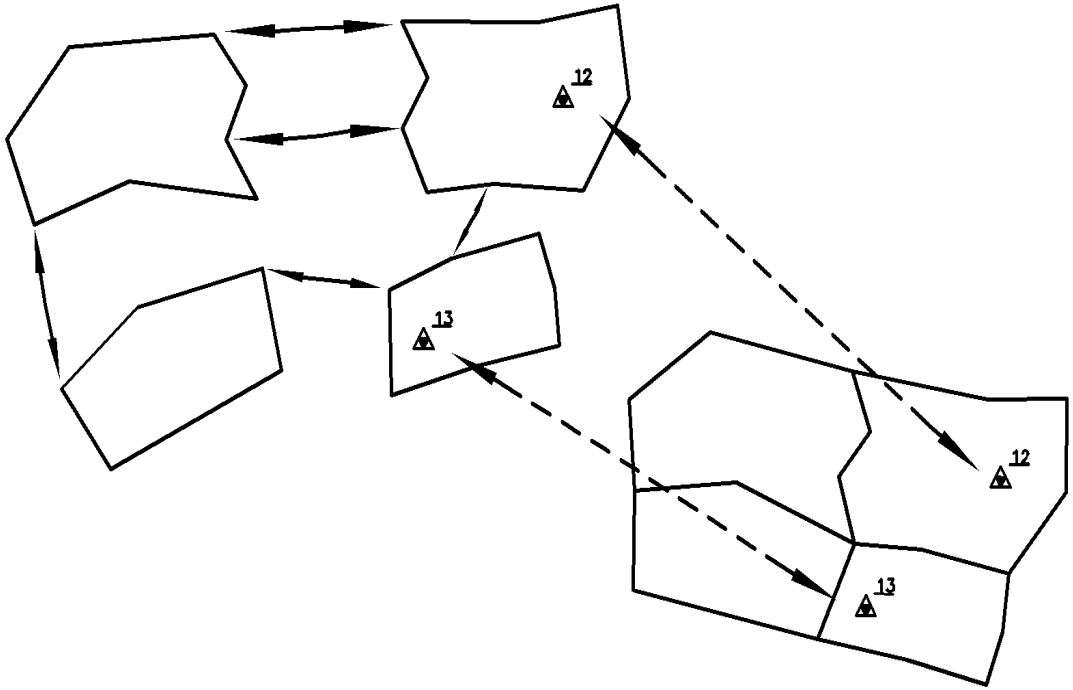

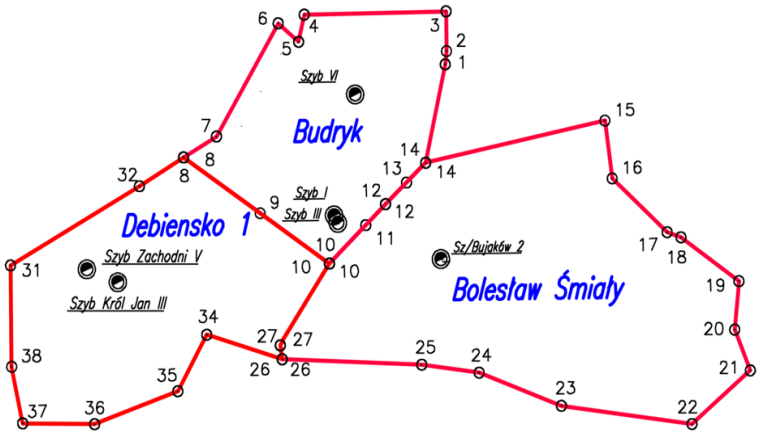

Metoda niezależnych modeli

Dla punktów wiążących:

$$a_i + u_i \cdot x^i_k + v_i \cdot y^i_k - a_j - u_j \cdot x^j_k - v_j \cdot y^j_k = \delta x^{i,j}_k$$

$$b_i + u_i \cdot y^i_k - v_i \cdot x^i_k - b_j - u_j \cdot x^j_k + v_j \cdot y^j_k = \delta y^{i,j}_k$$

KONFERENCJA NAUKOWO - TECHNICZNA

24 - 25 WRZEŚNIA 2021 R.

„MAPY NUMERYCZNE W GÓRNICTWIE"

POD PATRONATEM NAUKOWYM
KATEDRY EKSPLOATACJI ZŁÓŻ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

GEO LISP

Leica Geosystems

Politechnika Śląska

Budowa przestrzennego modelu wyrobisk

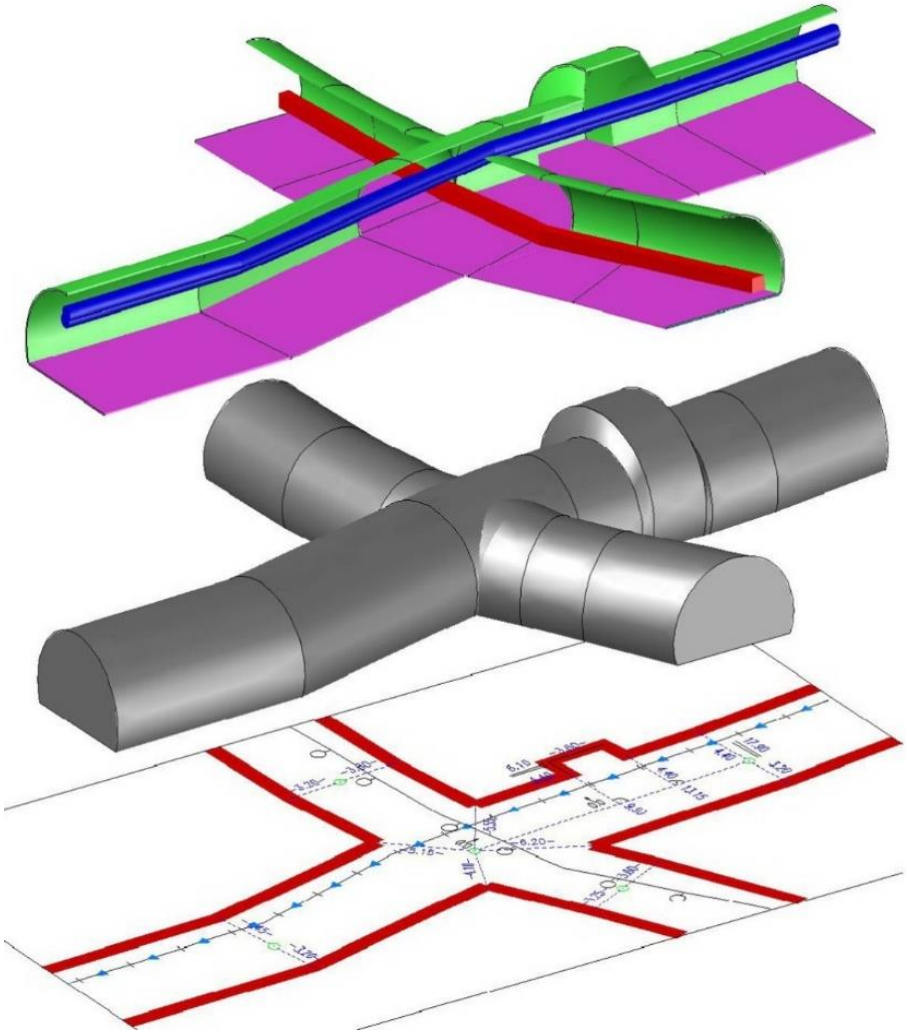

J. Orwat, A. Mierzejowska,
M. Żogała, M. Poniewiera

KS Wieliczka
1995-

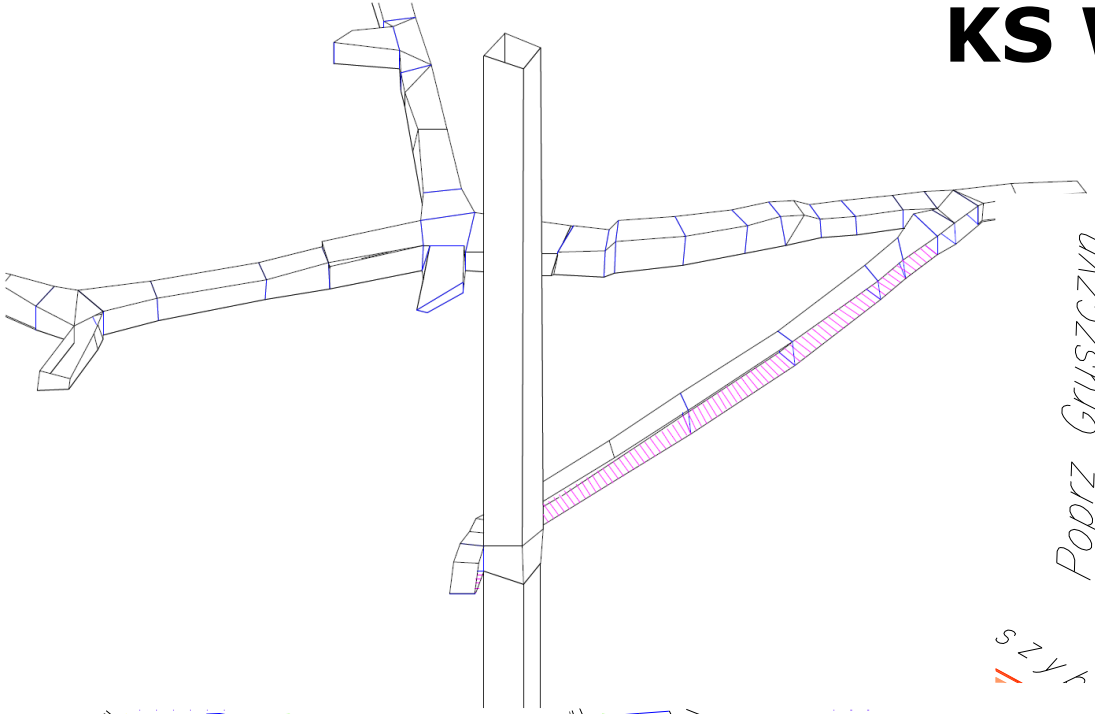

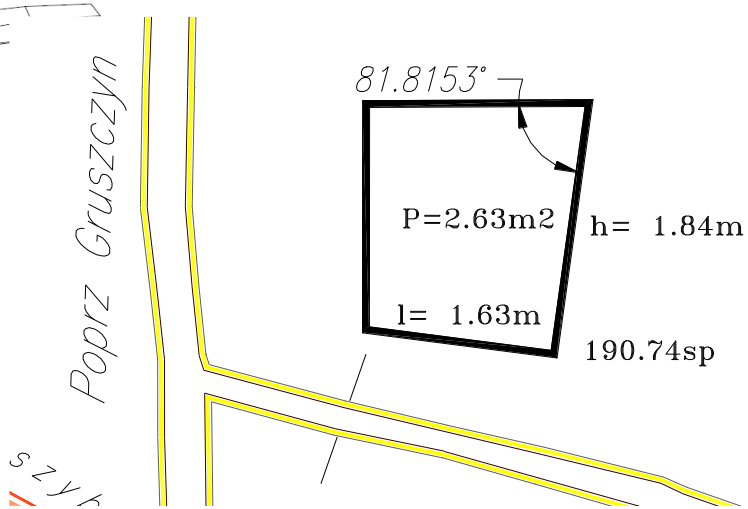

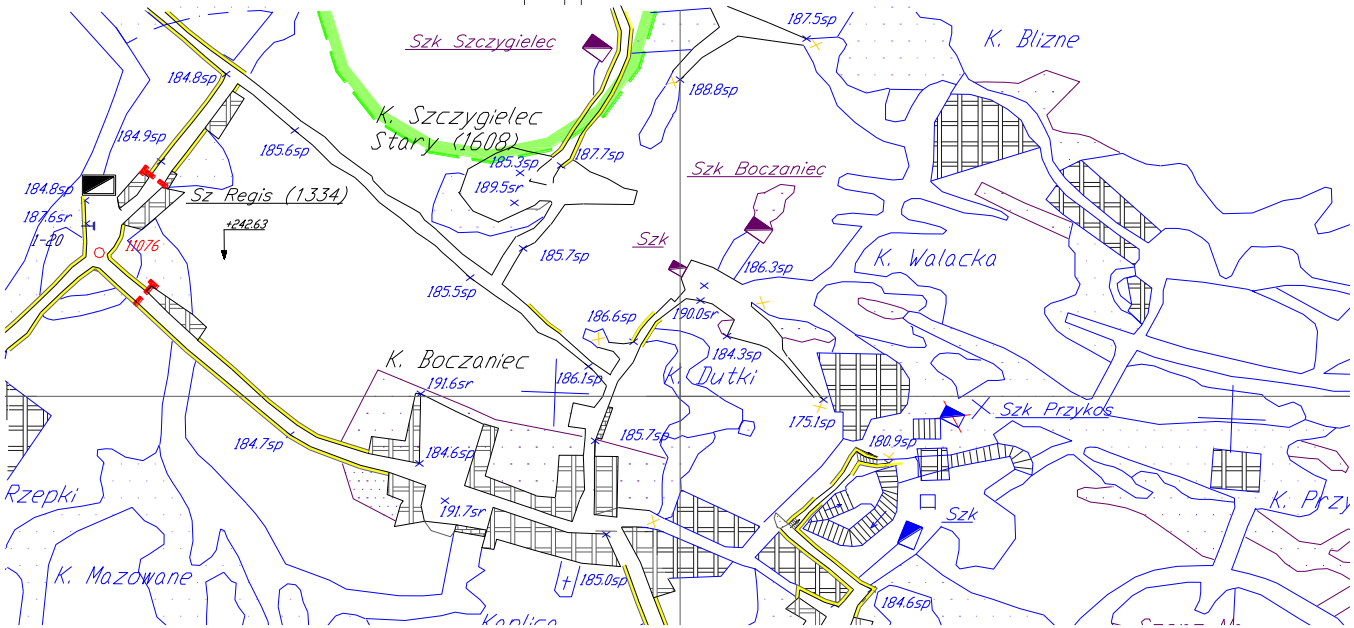

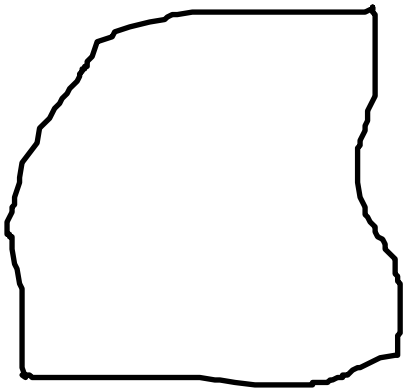

Model przestrzenny wyrobisk górniczych

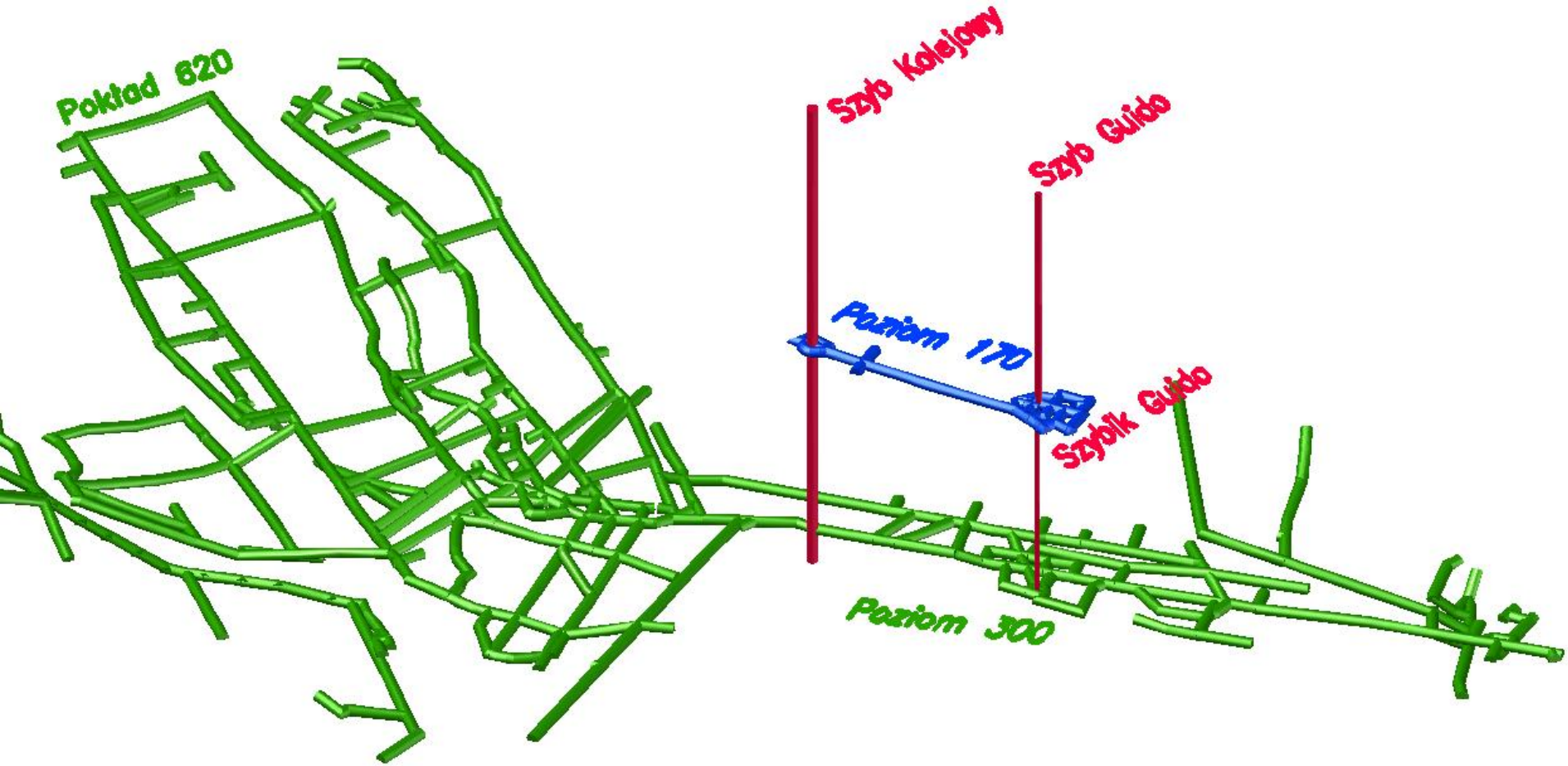

… na podstawie osi

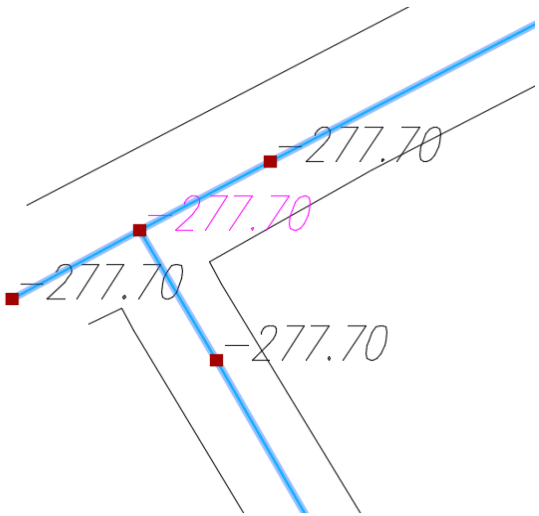

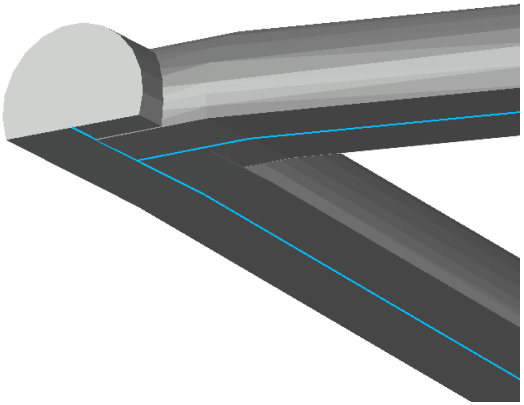

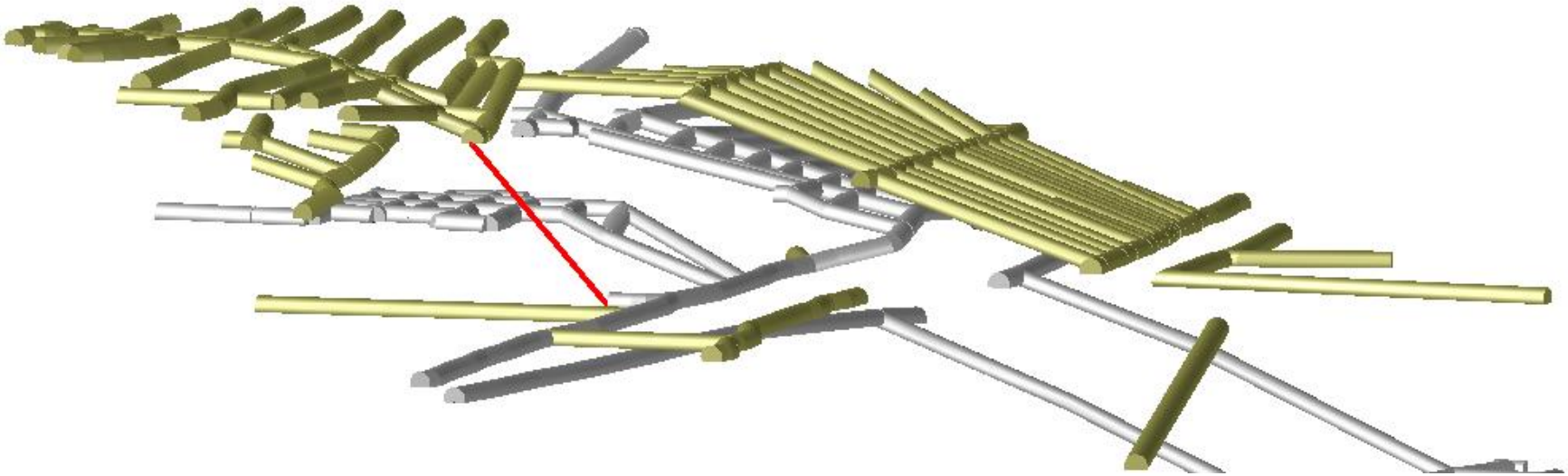

… na podstawie ociosów

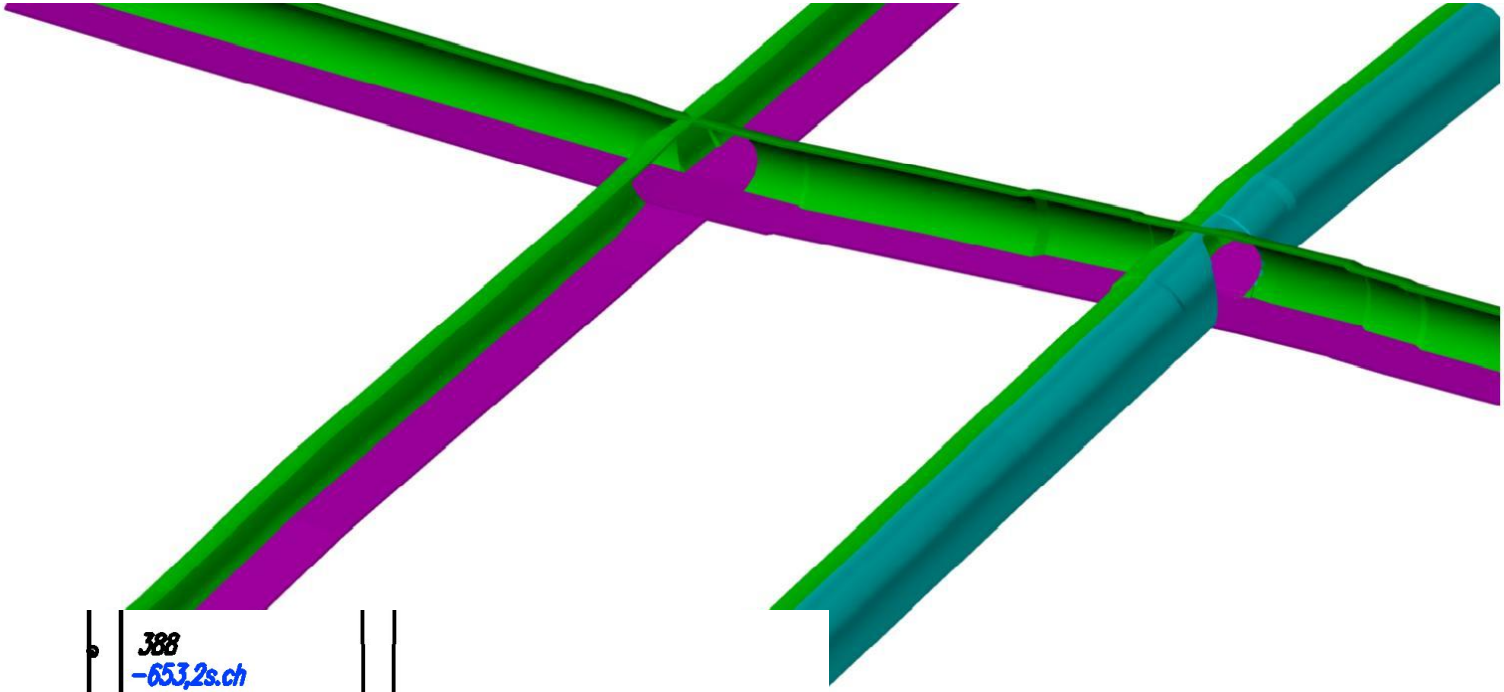

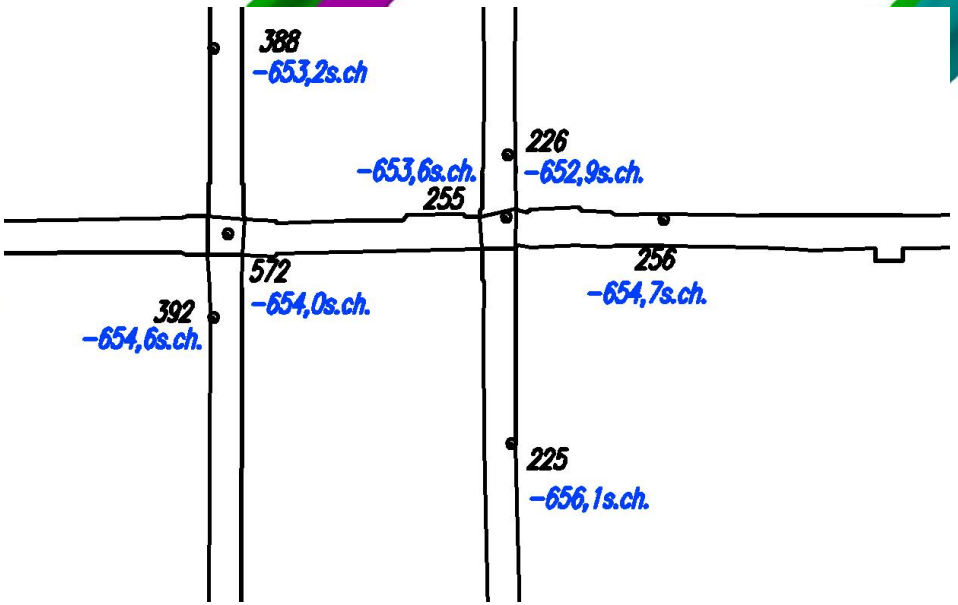

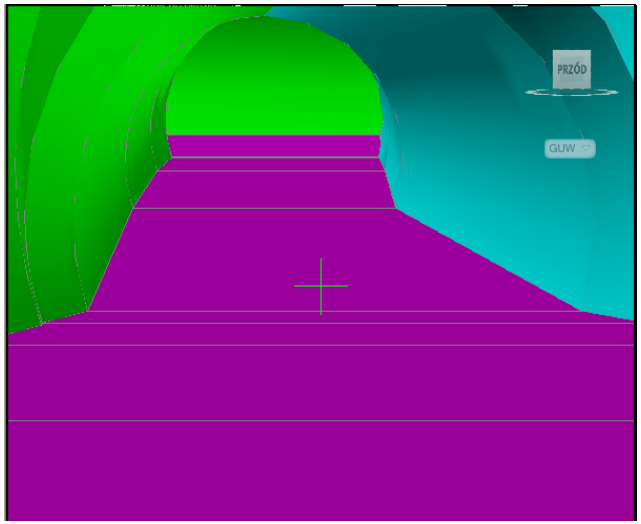

… na podstawie przekrojów na osi

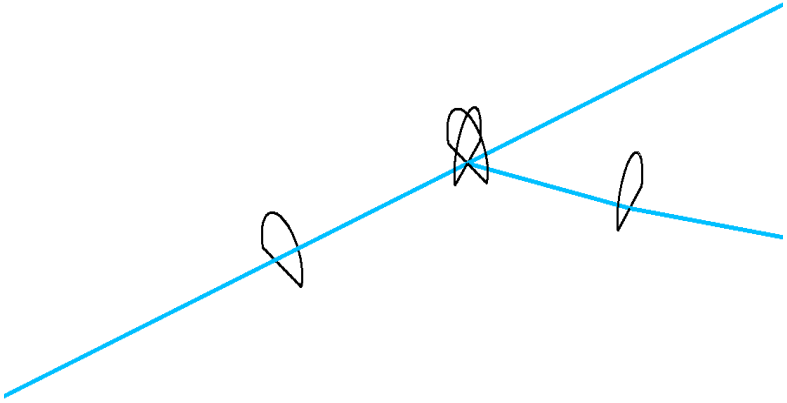

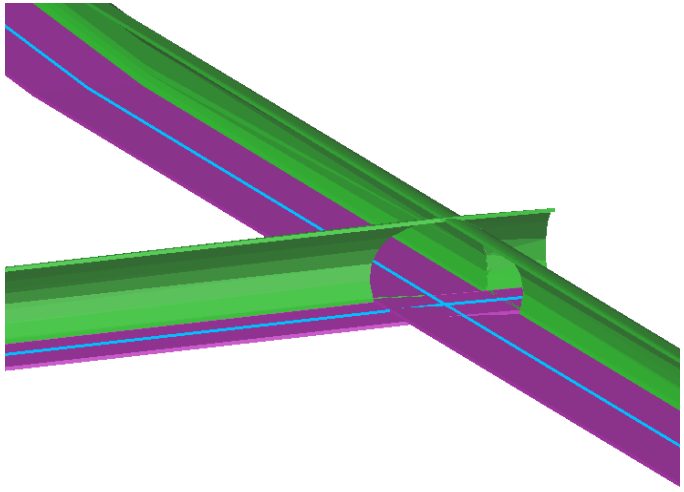

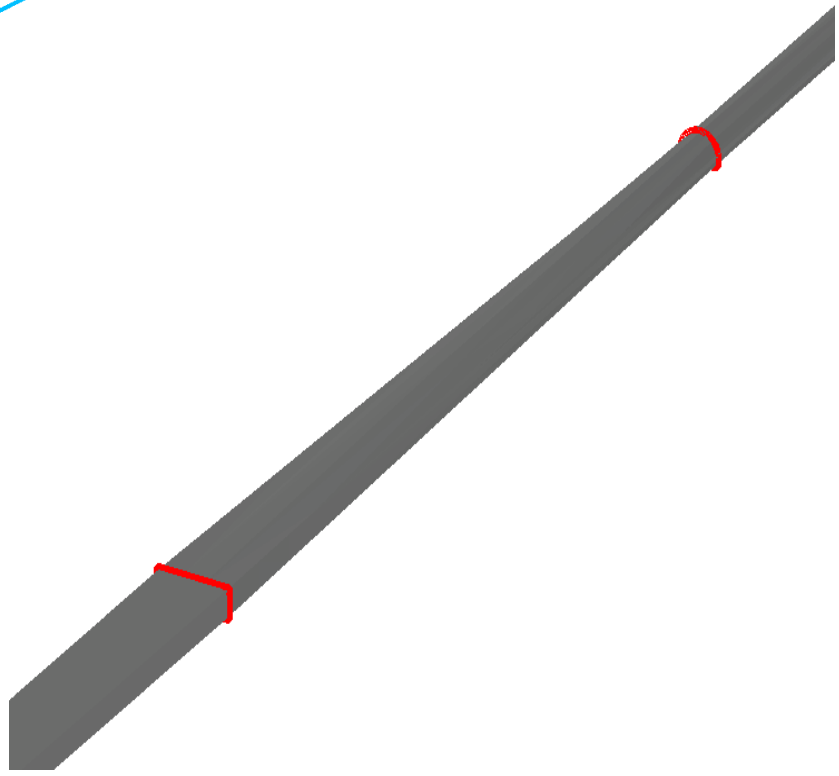

RODZAJ_OBUDOWY	Prostokąt
DLUGOSC_POZIOMA	879.46
DLUGOSC_POCHYLA	881.35
NACHYLENIE	3.90
ROZNICA_WYSOKO...	56.30
POLE	6169.47
POLE_PRZEKROJU	50.00
WYSOKOSC	5.00
SZEROKOSC	10.00

… na podstawie przekrojów, (np. skaning laserowy)

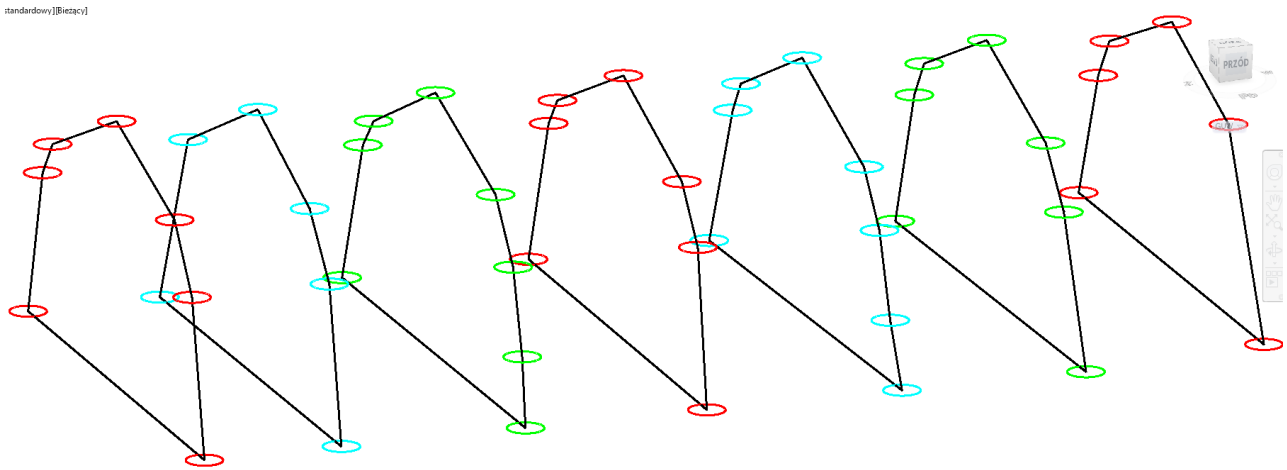

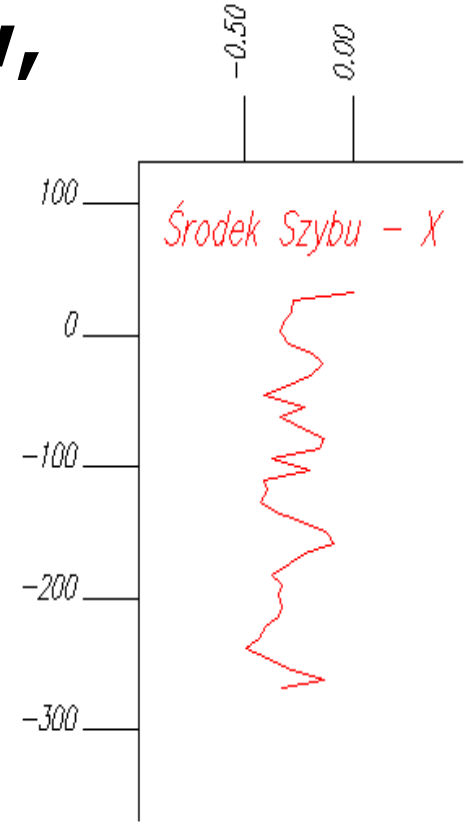

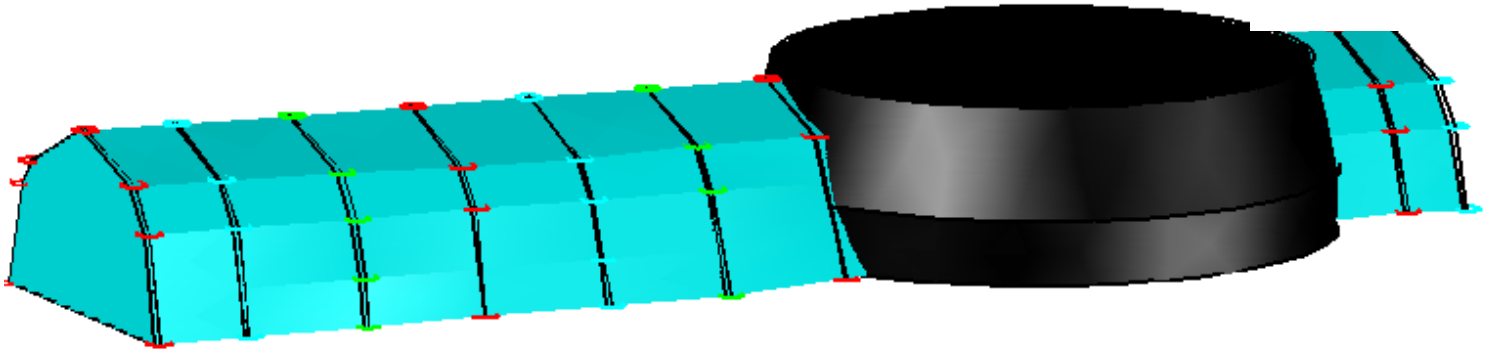

Obliczenie objętości

… na podstawie Numerycznego Modelu Złoża

- Import z np. Mine-Scape
- Osie możemy zrzutować na siatkę trójkątów odwzorowujących pokład

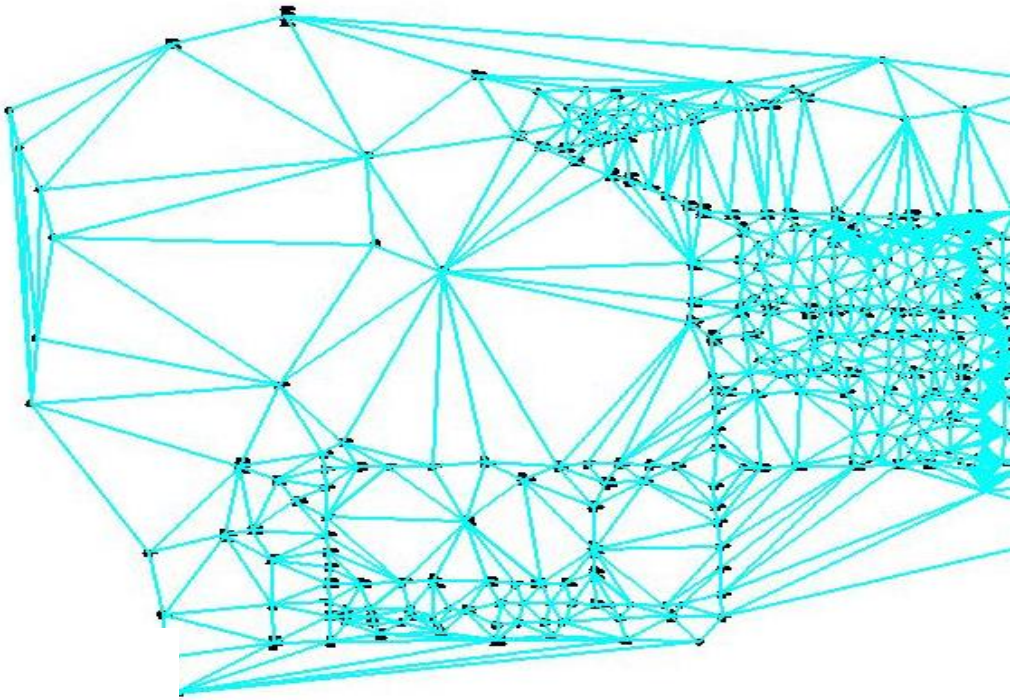

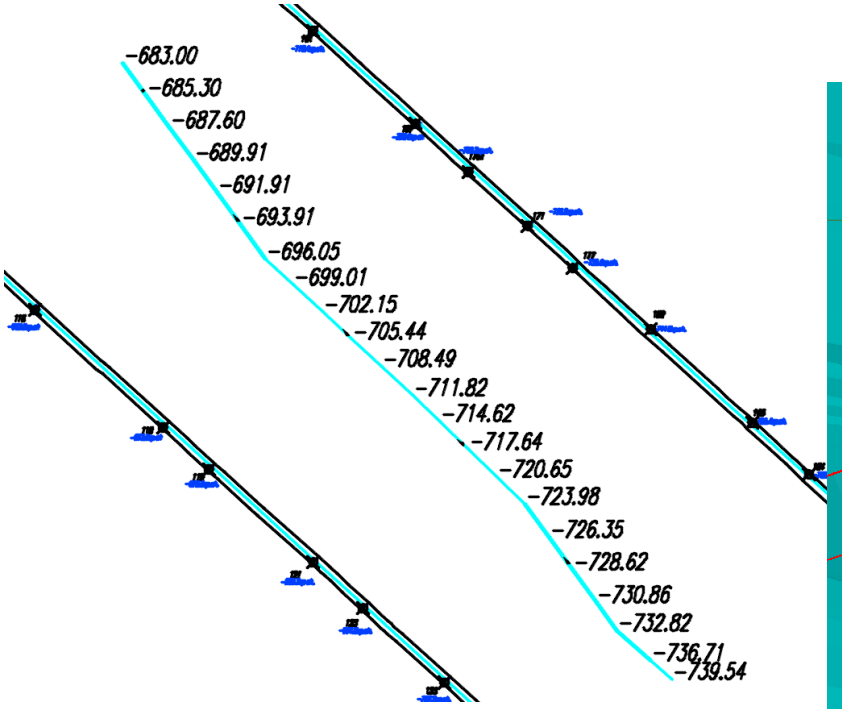

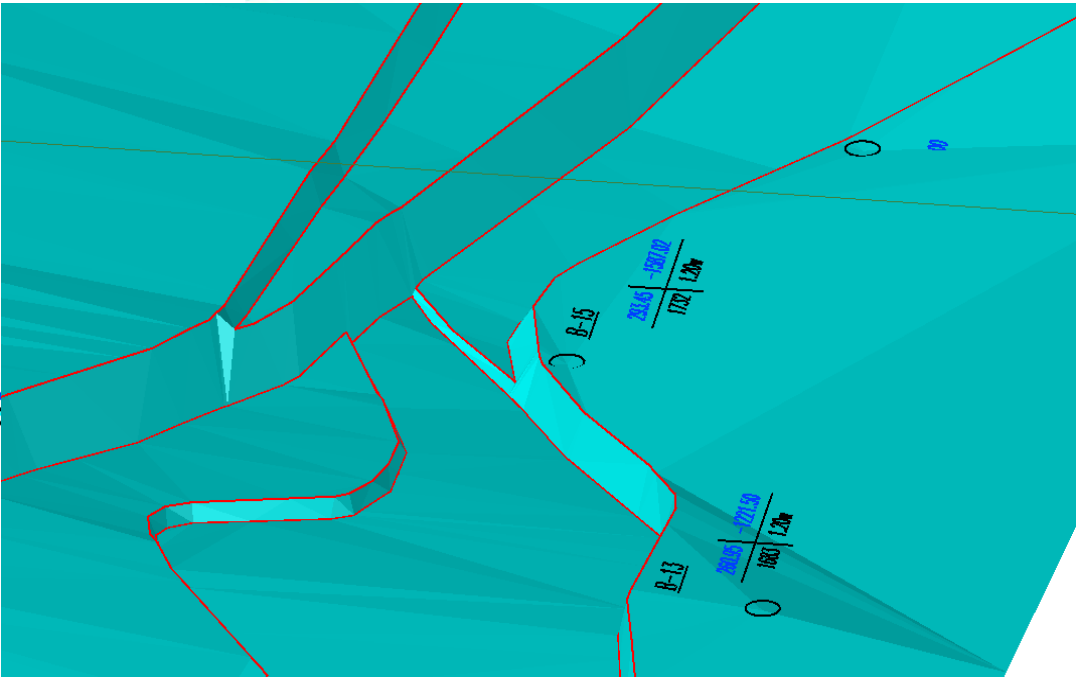

Topologiczna kontrola osi wyrobisk

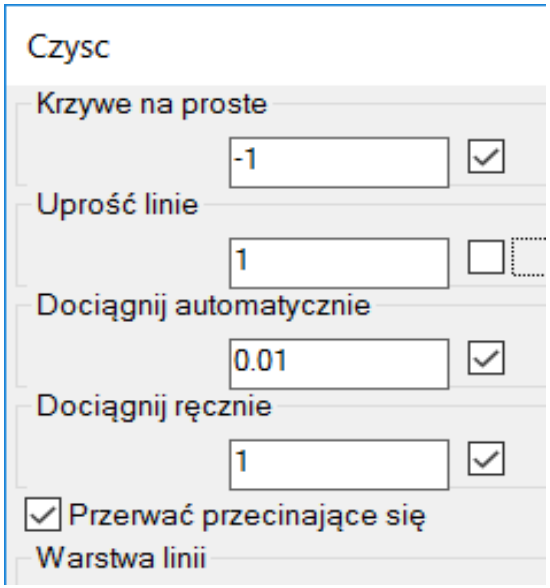

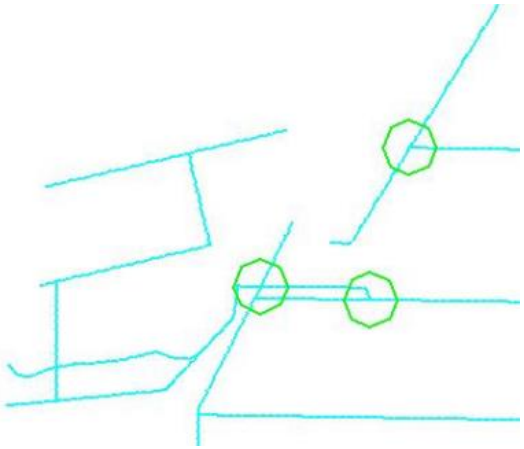

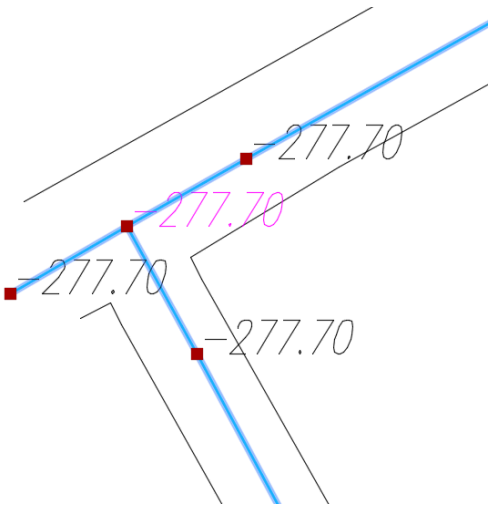

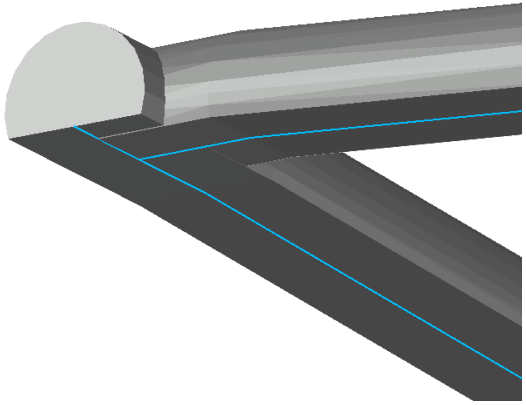

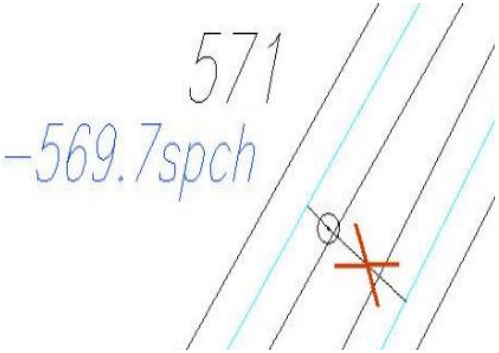

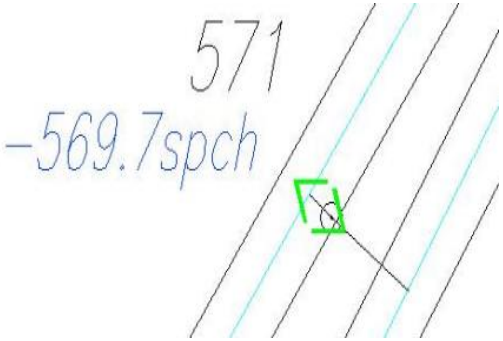

PRAWO
GÓRA
PD
W
PN
GUW

Rzutowanie ścian na NMZ

Wpływ generalizacji danych na dokładność obliczeń

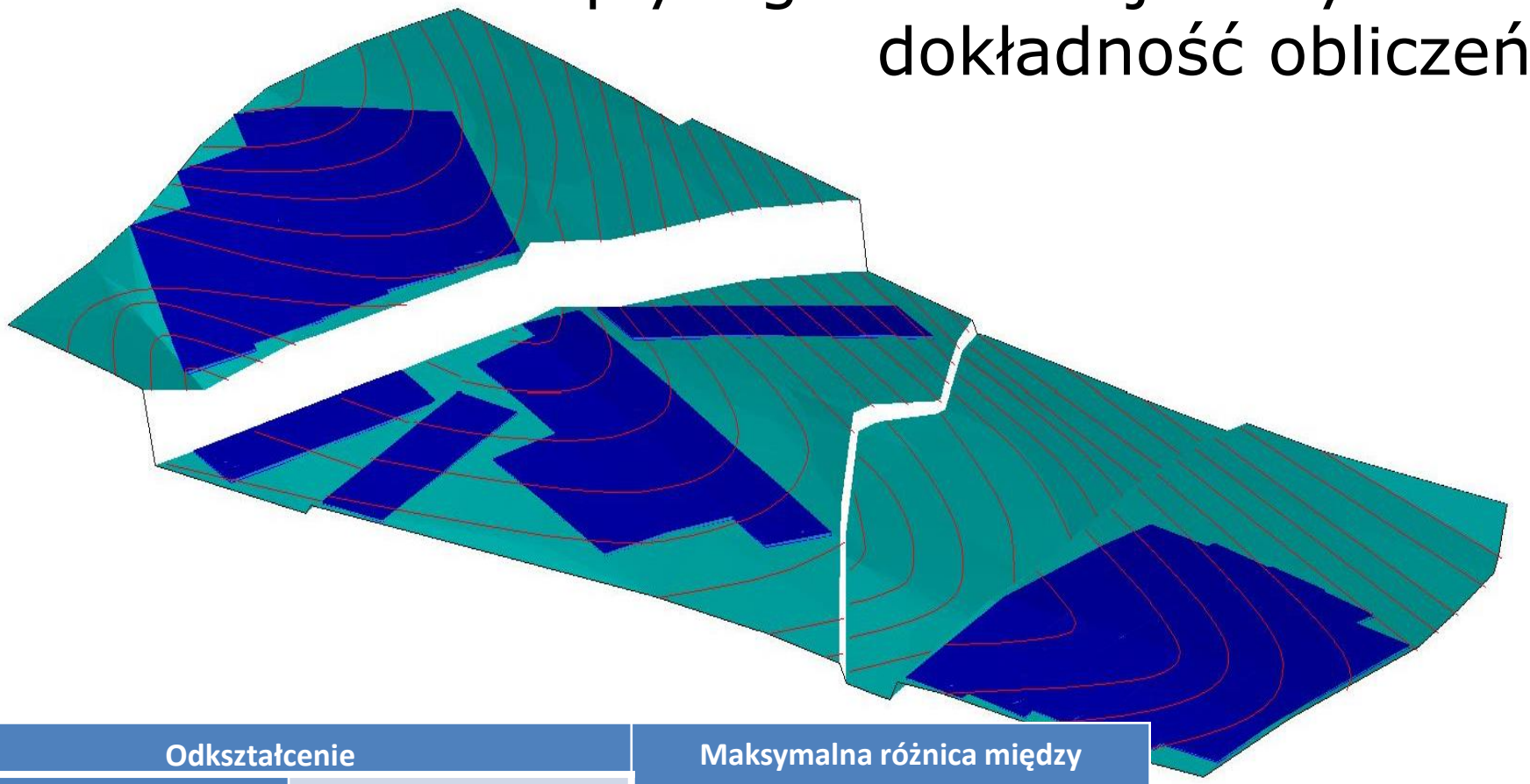

Odkształcenie				Maksymalna różnica między obliczeniami				
Maksymalne		Średnie						
Z uskokami	Bez uskoków	Z uskokami	Bez uskoków	Ujemna		Dodatnia		Średnia
[‰]	[‰]	[‰]	[‰]	[‰]	[%]	[‰]	[%]	[‰]
14.3	17.1	2.8	2.9	-3.8	27	5.6	**39**	0.1

Projektowanie wyrobisk

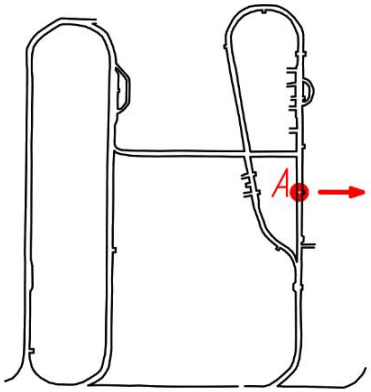

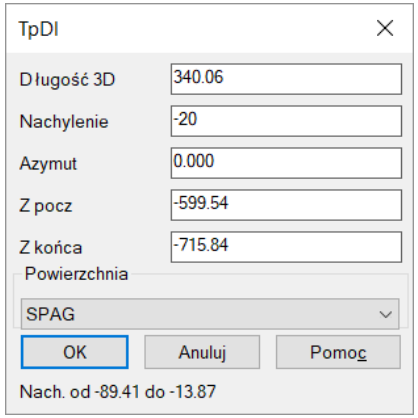

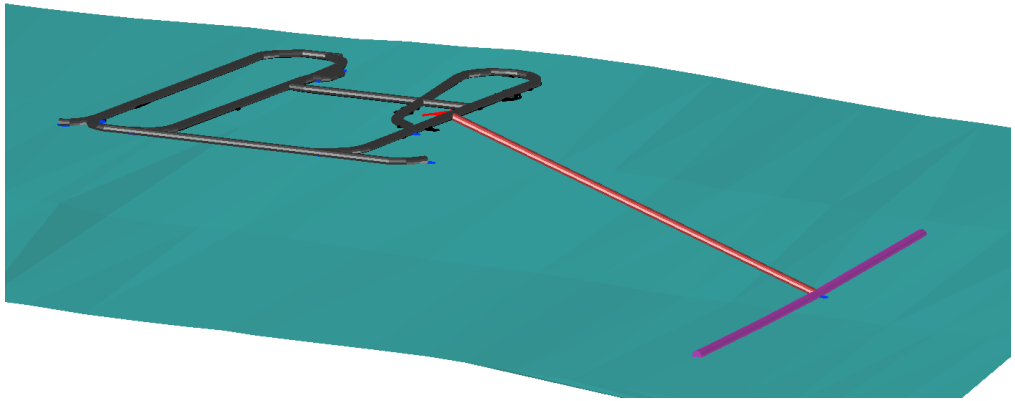

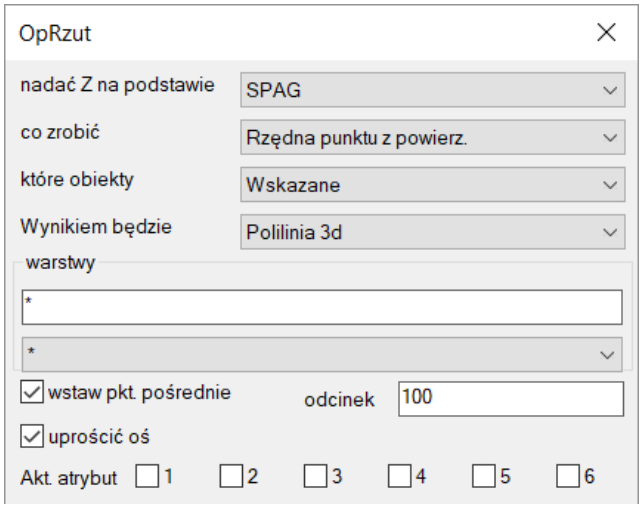

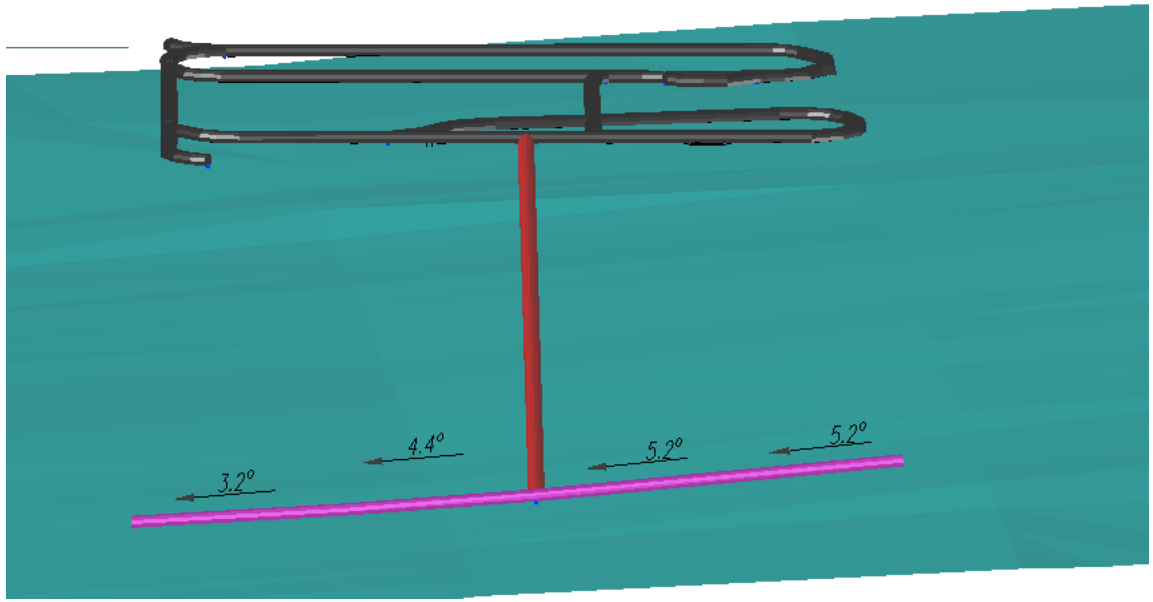

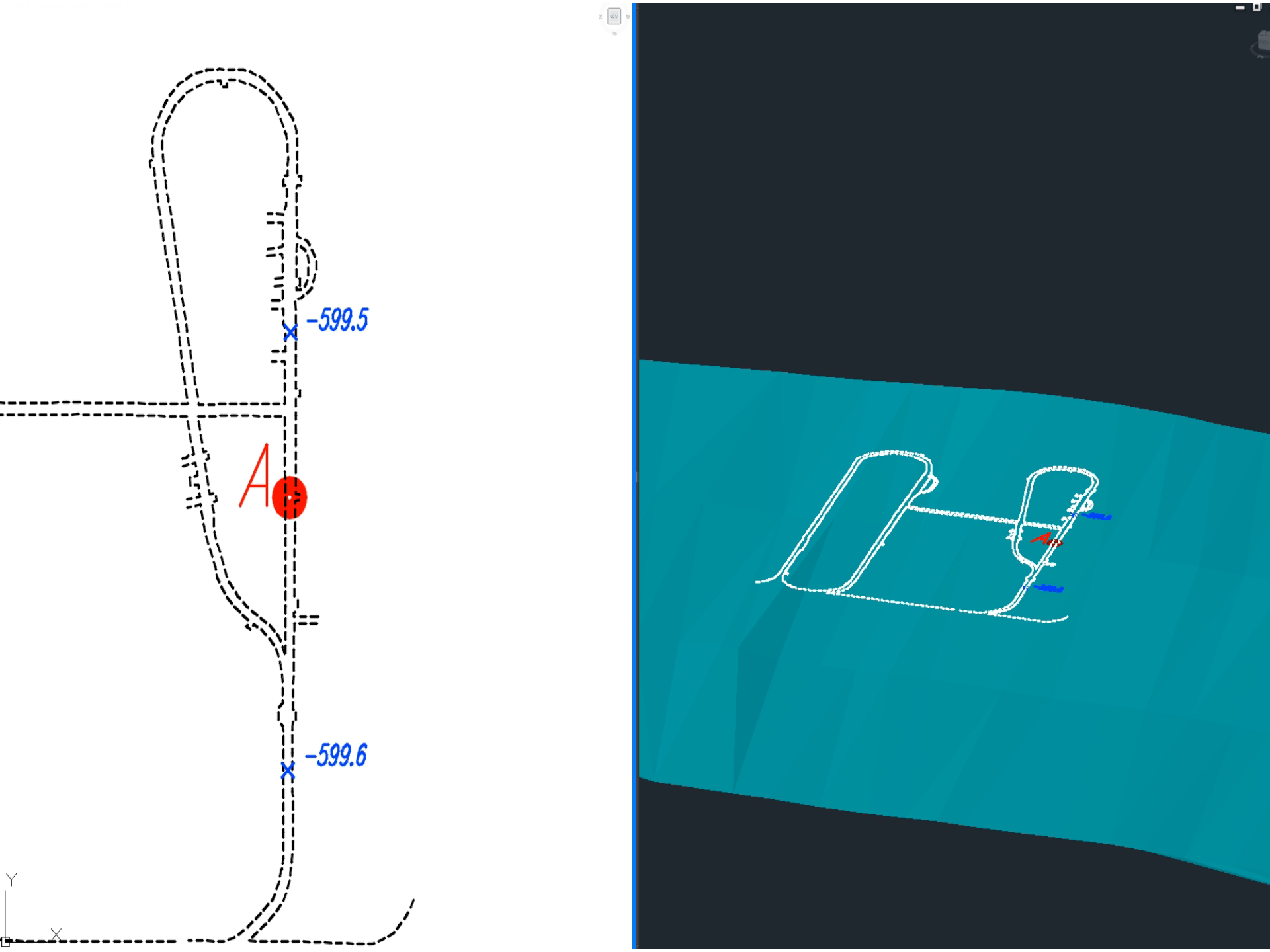
-599.5
A
-599.6
Y
X

Znalezienie obiektów położonych w określonej odległości od planowanego otworu wiertniczego

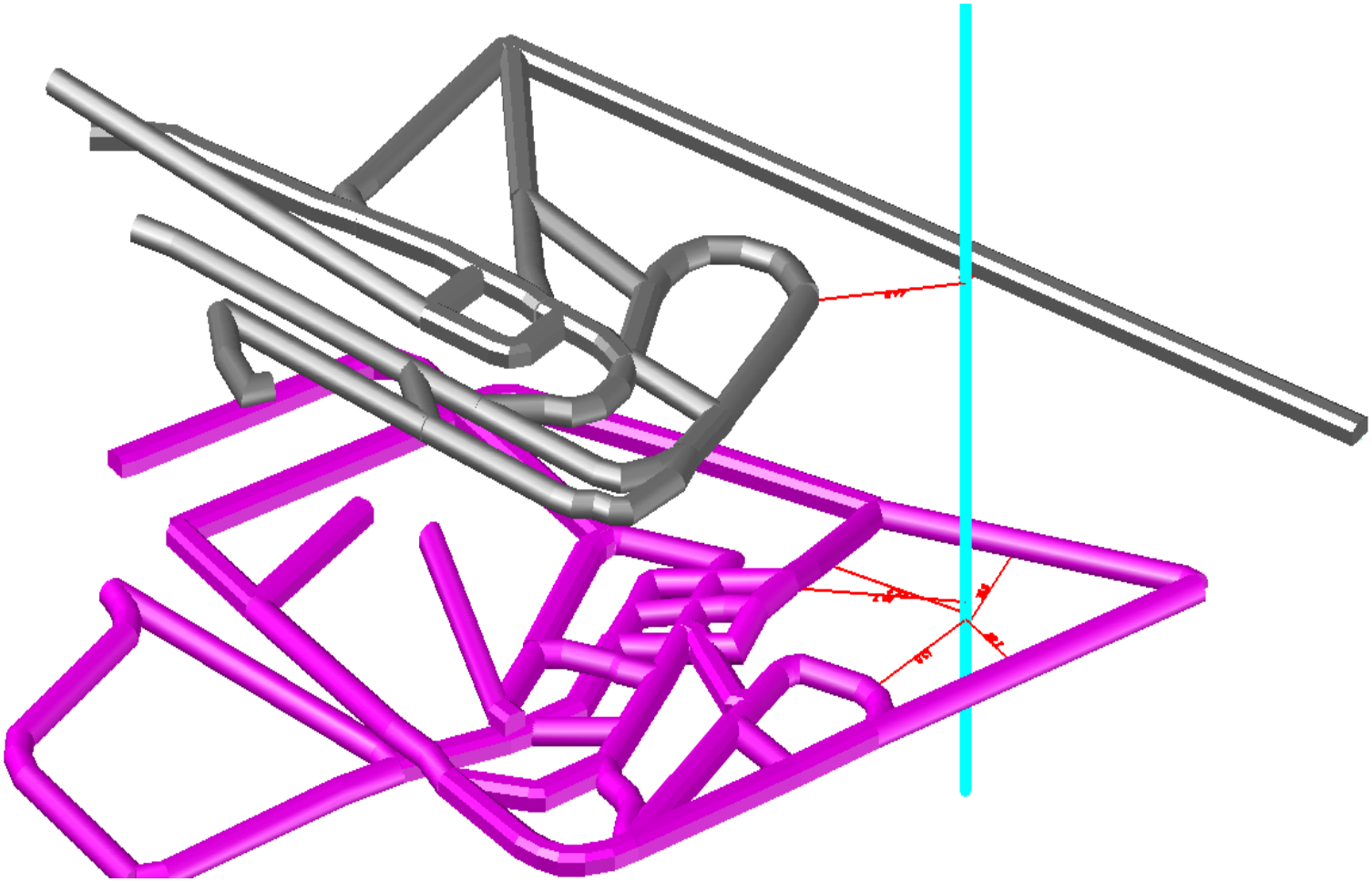

Projektowanie przebitki

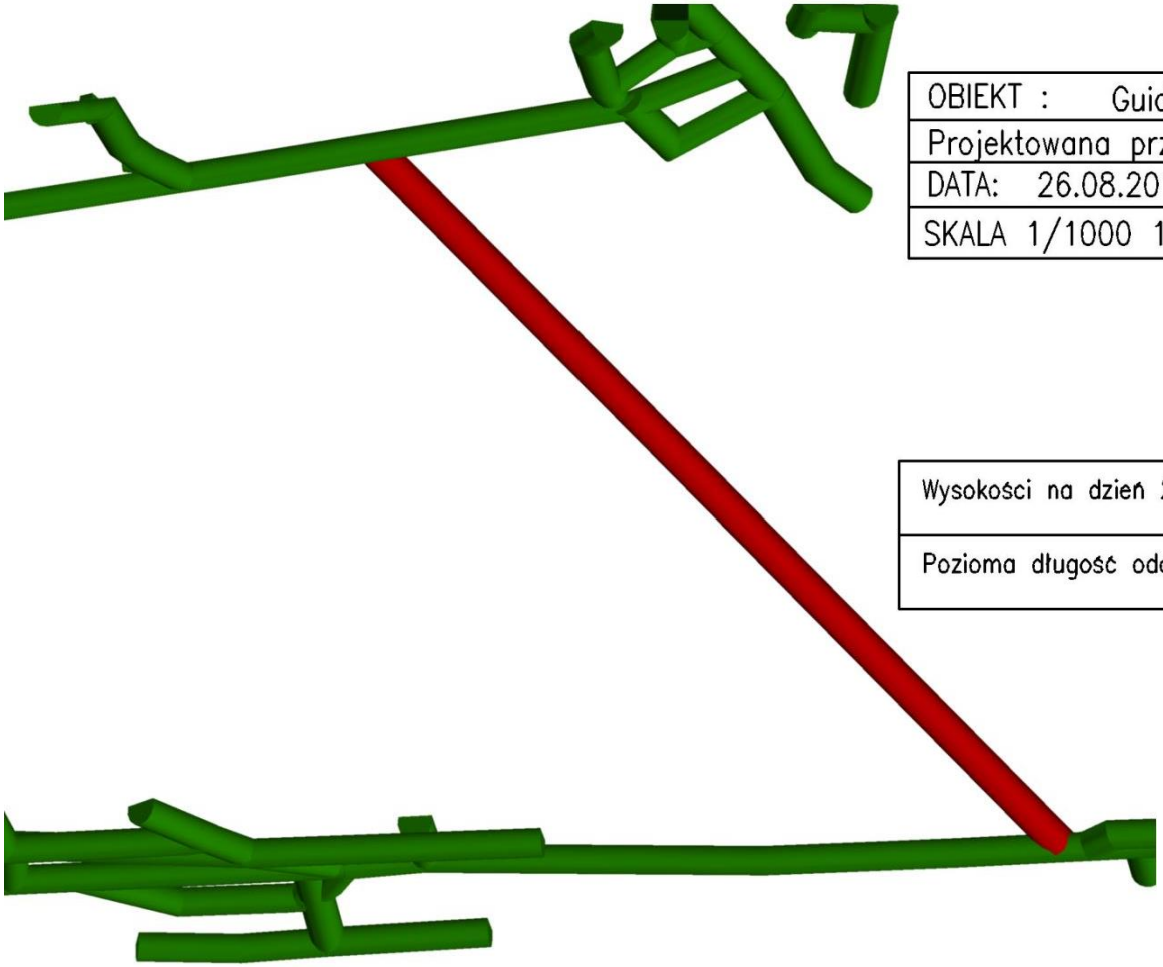

OBIEKT :	Guido
Projektowana przebitka	
DATA:	26.08.2015
SKALA	1/1000 1/500

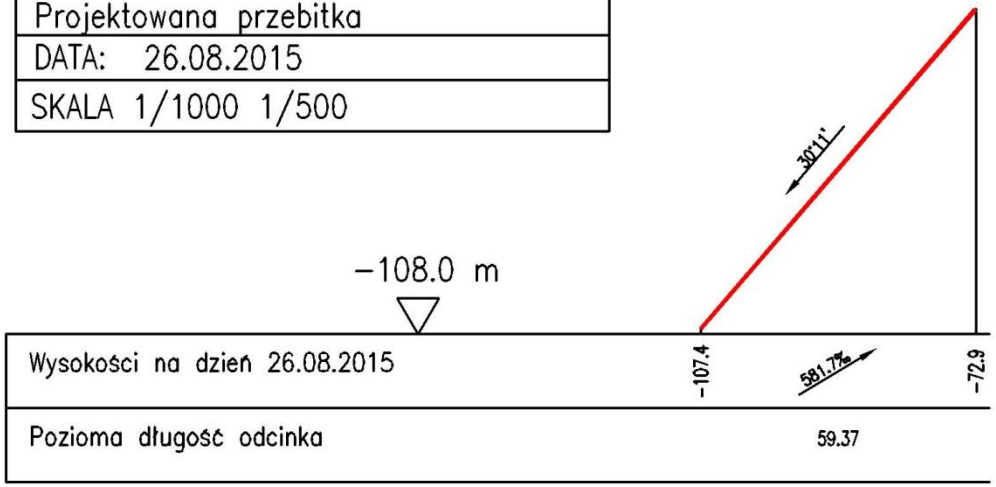

Kład wyrobiska

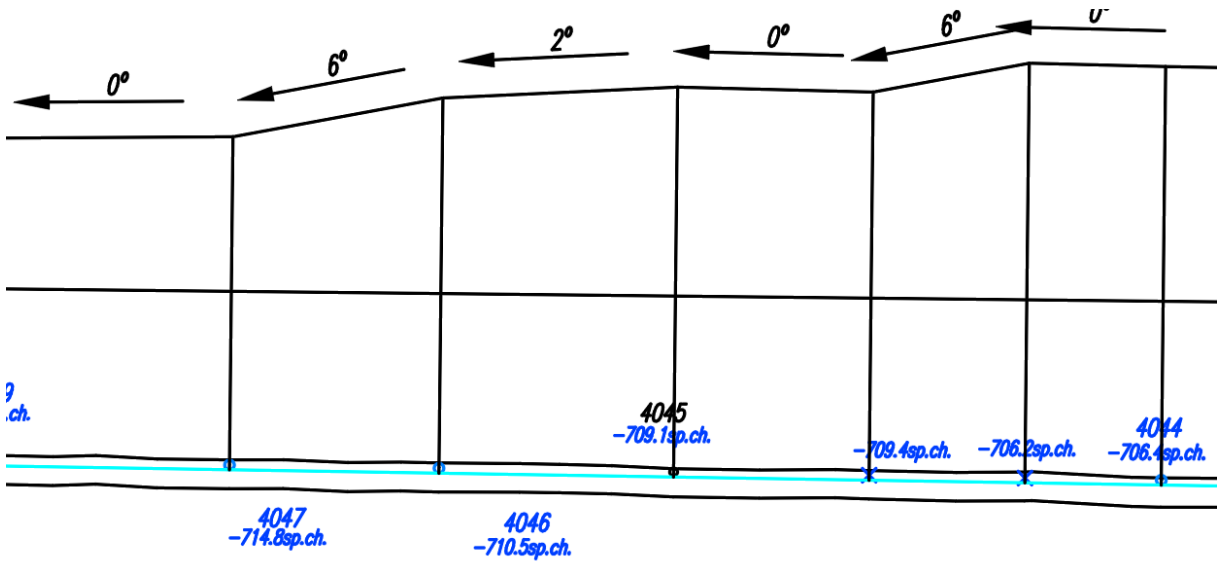

Wymiarowanie ściany

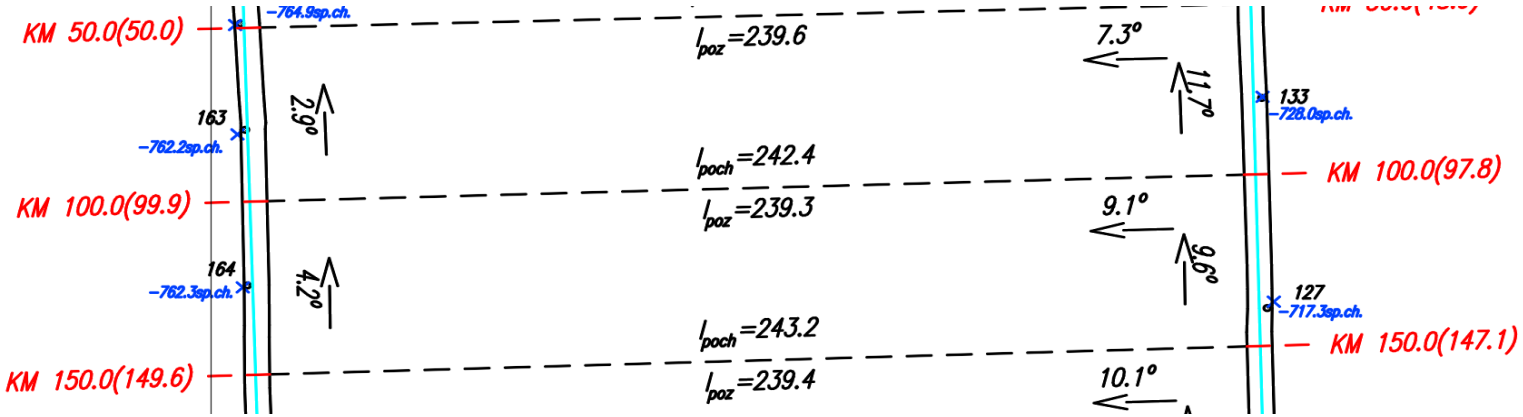

Wymiarowanie ciągu, osi wyrobiska

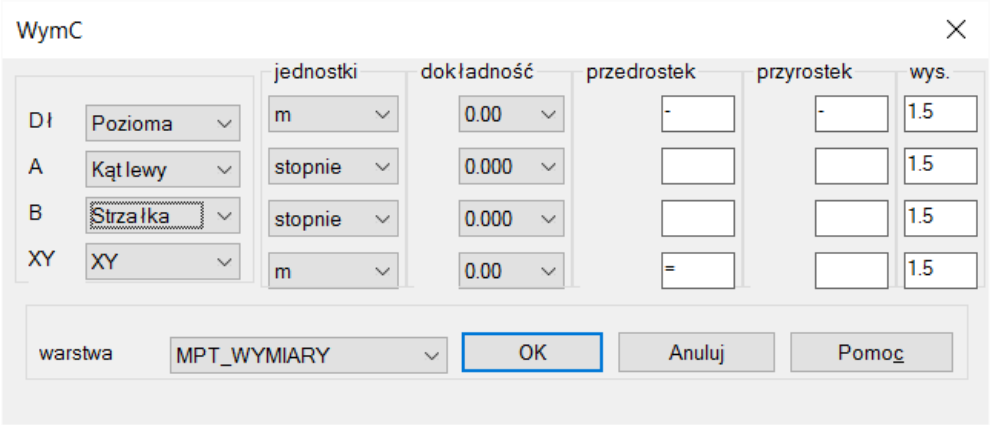

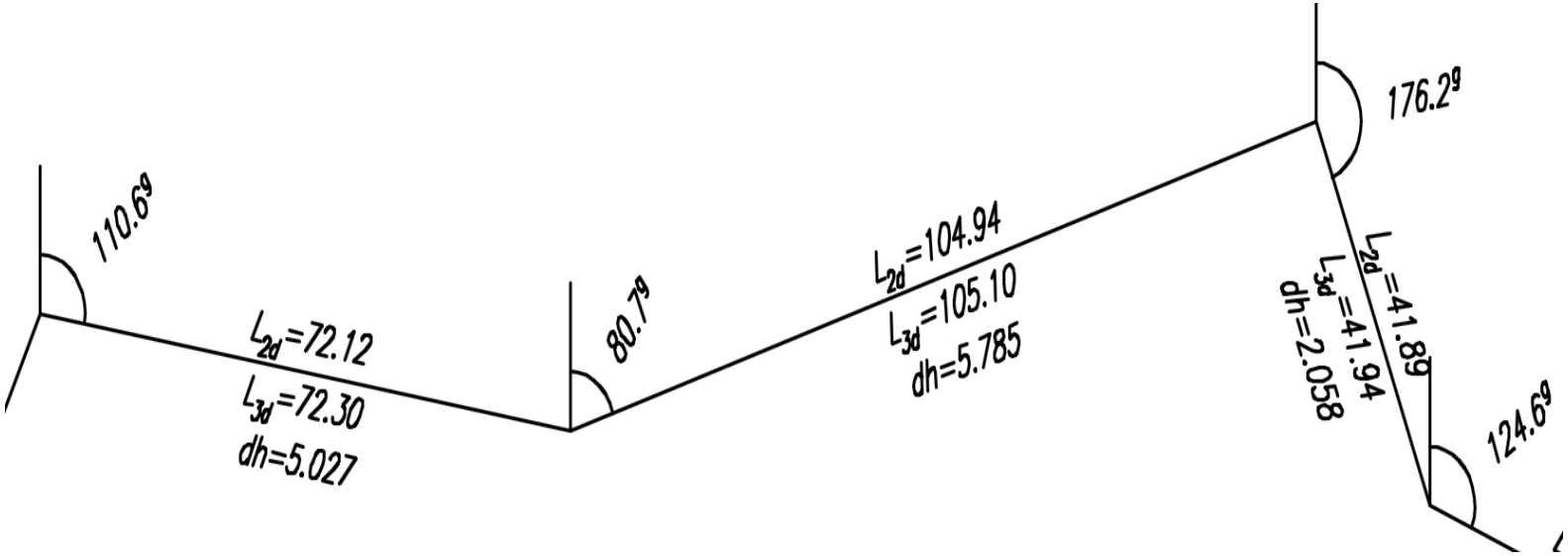

Współpraca z Geonet-em

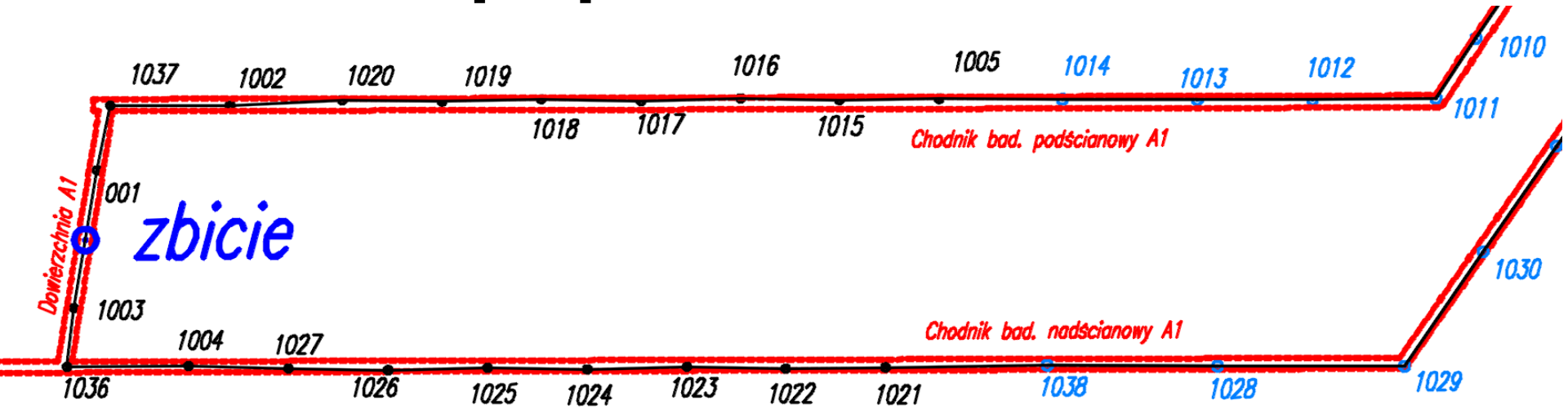

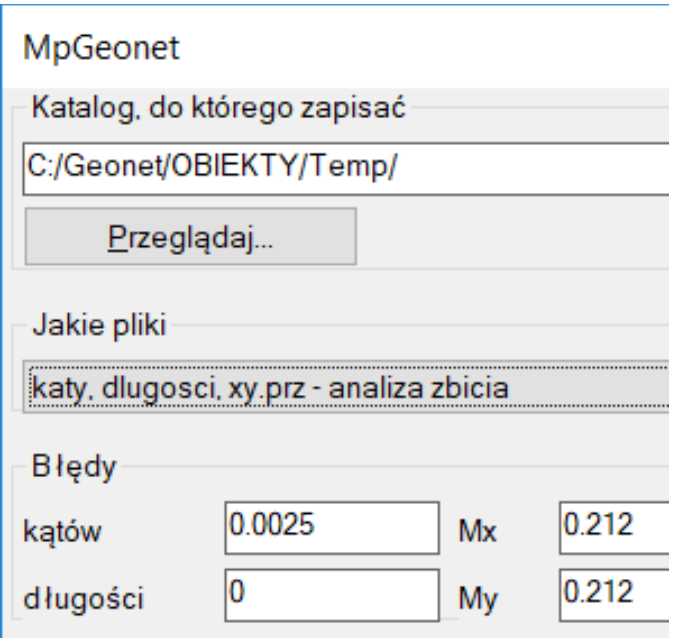

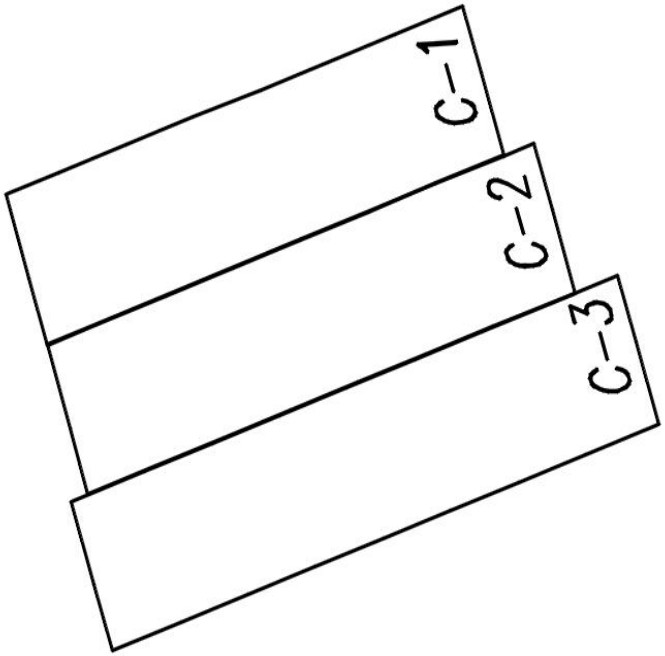

Wymiarowanie ściany, wykresy

Wyrobiska korytarzowe w pokładzie

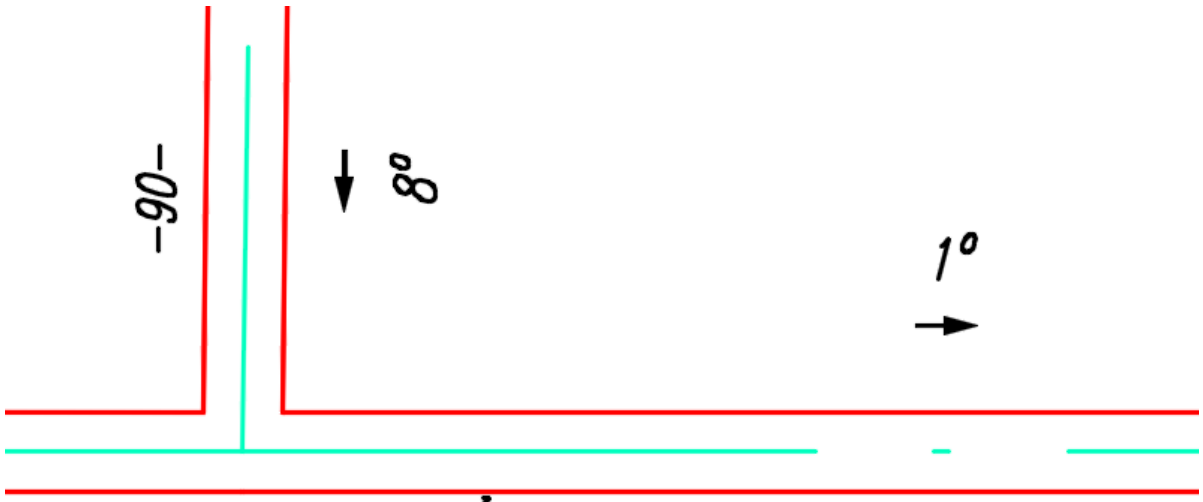

Vch_c=2 164m^3
Vch_k=1 546m^3
Tch_k=2 125t
srHsp=-488.4
srMk=1.97
srWch=4.60
srMw=1.97
srMp=x
srMs=0.00
srNch=8°
dl_{2d}=89
dl_{3d}=90

Vch_c=216 960m^3
Vch_k=156 780m^3
Tch_k=215 436t
srHsp=-588.2
srMk=2.05
srWch=4.60
srMw=2.05
srMp=x
srMs=0.00
srNch=4°
dl_{2d}=8987
dl_{3d}=9040
ll. ch.=22

Wyrobiska korytarzowe w pokładzie

Pokład	401/1	401/2	402
Objętość całkowita chodnika [m3], Vch{C}	90 959	176 027	223 165
Objętość kopaliny w chodniku [m3], Vch{K}	68 397	110 905	160 800
Tonaż kopaliny w chodniku [t], Tch{K}	92 430	145 928	220 960
Średni spąg pokładu w chodniku [m], srHsp	-687	-624	-609
Średnia miąższość kopaliny [m], srMk	2.3	1.2	2.0
Średnia miąższość kamienia [m], srMp	2.3	3.4	2.6
Średnie nachylenie chodnika [o], srNch	7	5	6
Pozioma suma długości chodników [m], dl{2d}	3743	7301	9219
Pochyła suma długości chodników [m], dl{3d}	3790	7334	9299
Ilość chodników, Il. ch.	17	19	35
Śr. Upad [o]	13	10	10
Ciężar właściwy [g/cm3]	1.35	1.32	1.37
Średnia Msc Kopaliny [m]	1.7	1.3	2.0
Śr. Zapopielenie [%]	10.0	8.4	12.5
Śr. Zasiarczenie [%]	0.76	0.55	0.60
Szerokość chodnika [m]	6.7	6.7	6.7
Wysokość chodnika [m]	4.6	4.6	4.6

Wizualizacja tam i urządzeń

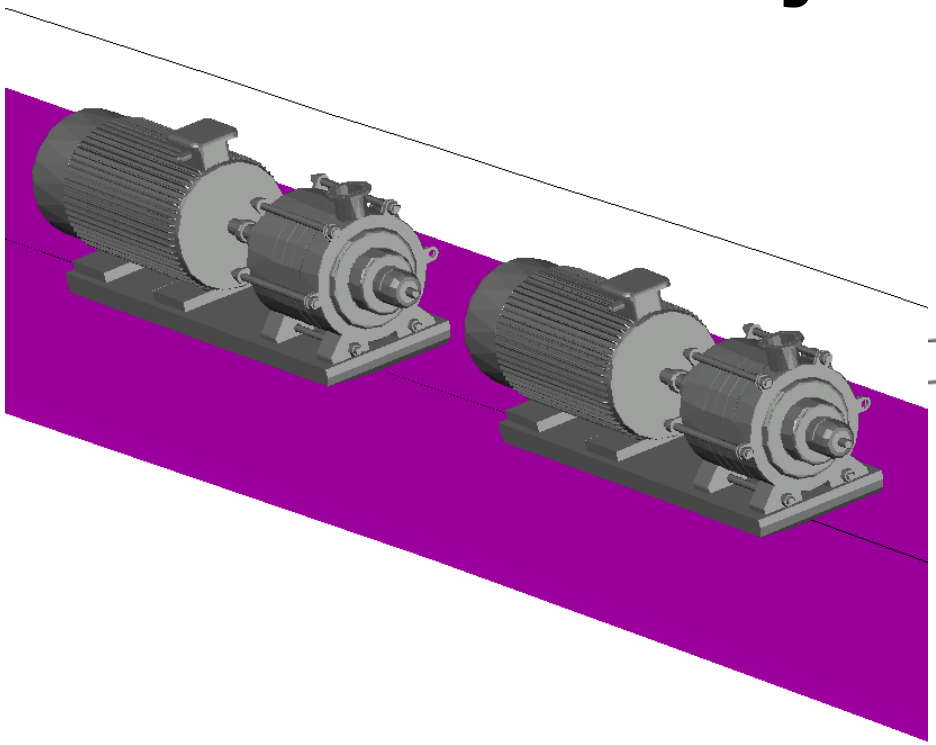

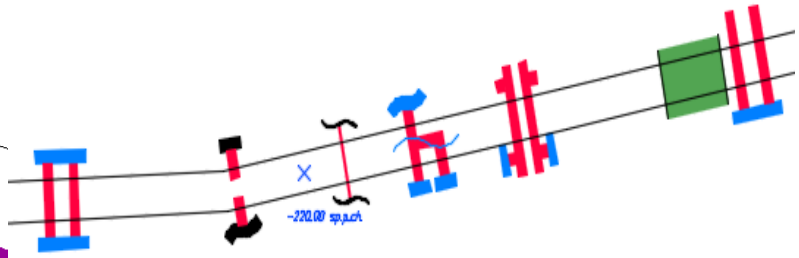

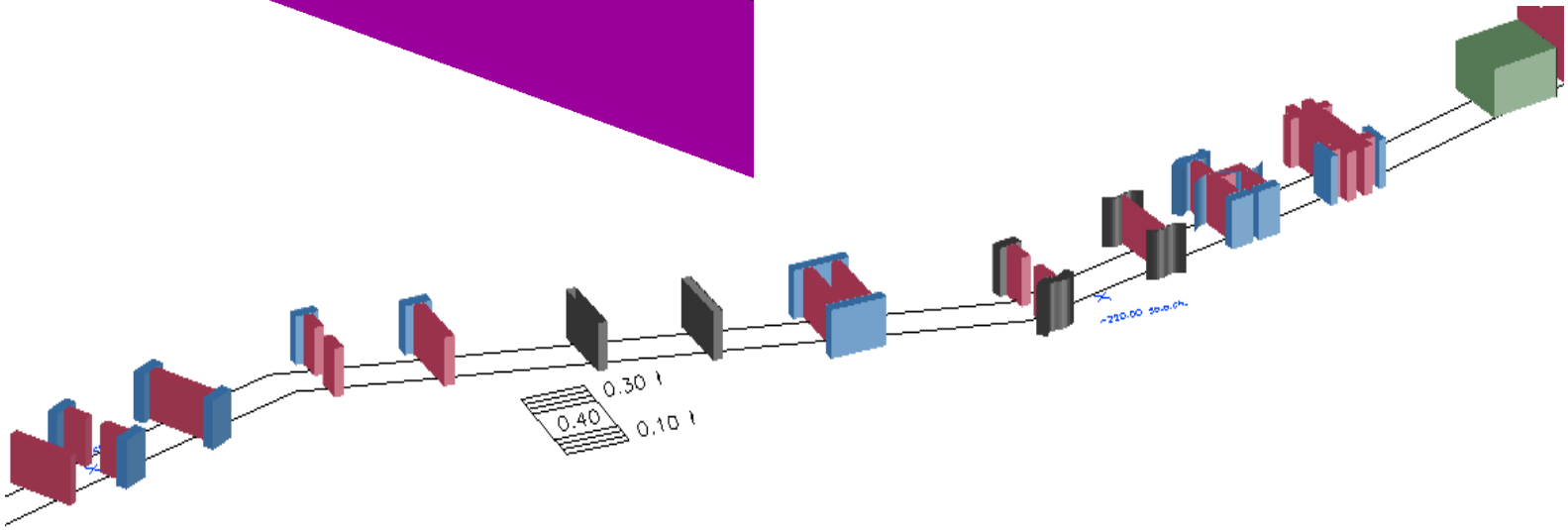

Wizualizacja tam i urządzeń

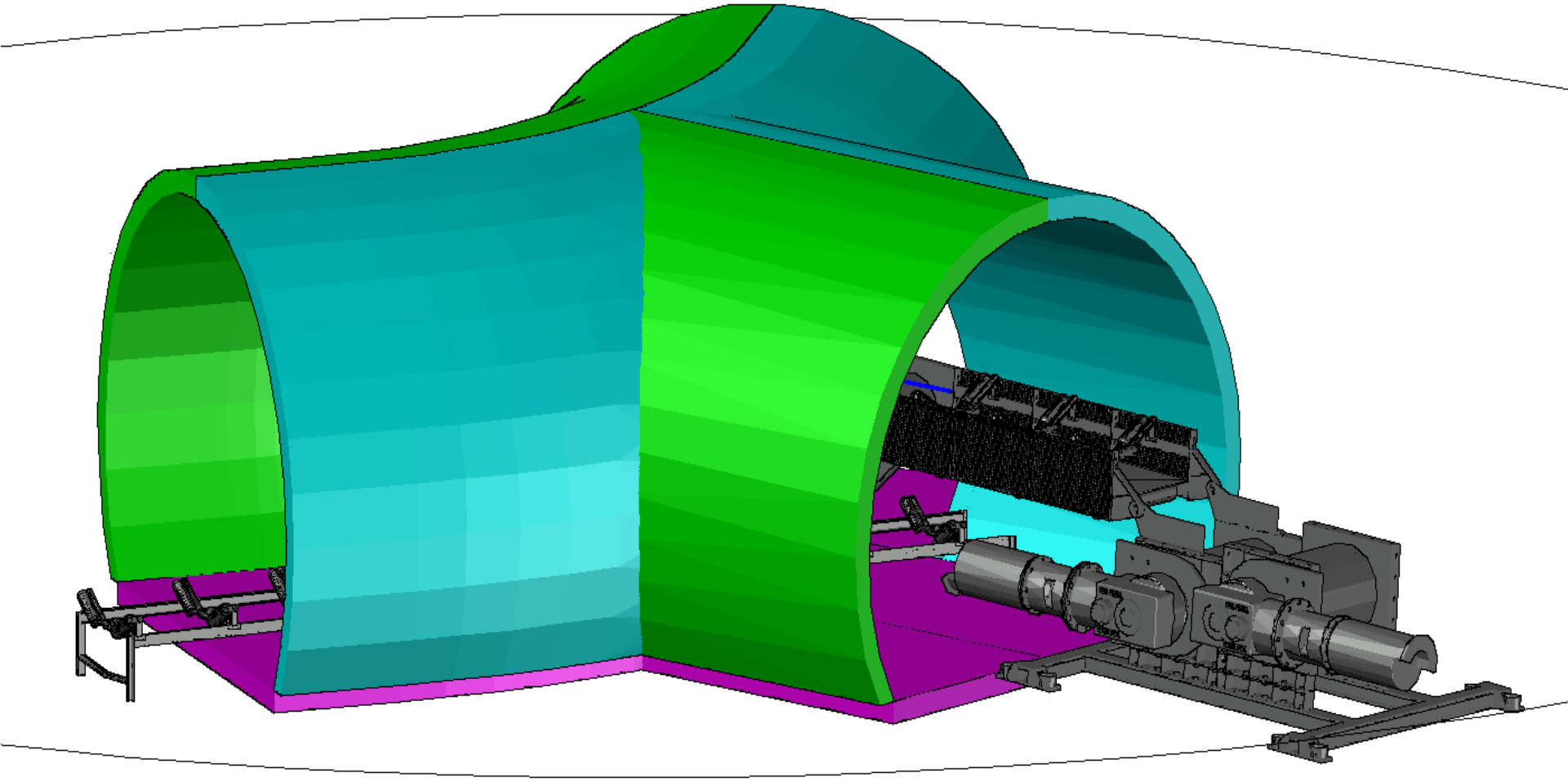

(rys. Dariusz Owczarek)

Wizualizacja wstrząsów i wyrobisk

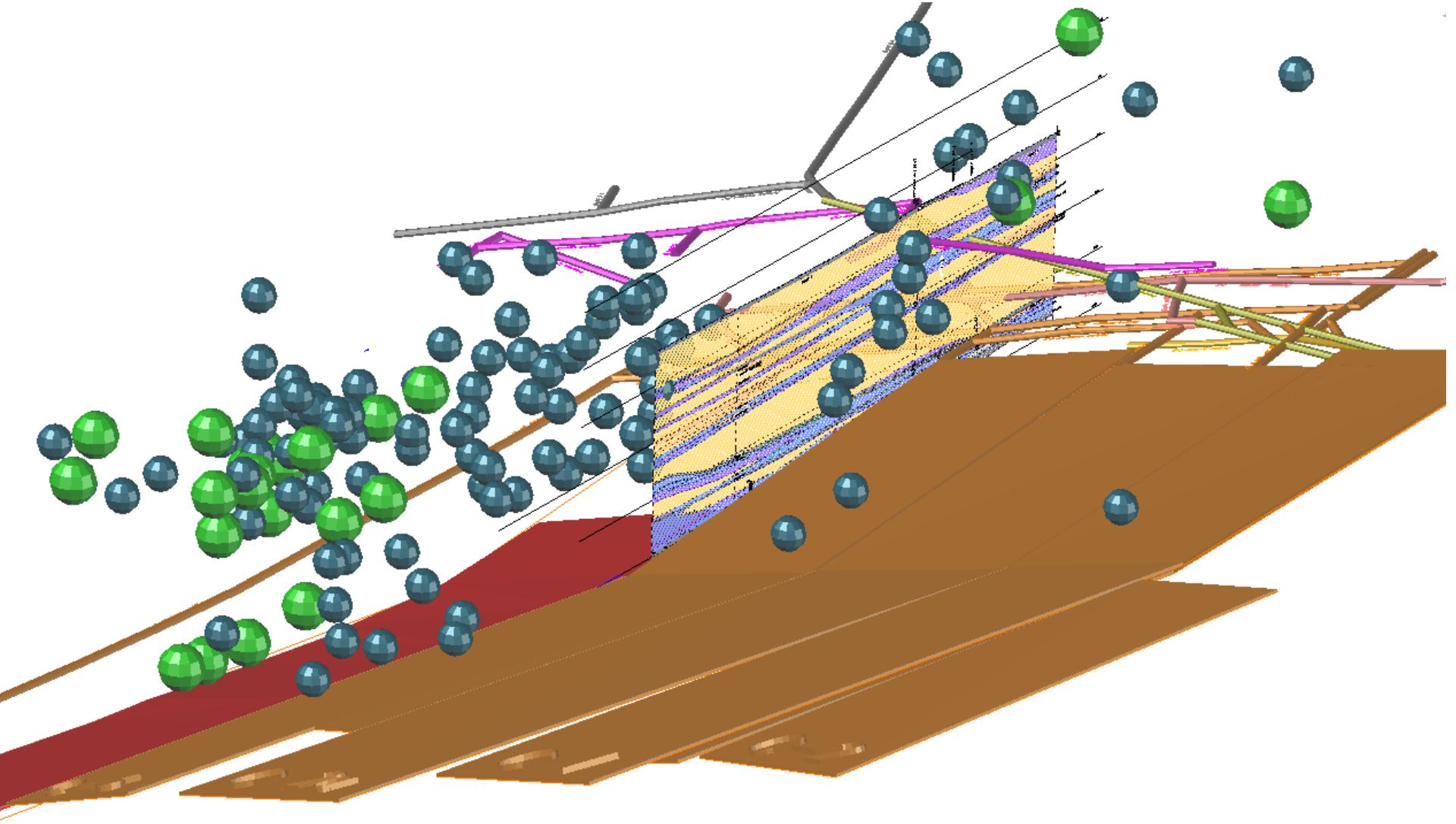

KONFERENCJA NAUKOWO - TECHNICZNA

24 - 25 WRZEŚNIA 2021 R.

„MAPY NUMERYCZNE W GÓRNICTWIE"

POD PATRONATEM NAUKOWYM
KATEDRY EKSPLOATACJI ZŁÓŻ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

GEO LISP

Leica Geosystems

Politechnika Śląska

Przygotowanie map do wydruku

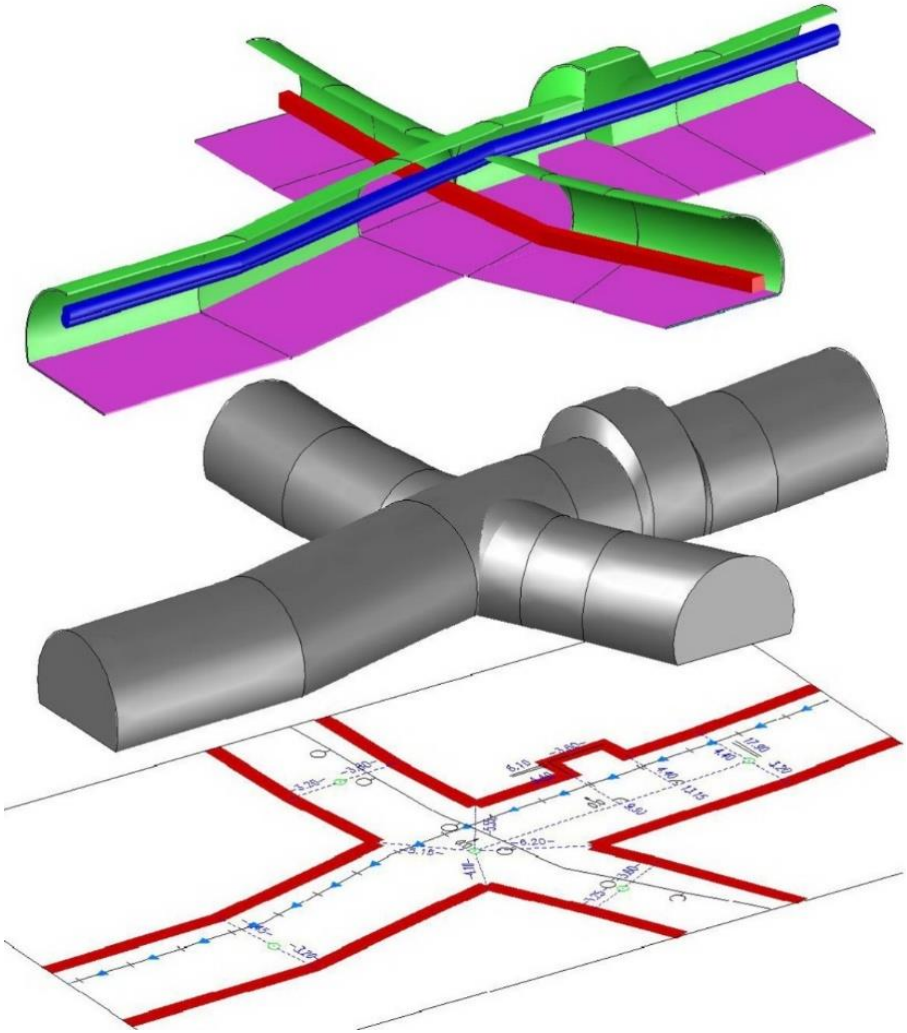

M. Poniewiera

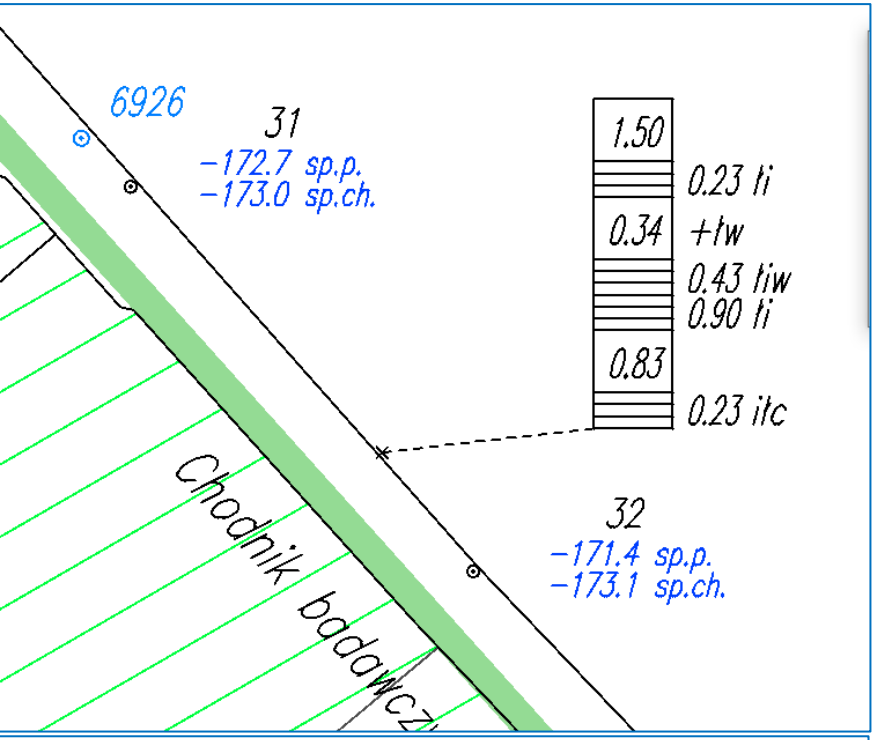
6926
31
−172.7 sp.p.
−173.0 sp.ch.
1.50
0.23 li
0.34
+tw
0.43 liw
0.90 li
0.83
0.23 ilc
32
−171.4 sp.p.
−173.1 sp.ch.
Chodnik badawczy

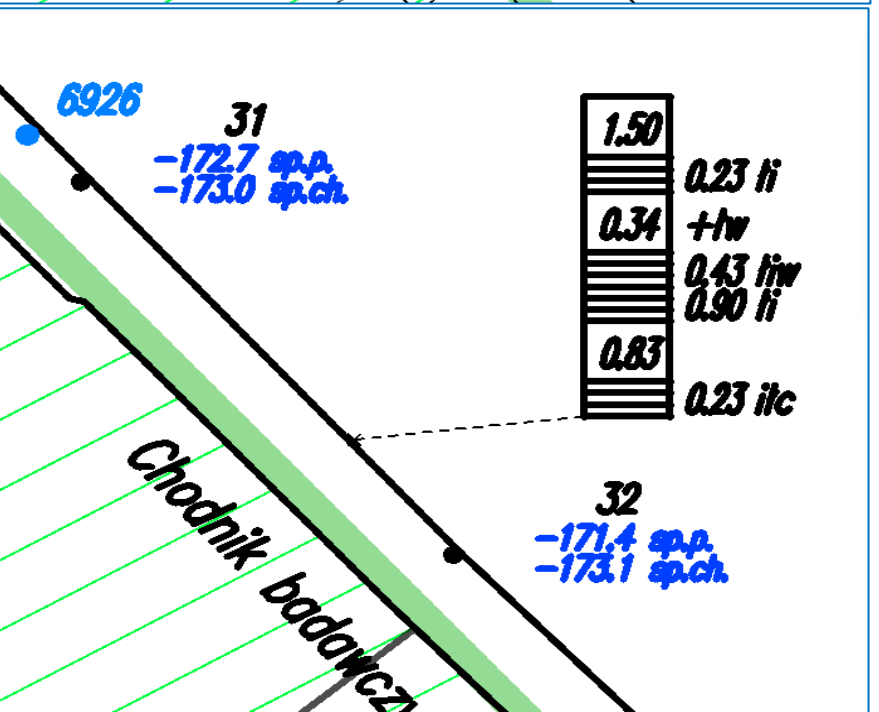
6926
31
−172.7 sp.p.
−173.0 sp.ch.
1.50
0.23 li
0.34
+tw
0.43 liw
0.90 li
0.83
0.23 ilc
32
−171.4 sp.p.
−173.1 sp.ch.
Chodnik badawczy

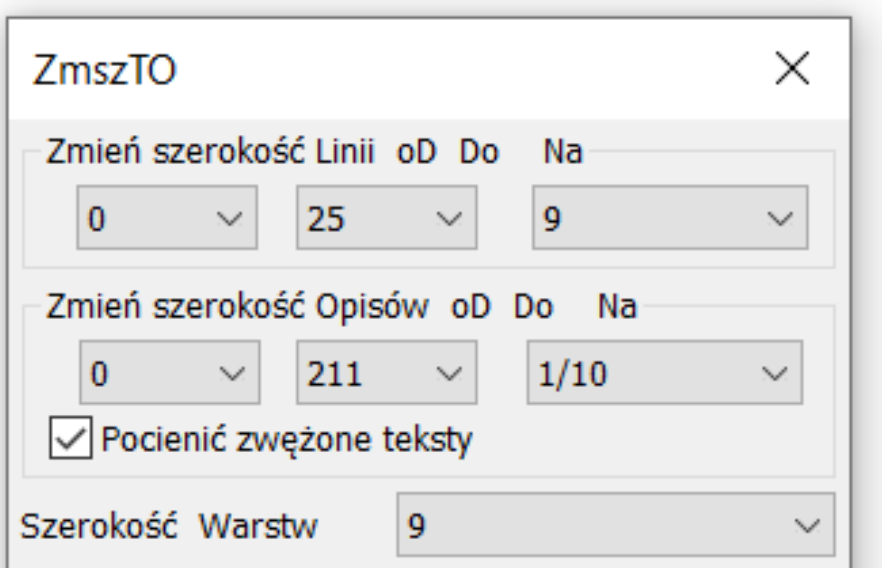
ZmszTO
Zmień szerokość Linii oD Do Na
0
25
9
Zmień szerokość Opisów oD Do Na
0
211
1/10
Pocienić zwężone teksty
Szerokość Warstw
9

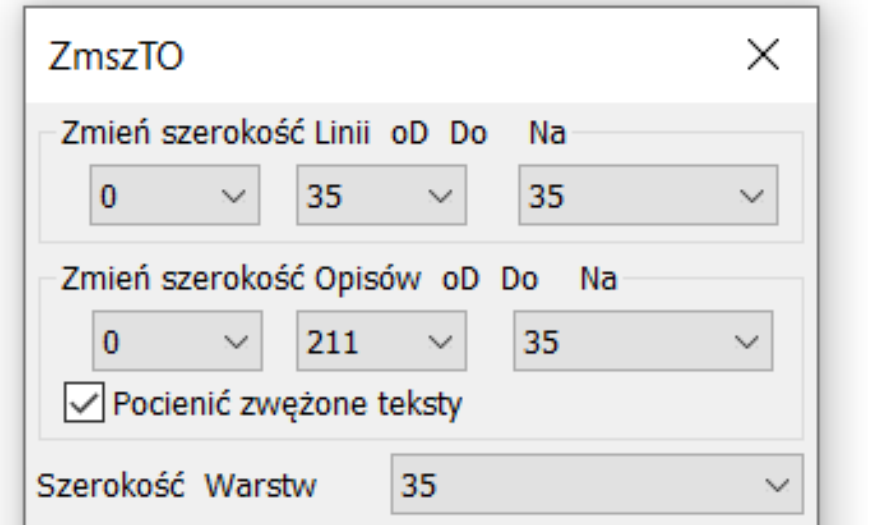
ZmszTO
Zmień szerokość Linii oD Do Na
0
35
35
Zmień szerokość Opisów oD Do Na
0
211
35
Pocienić zwężone teksty
Szerokość Warstw
35

WyplotWs

- [x] Ustala kolejność wyświetlania obiektów - KolejWa
- [x] Domyślna widoczność, linia i kolor warstw - WyplotWa
- [x] Szerokość linii opisów na 1/10 wysokosci - ZmSzT
- [x] Ukrywa tło pod miąższościami - Ukr-Msc
- [x] Poprawia krótkie uskoki, wymycia i inne linie - Popraw_Uskoki
- [x] Poprawia długie tamy - Popraw_Tamy
- [x] Podmienia wektor kierunku narastania grubości - Zam210
- [x] Ukrywa kreskowanie pod opisami - WyplotTek
- [ ] Zamienia kropkę na przecinek - NaPrzecinek
- [ ] Zamienia przecinek na kropkę - NaKropke
- [ ] Aktualizuje odnośniki - AktOdn
- [ ] Aktualizuje krzyżyk przy otworach i szybac
- [ ] Aktualizuje przekreslenia i ukrycia - A-prz
- [ ] Przedefiniowywuje wszystkie linie - RltWs
- [ ] Poprawia szerokość odnośnika i bloków -
- [ ] Przedefiniowywuje podkolorowania - Rlr
- [ ] Przedefiniowywuje wszystkie bloki - RebIV
- [ ] Usuwa przykrycia typu wipeout - UsUkr

OK Anuluj Pomoc

przygotowuje mapę do wyplotu

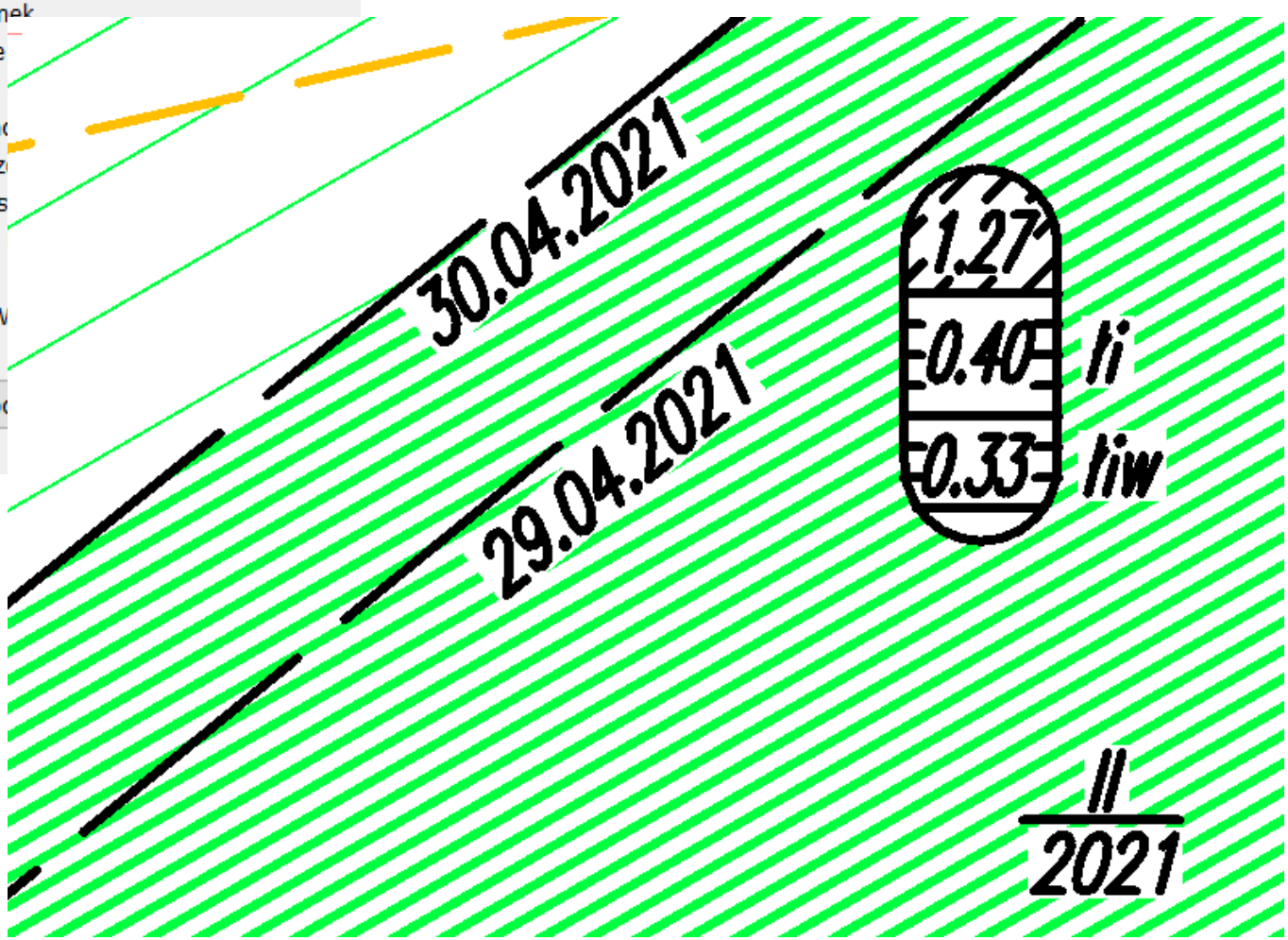

Kalibracja rastra mapy pokładowej

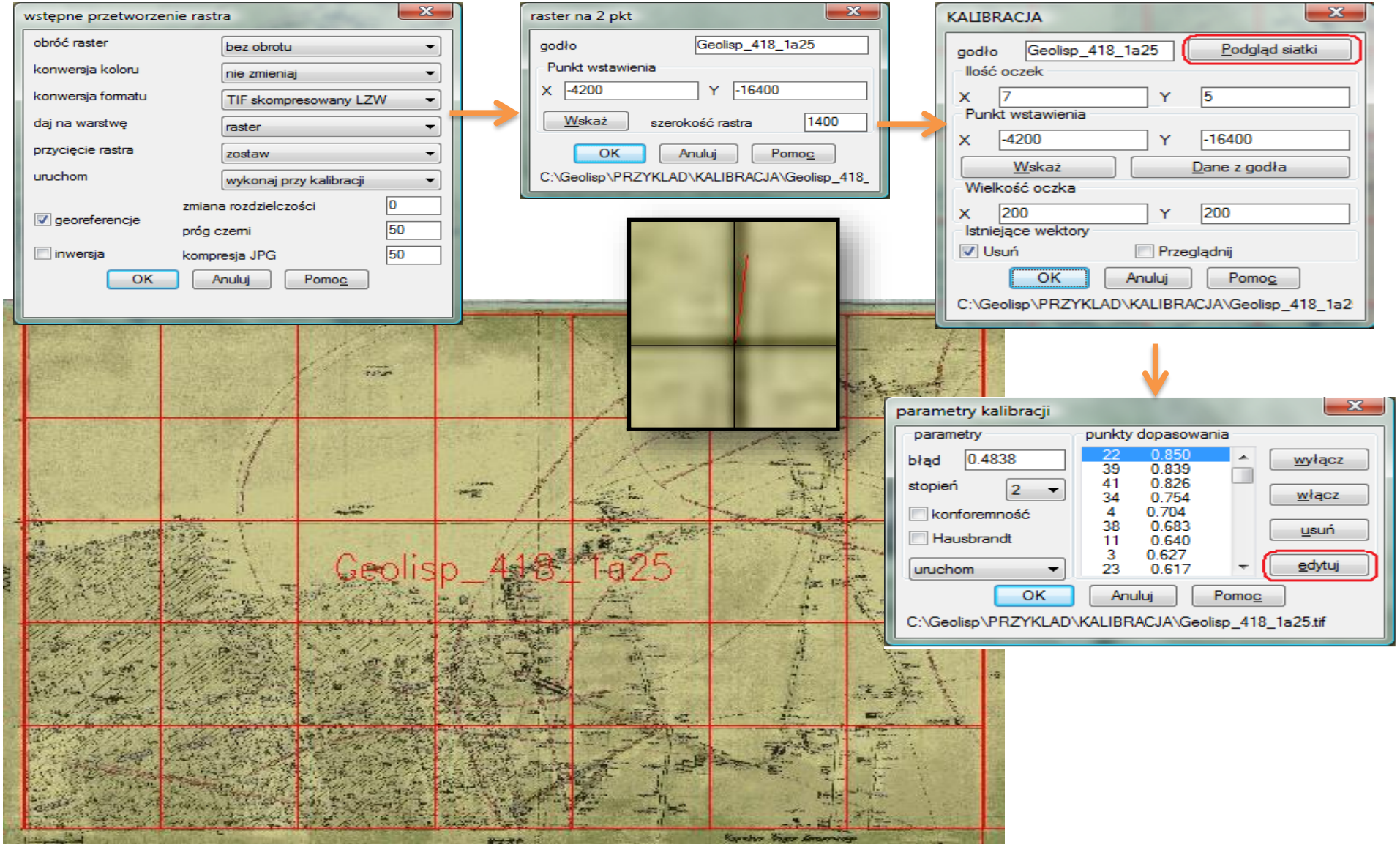

Mapy pochodne

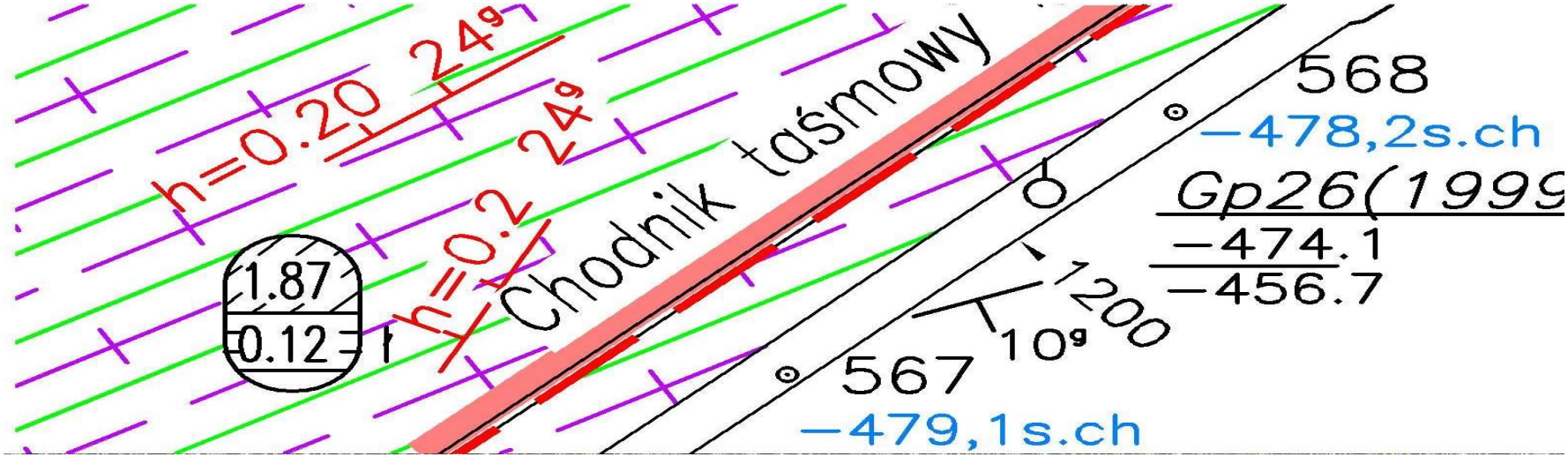

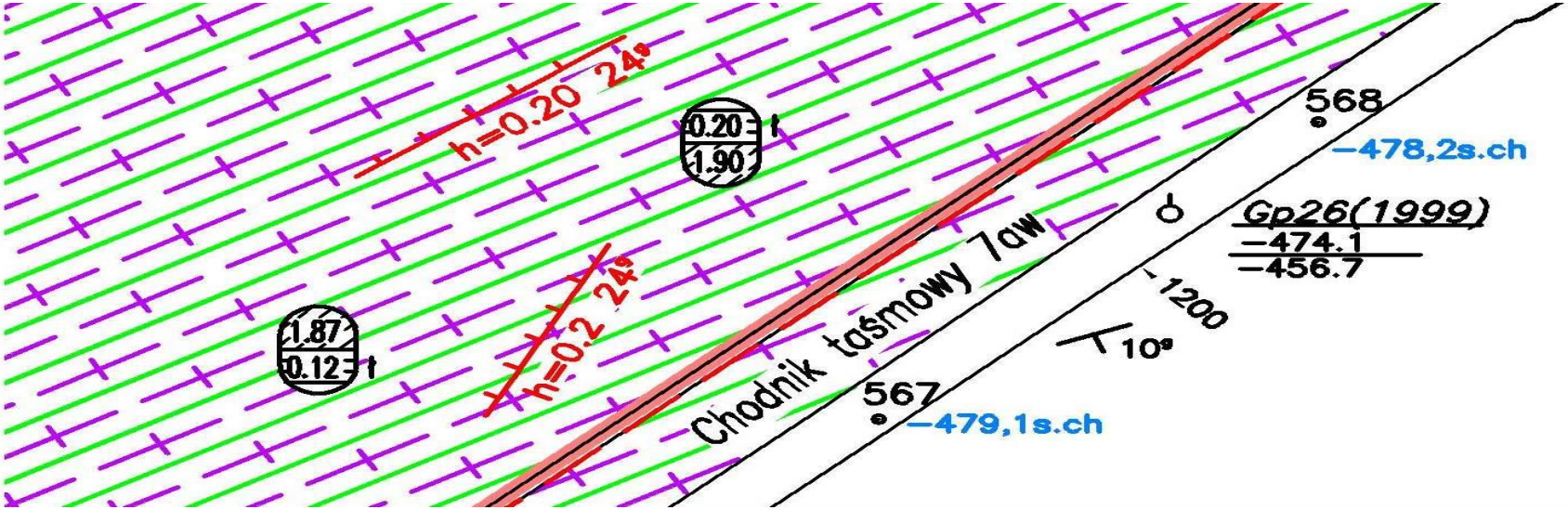

Wykresy

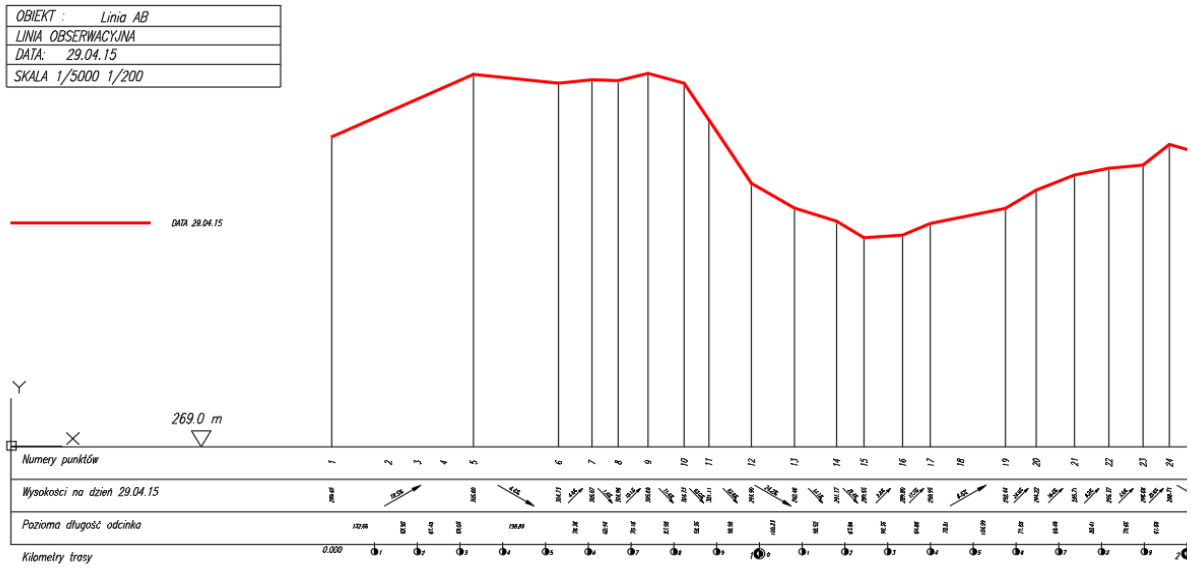
OBIEKT : Linia AB
LINIA OBSERWACYJNA
DATA: 29.04.15
SKALA 1/5000 1/200
DATA 29.04.15
269.0 m
Numery punktów
Wysokości na dzień 29.04.15
Pozioma długość odcinka
Kilometry trasy

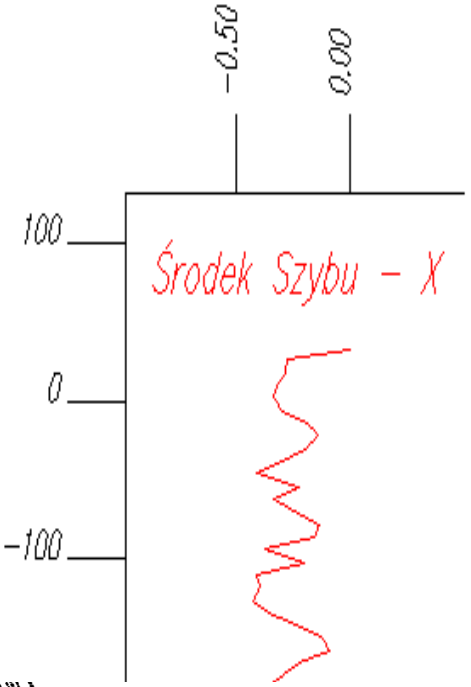
-0.50
0.00
100
0
-100
Środek Szybu - X

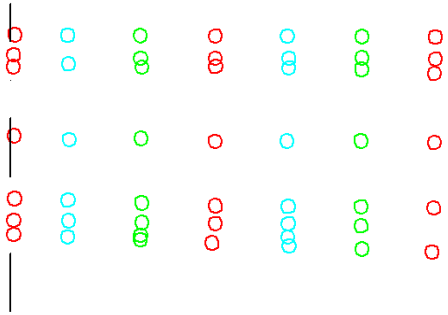

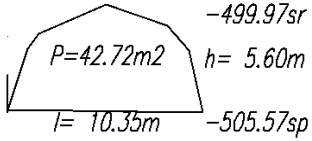
-499.97sr
P=42.72m2
h= 5.60m
l= 10.35m
-505.57sp

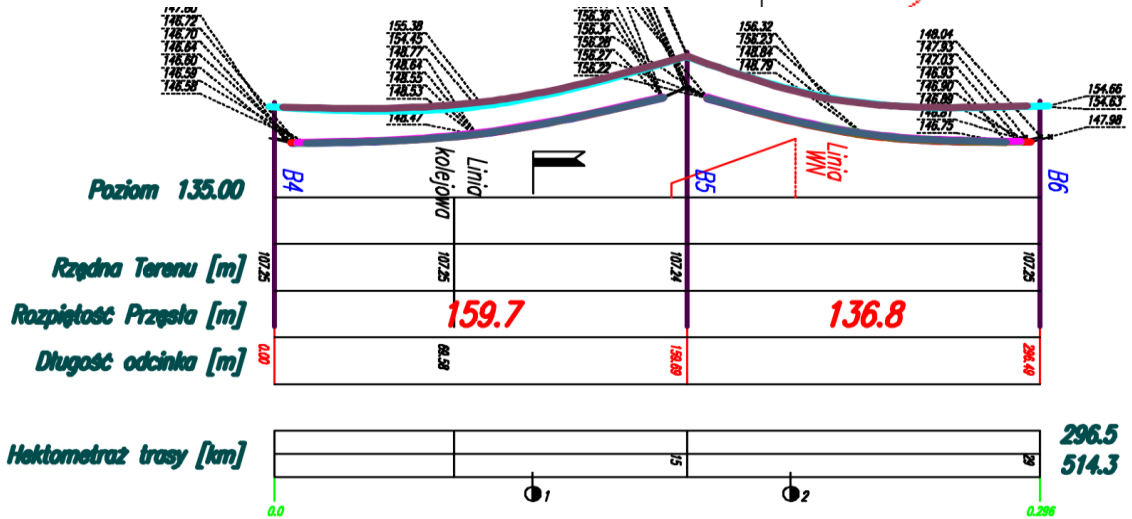
Poziom 135.00
Rzędna Terenu [m]
Rozpiętość Przęsła [m]
Długość odcinka [m]
Hektometraż trasy [km]
B4
B5
B6
Linia kolejowa
Linia WM
159.7
136.8
0.00
159.69
296.49
296.5
514.3
0.0
0.296

KONFERENCJA NAUKOWO - TECHNICZNA

24 - 25 WRZEŚNIA 2021 R.

„MAPY NUMERYCZNE W GÓRNICTWIE"

POD PATRONATEM NAUKOWYM
KATEDRY EKSPLOATACJI ZŁÓŻ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

GEO LISP

Leica Geosystems

Politechnika Śląska